

ANUARIO

7.8 98

Tabla de los semi-diámetros del Sol.....	46
Tabla A. de refracción.....	47
Explicación y uso de la efemérides.....	50
Tabla B. , para convertir el tiempo sidereo en tiempo medio.....	53
Tabla C. , para convertir el tiempo medio en tiempo sidereo.....	54
Tabla D. , de conversión de los arcos en tiempo y recíprocamente ...	55
Tabla de conversión de cada día de los meses en días del año y de las horas, minutos y segundos en fracciones decimales del día.....	57
Posiciones aparentes de estrellas.....	58
Mayor elongación de las estrellas.....	79
Tabla E. , para la observación de la mayor elongación	81
Posición de los planetas en el cielo.....	95
Tabla F. , de correcciones para deducir de los ortos y ocasos del Sol en La Plata, los ortos y ocasos en un lugar comprendido entre 21° y 51° de latitud austral	97
Tabla G. , de correcciones para deducir del orto y ocaso de la Luna en La Plata, el orto y ocaso en un lugar comprendido entre 20° y 60° de latitud austral....	104
Porción iluminada del disco de Mercurio.....	114
Porción iluminada del disco de Vénus.....	115
Eclipses de los satélites de Júpiter.....	116
Elementos aparentes de los anillos de Saturno.....	118
Eclipses de Sol y de Luna en 1898.....	119
Ocultaciones de estrellas y planetas por la Luna, visibles en La Plata en 1898.....	122
Entrada del Sol en los signos del Zodíaco.....	126
Tabla de los apogeos y perigeos, de las distancias á la tierra, de los semi-diámetros y paralajes de la Luna durante el año 1898.....	127
Fenómenos.....	128

PARTE ASTRONOMICA

Elementos de la Tierra.....	139
Elementos de la Luna.....	141
Sistema solar.....	142
Cuadro de los principales elementos del sistema solar.	144

Planetas entre Marte y Júpiter.....	147
Elementos de los satélites de Marte, Júpiter, Saturno, Urano y Neptuno.....	148
Nota explicativa de las esternas fugaces.....	153
Épocas y posiciones en ascensión recta y declinación del centro de emanación de los principales enjambres de estrellas fugaces.....	155

MAREAS

Cálculo de la hora de la pleamar.....	161
Cuadro I. — Mareas más grandes del año 1898....	166
Cuadro II. — Establecimiento del puerto, unidad de altura y declinación de la brújula para 1898.....	167
Tabla III. — Valor del número A.....	171
Tabla IV. — Corrección C.....	173

GEOGRAFIA

Posiciones geográficas de los principales puntos de la República Argentina y países limítrofes.....	177

METEOROLOGIA

Resúmen de las observaciones efectuadas en La Plata y en las estaciones meteorológicas de la Provincia de Buenos Aires, durante el año 1896.....	183
Cantidad de lluvia caída en las estaciones pluviomé- tricas de la Provincia de Buenos Aires, durante el segundo semestre del 1896.....	201
Personal del Observatorio.....	203

A V I S O

Para obtener los tiempos medios de Córdoba, hora oficial que rige en toda la República, correspondientes á los tiempos medios de La Plata empleados en este ANUARIO, basta restar á estos últimos la cantidad constante de 25^m3^s,6.

P R E F A C I O

Este volúmen es el duodécimo de la publicación anual del Observatorio, creado por Ley de 10 de Octubre de 1882, y organizado, en cuanto á su personal, en Marzo de 1885, habiendo sido reducido dicho personal en el año 1890.

Á pesar de las esperanzas que habíamos abrigado, de poder dar en adelante al Anuario, el desarrollo que tenia en los primeros años de su publicación, hemos debido limitarnos, como en los dos años anteriores, y por insuficiencia de recursos, á las materias astronómicas y meteorológicas.

Esta obra ha sido aumentada con cuadros que permiten hallar el dia de la semana que corresponde á una fecha dada; y de una Tabla de conversión de cada dia de los meses en dias del año, y de las horas, minutos y segundos en partes decimales del dia, Tabla que es de mucha utilidad en varias circunstancias.

Hemos también podido reproducir este año los cuadros y los elementos del sistema solar, que habian sido supridos en los dos volúmenes anteriores.

La parte meteorológica tiene además por primera vez, los resultados de las 62 estaciones pluviométricas instaladas en el año 1896, por la iniciativa del señor Ministro de Obras Públicas, doctor don EMILIO FRERS.

La Plata, Diciembre 31 de 1897.

FRANCISCO BEUF,
Director.

CALENDARIO Y EFEMÉRIDES

SIGNOS Y ABREVIACIONES

FASES DE LA LUNA

L. N.	Luna nueva.	L. Ll.	Luna llena.
P. C.	Primer cuarto.	S. C.	Segundo cuarto.

ABREVIACIONES

h.	hora	°.	grado
m	minuto	'	minuto
s.	segundo	"	segundo
M.	mañana	T.	tarde

F. C. . Fiesta Cívica

SIGNOS DEL ZODÍACO

0	♈	Aries . .	0°	6	♎	Libra .	180°
1	♉	Taurus .	30	7	♏	Scorpius .	210
2	♊	Gemini.	60	8	♐	Sagittarius	240
3	♋	Cancer .	90	9	♑	Capricornus	270
4	♌	Leo.	120	10	♒	Aquarius	300
5	♍	Virgo.	150	11	♓	Pisces. . .	330
	☉	Sol			☾	Luna	

PLANETAS

☿	Mercurio.	♂	Marte.	♅	Úrano.
♀	Venus.	♃	Júpiter.	♆	Neptuno.
♁	La Tierra.	♄	Saturno.		

PRINCIPIO DE LAS CUATRO ESTACIONES

Otoño	. el 20 Marzo	á las	4 h 24 a. m.	} <i>Tiempo medio de La Plata</i>
Invierno	. el 21 Junio	á las	0 . 31 a. m.	
Primavera	el 22 Setiembre	á las	2 . 58 p. m.	
Verano.	. el 21 Diciembre	á las	9 . 21 a. m.	

ARTÍCULOS PRINCIPALES

DEL

CALENDARIO PARA EL AÑO 1898

- Año 6611 del periodo Juliano.
- “ 2674 de las Olimpiadas, ó el 1º de la 669ª Olimpiada, empieza en Julio de 1898, fijando la era de las Olimpiadas 775 1/2 años antes de J. C. ó hácia el 1º de Julio del año 3938 del período Juliano.
- “ 2651 de la fundación de Roma, según Varron.
- “ 2645 desde la era de Nabonasar, fijada el Miércoles 26 de Febrero del año 3967 del período Juliano, ó 747 años antes de J. C. según los cronologistas, y 746 según los astrónomos.
- “ 1898 del calendario Gregoriano establecido en Octubre de 1582, desde 315 años; empieza el sábado 1º de Enero.
- “ 1898 del calendario Juliano ó Ruso, empieza 12 dias mas tarde, el jueves 13 de Enero.
- “ 106 del calendario republicano francés, empieza el miercoles 22 de Septiembre de 1897, y el año 107 principia el viernes 23 de Septiembre de 1898.
- “ 5658 de la era de los Judíos, empieza el lunes 27 de Septiembre de 1897, y el año 5659 principia el sábado 17 de Septiembre de 1898.
- “ 1315 de la Egira, calendario Turco, empieza el miercoles 2 de Junio de 1897, y el año 1316 empieza el domingo 22 de Mayo de 1898, siguiendo el uso de Constantinopla, según *l'Art de vérifier les dates*.

Cómputo Eclesiástico	Témporas
Número de Oro..... 18	Marzo ..... 2, 4 y 5
Epacta..... VII	Junio ..... 1, 3 y 4
Ciclo solar..... 3	Septiembre ..... 21, 23 y 24
Indicción Romana..... 11	Diciembre..... 14, 16 y 17
Letra Dominical..... B	

FIESTAS MOVIBLES

Septuagésima.....	6 Febrero
Ceniza.....	23 Febrero
Pascua de Resurrección.....	10 Abril
Rogaciones.....	16, 17 y 18 de Mayo
La Ascensión del Señor.....	19 Mayo
Pascua del Espíritu Santo.....	29 Mayo
La Santísima Trinidad.....	5 Junio
Corpus Christi.....	9 Junio
Primer domingo de Adviento..	27 Noviembre

ORIGEN DEL CALENDARIO

ERAS—PERÍODOS

La palabra calendario viene del latín *calendas*, nombre con que los romanos designaban el primero de cada mes. El calendario actual nace de los Romanos; sin embargo, ya en varios pueblos más antiguos se dividía el año en 365 días; es decir, con arreglo al movimiento del Sol. En otros pueblos la distribución del tiempo era regida por la Luna, y en otros se tenía en cuenta el Sol y la Luna á la vez. Describimos á continuación los más importantes entre los primitivos.

CALENDARIO EGIPCIANO

El calendario egipcio era de 360 días divididos en 12 meses de 30 días, más 5 días suplementarios llamados *epagómenos* que se añadían al fin de los 360 mensuales.

Resulta de esta división, un atraso de un día en 4 años solares; es decir, que al cabo de 1461 años, el año comenzaba de nuevo á la misma época con respecto al Sol. Este intervalo constituía un período que se llamaba *sotiaco*.

La *Era de Nabonasar* era fechada con años de esta naturaleza y principiaba el Miércoles 26 de Febrero del año 747 ant. J. C. En el año 724 de dicha era, cuyo primer día correspondía al Viernes 25 de Agosto del año 25 ant. J. C., los egipcios adoptaron el calendario de los romanos, y para esto les fué suficiente sumar un día suplementario cada 4 años.

Las observaciones astronómicas de TOLOMEO en el *Almagesto*, son fechadas con los meses y días del año egipcio y á partir de la era de Nabonasar.

Damos á continuación el nombre de los meses del año egipcio:

1° Thôth	5° Tybi	9° Pakhô
2° Paôphi	6° Mechir	10° Payni
3° Athyr	7° Phamenôth	11° Epiphi
4° Khoïac	8° Pharmauthi	12° Messori

CALENDARIO PERSA

El año de los persas era idéntico al egipciano, y ha sido seguido hasta el siglo XI de la era moderna. En esta época se le intercaló un día suplementario cada 4 años, y para tener en cuenta la pequeña diferencia que aún existía entre el año y el movimiento del Sol, cada 28 ó 32 años, alternativamente, se aumentaba de un día al año quinto y no al cuarto que seguía al del último aumento, lo que hacía que este calendario fuera el más perfecto de todos los de su época.

CALENDARIO ARABE

Este calendario, como el de los turcos y musulmanes actuales, está basado en el movimiento de la Luna. Los años son de 12 meses que tienen 29 ó 30 días, cuyo total es de 354 ó 355 días. El principio de un mes coincide siempre con una Luna nueva. De esto resulta que cada año principia 10 ú 11 días adelantado con respecto al Sol. La denominación de los meses, es como sigue.

1° Mouharran, de 30 días	7° Redjeb, de 30 días.
2° Safar, de 29 días	8° Schaaban, de 29 días
3° Reby 1°, de 30 días	9° Ramadân, de 30 días
4° Reby 2°, de 29 días	10° Schewal, de 29 días
5° Djoumadi 1°, de 30 días	11° Dsou'lkaadah, de 30 días
6° Djoumadi 2°, de 29 días	12° Dsou'lkedjah, de 29 días

El orden en que se suceden las dos clases de años, constituyen un ciclo de 30 años lunares, compuesto de 19 *comunes* y 11 *abundantes*, despues de lo cual regresan en el mismo orden. Los números 1, 3, 4, 6, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 23, 25, 27, 28 y 30 del ciclo son comunes y los 2, 5, 7, 10, 13, 16, 18, 21, 24, 26 y 29 son abundantes.

Se sabe que la era Mahometana es la *Egira*, cuyo primer año ha principiado el 16 de Julio del año 622 de la era moderna.

El año 1314 es el 24º del ciclo, es abundante y se compone de 355 dias; ha principiado el Viernes 12 de Junio de 1896. El año 1315, 25º del ciclo, es común principia el Miércoles 2 de Junio de 1897, y el año 1316 principia el Domingo 22 de Mayo de 1898.

CALENDARIO ISRAELITA

El calendario actual de los israelitas tiene su origen en el siglo IV de esta era. El año es luni-solar, y hay de dos clases: el *común* y el *embolístico*. Están repartidos en un ciclo de 19 años; los últimos son los 3º, 8º, 11º, 14º, 17º y 19º del ciclo. Los meses son lunares de 29 ó 30 dias, y el año común se compone de 12 meses, y el embolístico de 13. Damos sus nombres á continuación:

1º Tisri, de 30 dias	7º Nisan, de 30 dias
2º Marchesvan, de 29 dias	8º Iyar, de 29 dias
3º Kislev, de 30 dias	9º Sivan, de 30 dias
4º Tébeth, de 29 dias	10º Thamouz, de 29 dias
5º Schebat, de 30 dias	11º Ab, de 30 dias
6º Adar, de 29 dias.	12º Elloul, de 29 dias

Adar tiene 29 ó 30, según que el año sea común ó embolístico; en este último caso el mes suplementario se llama *Veadar* ó *Adar 2º*.

Este calendario sirve principalmente á los israelitas modernos para fijar sus fiestas y ceremonias religiosas. E-agregado del mes suplementario hace que la Pascua caiga siempre con la Luna nueva más próxima al equinoccio de verano, que como se sabe, sirve para determinar el primer dia del año.

La Era de los israelitas principia 3760 ant. J. C., ó sea en el año 953 del período Juliano.

El año 5658 de la Era, principia el 27 de Septiembre de 1897 y el año 5659 el 17 de Septiembre de 1898.

CALENDARIO GRIEGO

Los griegos contaban los años por la Luna, á razón de 12 meses alternativamente de 30 y 29 dias, con un mes em-

bolísmico de 30 días, que se añadía á los años 3, 5, 8, 11, 14, 16 y 17 de un ciclo de 19 años, analogamente á los israelitas. Los años de 12 meses se llamaban *Aticos*. Los meses se denominaban de la manera siguiente:

1º Hecatombæon, de 29 días	7º Gaméleon, de 29 días
2º Metagitnion, de 30 días	8º Anthestérion, de 30 días
3º Boedromion, de 29 días	9º Elaphébolion, de 29 días
4º Maimactérion, de 30 días	10º Munychion, de 30 días
5º Pyanepsion, de 29 días	11º Thaagélion, de 29 días
6º Posidéon, de 30 días	12º Skirophorion, de 30 días

En los años embolísmicos se repetía el 6º mes, y entonces se tenía el *Posidéon 1º* y *Posidéon 2º*.

La división del tiempo se hizo después por medio de un período de 4 años llamado *Olimpiada*, puesto que su principio tenía lugar en la época fijada para la celebración de los juegos olímpicos.

La primera olimpiada corresponde al año 775 ant. J. C.

CALENDARIO ROMANO PRIMITIVO

El año romano instituido por Rómulo, se compone de 304 días, divididos en los diez meses siguientes:

1º Martius, de 31 días	6º Sextilis, de 30 días
2º Aprilis, de 30 días	7º September, de 30 días
3º Maïus, de 31 días	8º October, de 31 días
4º Junius, de 30 días	9º November, de 30 días
5º Quintilis, de 31 días	10º December, de 30 días

NUMA reformó esta manera de contar el año, con el objeto de hacerlo concordar con la aparición de las estaciones; agregó para esto dos nuevos meses: *Januarius* de 29 días, *Februarius* de 28 días; y para satisfacer á una superstición en que se consideraban á los números impares como de buen augurio, disminuyó un día á cada uno de los meses pares de Rómulo, lo que los hizo á todos impares, á excepción de *Februarius*, y se tenía entonces en el orden natural:

1º Januarius, de 29 días	7º Sextilis, de 29 días
2º Martius, de 31 días	8º September, de 29 días
3º Aprilis, de 29 días	9º October, de 31 días
4º Maïus, de 31 días	10º November, de 29 días
5º Junius, de 29 días	11º December, de 29 días
6º Quintilis, de 31 días	12º Februarius, de 28 días

total: 355 días.

Faltaba, pues, un poco más de diez días por año, y para remediar esto se añadía de dos en dos años un mes intercalado, de 22 á 23 días alternativamente lo que da: 355 días para el primero, 377 para el segundo, 355 para el tercero, 378 para el cuarto, ó sea en cuatro años 1465 días, lo que da el promedio de 366,25, es decir, que el año de NUMA era demasiado largo en un día.

Reforma Juliana. En la época de JULIO CÉSAR, el desacuerdo sobrevenido entre la división del tiempo y las estaciones, alcanzó á dos meses, que éste hizo añadir á uno de los años, por lo que fué calificado de año *de confusión*, porque tenía 444 días; y para el porvenir se encargó al astrónomo SOSÍGENES de Alejandría, el determinar exactamente la duración del año solar.

Sobre su indicación se decidió en el año 45 ant. J. C. ó sea el año de Roma 709, que desde ese momento tres años consecutivos serían de 365 días y el cuarto de 366, lo que da para el año trópico una duración de 365,25 días. Este día suplementario fué llamado *bisiesto* y debía ser intercalado en el año cuyo guarismo fuera divisible por 4.

El número de días de cada mes fué fijado tal como está hoy día y en su orden actual, con sus mismos nombres, cambiando solo y sucesivamente los de Quintilis y Sextilis en Julius y Augustus, el primero en honor del reformador del calendario, y el segundo en honor de su sucesor.

CALENDARIO GREGORIANO

En realidad, la duración del año trópico es de 365^d,2422, es decir que el año Juliano era demasiado largo en 0,0078 días por año, ó de 0,78 por siglo, de modo que en 1582, bajo el pontificado de Gregorio XIII, el atraso del año respecto al equinoccio era ya de 10 días. Este defecto del calendario había sido con anterioridad señalado por BEDE en el año 700 y en el siglo XIII, por ROGER BACON y otros sabios. La reforma efectiva pudo solo realizarse en 1581 por el papa susodicho, que adoptó el proyecto que le fué presentado para esto, por el médico y astrónomo veronés ALOISIO LILIO. Se decidió entonces que el día siguiente al 4 de Octubre de 1582 se llamaría, no el 5, sino el 15 de Octubre; que para asegurar el porvenir no se consideraría más

como bisiestos los años seculares tales como 1700, 1800, 1900, cuyo número de siglos no es divisible por 4; es decir, de cuatro años seculares consecutivos había solo uno bisiesto.

La resolución de Gregorio XIII fué publicada en los primeros meses de 1581. Esta reforma fué adoptada inmediatamente por Francia, España, Portugal, Italia, etc. Los países protestantes, así como los daneses y holandeses, no la adoptaron sino en el año de 1700, y los ingleses en 1752. Los rusos y los griegos han conservado el calendario Juliano. Por el cuadro de concordancias que damos más adelante, se vé que el atraso del calendario Juliano sobre el Gregoriano es de 12 dias para el año de 1898.

CALENDARIO REPUBLICANO FRANCES

En este calendario, la era tenía como origen el año 1792 correspondiente á la fundación de la República. Se lo ha utilizado solamente durante 13 años.

El año estaba dividido en 12 meses de 30 dias cada uno, seguidos de 5 ó 6 dias suplementarios, según que el año fuera de 365 ó 366 dias. El principio del año era á media noche del dia civil en que tenía lugar el equinoccio verdadero de otoño para el Observatorio de París.

Para hallar la fecha común en concordancia con una fecha republicana, basta conocer el primer dia ó *carácter* del año. Atribuyendo á cada dia de la semana un número de orden, es decir que representando: Domingo por 1, Lunes por 2 . . . Sábado por 7 ó 0, se tiene la regla siguiente:

Duplíquese el número de orden del mes, añádase 4, súmese el carácter del año y la fecha del dia, divídase la suma por 7, y el resto será el número del dia buscado.

FIESTAS MOVIBLES

Todas las fiestas movibles son arregladas por la de Pascua. Esta se celebra el primer Domingo después de la Luna llena, que tiene lugar el dia mismo del equinoccio de primavera ó algunos dias después. Según el cómputo eclesiástico, se ha fijado el equinoccio el 21 de Marzo, y el dia 14º de la Luna como el de la Luna llena; de donde resulta

que el Domingo de Pascua no puede caer sino entre el 22 de Marzo y el 25 de Abril inclusive.

CICLO SOLAR

Es un período de 28 años Julianos, después del cual los días de la semana vuelven á tener el mismo orden con la misma fecha; es igual al producto de 4 por 7, indicando el primer número el regreso periódico de los años *bisiestos* y el segundo el período de los días de la semana. Este ciclo principia en el año 9 ant. J. C.

CICLO LUNAR

Se compone de 19 años Julianos, ó sea de 235 lunaciones, después de las cuales las Lunas nuevas tienen lugar en las mismas fechas del año. Este ciclo fué descubierto por METON, unos 430 años antes de J. C.; fué hallado tan notable, que grabaron en letras de oro en el templo de Minerva el número que correspondía al ciclo. Por esta razón se llama *número de oro* al número del año del ciclo lunar de la fecha.

Se hace principiar el ciclo lunar, el año de la reforma juliana, es decir, un año antes de la era nuestra. Para hallar entonces el número de oro, ó el ciclo lunar de un año determinado, basta sumar 1 á la fecha anual, dividir el resultado por 19, y el cociente será el número de períodos transcurridos desde el principio de la era: el resto será el número de oro.

Por ejemplo, para 1898 tendremos que dividir 1899 por 19, lo que da 99 períodos como cociente, y el resto 18 es el número de oro correspondiente.

INDICCIÓN ROMANA

Es un período de 15 años Julianos. Su origen es relativo á un impuesto que se efectuaba cada 15 años en tiempo de los emperadores romanos. Su uso ha sido conservado hasta ahora en la corte pontificia. Este período ha debido empezar 3 años antes de nuestra era. Luego, como en el caso anterior, lo encontraremos para la fecha por el resto del cociente $\frac{1898+3}{15}$; es decir, que la indicción romana para 1898 es de 11.

PERIODO JULIANO

Es el número de años igual al producto de los ciclos solar, lunar y de indicción, es decir $28 \times 19 \times 15$ lo que da 7980 años, después de los cuales los tres ciclos regresan en el mismo orden. Este notable período imaginado por José SCALIGER, y cuya inmensa duración abarca todos los tiempos históricos, ha sido utilizado por los cronologistas. El año 1 de la era nuestra corresponde al año 4713 del período Juliano, lo que permite hallar fácilmente el año de dicho período para una época dada. Así el año 1898 es el 6611 del período Juliano.

Consignamos aquí las correspondencias en fechas del período Juliano, con las eras principales de la historia general.

ANOS DEL PERIODO JULIANO

- 953 el 1º de la era de los Israelitas, 7 de Octubre de este mismo año 953.
- 3938 el 1º de la era de las Olimpiadas, hácia la mitad del año 3938 del período.
- 3961 el 1º de la fundación de Roma, según Varron.
- 3967 el 1º de la era de Nabonasar, el Miércoles 26 de Febrero del año 3967.
- 4714 el 1º de la era cristiana.
- 5335 el 1º de la Egira, 16 de Julio de este mismo año 5335.
- 6505 el 1º de la República Francesa.

EPACTA

La epacta es propiamente, lo que es preciso añadir al año lunar de 354 días para formar el año común solar de 365 días. Si, por ejemplo, la Luna nueva cae el 1º de Enero, la diferencia 11, que es á la vez la *edad* de la Luna al principio del segundo año, es la epacta del segundo año; la del tercer año sería 22, y la del cuarto 33; pero como al fin del tercer año lunar se intercala un mes de 30 días, la diferencia se reduce á 3; luego las epactas siguientes serán 14, 25 y 36 ó 6 17, 28 y 39 ó 9, etc.

La epacta ha sido imaginada por el sábio ya nombrado ALOISIO LILIO, con objeto de ligar el año lunar con el solar, de manera de poder determinar con exactitud la época de la fiesta de Pascua, y por consiguiente, las movibles.

Teniendo en cuenta que la epacta de un año es, según lo antedicho, la edad de la Luna en el primer día de este año, es fácil encontrar todas las lunaciones del año, admitiendo que las doce lunaciones de cada año son alternativamente de 29 y 30 días, lo que no es perfectamente exacto, pero que basta para hacer conocer la fecha de la fiesta de Pascua.

Para hallar la epacta de un año conociendo la del año anterior, basta añadirle 11, y si la suma es menor que 30, es la epacta buscada; si no, se le resta 30. En 1897 la epacta es XXVI, y tendremos entonces para 1898, $XXVI + XI = XXXVII = VII$.

CALENDARIO PERPETUO

juliano (estilo antiguo) y gregoriano (estilo moderno)

Los problemas relativos á la verificación de las fechas exigen que se pueda encontrar el nombre de un día de la semana correspondiente á una fecha dada ó recíprocamente; los cuadros siguientes resuelven estos problemas á vista, sin necesitar ningún cálculo mental.

El cuadro I, que da la letra dominical de todos los años julianos de 0 á 5599 y de todos los años gregorianos de 1582 á 5699, podría ser suficiente, pues la letra dominical de cada año común fija la fecha del primer domingo de Enero (las fechas siendo expresadas por las letras A, B, C, D, E, F, G, en lugar de serlo por los números 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) y por consiguiente, el nombre de todos los días del año. Los años bisiestos, tienen una letra dominical doble: la primera letra sirve del 1º de Enero al 29 de Febrero; la segunda inmediatamente inferior de la primera, á causa de la intercalación de este 29 de Febrero, es válida para el resto del año. De la letra dominical sencilla ó doble, se deduce entonces, por un cálculo fácil, el día de una fecha cualquiera de cada mes.

Los cuadros siguientes evitan este cálculo: el cuadro II indica el nombre del primer día de cada mes, conociendo la letra dominical, sencilla ó doble del año: las iniciales D, L, Ma, Mi, J, V, S representan por abreviación los nombres de los días de la semana; en fin, el cuadro III da el nombre del día correspondiente á una fecha dada, conociendo el nombre del primer día del mes.

CUADRO II

**Indicando el nombre del primer día de cada mes,
conociendo la letra dominical del año.**

	A	B	C	D	E	F	G
Enero	D	S	V	J	Mi	Ma	L
Febrero	Mi	Ma	L	D	S	V	J
Marzo	Mi	Ma	L	D	S	V	J
Abril	S	V	J	Mi	Ma	L	D
Mayo	L	D	S	V	J	Mi	Ma
Junio	J	Mi	Ma	L	D	S	V
Julio	S	V	J	Mi	Ma	L	D
Agosto	Ma	L	D	S	V	J	Mi
Septiembre ..	V	J	Mi	Ma	L	D	S
Octubre	D	S	V	J	Mi	Ma	L
Noviembre...	Mi	Ma	L	D	S	V	J
Diciembre ...	V	J	Mi	Ma	L	D	S

	AG	BA	CB	DC	ED	FE	GF
Enero	D	S	V	J	Mi	Ma	L
Febrero	Mi	Ma	L	D	S	V	J
Marzo	J	Mi	Ma	L	D	S	V
Abril	D	S	V	J	Mi	Ma	L
Mayo	Ma	L	D	S	V	J	Mi
Junio	V	J	Mi	Ma	L	D	S
Julio	D	S	V	J	Mi	Ma	L
Agosto	Mi	Ma	L	D	S	V	J
Septiembre ..	S	V	J	Mi	Ma	L	D
Octubre	L	D	S	V	J	Mi	Ma
Noviembre ..	J	Mi	Ma	L	D	S	V
Diciembre ...	S	V	J	Mi	Ma	L	D

CUADRO III

**Indicando el nombre de una fecha del mes,
conociendo el nombre del primer día del mes.**

	L	Ma	Mi	J	V	S	D
1.....	L	Ma	Mi	J	V	S	D
2.....	Ma	Mi	J	V	S	D	L
3.....	Mi	J	V	S	D	L	Ma
4.....	J	V	S	D	L	Ma	Mi
5.....	V	S	D	L	Ma	Mi	J
6.....	S	D	L	Ma	Mi	J	V
7.....	D	L	Ma	Mi	J	V	S
8.....	L	Ma	Mi	J	V	S	D
9.....	Ma	Mi	J	V	S	D	L
10.....	Mi	J	V	S	D	L	Ma
11.....	J	V	S	D	L	Ma	Mi
12.....	V	S	D	L	Ma	Mi	J
13.....	S	D	L	Ma	Mi	J	V
14.....	D	L	Ma	Mi	J	V	S
15.....	L	Ma	Mi	J	V	S	D
16.....	Ma	Mi	J	V	S	D	L
17.....	Mi	J	V	S	D	L	Ma
18.....	J	V	S	D	L	Ma	Mi
19.....	V	S	D	L	Ma	Mi	J
20.....	S	D	L	Ma	Mi	J	V
21.....	D	L	Ma	Mi	J	V	S
22.....	L	Ma	Mi	J	V	S	D
23.....	Ma	Mi	J	V	S	D	L
24.....	Mi	J	V	S	D	L	Ma
25.....	J	V	S	D	L	Ma	Mi
26.....	V	S	D	L	Ma	Mi	J
27.....	S	D	L	Ma	Mi	J	V
28.....	D	L	Ma	Mi	J	V	S
29.....	L	Ma	Mi	J	V	S	D
30.....	Ma	Mi	J	V	S	D	L
31.....	Mi	J	V	S	D	L	Ma

USO DE LOS CUADROS. — EJEMPLOS

Calendario juliano (estilo antiguo)

En 1290 tuvo lugar un eclipse de Luna en la noche del Lunes al Mártes siguiente á la *Asunción*: ¿cuáles son las fechas que corresponden á estos dias?

Siendo la *Asunción* una fiesta fija que se celebra el 15 de Agosto, hay que buscar á que dia de la semana corresponde el 15 de Agosto de 1290.

El cuadro I dá la letra dominical de 1290: se encuentra en la intersección de la columna del siglo juliano 1200 y de la línea horizontal del año 90 la letra A correspondiente á dicho año.

En el cuadro II, columna A, se encuentra que el 1º de Agosto era un Martes; en el cuadro III, columna *Ma*, se encuentra que el 15 de Agosto era también un Martes, y que el Lunes y Martes siguientes eran el 21 y el 22. De esto se deduce que el eclipse tuvo lugar en la noche del 21 al 22 de Agosto, lo que es conforme al cuadro de la predicción de los eclipses.

Cristobal Colon descubrió la América el 12 de Octubre de 1492: qué dia de la semana corresponde á esta fecha?

El cuadro I nos da la letra dominical AG para el año juliano 1492; el cuadro II, columna AG, hace ver que el 1º de Octubre era un Lunes y en fin el cuadro III, columna L, indica que el 12 era un Viernes; por consiguiente, Cristobal Colon descubrió la América el Viernes 12 de Octubre de 1492.

Calendario gregoriano (estilo moderno)

Se pide que dia de la semana corresponde al 25 de Mayo de 1810, aniversario de la Independencia de la República Argentina.

El cuadro I da como letra dominical del año gregoriano 1810 la letra G; el cuadro II, columna G, indica que el 1º de Mayo era un Martes, y, el cuadro III, columna Ma nos da el dia Viérnes como correspondiente al 25 de Mayo de 1810.

Si la fecha buscada comprende un año secular gregoriano, como 1600, 1700...., el número correspondiente al año es *cero* (0). El lector que hará uso del cuadro I para encontrar la letra dominical de un año secular no deberá olvidarse de tomar las letras de la línea horizontal superior C, F, G, BA, (impresos en tipo mas negro que los demás) la línea horizontal *cero* (0) no aplicándose al año secular ó *cero*. Así:

Año gregoriano	Letra dominical
1600	BA
1700	C
1800	E
1900	G

Se encontrará así, con ayuda del cuadro II, que el 1º de Enero 1600, era un Sábado, el 1º de Enero 1700 un Viérnes, el 1º de Enero 1800 un Miércoles, etc.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		ENERO	SOL			TIEMPO
del mes	de la semana		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	verdadero
						á medio dia
					medio	
			h m	h m	o "	h m s
1	S	† <i>La Cir. de N.S. J.C.</i>	4 52	7 16	—22 58 13	11 56 0,2
2	D	San Isidoro.....	4 53	7 16	22 52 48	11 55 32,3
3	L	Santa Genoveva.....	4 53	7 16	22 46 55	11 55 4,7
4	M	San Tito.....	4 54	7 16	22 40 36	11 54 37,5
5	M	San Telésforo.....	4 55	7 16	22 33 49	11 54 10,8
6	J	† <i>La Ador. de los S. R.</i>	4 56	7 16	22 26 36	11 53 41,5
7	V	San Julián.....	4 57	7 16	22 18 57	11 53 18,7
8	S	San Luciano.....	4 53	7 16	22 10 51	11 52 53,4
9	D	Santa Basilia.....	4 59	7 16	22 2 19	11 52 28,7
10	L	San Guillermo.....	5 0	7 16	21 53 21	11 52 4,5
11	M	San Higinio.....	5 1	7 16	21 43 58	11 51 40,9
12	M	San Benedicto.....	5 1	7 16	21 34 9	11 51 17,9
13	J	San Gumersindo.....	5 2	7 15	21 23 56	11 50 55,5
14	V	San Hilario.....	5 3	7 15	21 13 17	11 50 33,7
15	S	San Mauro.....	5 4	7 15	21 2 14	11 50 12,6
16	D	San Marcelo.....	5 5	7 15	20 50 47	11 49 52,2
17	L	San Sulpicio.....	5 6	7 14	20 38 56	11 49 32,4
18	M	Santa Liberata.....	5 7	7 14	20 26 41	11 49 13,4
19	M	San Canuto.....	5 8	7 14	20 14 4	11 48 54,9
20	J	San Sebastián.....	5 9	7 13	20 1 3	11 48 37,3
21	V	San Fructuoso.....	5 10	7 13	19 47 40	11 48 20,4
22	S	San Vicente.....	5 11	7 12	19 33 54	11 48 4,3
23	D	San Ildefonso.....	5 12	7 12	19 19 47	11 47 48,9
24	L	San Timoteo.....	5 13	7 11	19 5 19	11 47 34,4
25	M	San Máximo.....	5 14	7 11	18 50 30	11 47 20,7
26	M	San Policarpo.....	5 15	7 10	18 35 20	11 47 7,7
27	J	San Juan Crisóstomo	5 16	7 9	18 19 50	11 46 55,7
28	V	San Julián.....	5 17	7 9	18 4 1	11 46 41,5
29	S	San Valerio.....	5 18	7 8	17 47 52	11 46 34,0
30	D	Santa Martina.....	5 19	7 7	17 31 24	11 46 24,4
31	L	San Pedro Nolasco..	5 20	7 7	—17 14 38	11 46 15,7

El dia es de 14h24m el 1º y de 13h47m el 31.
Disminuye en el mes 0h37m.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA			TIEMPO <i>sidereo á medio dia medio</i>	PLANETAS			
	PASO <i>al meri- diano</i>	ORTO	OCASO		ORTO	OCASO	PASO <i>al meri- diano</i>	
	h m	h m	h m	h m s	♿ MERCURIO			
1	7 20,3 _T	2 3 _T	0 4 _M	18 45 16,0	1	h m	h m	h m
2	8 6,4.	3 2.	0 31.	18 49 12,6	11	17 41	7 50	0 50
3	8 54,3.	3 59.	1 7.	18 53 9,2	21	16 13	6 18	23 12
4	9 43,9.	4 55.	1 46.	18 57 5,7		15 26	5 37	22 31
5	10 34,5.	5 47.	2 32.	19 1 2,3	♀ VENUS			
6	11 25,1.	6 34.	3 23.	19 4 58,8	1	h m	h m	h m
7	— —.	7 17.	4 18.	19 8 55,4	11	16 4	6 31	23 18
8	0 14,6 _M	7 53.	5 17.	19 12 52,0	21	16 21	6 45	23 34
9	1 2,5.	8 26.	6 17.	19 16 48,5		16 40	6 55	23 48
10	1 48,5.	8 56.	7 17.	19 20 45,1	♂ MARTE			
11	2 33,0.	9 23.	8 18.	19 24 41,6	1	h m	h m	h m
12	3 16,8.	9 51.	9 18.	19 28 38,2	11	15 57	6 29	23 12
13	4 0,7.	10 18.	10 20.	19 32 34,7	21	15 51	6 22	23 6
14	4 45,9.	10 48.	11 23.	19 36 31,3		15 46	6 13	22 59
15	5 33,7	11 23.	0 28 _T	19 40 27,9	♃ JÚPITER			
16	6 25,3.	— —	1 37.	19 44 24,4	1	h m	h m	h m
17	7 21,6.	0 3 _M	2 48.	19 48 21,0	11	11 40	25 58	17 49
18	8 22,6.	0 51.	3 58.	19 52 17,5	21	11 2	23 21	17 12
19	9 26,8.	1 49.	5 4.	19 56 14,1		10 24	22 43	16 33
20	10 31,4.	2 57.	6 1.	20 0 10,7	♄ SATURNO			
21	11 33,2.	4 9.	6 50.	20 4 7,2	1	h m	h m	h m
22	0 31,3 _T	5 23.	7 31.	20 8 3,8	11	14 35	4 40	21 36
23	1 24,8.	6 35.	8 5.	20 12 0,3	21	14 0	4 5	21 1
24	2 14,5.	7 43.	8 36.	20 15 56,9		13 24	3 30	20 25
25	3 1,0.	8 49.	9 4.	20 19 53,4	♅ URANO			
26	3 45,8.	9 51.	9 32.	20 23 50,0	1	h m	h m	h m
27	4 30,1.	10 52.	10 1.	20 27 46,6	11	14 8	4 16	21 10
28	5 14,9.	11 52.	10 31.	20 31 43,1	21	13 31	3 39	20 33
29	6 0,9.	0 52 _T	11 5.	20 35 39,7		12 53	3 1	19 55
30	6 48,5.	1 50.	11 43.	20 39 36,2				
31	7 37,6.	2 47.	— —	20 43 32,8				

L. N. el 22 á 3h33m a. m.
P. C. el 28 á 10h41m a. m.

L. LL. el 7 á 8h33m p. m.
S. C. el 15 á 11h53m a. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		FEBRERO	SOL			TIEMPO <i>verdadero</i> à medio día <i>medio</i>
<i>del mes</i>	<i>de la semana</i>		ORTO	OCASO	DECLINA-	
					CION	
			h m	h m	o ' "	h m s
1	M	San Cecilio.....	5 21	7 6	-16 57 33	11 46 7,8
2	M	† <i>La Purificación</i> ...	5 22	7 5	16 40 11	11 46 0,7
3	J	San Blas.....	5 24	7 4	16 22 31	11 45 54,5
4	V	San Donato.....	5 25	7 3	16 4 35	11 45 49,1
5	S	Santa Ageda.....	5 26	7 2	15 46 22	11 45 44,5
6	D	† <i>Septuagésima</i>	5 27	7 1	15 27 53	11 45 40,7
7	L	San Romualdo.....	5 28	7 0	15 9 8	11 45 37,7
8	M	San Juan de Matta..	5 29	7 0	14 50 8	11 45 35,5
9	M	Santa Polonia.....	5 30	6 59	14 30 52	11 45 34,1
10	J	San Amancio.....	5 31	6 58	14 11 23	11 45 33,6
11	V	San Saturnino	5 32	6 57	13 51 38	11 45 33,7
12	S	Santa Eulalia.....	5 33	6 56	13 31 41	11 45 34,5
13	D	San Benigno.....	5 34	6 55	13 11 29	11 45 36,2
14	L	San Valentín.....	5 35	6 54	12 51 5	11 45 38,5
15	M	San Faustino.....	5 36	6 52	12 30 28	11 45 41,6
16	M	San Elias.....	5 37	6 51	12 9 40	11 45 45,3
17	J	San Rómulo.....	5 38	6 50	11 48 39	11 45 49,8
18	V	San Simeón.....	5 39	6 49	11 27 27	11 45 54,9
19	S	San Gabino.....	5 39	6 48	11 6 4	11 46 0,7
20	D	San Nemecio.....	5 40	6 47	10 44 31	11 46 7,1
21	L	San Fortunato.....	5 41	6 46	10 22 48	11 46 14,3
22	M	Santa Margarita.....	5 42	6 44	10 0 56	11 46 22,0
23	M	<i>Ceniza</i>	5 43	6 43	9 38 54	11 46 30,4
24	J	Santa Primitiva.....	5 44	6 42	9 16 44	11 46 39,4
25	V	San Cesareo.....	5 45	6 41	8 54 25	11 46 49,0
26	S	N. Sa. de Guadalupe.	5 46	6 39	8 31 59	11 46 59,1
27	D	San Justo.....	5 47	6 38	8 9 25	11 47 9,9
28	L	San Rufino mártir...	5 48	6 37	- 7 46 45	11 47 21,2

El día es de 13^h45^m el 1º y de 12^h49^m el 28.
Disminuye en el mes 0^h56^m.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA				TIEMPO <i>sidereo á medio día medio</i>	PLANETAS		
	PASO <i>al meri- diano</i>	ORTO	OCASO			ORTO	OCASO	PASO <i>al meri- diano</i>
	h m	h m	h m	h m s	♿ MERCURIO			
1	8 27,9 ^T	3 40 ^T	0 26 ^M	20 47 29,3	1	h m	h m	h m
2	9 18,5.	4 30.	1 15.	20 51 25,9	11	15 23	5 38	22 31
3	10 8,5.	5 14.	2 9.	20 55 22,4	21	15 43	5 51	22 48
4	10 57,3.	5 52.	3 7.	20 59 19,0		16 15	6 3	23 10
5	11 44,5.	6 27.	4 7.	21 3 15,6	♀ VENUS			
6	—	6 58.	5 8.	21 7 12,1	1	h m	h m	h m
7	0 30,2 ^M	7 27.	6 9.	21 11 8,7	11	17 4	6 59	0 1
8	1 14,9.	7 55.	7 11.	21 15 5,2	21	17 26	6 59	0 12
9	1 59,4.	8 23.	8 13.	21 19 1,8		17 48	6 56	0 21
10	2 44,6.	8 52.	9 16.	21 22 58,3	♂ MARTE			
11	3 31,8.	9 25.	10 21.	21 26 54,9	1	h m	h m	h m
12	4 21,9.	10 2.	11 28.	21 30 51,4	11	15 43	6 2	22 52
13	5 15,8.	10 47.	0 37 ^T	21 34 48,0	21	15 41	5 51	22 45
14	6 13,7.	11 39.	1 46.	21 38 44,5		15 40	5 37	22 38
15	7 14,7.	—	2 51.	21 42 41,1	♃ JÚPITER			
16	8 17,1.	0 41 ^M	3 50.	21 46 37,7	1	h m	h m	h m
17	9 18,5.	1 49.	4 41.	21 50 34,2	11	9 40	21 59	15 50
18	10 16,8.	3 0.	5 24.	21 54 30,8	21	9 0	21 17	15 9
19	11 11,2.	4 12.	6 1.	21 58 27,3		8 19	20 34	14 27
20	0 1,9 ^T	5 21.	6 33.	22 2 23,9	♄ SATURNO			
21	0 49,8.	6 28.	7 3.	22 6 20,4	1	h m	h m	h m
22	1 36,1.	7 33.	7 31.	22 10 17,0	11	12 44	2 51	19 46
23	2 21,4.	8 35.	8 0.	22 14 13,5	21	12 7	2 15	19 9
24	3 6,8.	9 37.	8 30.	22 18 10,1		11 30	1 38	18 32
25	3 53,1.	10 38.	9 3.	22 22 6,6	♅ URANO			
26	4 40,7.	11 38.	9 39.	22 26 3,2	1	h m	h m	h m
27	5 29,7.	0 36 ^T	10 21.	22 29 59,7	11	12 11	2 20	19 13
28	6 19,7.	1 31.	11 7.	22 33 56,3	21	11 32	1 42	18 35
						10 54	1 4	17 57

L. N. el 20 á 3^h49^m p. m.
P. C. el 28 á 7^h22^m a. m.

L. LL. el 6 á 2^h32^m p. m.
S. C. el 13 á 8^h43^m p. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		MARZO	SOL			TIEMPO <i>verdadero</i> <i>à medio dia</i> <i>medio</i>
<i>del mes</i>	<i>de la semana</i>		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	
			h m	h m	o "	h m s
1	M	San Rudecindo.....	5 49	6 36	-7 23 57	11 47 33,0
2	M	San Heraclio.....	5 50	6 34	7 1 4	11 47 45,4
3	J	San Emeterio.....	5 50	6 33	6 38 4	11 47 58,2
4	V	San Casimiro.....	5 51	6 32	6 14 59	11 48 11,6
5	S	San Adrián.....	5 52	6 30	5 51 49	11 48 25,4
6	D	San Olegario.....	5 53	6 29	5 28 35	11 48 39,6
7	L	Sto. Tomás de Aquino	5 54	6 28	5 5 16	11 48 54,2
8	M	San Apolonio.....	5 55	6 26	4 51 53	11 49 9,2
9	M	Santa Francisca.....	5 56	6 25	4 18 27	11 49 24,6
10	J	San Melitón.....	5 56	6 24	3 34 57	11 49 40,3
11	V	San Zacarias.....	5 57	6 22	3 31 24	11 49 56,4
12	S	San Gregorio, papa..	5 58	6 21	3 7 48	11 50 12,8
13	D	San Leandro.....	5 59	6 19	2 44 11	11 50 29,4
14	L	Santa Matilde.....	6 0	6 18	2 20 31	11 50 46,2
15	M	San Raimundo.....	6 1	6 17	1 56 50	11 51 3,3
16	M	Santa Isabel.....	6 1	6 15	1 33 8	11 51 20,6
17	J	San Patricio.....	6 2	6 14	1 9 25	11 51 38,0
18	V	San Gabriel Arcángel	6 3	6 13	0 45 42	11 51 55,7
19	S	El Patriarca San José	6 4	6 11	-0 21 58	11 52 13,5
20	D	San Braulio.....	6 5	6 10	+0 1 45	11 52 31,4
21	L	San Benito.....	6 5	6 9	0 25 27	11 52 49,4
22	M	San Octaviano.....	6 6	6 7	0 49 8	11 53 7,6
23	M	San Victoriano.....	6 7	6 6	1 12 47	11 53 25,8
24	J	San Agapito.....	6 8	6 4	1 36 24	11 53 54,1
25	V	† <i>La Enc. del Señor.</i>	6 9	6 3	1 59 59	11 54 2,4
26	S	San Manuel.....	6 9	6 1	2 23 31	11 54 20,8
27	D	San Ruperto.....	6 10	6 0	2 47 0	11 54 39,1
28	L	San Sixto, papa.....	6 11	5 59	3 10 26	11 54 57,5
29	M	San Cirilo.....	6 12	5 57	3 33 48	11 55 15,8
30	M	San Juan Climaco...	6 13	5 56	3 57 6	11 55 34,1
31	J	San Benjamin.....	6 13	5 54	+4 20 19	11 55 52,4

El dia es de 12^h47^m el 1° y de 12^h41^m el 31.
Disminuye en el mes 0^h6^m.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA			TIEMPO <i>sidereo á medio dia medio</i>	PLANETAS		
	PASO <i>al meri- diano</i>	ORTO	OCASO		ORTO	OCASO	PASO <i>al meri- diano</i>
	h m	h m	h m	h m s	♿ MERCURIO		
1	7 10,2 T	2 22 T	11 59 M	22 37 52,9	h m	h m	h m
2	8 02.	3 8	—	22 41 49,4	1 16 48	6 11	22 31
3	8 49,3.	3 49	0 55 T	22 45 46,0	11 17 37	6 19	23 59
4	9 37,0.	4 25	1 51	22 49 42,5	21 18 33	6 25	0 27
5	10 23,4.	4 58	2 55	22 53 39,1	♀ VENUS		
6	11 8,9.	5 27	3 56	22 57 35,6	h m	h m	h m
7	11 54,1.	5 56	4 58	23 1 32,2	1 18 5	6 51	0 27
8	—	6 25	6 1	23 5 28,7	11 18 26	6 43	0 34
9	0 40,0 M	6 54	7 5	23 9 25,3	21 18 46	6 35	0 40
10	1 27,6.	7 26	8 11	23 13 21,8	♂ MARTE		
11	2 17,9.	8 3	9 19	23 17 18,4	h m	h m	h m
12	3 11,5.	8 46	10 29	23 21 14,9	1 15 39	5 26	22 32
13	4 8,8.	9 36	11 33	23 25 11,5	11 15 37	5 10	22 23
14	5 9,1.	10 35	0 45 M	23 29 8,1	21 15 36	4 53	22 14
15	6 10,5.	11 40	1 45	23 33 4,6	♃ JÚPITER		
16	7 11,1.	—	2 37	23 37 1,2	h m	h m	h m
17	8 8,9.	0 49 M	3 21	23 40 57,5	1 7 46	19 59	13 53
18	9 3,1.	1 59	3 59	23 44 54,3	11 7 4	19 15	13 9
19	9 53,9.	3 6	4 32	23 48 50,8	21 6 21	18 29	12 25
20	10 41,6.	4 12	5 2	23 52 47,4	♄ SATURNO		
21	11 27,9.	5 17	5 31	23 56 43,9	h m	h m	h m
22	0 13,4 T	6 19	5 59	0 0 40,5	1 11 0	1 8	18 2
23	0 53,6.	7 21	6 29	0 4 37,0	11 10 22	0 30	17 24
24	1 44,8.	8 23	7 1	0 8 33,6	21 9 43	23 47	16 45
25	2 32,3.	9 24	7 36	0 12 30,1	♅ URANO		
26	3 21,2.	10 23	8 16	0 16 26,7	h m	h m	h m
27	4 11,2.	11 20	9 1	0 20 23,2	1 10 22	0 32	17 25
28	5 1,6.	0 13 T	9 51	0 24 19,8	11 9 43	23 49	16 46
29	5 51,7.	1 1	10 45	0 28 16,4	21 9 4	23 10	16 7
30	6 40,7.	1 43	11 42	0 32 12,9			
31	7 23,4.	2 21	—	0 36 9,5			

L. N. el 22 á 4^h 46^m a. m.
P. C. el 30 á 3^h 49^m a. m.

L. LL. el 8 á 5^h 37^m a. m.
S. C. el 15 á 3^h 56^m a. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS <i>del mes de la semana</i>	ABRIL	SOL			TIEMPO <i>verdadero à medio dia medio</i>
		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	
		h m	h m	o "	h m s
1 V	San Venancio.....	6 15	5 53	+ 4 43 28	11 56 10,5
2 S	San Urbano.....	6 15	5 52	5 6 31	11 56 28,6
3 D	S. Benito de Palermo	6 16	5 50	5 29 29	11 56 46,6
4 L	San Isidoro.....	6 17	5 49	5 52 21	11 57 4,3
5 M	San Vicente Ferrer..	6 17	5 47	6 15 6	11 57 22,0
6 M	San Celestino.....	6 18	5 46	6 37 46	11 57 39,4
7 J	San Epifanio.....	6 19	5 45	7 0 19	11 57 56,7
8 V	San Máximo.....	6 20	5 43	7 22 44	11 58 13,7
9 S	Santa Casilda.....	6 20	5 42	7 45 2	11 58 30,4
10 D	† <i>Pascua de Resurrec.</i>	6 21	5 41	8 7 13	11 58 46,9
11 L	San León.....	6 22	5 39	8 29 15	11 59 3,1
12 M	San Zenón.....	6 23	5 38	8 51 9	11 59 19,0
13 M	San Hermenegildo...	6 23	5 37	9 12 55	11 59 31,5
14 J	San Pedro G. Telmo.	6 24	5 36	9 34 31	11 59 49,7
15 V	Santa Anastasia.....	6 25	5 34	9 55 53	0 0 45
16 S	San Toribio.....	6 26	5 33	10 17 15	0 0 19,0
17 D	San Aniceto.....	6 27	5 32	10 33 22	0 0 33,0
18 L	San Amadeo.....	6 27	5 31	10 59 19	0 0 46,7
19 M	San Jorge.....	6 28	5 29	11 20 4	0 0 59,9
20 M	San Serviliano.....	6 29	5 28	11 40 39	0 1 12,7
21 J	San Anselmo.....	6 30	5 27	12 1 2	0 1 25,1
22 V	San Sótero.....	6 31	5 26	12 21 13	0 1 37,1
23 S	San Gerardo.....	6 31	5 25	12 41 12	0 1 48,6
24 D	San Honorio.....	6 32	5 23	13 0 58	0 1 59,6
25 L	San Marcos.....	6 33	5 22	13 20 32	0 2 10,2
26 M	San Cleto.....	6 34	5 21	13 39 52	0 2 20,3
27 M	San Pedro Almengor	6 35	5 20	13 58 59	0 2 29,9
28 J	San Prudencio.....	6 35	5 19	14 17 52	0 2 39,0
29 V	San Paulino.....	6 36	5 18	14 36 30	0 2 47,6
30 S	Santa Catal. de Sena.	6 37	5 17	+14 54 53	0 2 53,8

El dia es de 11^h33^m el 1° y de 10^h40^m el 30.
Disminuye en el mes 0^h53^m.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA				TIEMPO <i>sidereo á medio dia medio</i>	PLANETAS		
	PASO <i>al meri- diano</i>	ORTO	OCASO			ORTO	OCASO	PASO <i>al meri- diano</i>
	h m	h m	h m	h m s	♿ MERCURIO			
1	8 14,7 _T	2 55 _T	0 41 _M	0 40 6,0	1	19 35	6 29	1 0
2	9 0,1	3 25	1 41	0 44 26	11	20 1	6 22	1 12
3	9 45,2	3 55	2 42	0 47 59,1	21	19 38	5 55	0 49
4	10 30,9	4 23	3 44	0 51 55,7				
5	11 18,2	4 53	4 47	0 55 52,2				
6	— —	5 24	5 53	0 59 48,8	♀ VENUS			
7	0 8,3 _M	6 0	7 2	1 3 45,3	1	19 8	6 26	0 47
8	1 2,0	6 42	8 13	1 7 41,9	11	19 29	6 20	0 54
9	1 59,8	7 31	9 25	1 11 33,4	21	19 50	6 16	1 2
10	3 0,9	8 29	10 35	1 15 35,0				
11	4 3,6	9 33	11 38	1 19 31,6	♂ MARTE			
12	5 5,6	10 41	0 34 _T	1 23 28,1	1	15 31	4 33	22 3
13	6 4,6	11 51	1 20	1 27 24,7	11	15 33	4 14	21 52
14	6 59,6	— —	2 0	1 31 21,2	21	15 30	3 54	21 42
15	7 50,6	0 58 _M	2 34	1 35 17,8				
16	8 38,5	2 4	3 4	1 39 14,3	♃ JÚPITER			
17	9 24,1	3 7	3 33	1 43 10,9	1	5 34	17 39	11 37
18	10 8,8	4 9	4 1	1 47 7,4	11	4 52	16 54	10 53
19	10 53,4	5 10	4 30	1 51 4,0	21	4 10	16 10	10 10
20	11 38,9	6 11	5 0	1 55 0,5				
21	0 25,7 _T	7 12	5 34	1 58 57,1	♄ SATURNO			
22	1 14,0	8 12	6 13	2 2 53,6	1	8 59	23 3	16 1
23	2 3,7	9 10	6 56	2 6 50,2	11	8 19	22 22	15 21
24	2 51,1	10 4	7 44	2 10 46,8	21	7 33	21 41	14 45
25	3 44,4	10 54	8 36	2 14 4,33				
26	4 33,6	11 33	9 32	2 18 39,9	♅ URANO			
27	5 21,3	0 18 _T	10 30	2 22 36,4	1	8 20	22 25	15 23
28	6 7,4	0 52	11 28	2 26 3,0	11	7 39	21 45	14 42
29	6 52,1	1 24	— —	2 30 29,5	21	6 59	21 4	14 2
30	7 36,3	1 52	0 27 _M	2 34 26,1				

L. N. el 20 á 6h29^m p. m.
P. C. el 28 á 10h13^m p. m.

L. LL. el 6 á 5h28^m a. m.
S. C. el 13 á 10h37^m a. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		MAYO	SOL.			TIEMPO		
del mes	de la semana		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	verdadero à medio dia medio		
						h	m	h
1	D	San Felipe.....	6 38	5 16	+ 15 13 4	0 3 34		
2	L	San Anastasio.....	6 39	5 15	15 30 58	0 3 10,4		
3	M	San Alejandro.....	6 39	5 14	15 43 37	0 3 17,0		
4	M	San Silvano.....	6 40	5 13	16 6 0	0 3 23,0		
5	J	San Pio V.....	6 41	5 12	16 23 7	0 3 28,4		
6	V	San Lucio.....	6 42	5 11	16 39 58	0 3 33,3		
7	S	San Benedicto.....	6 43	5 10	16 56 33	0 3 37,6		
8	D	San Dionisio.....	6 44	5 9	17 12 50	0 3 41,4		
9	L	S. Greg. Nacianceno.	6 44	5 8	17 23 51	0 3 44,5		
10	M	San Cirilo.....	6 44	5 7	17 44 34	0 3 47,1		
11	M	San Mamerto.....	6 45	5 6	17 59 59	0 3 49,1		
12	J	Sto. Domingo.....	6 46	5 6	18 15 6	0 3 50,5		
13	V	San Segundo.....	6 47	5 5	18 29 55	0 3 51,3		
14	S	San Sabino.....	6 48	5 4	18 44 25	0 3 51,5		
15	D	San Isidro.....	6 49	5 3	18 58 37	0 3 51,1		
16	L	San Ubaldo <i>Rogacio's</i>	6 49	5 3	19 12 29	0 3 50,1		
17	M	S. Pascual Bailón .R.	6 50	5 2	19 26 2	0 3 48,6		
18	M	San Venancio <i>Rogac.</i>	6 51	5 1	19 39 15	0 3 46,4		
19	J	† <i>La Asc. del Señor.</i>	6 52	5 1	19 52 7	0 3 43,7		
20	V	San Bernardino.....	6 52	5 0	20 4 40	0 3 40,5		
21	S	San Timoteo.....	6 53	4 59	20 16 52	0 3 36,7		
22	D	Santa Rita.....	6 54	4 59	20 28 43	0 3 32,4		
23	L	San Desiderio.....	6 54	4 58	20 40 13	0 3 27,6		
24	M	S. Robustiano.....	6 55	4 58	20 51 22	0 3 22,2		
25	M	<i>Fiesta Civica</i>	6 56	4 57	21 2 9	0 3 16,4		
26	J	San Isaac,.....	6 57	4 57	21 12 35	0 3 10,2		
27	V	Sta. María Magdalena	6 57	4 56	21 22 39	0 3 3,3		
28	S	San Germán.....	6 58	4 56	21 32 20	0 2 56,1		
29	D	† <i>Pascua del E. S.</i> ..	6 59	4 56	21 41 39	0 2 48,4		
30	L	San Fernando.....	6 59	4 55	21 50 35	0 2 40,4		
31	M	Santa Angela.....	7 0	4 55	+21 59 9	0 2 31,9		

El dia es de 10^h 33^m el 1° y de 9^h 55^m el 31.
Disminuye en el mes 0^h 43^m.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA			TIEMPO <i>sidereo á medio dia medio</i>	PLANETAS			
	PASO <i>al meri- diano</i>	ORTO	OCASO		ORTO	OCASO	PASO <i>al mer- diano</i>	
	h m	h m	h m	h m s	☿ MERCURIO			
1	8 20,7 _T	2 21 _T	1 27 _M	2 33 22,6	1	18 31	5 12	23 49
2	9 6,5	2 49	2 29	2 42 19,2	11	17 26	4 29	22 56
3	9 54,9	3 20	3 33	2 46 15,7	21	16 55	4 0	22 27
4	10 47,1	3 54	4 40	2 50 12,3				
5	11 43,8	4 33	5 50	2 54 8,8				
6	—	5 20	7 3	2 58 5,4	♀ VENUS			
7	0 45,1 _M	6 16	8 16	3 2 2,2	1	20 12	6 15	1 13
8	1 49,4	7 20	9 25	3 5 58,5	11	20 32	6 19	1 25
9	2 54,2	8 29	10 25	3 9 55,1	21	20 50	6 28	1 33
10	3 56,5	9 41	11 16	3 13 51,7				
11	4 54,4	10 50	11 59	3 17 48,2	♂ MARTE			
12	5 47,6	11 57	0 35 _T	3 21 41,8	1	15 28	3 35	21 31
13	6 36,7	—	1 7	3 25 41,3	11	15 25	3 15	21 19
14	7 23,0	1 1 _M	1 36	3 29 37,9	21	15 22	2 55	21 8
15	8 7,5	2 3	2 4	3 33 34,4				
16	8 51,6	3 4	2 32	3 37 31,0	♃ JÚPITER			
17	9 36,1	4 4	3 2	3 41 27,5	1	3 28	15 26	9 27
18	10 21,9	5 4	3 35	3 45 21,1	11	2 47	14 44	8 46
19	11 9,4	6 3	4 11	3 49 20,6	21	2 7	14 4	8 5
20	11 58,4	7 2	4 52	3 53 17,2				
21	0 48,7 _T	7 57	5 39	3 57 13,8	♄ SATURNO			
22	1 33,9	8 49	6 30	4 1 10,3	1	6 57	20 59	13 58
23	2 28,5	9 35	7 25	4 5 6,9	11	6 15	20 17	13 16
24	3 16,6	10 16	8 22	4 9 3,4	21	5 33	19 34	12 34
25	4 2,8	10 52	9 19	4 13 0,0				
26	4 47,4	11 24	10 17	4 16 56,5	♅ URANO			
27	5 30,7	11 52	11 15	4 20 53,1	1	6 19	20 23	13 21
28	6 13,8	0 21 _T	—	4 24 49,7	11	5 33	19 42	12 40
29	6 57,6	0 48	0 15 _M	4 28 46,2	21	4 57	19 1	11 59
30	7 43,4	1 17	1 16	4 32 42,8				
31	8 32,4	1 48	2 19	4 36 39,3				

L. N. el 20 á 9^h7^m a. m.
P. C. el 23 á 1^h22^m p. m.

L. LL. el 6 á 2^h42^m a. m.
S. C. el 12 á 5^h44^m p. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		JUNIO	SOL.			TIEMPO <i>verdadero</i> á medio día <i>medio</i>
<i>del mes</i>	<i>de la semana</i>		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	
1	M	San Segundo.....	7 0	4 53	+22 7 20	0 2 23,0
2	J	San Marcelino.....	7 1	4 54	22 15 7	0 2 13,8
3	V	Santa Paula.....	7 2	4 54	22 22 32	0 2 4,2
4	S	Santa Saturnina.....	7 2	4 54	22 29 33	0 1 54,2
5	D	† <i>La Sma. Trinidad.</i>	7 3	4 54	22 36 10	0 1 43,9
6	L	San Lúcio	7 3	4 54	22 42 24	0 1 33,2
7	M	San Pablo, obispo...	7 4	4 53	22 48 14	0 1 22,3
8	M	San Salustiano.....	7 4	4 53	22 53 40	0 1 11,1
9	J	† <i>Corpus Christi.</i>	7 5	4 53	22 58 41	0 0 59,5
10	V	Santa Margarita.....	7 5	4 53	23 3 19	0 0 47,7
11	S	San Bernabé.....	7 6	4 53	23 7 32	0 0 35,7
12	D	San Nazario.....	7 6	4 53	23 11 21	0 0 23,4
13	L	S. Antonio de Padua.	7 6	4 53	23 14 46	0 0 11,0
14	M	San Basilio.....	7 7	4 53	23 17 45	11 59 58,3
15	M	Santa Crecencia.....	7 7	4 53	23 20 20	11 59 45,6
16	J	San Aureliano.....	7 8	4 53	23 22 31	11 59 32,7
17	V	San Manuel.....	7 8	4 53	23 24 16	11 59 19,7
18	S	San Ciriaco.....	7 8	4 54	23 25 37	11 59 6,6
19	D	San Gervasio	7 8	4 54	23 26 33	11 58 53,5
20	L	San Silverio, papa...	7 9	4 54	23 27 4	11 58 40,4
21	M	San Luis Gonzaga..	7 9	4 54	23 27 11	11 58 27,3
22	M	San Paulino.....	7 9	4 54	23 26 52	11 58 14,2
23	J	Santa Agripina.....	7 9	4 55	23 26 9	11 58 1,2
24	V	† <i>La Ndad. de S. J. B.</i>	7 9	4 55	23 25 1	11 57 48,3
25	S	San Eloy.....	7 10	4 55	23 23 28	11 57 35,6
26	D	San Juan, mártir....	7 10	4 56	23 21 31	11 57 22,9
27	L	San Zoilo.....	7 10	4 56	23 19 9	11 57 10,5
28	M	San León.....	7 10	4 56	23 16 22	11 56 53,2
29	M	† <i>S. Pedro y S. Pablo.</i>	7 10	4 57	23 13 11	11 56 46,2
30	J	Santa Emiliana.....	7 10	4 57	+23 9 36	11 56 34,4

El día es de 9^h 55^m el 1°; de 9^h 45^m el 21 y de 9^h 47^m el 30.
Disminuye 10^m del 1° al 21 y aumenta 2^m del 21 al 30.

1893

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		JULIO	SOL.			TIEMPO <i>verdadero</i> <i>à medio dia</i> <i>medio</i>
<i>del mes</i>	<i>de la semana</i>		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	
1	V	San Julio, mártir...	7 10	4 58	+23 5 36	11 56 22,8
2	S	El S. Co'zón de Jesús	7 10	4 58	23 1 13	11 56 11,6
3	D	San Trifón.....	7 10	4 58	22 56 25	11 56 0,6
4	L	San Martín, obispo..	7 10	4 59	22 51 13	11 55 49,9
5	M	Santa Filomena.....	7 9	4 59	22 45 37	11 55 39,5
6	M	San Rómulo.....	7 9	5 0	22 39 33	11 55 29,5
7	J	San Fermín.....	7 9	5 0	22 33 15	11 55 19,8
8	V	Santa Isabel, reina...	7 9	5 1	22 26 29	11 55 10,5
9	S	<i>Fiesta Civica</i>	7 9	5 1	22 19 20	11 55 1,6
10	D	San Juanuario.....	7 8	5 2	22 11 47	11 54 53,0
11	L	San Cipriano.....	7 8	5 3	22 3 51	11 54 44,9
12	M	San Félix.....	7 8	5 3	22 55 32	11 54 37,2
13	M	San Anacleto.....	7 8	5 4	21 46 51	11 54 29,9
14	J	San Buenaventura...	7 7	5 5	21 37 47	11 54 23,1
15	V	San Enrique, empe.	7 7	5 5	21 23 21	11 54 16,8
16	S	N. Sra. del Carmen..	7 6	5 6	21 18 33	11 54 10,9
17	D	San Alejo.....	7 6	5 6	21 8 21	11 54 5,7
18	L	San Camilo.....	7 5	5 7	20 57 53	11 54 0,9
19	M	San Vicente de Paul.	7 5	5 8	20 47 1	11 53 56,6
20	M	San Gerónimo.....	7 4	5 8	20 35 47	11 53 52,9
21	J	San Victor.....	7 3	5 9	20 24 13	11 53 49,8
22	V	San Teófilo.....	7 3	5 10	20 12 13	11 53 47,2
23	S	San Apolinario.....	7 2	5 11	20 0 4	11 53 45,3
24	D	S. Francisco Solano.	7 2	5 11	19 47 23	11 53 43,9
25	L	San Cristóbal.....	7 1	5 12	19 34 34	11 53 43,1
26	M	Santa Ana.....	7 0	5 13	19 21 20	11 53 42,9
27	M	San Pantaleón.....	6 59	5 13	19 7 47	11 53 43,4
28	J	San Inocencio.....	6 59	5 14	18 53 55	11 53 44,5
29	V	San Faustino.....	6 53	5 15	18 30 44	11 53 46,2
30	S	San Abdón.....	6 57	5 15	18 25 15	11 53 48,5
31	D	S. Ignacio de Loyola.	6 56	5 16	+18 10 29	11 53 51,5

El día es de 9^h48ⁿ el 1° y de 10^h20^m el 31.
Aumenta en el mes 0^h32ⁿ.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA			TIEMPO sidereo á medio día medio	PLANETAS			
	PASO al meridiano	ORTO	OCASO		ORTO	OCASO	PASO al meridiano	
	h m	h m	h m	h m s	♀ MERCURIO			
1	10 11,2 T	2 33 T	4 33 M	6 38 52,6	1	h m	h m	h m
2	11 17,3 .	3 43 .	5 46 .	6 42 49,2	11	19 26	5 2	0 11
3	— —	4 55 .	6 50 .	6 46 45,8	21	20 3	6 1	1 1
4	0 22,1 M	6 10 .	7 42 .	6 50 42,3		20 16	6 50	1 32
5	1 23,1 .	7 24 .	8 27 .	6 54 28,9	♀ VENUS			
6	2 19,4 .	8 35 .	9 4 .	6 58 35,4	1	h m	h m	h m
7	3 11,2 .	9 43 .	9 33 .	7 2 32 0	11	21 18	7 38	2 28
8	3 5,7 .	10 47 .	10 8 .	7 6 28,6	21	21 13	7 57	2 35
9	4 46,1 .	11 49 .	10 37 .	7 10 25,1		21 5	8 15	2 40
10	5 31,6 .	— —	11 7 .	7 14 21,7	♂ MARTE			
11	6 17,3 .	0 52 M	11 38 .	7 18 18,2	1	h m	h m	h m
12	7 3,9 .	1 51 .	0 12 T	7 22 14,8	11	15 7	1 39	20 22
13	7 51,9 .	2 50 .	0 50 .	7 26 11,3	21	15 2	1 22	20 11
14	8 41,1 .	3 47 .	1 33 .	7 30 7,9		14 57	1 6	20 1
15	9 31,1 .	4 41 .	2 21 .	7 34 4,4	♃ JÚPITER			
16	10 21,2 .	5 30 .	3 14 .	7 38 1,0	1	h m	h m	h m
17	11 10,4 .	6 15 .	4 9 .	7 41 57,6	11	23 26	11 31	5 30
18	11 57,8 .	6 54 .	5 7 .	7 45 54,1	21	22 49	10 57	4 55
19	0 43,6 T	7 28 .	6 5 .	7 49 50,7		22 13	10 24	4 20
20	1 27,8 .	7 59 .	7 3 .	7 53 47,2	♄ SATURNO			
21	2 10,6 .	8 27 .	8 1 .	7 57 43,8	1	h m	h m	h m
22	2 52,9 T	8 54 .	9 0 .	8 1 40,3	11	2 41	16 40	9 41
23	3 35,7 .	9 21 .	9 59 .	8 5 36,9	21	2 0	15 58	8 59
24	4 20,1 .	9 49 .	11 0 .	8 9 33,4		1 19	15 18	8 18
25	5 7,2 .	10 19 .	— —	8 13 30,0	♅ URANO			
26	5 58,1 .	10 54 .	0 4 M	8 17 26,6	1	h m	h m	h m
27	6 53,7 .	11 35 .	1 11 .	8 21 23,1	11	2 11	16 12	9 11
28	7 53,8 .	0 24 T	2 19 .	8 25 19,7	21	1 30	15 31	8 31
29	8 57,2 .	1 22 .	3 27 .	8 29 16,2		0 50	14 51	7 51
30	10 1,4 .	2 30 .	4 31 .	8 33 12,8				
31	11 3,8 .	3 43 .	5 28 .	8 37 9,4				

L. N. el 18 á 3 55^m p. m.
P. C. el 26 á 9 48^m a. m.

L. LL. el 3 á 5 20^m p. m.
S. C. el 10 á 0 50^m p. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		AGOSTO	SOL.			TIEMPO <i>verdadero</i> <i>à medio día</i> <i>medio</i>
<i>del mes</i>	<i>de la semana</i>		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	
1	L	San Domiciano.....	6 55	5 17	+ 17 55 24	11 53 55,0
2	M	N. S. de los Angeles.	6 55	5 18	17 40 2	11 53 59,2
3	M	San Eufrodio.....	6 54	5 18	17 24 22	11 54 39
4	J	Sto. Domingo de G..	6 53	5 19	17 8 26	11 54 9,3
5	V	San Osvaldo.....	6 52	5 20	16 22 12	11 54 15,2
6	S	La T. de N. S. J. C.	6 51	5 21	16 35 43	11 54 21,7
7	D	San Cayetano.....	6 50	5 21	16 18 57	11 54 28,8
8	L	San Ciriaco.....	6 49	5 22	16 1 55	11 54 36,5
9	M	San Pastor	6 48	5 23	15 44 33	11 54 44,7
10	M	San Lorenzo.....	6 47	5 24	15 27 5	11 54 53,5
11	J	San Rufino.....	6 46	5 24	15 9 17	11 55 2,8
12	V	Santa Clara.....	6 45	5 25	14 51 15	11 55 12,7
13	S	San Hipólito.....	6 44	5 26	14 32 58	11 55 23,1
14	D	San Eusebio.....	6 43	5 27	14 14 28	11 55 34,1
15	L	† <i>La Asunción de M.S.</i>	6 42	5 27	13 55 44	11 55 45,6
16	M	San Roque.....	6 40	5 28	13 36 46	11 55 57,6
17	M	Santa Liberata.....	6 39	5 29	13 17 36	11 56 10,1
18	J	San Floro.....	6 38	5 29	12 53 13	11 56 23,1
19	V	San Julio, mártir....	6 37	5 30	12 33 37	11 56 36,5
20	S	San Bernardo.....	6 36	5 31	12 13 49	11 56 50,6
21	D	Santa Anastasia.....	6 34	5 32	11 58 50	11 57 5,1
22	L	San Marcial.....	6 33	5 33	11 38 40	11 57 20,1
23	M	San Timoteo.....	6 32	5 33	11 18 19	11 57 35,5
24	M	San Bartolome.....	6 31	5 34	10 57 47	11 57 51,4
25	J	San Luis, rey.....	6 29	5 35	10 37 4	11 58 7,7
26	V	San Ceferino.....	6 28	5 36	10 16 12	11 58 21,1
27	S	San José Calasans...	6 27	5 36	9 55 10	11 58 44,5
28	D	San Agustín.....	6 26	5 37	9 33 58	11 58 59,0
29	L	Santa Cándida...:...	6 24	5 38	9 12 33	11 59 16,9
30	M	† <i>Sta. Rosa de Lima.</i>	6 23	5 39	8 51 9	11 59 35,1
31	M	San Ramón Nonato..	6 21	5 39	+ 8 29 31	11 59 53,7

El día es de 10^h 22^m el 1° y de 11^h 13^m el 31.
Aumenta en el mes 0^h 56^m.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA			TIEMPO <i>sidero & medio día medio</i>	PLANETAS			
	PASO <i>al meri- diano</i>	ORTO	OCASO		ORTO	OCASO	PASO <i>al meri- diano</i>	
	h m	h m	h m	h m s	♿ MERCURIO			
1	— —	4 58 T	6 16 M	8 41 59	1	h m	h m	h m
2	0 2,6 M	6 11 .	6 57 .	8 45 25	11	20 10	7 25	1 48
3	0 57,2 .	7 22 .	7 33 .	8 48 59,0	21	19 50	7 38	1 45
4	1 43,4 .	8 29 .	8 6 .	8 52 55,6		19 16	7 24	1 22
5	2 36,9 .	9 34 .	8 36 .	8 56 52,1	♀ VENUS			
6	3 24,2 .	10 38 .	9 6 .	9 0 48,7	1	h m	h m	h m
7	4 11,1 .	11 40 .	9 33 .	9 4 45,2	11	20 52	8 33	2 43
8	4 58,5 .	— —	10 11 .	9 8 41,8	21	20 40	8 49	2 45
9	5 46,7 .	0 41 M	10 48 .	9 12 33,3		20 26	9 4	2 45
10	6 36,1 .	1 39 .	11 30 .	9 16 34,9	♂ MARTE			
11	7 26,2 .	2 35	0 16 T	9 20 31,5	1	h m	h m	h m
12	8 16,4 .	3 26 .	1 8 .	9 24 28,0	11	14 49	0 49	19 49
13	9 5,9 .	4 12 .	2 2 .	9 28 24,6	21	14 42	0 35	19 38
14	9 54,1 .	4 53 .	2 59 .	9 32 21,1		14 32	0 21	19 26
15	10 40,7 .	5 29 .	3 53 .	9 36 17,7	♃ JÚPITER			
16	11 25,5 .	6 1 .	4 56 .	9 40 14,2	1	h m	h m	h m
17	0 9,1 T	6 31 .	5 54 .	9 44 10,8	11	21 34	9 48	3 43
18	0 52,1 .	6 58 .	6 53 .	9 48 7,4	21	20 59	9 17	3 10
19	1 35,1 .	7 26 .	7 53 .	9 52 3,9		20 24	8 47	2 37
20	2 19,2 .	7 53 .	8 54 .	9 56 1,5	♄ SATURNO			
21	3 5,4 .	8 23 .	9 57 .	9 59 57,0	1	h m	h m	h m
22	3 54,7 .	8 56 .	11 2 .	10 3 53,6	11	0 35	14 33	7 34
23	4 47,8 .	9 34 .	— —	10 7 50,1	21	23 51	13 54	6 55
24	5 44,9 .	10 19 .	0 9 M	10 11 46,7		23 12	13 15	6 16
25	6 45,2 .	11 13 .	1 15 .	10 15 43,2	♅ URANO			
26	7 47,1 .	0 14 T	2 19 .	10 19 39,8	1	h m	h m	h m
27	8 43,4 .	1 23 .	3 16 .	10 23 36,4	11	0 7	14 8	7 7
28	9 47,1 .	2 35 .	4 7 .	10 27 32,9	21	23 23	13 28	6 28
29	10 42,7 .	3 48 .	4 50 .	10 31 29,5		22 44	12 49	5 49
30	11 35,0 .	4 59 .	5 28 .	10 35 26,0				
31	— —	6 8	6 2 .	10 39 22,6				

L. N. el 17 á 6h42m a. m.

P. C. el 24 á 4h40m p. m.

L. LL. el 2 á 0h37m a. m.

S. C. el 9 á 2h21m a. m.

L. LL. el 31 á 8h59 a. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		SEPTIEMBRE	SOL.			TIEMPO
del mes	de la semana		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	<i>verdadero</i>
						<i>á medio dia</i>
					<i>medio</i>	
1	J	San Sixto.....	6 20	5 40	+ 8 7 45	0 0 12,5
2	V	San Esteban.....	6 19	5 41	7 45 51	0 0 31,7
3	S	San Sandalio.....	6 18	5 41	7 23 49	0 0 51,1
4	D	Santa Rosalía.....	6 16	5 42	7 1 41	0 1 10,7
5	L	San Justiniano.....	6 15	5 43	6 39 25	0 1 30,6
6	M	San Fausto.....	6 13	5 44	6 17 2	0 1 50,7
7	M	Santa Regina.....	6 12	5 44	5 54 31	0 2 10,9
8	J	† <i>La Nativ. de M. S.</i>	6 11	5 45	5 31 59	0 2 31,4
9	V	San Gerónimo.....	6 9	5 46	5 9 18	0 2 51,9
10	S	San Nicolás.....	6 8	5 47	4 46 32	0 3 12,7
11	D	San Emiliano.....	6 6	5 47	4 23 41	0 3 33,5
12	L	San Serapio.....	6 6	5 48	4 0 45	0 3 54,4
13	M	San Eulogio.....	6 4	5 49	3 37 45	0 4 15,4
14	M	San Cornelio.....	6 2	5 49	3 14 41	0 4 36,4
15	J	Santa Melitona.....	6 1	5 50	2 51 34	0 4 57,5
16	V	San Cipriano.....	5 59	5 51	2 28 23	0 5 18,6
17	S	San Pedro de Arbúes.	5 58	5 51	2 5 9	0 5 39,7
18	D	San Tomás de Villa..	5 56	5 52	1 41 53	0 6 0,9
19	L	San Genaro.....	5 55	5 53	1 18 34	0 6 22,0
20	M	San Eustaquio.....	5 53	5 54	0 55 14	0 6 43,0
21	M	San Mateo.....	5 52	5 54	0 31 52	0 7 4,0
22	J	San Mauricio.....	5 51	5 55	+ 0 8 29	0 7 21,9
23	V	San Lino.....	5 49	5 56	- 0 14 55	0 7 45,8
24	S	N. S. de las Mercedes	5 48	5 57	0 38 19	0 8 6,5
25	D	Santa María.....	5 46	5 57	1 1 43	0 8 27,1
26	L	Santa Justina.....	5 45	5 58	1 25 7	0 8 47,5
27	M	San Cosme.....	5 43	5 59	1 48 31	0 9 7,7
28	M	San Wenceslao.....	5 42	6 0	2 11 53	0 9 27,7
29	J	Ded. de San Miguel.	5 41	6 0	2 35 15	0 9 47,5
30	V	San Gerónimo.....	5 39	6 1	- 2 58 35	0 10 7,1

El dia es de 11^h20^m el 1° y de 12^h22^m el 30.
Aumenta en el mes 1^h2^m.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA			TIEMPO sidereo á medio dia medio	DIAS	PLANETAS		
	PASO al meridiano	ORTO	OCASO			ORTO	OCASO	PASO al meridiano
	h m	h m	h m	h m s		♿ MERCURIO		
1	0 21,9 ^M	7 14 ^T	6 33 ^M	10 43 19,1		h m	h m	h m
2	1 13,4	8 20	7 4	10 47 15,7	1	18 18	6 19	0 22
3	2 1,3	9 24	7 36	10 51 12,2	11	17 27	4 57	23 9
4	2 49,5	10 27	8 9	10 55 8,8	21	17 9	4 29	22 49
5	3 33,5	11 27	8 45	10 59 5,3				
6	4 23,4	—	9 26	11 3 1,9		♀ VENUS		
7	5 18,9	0 25 ^M	10 11	11 6 58,4		h m	h m	h m
8	6 9,5	1 19	11 1	11 10 55,0	1	20 11	9 19	2 45
9	6 59,5	2 7	11 54	11 14 51,5	11	19 57	9 32	2 45
10	7 48,2	2 50	0 50 ^T	11 18 48,1	21	19 43	9 45	2 44
11	8 35,3	3 28	1 48	11 22 44,6		♂ MARTE		
12	9 20,8	4 1	2 46	11 26 41,2		h m	h m	h m
13	10 5,0	4 32	3 45	11 30 37,8	1	14 20	0 6	19 12
14	10 48,4	5 0	4 44	11 34 34,3	11	14 7	23 51	18 59
15	11 32,0	5 28	5 44	11 38 30,9	21	13 52	23 37	18 45
16	0 16,5 ^T	5 56	6 45	11 42 27,4		♃ JÚPITER		
17	1 27	6 26	7 49	11 46 23,9		h m	h m	h m
18	1 51,7	6 58	8 54	11 50 20,5	1	19 46	8 13	2 1
19	2 44,3	7 35	10 1	11 54 17,0	11	19 12	7 44	1 29
20	3 40,4	8 19	11 8	11 58 13,6	21	18 38	7 14	0 58
21	4 39,5	9 9	—	12 2 10,2		♄ SATURNO		
22	5 40,1	10 8	0 12 ^M	12 6 6,7		h m	h m	h m
23	6 40,2	11 13	1 10	12 10 3,3	1	22 30	12 34	5 34
24	7 38,1	0 22 ^T	2 2	12 13 59,8	11	21 52	11 57	4 56
25	8 33,1	1 32	2 46	12 17 56,4	21	21 15	11 20	4 19
26	9 25,1	2 41	3 25	12 21 52,9		♅ URANO		
27	10 14,8	3 49	3 59	12 25 49,5		h m	h m	h m
28	11 3,1	4 57	4 31	12 29 46,1	1	22 2	12 7	5 6
29	11 51,0	6 1	5 2	12 33 42,6	11	21 23	11 29	4 28
30	—	7 6	5 33	12 37 39,1	21	20 45	10 51	3 50

L. N. el 15 á 8^h18^m p. m.
P. C. el 22 á 10^h48^m p. m.

L. LL. el 29 á 7^h19^m p. m.
S. C. el 7 á 6^h59^m p. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		OCTUBRE	SOL.			TIEMPO <i>verdadero</i> <i>à medio dia</i> <i>medio</i>
<i>del mes</i>	<i>de la semana</i>		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	
1	S	San Remigio.....	h m	h m	o "	h m s
2	D	San Eleuterio.....	5 38	6 2	— 3 21 53	0 10 26,3
3	L	San Cándido.....	5 37	6 3	3 45 9	0 10 45,3
4	M	S. Francisco de Asis.	5 35	6 3	4 8 23	0 11 39
5	M	San Froilán.....	5 34	6 4	4 31 33	0 11 22,2
6	J	San Bruno.....	5 32	6 5	4 54 41	0 11 40,1
7	V	San Sergio.....	5 31	6 6	5 17 45	0 11 57,6
8	S	Santa Brígida.....	5 30	6 7	5 40 45	0 12 14,7
9	D	San Dionísio.....	5 23	6 7	6 3 41	0 12 31,4
10	L	San Luis Beltrán....	5 27	6 8	6 26 32	0 12 47,6
11	M	San Nicasio.....	5 26	6 9	6 49 18	0 13 3,3
12	M	N. S. del Pilar.....	5 24	6 10	7 11 53	0 13 18,6
13	J	San Eduardo.....	5 23	6 11	7 34 33	0 13 33,3
14	V	Santa Fortunata.....	5 21	6 11	7 57 2	0 13 47,5
15	S	Sta. Teresa de Jesús.	5 20	6 12	8 19 24	0 14 12
16	D	San Nereo, mártir...	5 19	6 13	8 41 38	0 14 14,3
17	L	San Florentino.....	5 18	6 14	9 3 46	0 14 26,8
18	M	S. Lucas Evangelista.	5 16	6 15	9 25 46	0 14 33,8
19	M	S. Pedro de Alcántara	5 15	6 16	9 47 37	0 14 50,2
20	J	San Feliciano.....	5 14	6 17	10 9 20	0 15 0,9
21	V	Santa Úrsula.....	5 13	6 18	10 30 53	0 15 11,1
22	S	San Severo.....	5 11	6 18	10 52 18	0 15 20,6
23	D	San Pascual.....	5 10	6 19	11 13 32	0 15 29,5
24	L	San Rafael Arcang..	5 9	6 20	11 34 36	0 15 37,7
25	M	San Crisanto.....	5 8	6 21	11 55 30	0 15 45,2
26	M	San Evaristo.....	5 7	6 22	12 16 12	0 15 52,1
27	J	Santa Sabina.....	5 6	6 23	12 36 43	0 15 58,1
28	V	San Simón.....	5 5	6 24	12 57 3	0 16 3,5
29	S	San Simón.....	5 3	6 25	13 17 10	0 16 8,2
30	D	San Narciso.....	5 2	6 26	13 37 5	0 16 12,1
31	L	San Marcelo.....	5 1	6 27	13 56 47	0 16 15,2
		San Nemesio.....	5 0	6 28	—14 16 15	0 16 17,6

El dia es de 12^h24^m el 1°; y de 13^h28^m el 31.
Aumenta en el mes 1^h4^m.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA				TIEMPO sidereo á medio día medio	PLANETAS		
	PASO al meri- diano	ORTO	OCASO	DIAS		ORTO	OCASO	PASO al meri- diano
	h m	h m	h m	h m s		♿ MERCURIO		
1	0 39,2 _M	8 10 _T	6 6 _M	12 41 35,7	1	h m	h m	h m
2	1 28,3.	9 12.	6 41.	12 45 32,2	11	17 11	4 57	23 6
3	2 18,4.	10 12.	7 20.	12 49 28,8	21	17 15	5 41	23 30
4	3 9,4.	11 8.	8 4.	12 53 25,4		17 17	6 25	23 53
5	4 0,7.	11 59.	8 53.	12 57 21,9				
6	4 51,3.	—	9 45.	13 1 18,5		♀ VENUS		
7	5 40,7.	0 41 _M	10 40.	13 5 15,0	1	h m	h m	h m
8	6 28,3.	1 24.	11 37.	13 9 11,6	11	19 30	9 55	2 43
9	7 14,1.	1 59.	0 35 _T	13 13 8,1	21	19 17	10 0	2 39
10	7 53,4.	2 31.	1 33.	13 17 4,7		19 2	9 57	2 30
11	8 41,9.	3 0.	2 31.	13 21 1,2		♂ MARTE		
12	9 25,2.	3 28.	3 30.	13 24 57,8	1	h m	h m	h m
13	10 9,4.	3 56.	4 31.	13 28 54,3	11	13 35	23 23	18 29
14	10 55,6.	4 25.	5 34.	13 32 50,9	21	13 16	23 7	18 11
15	11 44,5.	4 57.	6 40.	13 36 47,4		12 55	22 49	17 52
16	0 37,0 _T	5 31.	7 47.	13 40 41,0		♃ JÚPITER		
17	1 33,1.	6 16.	8 57.	13 44 40,5	1	h m	h m	h m
18	2 32,8.	7 5.	10 4.	13 43 37,1	11	13 4	6 45	0 26
19	3 34,1.	8 2.	11 5.	13 52 33,7	21	17 30	6 16	23 52
20	4 35,1.	9 6.	11 59.	13 56 30,2		16 57	5 47	23 21
21	5 33,6.	10 15.	—	14 0 26,8		♄ SATURNO		
22	6 23,8.	11 25.	0 45 _M	14 4 23,3	1	h m	h m	h m
23	7 20,6.	0 32 _T	1 25.	14 8 19,9	11	20 38	10 44	3 43
24	8 9,8.	1 39.	2 0.	14 12 16,6	21	20 2	10 9	3 7
25	8 57,2.	2 44.	2 32.	14 16 13,0		19 26	9 34	2 32
26	9 44,1.	3 48.	3 2.	14 20 9,5		♅ URANO		
27	10 31,3.	4 52.	3 32.	14 24 6,1	1	h m	h m	h m
28	11 19,4.	5 55.	4 4.	14 23 2,6	11	20 7	10 14	3 12
29	—	6 58.	4 38.	14 31 59,2	21	19 29	9 37	2 35
30	0 9,0 _M	7 59.	5 16.	14 35 55,8		18 52	9 0	1 53
31	0 59,8.	8 57.	5 58.	14 39 52,3				

L. N. el 15 á 8' 46^m a. m.
P. C. el 22 á 5^h 17^m a. m.

L. LL. el 29 á 8' 26^m a. m.
S. C. el 7 á 2^h 13^m p. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		SOL.				TIEMPO <i>verdadero</i> à medio día <i>medio</i>
<i>del mes</i>	<i>de la semana</i>	ORTO	OCASO	DECLINA- CION		
		NOVIEMBRE				
		h m	h m	o "	h m s	
1	M	† <i>Fies. de tod. Santos.</i>	4 59	6 29	—14 35 30	0 16 19,1
2	M	Difuntos, san Ciriaco	4 58	6 30	14 51 30	0 16 19,8
3	J	Santa Eustaquia....	4 57	6 31	15 13 17	0 16 19,7
4	V	San Carlos Borromeo	4 56	6 31	15 31 48	0 16 18,8
5	S	San Eusebio.....	4 56	6 32	15 50 4	0 16 17,0
6	D	San Leonardo.....	4 55	6 33	16 8 5	0 16 14,4
7	L	San Florencio.....	4 54	6 34	16 25 49	0 16 10,9
8	M	San Severiano.....	4 53	6 35	16 43 16	0 16 6,6
9	M	San Teodoro.....	4 52	6 36	17 0 27	0 16 1,4
10	J	San León el Grande.	4 51	6 37	17 17 21	0 15 55,4
11	V	† <i>San Martín.</i>	4 50	6 33	17 33 56	0 15 48,4
12	S	San Diego.....	4 50	6 39	17 50 13	0 15 40,6
13	D	San Antonio.....	4 49	6 40	18 6 12	0 15 32,0
14	L	San Clementino.....	4 48	6 41	18 21 52	0 15 22,5
15	M	San Leopoldo.....	4 48	6 42	18 37 12	0 15 12,2
16	M	San Valerio.....	4 47	6 43	18 52 12	0 15 0,0
17	J	S. Greg. Taumaturgo	4 46	6 44	19 6 52	0 14 49,0
18	V	San Máximo.....	4 46	6 45	19 21 12	0 14 36,2
19	S	San Ponciano.....	4 45	6 46	19 35 10	0 14 22,6
20	D	San Octavio.....	4 45	6 47	19 48 43	0 14 8,2
21	L	San Alberto.....	4 44	6 48	20 2 3	0 13 53,0
22	M	Santa Cecilia.....	4 44	6 49	20 14 57	0 13 37,0
23	M	San Clemente.....	4 44	6 50	20 27 27	0 13 20,3
24	J	San Juan de la Cruz.	4 43	6 51	20 39 36	0 13 2,8
25	V	Santa Catalina.....	4 43	6 52	20 51 21	0 12 44,5
26	S	San Conrado.....	4 42	6 53	21 2 43	0 12 25,6
27	D	1º de Adviento.....	4 42	6 54	21 13 41	0 12 5,9
28	L	San Santiago.....	4 42	6 55	21 24 15	0 11 45,5
29	M	San Saturnino.....	4 42	6 56	21 34 25	0 11 24,4
30	M	San Andrés.....	4 41	6 57	—21 44 10	0 11 2,6

El día es de 13^h30^m el 1º y de 14^h16^m el 30.
Aumenta en el mes 0^h46^m.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA			TIEMPO <i>sidereo á medio día medio</i>	DIAS	PLANETAS		
	PASO <i>al meri- diano</i>	ORTO	OCASO			ORTO	OCASO	PASO <i>al meri- diano</i>
	h m	h m	h m	h m s		♁ MERCURIO		
1	1 51,4 ^M	9 50 ^T	6 45 ^M	14 43 48,9	1	h m	h m	h m
2	2 42,7.	10 33.	7 36.	14 47 45,4	11	17 21	7 10	0 15
3	3 32,8.	11 19.	8 30.	14 51 42,0	21	17 28	7 49	0 38
4	4 21,1.	11 56.	9 26.	14 55 38,5		17 42	8 22	1 1
5	5 7,4.	—	10 23.	14 59 35,1				
6	5 51,8.	0 29 ^M	11 30.	15 3 31,7		♀ VENUS		
7	6 34,3.	0 59.	0 18 ^T	15 7 28,2		h m	h m	h m
8	7 17,4.	1 27.	1 15.	15 11 24,8	1	18 39	9 40	2 11
9	8 04.	1 54.	2 15.	15 15 21,3	11	18 8	9 6	1 39
10	8 45,0	2 22.	3 16.	15 19 17,9	21	17 25	8 11	0 50
11	9 32,2.	2 53.	4 20.	15 23 14,4		♂ MARTE		
12	10 23,3.	3 27.	5 28.	15 27 11,0		h m	h m	h m
13	11 19,1.	4 8.	6 33.	15 31 7,5	1	12 28	22 26	17 27
14	0 18,8 ^T	4 55.	7 47.	15 35 4,1	11	12 2	22 3	17 2
15	1 21,5.	5 50.	8 53.	15 39 0,7	21	11 33	21 35	16 34
16	2 24,9.	6 54.	9 52.	15 42 57,2		♃ JÚPITER		
17	3 26,3.	8 3.	10 42.	15 46 53,8		h m	h m	h m
18	4 21,1.	9 15.	11 25.	15 50 50,3	1	16 20	5 16	22 46
19	5 17,6.	10 25.	—	15 54 46,9	11	15 46	4 46	22 15
20	6 7,7.	11 32.	0 1 ^M	15 58 43,4	21	15 11	4 17	21 43
21	6 55,3.	0 37 ^T	0 31.	16 2 40,0		♄ SATURNO		
22	7 41,6.	1 41.	1 5.	16 6 36,6		h m	h m	h m
23	8 27,8.	2 43.	1 34.	16 10 33,1	1	18 47	8 56	1 53
24	9 14,7.	3 46.	2 5.	16 14 29,7	11	18 12	8 22	1 19
25	10 2,9.	4 47.	2 33.	16 18 26,2	21	17 37	7 48	0 44
26	10 52,8.	5 48.	3 13.	16 22 22,8		♅ URANO		
27	11 43,3.	6 47.	3 54.	16 26 19,3		h m	h m	h m
28	—	7 42.	4 33.	16 30 15,9	1	18 11	8 20	1 17
29	0 35,1 ^M	8 32.	5 28.	16 34 12,4	11	17 34	7 43	0 40
30	1 25,8.	9 16.	6 22.	16 33 9,0	21	16 57	7 7	0 3

L. N. el 13 á 8^h29ⁿ p. m.
P. C. el 20 á 1^h13ⁿ p. m.

L. LL. el 23 á 0^h48ⁿ a. m.
S. C. el 6 á 10^h36ⁿ a. m.

1898

EN TIEMPO CIVIL

DIAS		DICIEMBRE	SOL			TIEMPO <i>verdadero</i> à medio día <i>medio</i>
<i>del mes</i>	<i>de la semana</i>		ORTO	OCASO	DECLINA- CION	
1	J	San Mariano.....	4 41	6 58	-21 53 31	0 10 40,1
2	V	San Silvano.....	4 41	6 59	22 2 26	0 10 17,0
3	S	San Francisco Javier	4 41	6 59	22 10 56	0 9 53,3
4	D	Santa Bárbara.....	4 41	7 0	22 19 0	0 9 29,0
5	L	San Sabás.....	4 41	7 1	22 26 38	0 9 4,1
6	M	San Nicolás de Bari.	4 41	7 2	22 33 49	0 8 38,7
7	M	San Ambrosio.....	4 41	7 3	22 40 34	0 8 12,7
8	J	† <i>La Inma. Concep.</i>	4 41	7 4	22 46 53	0 7 46,2
9	V	Santa Leocadia.....	4 41	7 4	22 52 45	0 7 19,2
10	S	N. S. de Loreto.....	4 41	7 5	22 59 9	0 6 51,9
11	D	San Dámaso.....	4 41	7 6	23 3 6	0 6 24,0
12	L	San Donato.....	4 42	7 7	23 7 36	0 5 55,8
13	M	Santa Lucía.....	4 42	7 7	23 11 38	0 5 27,3
14	M	San Nicasio.....	4 42	7 8	23 15 13	0 4 53,5
15	J	San Ireneo.....	4 42	7 9	23 18 19	0 4 29,4
16	V	San Valentín.....	4 43	7 9	23 20 57	0 4 0,1
17	S	San Lázaro.....	4 43	7 10	23 23 8	0 3 35,6
18	D	San Teolino.....	4 43	7 11	23 24 51	0 3 0,9
19	L	San Nemesio.....	4 44	7 11	23 26 5	0 2 31,1
20	M	Sto. Doming. de Siloz	4 44	7 12	23 26 51	0 2 1,3
21	M	San Tomás.....	4 44	7 12	23 27 6	0 1 31,4
22	J	San Demetrio.....	4 45	7 13	23 26 59	0 1 1,4
23	V	Santa Victoria.....	4 46	7 13	23 26 20	0 0 31,5
24	S	San Luciano.....	4 46	7 14	23 25 13	0 0 1,7
25	D	† <i>La Nativ. de N.S. J.C.</i>	4 47	7 14	23 23 37	11 59 31,9
26	L	San Esteban.....	4 48	7 14	23 21 34	11 59 2,3
27	M	S. Juan Evangelista.	4 43	7 15	23 19 3	11 58 32,7
28	M	Santos Inocentes....	4 49	7 15	23 16 3	11 58 3,4
29	J	Sto. Tomás Cantuar.	4 49	7 15	23 12 36	11 57 31,2
30	V	San Sabino.....	4 50	7 15	23 8 40	11 57 5,3
31	S	San Silvestre.....	4 51	7 16	-23 4 17	11 56 36,6

El día es de 14^h18 el 1º; de 14^h23 el 21 y de 14^h24^m el 31.
Aumenta 10^m del 1º al 21 y disminuye 4^m del 21 al 31.

EN TIEMPO ASTRONÓMICO

DIAS DEL MES	LUNA			TIEMPO <i>sidereo á medio dia medio</i>	DIAS	PLANETAS		
	PASO <i>al meri- diano</i>	ORTO	OCASO			ORTO	OCASO	PASO <i>al meri- diano</i>
	h m	h m	h m	h m s		♿ MERCURIO		
1	2 15,0 ^M	9 54	7 17 ^M	16 42 5,6		h m	h m	h m
2	3 2,0	10 28	8 14	16 46 2,1	1	17 59	8 42	1 20
3	3 46,8	10 59	9 11	16 49 58,7	11	17 55	8 27	1 13
4	4 29,9	11 27	10 7	16 53 55,2	21	16 49	7 4	0 1
5	5 11,8	11 54	11 4	16 57 51,8				
6	5 53,6	— —	0 1 ^T	17 1 48,4		♀ VENUS		
7	8 36,2	0 21 ^M	1 0	17 5 44,9		h m	h m	h m
8	7 20,8	0 50	2 1	17 9 41,5	1	16 34	6 59	23 43
9	8 8,7	1 21	3 5	17 13 33,0	11	15 45	5 47	22 43
10	9 1,0	1 57	4 13	17 17 34,6	21	15 6	4 53	21 58
11	9 58,4	2 41	5 23	17 21 31,1		♂ MARTE		
12	11 0,4	3 32	6 32	17 25 27,7		h m	h m	h m
13	0 4,9 ^T	4 33	7 35	17 29 24,3	1	11 0	21 2	16 1
14	1 9,4	5 42	8 31	17 33 20,8	11	10 24	20 24	15 24
15	2 11,4	6 55	9 19	17 37 17,4	21	9 43	19 38	14 41
16	3 8,9	8 9	10 0	17 41 14,0		♃ JÚPITER		
17	4 2,2	9 20	10 35	17 45 10,5		h m	h m	h m
18	4 52,0	10 28	11 7	17 49 7,1	1	14 39	3 47	21 11
19	5 39,6	11 34	11 37	17 53 3,6	11	14 5	3 17	20 39
20	6 26,1	0 37 ^T	— —	17 57 0,2	21	13 31	2 45	20 6
21	7 12,8	1 40	0 8 ^M	18 0 56,7		♄ SATURNO		
22	8 0,3	2 41	0 40	18 4 53,3		h m	h m	h m
23	8 49,1	3 42	1 14	18 8 49,8	1	17 2	7 14	0 10
24	9 39,1	4 41	1 52	18 12 46,4	11	16 27	6 41	23 32
25	10 30,0	5 36	2 35	18 16 43,0	21	15 52	6 7	22 58
26	11 20,7	6 27	3 23	18 20 39,5		♅ URANO		
27	— —	7 13	4 15	18 24 36,1		h m	h m	h m
28	0 10,3 ^M	7 54	5 10	18 28 32,6	1	16 19	6 30	23 23
29	0 58,1	8 29	6 7	18 32 29,2	11	15 42	5 54	22 46
30	1 43,8	9 1	7 4	18 36 25,8	21	15 5	5 18	22 9
31	2 27,4	9 29	8 56	18 40 22,3				

L. N. el 13 á 7^h51^m a. m.
P. C. el 19 á 11^h30^m p. m.

L. LL. el 27 á 7^h48^m p. m.
S. C. el 6 á 6^h14^m a. m.

**Concordancia entre los Calendarios
en el año gregoriano 1898**

D I A S DE LA SEM A N A	CALENDARIO GREGORIANO	CALENDARIO JULIANO	CALENDARIO ISRAELITA
Sábado	1 Enero 1898	20 D'bre 1897	7 Té'beth 5658
Jueves	13 Enero	1 Enero 1898	19 Té'beth
Jueves	20 Enero	8 Enero	26 Té'beth
Lunes	24 Enero	12 Enero	9 Schebat 5658
Martes	1 F'bro 1898	20 Enero	9 Schebat
Domingo	13 Febrero	1 F'bro 1898	21 Schebat
Sábado	19 Febrero	7 Febrero	27 Schebat
Miércoles	3 Febrero	11 Febrero	1 Adar 5658
Martes	1 Marzo 1898	17 Febrero	7 Adar
Domingo	13 Marzo	1 Marzo 1898	19 Adar
Lunes	21 Marzo	9 Marzo	27 Adar
Jueves	24 Marzo	12 Marzo	1 Nissan 5658
Viernes	1 Abril 1898	20 Marzo	9 Nissan
Miércoles	13 Abril	1 Abril 1898	21 Nissan
Miércoles	20 Abril	8 Abril	28 Nissan
Sábado	23 Abril	11 Abril	1 Iyar 5658
Domingo	1 Mayo 1898	19 Abril	9 Iyar
Viernes	13 Mayo	1 Mayo 1898	21 Iyar
Viernes	20 Mayo	8 Mayo	23 Iyar
Domingo	22 Mayo	10 Mayo	1 Sivan 5658
Miércoles	1 Junio 1898	20 Mayo	11 Sivan
Lunes	13 Junio	1 Junio 1898	23 Sivan
Domingo	19 Junio	7 Junio	29 Sivan
Martes	21 Junio	9 Junio	1 Tamouz 5658

**Concordancia entre los Calendarios
en el año gregoriano 1898**

DIAS DE LA SEMANA	CALENDARIO GREGORIANO	CALENDARIO JULIANO	CALENDARIO ISRAELITA
Viernes	1 Julio 1898	19 Junio	11 Tamouz
Miércoles	13 Julio	1 Julio 1898	23 Tamouz
Martes	19 Julio	7 Julio	2) Tamouz
Miércoles	20 Julio	8 Julio	1 Ab 5658
Lunes	1 Ag'to 1898	20 Julio	13 Ab
Sábado	13 Agosto	1 Ag'to 1898	25 Ab
Jueves	18 Agosto	6 Agosto	30 Ab
Viernes	19 Agosto	7 Agosto	1 Elloul 5658
Jueves	1 S'bre 1898	20 Agosto	14 Elloul
Martes	13 Septiembre	1 S'bre 1898	2) Elloul
Sábado	17 Septiembre	5 Septiembre	1 Tisseri 5659
Viernes	23 Septiembre	11 Septiembre	7 Tisseri
Sábado	1 O'bre 1898	19 Septiembre	15 Tisséri
Jueves	13 Octubre	1 O'bre 1898	27 Tisseri
Lunes	17 Octubre	5 Octubre	1 Hesvan 5659
Domingo	23 Octubre	11 Octubre	7 Hesvan
Martes	1 N'bre 1898	20 Octubre	16 Hesvan
Domingo	13 Noviembre	1 N'bre 1898	28 Hesvan
Martes	15 Noviembre	3 Noviembre	1 Kislev 5659
Martes	22 Noviembre	10 Noviembre	8 Kislev
Jueves	1 D'bre 1898	19 Noviembre	17 Kislev
Martes	13 Diciembre	1 D'bre 1898	2) Kislev
Miércoles	14 Diciembre	2 Diciembre	1 Tébeth 5659
Jueves	15 Diciembre	3 Diciembre	2 Tébeth
Jueves	22 Diciembre	10 Diciembre	9 Tébeth
Domingo	1 Enero 1899	20 Diciembre	19 Tébeth

T A B L A
de los semi-diámetros del Sol á medio día
verdadero en 1898

		' "			' "
Enero	1	16 18,18	Julio	9	15 46,09
	10	16 17,98		19	15 46,53
	20	16 17,21		29	15 47,56
	30	16 16,07			
Febrero . . .	9	16 14,46	Agosto . . .	8	15 48,89
	19	16 12,42		18	15 50,59
				28	15 52,71
Marzo	1	16 10,14	Septiembre	7	15 55,01
	11	16 7,62		17	15 57,53
	21	16 4,83		27	16 0,28
	31	16 2,14			
Abril	10	15 59,40	Octubre . . .	7	16 3,01
	20	15 56,70		17	16 5,74
	30	15 54,26		27	16 8,45
Mayo	10	15 52,00	Noviembre.	6	16 10,90
	20	15 50,00		16	16 13,09
	30	15 48,44		26	16 15,03
Junio	9	15 47,20	Diciembre.	6	16 16,49
	19	15 46,36		16	16 17,51
	29	15 46,03		26	16 18,12
				31	16 18,21

Oblicuidad media de la eclíptica el 1º de Enero de 1898
 23º27'8",98.

Precesión de los equinoccios para la época 1898.5: 50",2464.

Precesión de los equinoccios para un día solar: 0",1376.

A. — TABLA DE REFRACCIÓN

La tabla A que va á continuación y que es extractada de la *Connaissance des Temps*, permite corregir las alturas de los astros del efecto de la atmósfera terrestre, que los hace aparecer más elevados que lo están en realidad; es decir, que la corrección que se deduce de esta tabla es siempre sustractiva de la altura observada.

Si el instrumento da directamente la distancia cenital, se la debe convertir en altura, restándola de 90° ; entonces con este argumento, se puede entrar en la tabla, y la corrección viene á ser aditiva á la distancia cenital.

El conjunto de esta tabla con el cuadro de los valores del semi-diámetro del Sol, permite reducir al centro de la tierra las alturas observadas de este astro, prescindiendo del efecto de la paralaje que es despreciable en la mayoría de los casos, cuando las observaciones se hacen con el sextante ó un teodolito ordinario.

A. — Tabla de refracción

Barómetro 0^m,760. Termómetro Centigrado + 10°

Altura Apar'te.	Refrac- ción	Var por 10'	Altura Apar'te.	Refrac- ción	Var por 10'	Altura Apar'te.	Refrac- ción	Var por 10'
0° 0	33' 47,9	112,7	6° 0'	8 30,3	12,0	12° 0'	4 28,1	3,6
10	31 55,2	104,8	10	8 13,3	11,4	10	4 24,5	3,6
20	30 10,4	97,2	20	7 6,9	11,8	20	4 20,9	3,4
30	23 33,2	90,1	30	7 55,9	10,5	30	4 17,5	3,4
40	27 3,1	83,5	40	7 45,4	10,1	40	4 14,1	3,2
50	25 39,6	77,3	50	7 35,3	9,7	50	4 10,9	3,2
1 0	24 22,3	71,6	7 0	7 25,6	9,3	13 0	4 7,7	3,2
10	23 10,7	66,4	10	7 16,3	9,0	10	4 4,5	3,0
20	22 4,3	61,6	20	7 7,3	8,6	20	4 1,5	3,0
30	21 2,7	57,1	30	6 53,7	8,3	30	3 53,5	2,9
40	20 5,6	53,1	40	6 50,4	8,0	40	3 55,6	2,9
50	19 12,5	49,4	50	6 42,4	7,7	50	3 52,7	2,7
2 0	18 23,1	46,0	8 0	6 31,7	7,5	14 0	3 50,0	2,6
10	17 27,1	42,9	10	6 27,2	7,1	10	3 47,4	2,6
20	16 54,2	40,1	20	6 20,1	7,0	20	3 44,8	2,6
30	16 14,1	37,4	30	6 13,1	6,7	30	3 42,2	2,6
40	15 36,7	35,1	40	6 6,4	6,5	40	3 39,6	2,5
50	15 1,6	32,9	50	5 59,9	6,2	50	3 37,0	2,4
3 0	14 28,7	30,8	9 0	5 53,7	6,1	15 0	3 34,5	2,3
10	13 57,9	29,0	10	5 47,6	5,9	10	3 32,2	2,3
20	13 23,9	27,3	20	5 41,7	5,7	20	3 29,9	2,3
30	13 1,6	25,7	30	5 36,0	5,5	30	3 27,6	2,2
40	12 35,9	24,2	40	5 30,5	5,3	40	3 25,3	2,1
50	12 11,7	22,9	50	5 25,2	5,2	50	3 23,0	2,1
4 0	11 48,8	21,6	10 0	5 20,0	5,0	16 0	3 20,8	2,0
10	11 27,2	20,5	10	5 15,0	4,9	10	3 18,8	2,0
20	11 6,7	19,4	20	5 10,1	4,7	20	3 16,8	2,0
30	10 47,3	18,4	30	5 5,4	4,6	30	3 14,8	1,9
40	10 23,9	17,5	40	5 0,8	4,5	40	3 12,7	1,9
50	10 11,4	16,6	50	4 56,3	4,4	50	3 10,7	1,8
5 0	9 54,8	15,8	11 0	4 51,9	4,2	17 0	3 8,6	1,8
10	9 39,0	15,1	10	4 47,7	4,2	10	3 6,6	1,8
20	9 23,9	14,3	20	4 43,5	4,0	20	3 4,8	1,8
30	9 9,6	13,7	30	4 39,5	3,9	30	3 2,9	1,7
40	8 55,9	13,1	40	4 35,6	3,8	40	3 1,1	1,7
50	8 42,8	12,5	50	4 31,8	3,7	50	2 59,3	1,7
6 0	8 30,3		12 0	4 28,1		18 0	2 57,7	

A. — Tabla de refracción

Barómetro 0^m,760. Termómetro Centígrado + 10°

Altura Apar'te.	Refrac- ción	Var por 10'	Altura Apar'te.	Refrac- ción	Var por 10'	Altura Apar'te.	Refrac- ción	Var por 10'
°	.		°	.	"	°	"	"
18	2 57,7	1,64	42	1 47	0,37	66	26,0	0,20
19	2 47,8	1,49	43	1 2,5	0,36	67	24,8	0,20
20	2 33,9	1,35	44	1 0,3	0,34	68	23,6	0,20
21	2 30,8	1,24	45	0 58,3	0,33	69	22,4	0,19
22	2 23,4	1,14	46	0 55,3	0,32	70	21,2	0,19
23	2 16,6	1,05	47	0 54,3	0,31	71	20,1	0,19
24	2 10,3	0,97	48	0 52,5	0,30	72	18,9	0,19
25	2 4,4	0,90	49	0 50,7	0,29	73	17,8	0,19
26	1 59,0	0,84	50	0 48,9	0,28	74	16,7	0,18
27	1 54,0	0,79	51	0 47,2	0,28	75	15,6	0,18
28	1 49,3	0,74	52	0 45,5	0,27	76	14,5	0,18
29	1 44,8	0,69	53	0 43,9	0,26	77	13,5	0,18
30	1 40,7	0,65	54	0 42,3	0,26	78	12,4	0,18
31	1 36,8	0,62	55	0 40,8	0,25	79	11,3	0,18
32	1 33,1	0,53	56	0 39,3	0,24	80	10,3	0,18
33	1 29,6	0,55	57	0 37,9	0,24	81	9,2	0,17
34	1 26,3	0,53	58	0 36,4	0,23	82	8,2	0,17
35	1 23,1	0,50	59	0 35,0	0,23	83	7,2	0,17
36	1 20,1	0,48	60	0 33,7	0,22	84	6,1	0,17
37	1 17,2	0,46	61	0 32,3	0,22	85	5,1	0,17
38	1 14,5	0,44	62	0 31,0	0,22	86	4,1	0,17
39	1 11,9	0,42	63	0 29,7	0,21	87	3,1	0,17
40	1 9,4	0,40	64	0 28,4	0,21	88	2,0	0,17
41	1 7,0	0,38	65	0 27,2	0,20	89	1,0	0,17
42	1 4,7		66	0 26,0		90	0,0	

Explicación y uso de la Efemérides

Todos los datos contenidos en el Calendario, son dados para medio día medio de La Plata. Para obtenerlos para otro lugar basta tener en cuenta su longitud con respecto al meridiano de La Plata, lo que se consigue fácilmente sabiendo que ésta está situada á $3^{\text{h}}51^{\text{m}}38^{\text{s}}$ al Oeste de Greenwich; luego la diferencia entre la longitud con respecto á Greenwich y $3^{\text{h}}51^{\text{m}}38^{\text{s}}$ dará la longitud del lugar, Oeste si es mayor que este número, y este si la longitud con respecto á Greenwich es menor que $3^{\text{h}}51^{\text{m}}38^{\text{s}}$.

Si se quiere obtener, por ejemplo, la declinación del Sol para un momento determinado en un cierto lugar, se debe primero hallar el tiempo correspondiente de La Plata, y para esto se suma al tiempo local ó se resta de él el valor de la longitud, según que ésta sea Oeste ó Este. Se deduce en seguida del calendario, la diferencia entre los dos valores de la declinación que comprenden á la época elegida, y una regla de tres dará el valor de la variación de la declinación para el número de horas y minutos del tiempo correspondiente de La Plata, y bastará sumar dicho valor á la declinación del calendario, para la fecha, ó restarlo de ella, según que este elemento vaya aumentando ó disminuyendo, para obtener la declinación buscada.

Se obra de una manera análoga para con el elemento llamado *Tiempo verdadero á medio día medio*, y que sirve para convertir el tiempo medio en verdadero y recíprocamente. Se sabe que en el primer caso se debe sumar el número de la tabla al tiempo medio para hallar el verdadero, y se debe restar del tiempo verdadero en el segundo caso.

Los elementos están dados en tiempo civil salvo los ortos y ocasos de los planetas. Para pasar del tiempo civil al astro-

nómico y recíprocamente basta recordar que: *el tiempo astronómico es igual al civil con la misma fecha si es p. m.; y se sumarán 12 horas al tiempo civil, disminuyendo la fecha de un día, si es a. m.*

El elemento encabezado *Tiempo sidereo á medio día medio*, sirve para convertir el tiempo sidereo en medio astronómico y recíprocamente.

Para efectuar esta conversión, se debe primero calcular el tiempo sidereo á medio día del lugar para la fecha, lo que se obtiene sumando ó restando del elemento del calendario para la fecha, el valor sacado de la Tabla *B* cuyo argumento es la longitud respecto á La Plata. Se sumará si la longitud es Oeste y se restará si es Este. Luego, para convertir el tiempo medio en sidereo se suman *el tiempo medio astronómico, el tiempo sidereo á medio día medio y la corrección sacada de la Tabla C, empleando como argumento para esta última el tiempo local.*

Para pasar del tiempo sidereo al medio, ó civil, correspondiente, *se resta del tiempo sidereo dado el tiempo sidereo á medio día del lugar* (sumando al primero 24^h si es necesario para que la sustracción sea posible) *y al resultado se resta el valor sacado de la Tabla B cuyo argumento es el mismo resultado* y el resto es el tiempo medio astronómico que corresponde al tiempo civil buscado; basta entonces convertir el tiempo medio astronómico en tiempo civil como acabamos de indicar.

EJEMPLO: En Mendoza, cuya longitud con respecto á Greenwich es 4^h35^m20^s, siendo las 2^h19^m30^s p. m. el 11 de Mayo de 1898 se pide el tiempo sidereo correspondiente.

Primero se deduce que siendo p. m., el tiempo civil es igual al astronómico con la misma fecha y que Mendoza está 43^m42^s al Oeste, con respecto á La Plata; en seguida sacando del Calendario, para Mayo 11.

Tiempo sidereo á medio día medio.....	3 ^h 17 ^m 48 ^s ,2
Corrección Tabla C para 43 ^m 42 ^s	+ 7,2
Tiempo sidereo á medio día medio de Mendoza.....	3 ^h 17 ^m 55 ^s ,4
Tiempo astronómico local.....	2 ^h 19 ^m 30 ^s ,0
Corrección Tabla C para 2 ^h 19 ^m 30 ^s	+ 22,9
Tiempo sidereo buscado.....	<u>5^h37^m48^s,3</u>

Recíprocamente para hallar el tiempo civil de Mendoza correspondiente á $5^{\text{h}}37^{\text{m}}48^{\text{s}},3$ de tiempo sidereo el 11 de Mayo, tendremos:

Tiempo sidereo.....	5 ^h 37 ^m 48 ^{s},3}
Tiempo sidereo á medio dia medio de Mendoza.....	3 ^h 17 ^m 55 ^{s},4}
	2 ^h 19 ^m 52 ^{s},9}
Corrección, Tabla B para 2 ^h 19 ^m 52 ^{s},9.....}	— 22 ^{s},9}
Tiempo astronómico buscado.....	2 ^h 19 ^m 30 ^{s},0}

que es igual al tiempo civil por ser menor de 12 horas.

EJEMPLO II: Hallar el tiempo civil de Mendoza correspondiente á $17^{\text{h}}37^{\text{m}}39^{\text{s}},8$ de tiempo sidereo el 11 de Mayo de 1898.

Tiempo sidereo.....	17 ^h 37 ^m 39 ^{s},8}
Tiempo sidereo á medio dia medio de Mendoza.....	3 ^h 17 ^m 55 ^{s},4}
	14 ^h 19 ^m 44 ^{s},4}
Corrección Tabla B para 14 ^h 19 ^m 44 ^{s},4.....}	2 ^m 20 ^{s},8}
Tiempo astronómico.....	14 ^h 17 ^m 23 ^{s},6}

el 11, ó sea en tiempo civil 2^h17^m6^{s},1 a. m. el 12 de Mayo.}

Las ascensiones rectas y declinaciones de los planetas y de las estrellas se obtienen fácilmente de los cuadros que las dan de 15 en 15 dias para los primeros y de mes en mes para las segundas. Se suponen las variaciones de los elementos uniformes y proporcionales al tiempo; lo que exige solamente una sencilla *regla de tres* para obtener los elementos con bastante exactitud para cualquier momento dado.

**B. — Tabla para convertir el tiempo sidereo
en tiempo medio**

TIEMPO SIDEREO	Correc- ción	TIEMPO SIDEREO	Correc- ción	TIEMPO SIDEREO	Correc- ción	TIEMPO SIDEREO	Correc- ción	TIEMPO SIDEREO	Correc- ción
h	m s	m	s	m	s	s	s	s	s
1	0 9,8	1	0,2	31	5,1	1	0,0	31	0,1
2	0 19,7	2	0,3	32	5,2	2	0,0	32	0,1
3	0 29,5	3	0,5	33	5,4	3	0,0	33	0,1
4	0 39,3	4	0,7	34	5,6	4	0,0	34	0,1
5	0 49,1	5	0,8	35	5,7	5	0,0	35	0,1
6	0 59,0	6	1,0	36	5,9	6	0,0	36	0,1
7	1 8,8	7	1,1	37	6,1	7	0,0	37	0,1
8	1 18,6	8	1,3	38	6,2	8	0,0	38	0,1
9	1 28,5	9	1,5	39	6,4	9	0,0	39	0,1
10	1 38,3	10	1,6	40	6,6	10	0,0	40	0,1
11	1 48,1	11	1,8	41	6,7	11	0,0	41	0,1
12	1 58,0	12	2,0	42	6,9	12	0,0	42	0,1
13	2 7,8	13	2,1	43	7,0	13	0,0	43	0,1
14	2 17,6	14	2,3	44	7,2	14	0,0	44	0,1
15	2 27,4	15	2,5	45	7,4	15	0,0	45	0,1
16	2 37,3	16	2,6	46	7,5	16	0,0	46	0,1
17	2 47,1	17	2,8	47	7,7	17	0,0	47	0,1
18	2 56,9	18	2,9	48	7,9	18	0,0	48	0,1
19	3 6,8	19	3,1	49	8,0	19	0,1	49	0,1
20	3 16,6	20	3,3	50	8,2	20	0,1	50	0,1
21	3 26,4	21	3,4	51	8,4	21	0,1	51	0,1
22	3 36,3	22	3,6	52	8,5	22	0,1	52	0,1
23	3 46,1	23	3,8	53	8,7	23	0,1	53	0,1
24	3 55,9	24	3,9	54	8,8	24	0,1	54	0,1
		25	4,1	55	9,0	25	0,1	55	0,2
		26	4,3	56	9,2	26	0,1	56	0,2
		27	4,4	57	9,3	27	0,1	57	0,2
		28	4,6	58	9,5	28	0,1	58	0,2
		29	4,8	59	9,7	29	0,1	59	0,2
		30	4,9	60	9,8	30	0,1	60	0,2

La corrección debe ser siempre *restada* del tiempo sidereo.

C. — Tabla para convertir el tiempo medio en tiempo sidereo

TIEMPO MEDIO	Correc- ción	TIEMPO MEDIO	Correc- ción	TIEMPO MEDIO	Correc- ción	TIEMPO MEDIO	Correc- ción	TIEMPO MEDIO	Correc- ción
h	m s	m	s	m	s	s	s	s	s
1	0 99	1	0,2	31	5,1	1	0,0	31	0,1
2	0 19,7	2	0,3	32	5,3	2	0,0	32	0,1
3	0 29,6	3	0,5	33	5,4	3	0,0	33	0,1
4	0 39,1	4	0,7	34	6,6	4	0,0	34	0,1
5	0 49,3	5	0,8	35	5,8	5	0,0	35	0,1
6	0 59,1	6	1,0	36	5,9	6	0,0	36	0,1
7	1 9,0	7	1,2	37	6,1	7	0,0	37	0,1
8	1 18,9	8	1,3	38	6,2	8	0,0	38	0,1
9	1 28,7	9	1,5	39	6,4	9	0,0	39	0,1
10	1 38,6	10	1,6	40	6,6	10	0,0	40	0,1
11	1 48,4	11	1,8	41	6,7	11	0,0	41	0,1
12	1 53,3	12	2,0	42	6,9	12	0,0	42	0,1
13	2 8,1	13	2,1	43	7,1	13	0,0	43	0,1
14	2 18,0	14	2,3	44	7,2	14	0,0	44	0,1
15	2 27,8	15	2,5	45	7,4	15	0,0	45	0,1
16	2 37,7	16	2,6	46	7,6	16	0,0	46	0,1
17	2 47,6	17	2,8	47	7,7	17	0,0	47	0,1
18	2 57,4	18	3,0	48	7,9	18	0,0	48	0,1
19	3 7,3	19	3,1	49	8,0	19	0,1	49	0,1
20	3 17,1	20	3,3	50	8,2	20	0,1	50	0,1
21	3 27,0	21	3,5	51	8,4	21	0,1	51	0,1
22	3 36,8	22	3,6	52	8,5	22	0,1	52	0,1
23	3 46,7	23	3,7	53	8,7	23	0,1	53	0,1
24	3 56,6	24	3,9	54	8,9	24	0,1	54	0,1
		25	4,1	55	9,0	25	0,1	55	0,2
		26	4,3	56	9,2	26	0,1	56	0,2
		27	4,4	58	9,4	27	0,1	57	0,2
		28	4,6	58	9,5	28	0,1	58	0,2
		29	4,8	59	9,7	29	0,1	59	0,2
		30	4,9	60	9,9	30	0,1	60	0,2

La corrección debe ser siempre *sumada* al tiempo medio.

**D.—Tabla de conversión de los arcos en tiempo
y recíprocamente**

El uso de esta Tabla es de los más sencillos. Para su empleo basta considerar el argumento (grados) como que expresa sucesivamente grados ó minutos de arco, mientras que el tiempo correspondiente serán horas y minutos en el primer caso, y minutos y segundos de tiempo en el segundo.

Adeuás es sabido que $15''=1'$, de manera que para la conversión de los segundos basta tener en cuenta los que sobrepasan á $15''$, $30''$ ó $45''$ y entonces la pequeña tabla auxiliar que está debajo permite completar la conversión.

EJEMPLO: 1º— Sea convertir en tiempo $289^{\circ}38'53''$, ó sea $270^{\circ}+19^{\circ}38'53''$:

Se sabe que 270° corresponden á.....	18 ^h	
y la Tabla nos dá: para 19°	1	16 ^m
$38'$		2 32 ^s
$53''=45''+8''$		3,5
luego: $239^{\circ} 38'53''$	= 19 ^h 18 ^m 35 5	

2º— Recíprocamente, sea convertir $19^h 18^m 35^s, 5$ en arco:		
tenemos primero que 18^h	=	270°
y la tabla da; para $1^h 16^m$ ...	19 ^o	
$2^m 32^s$ ...	"	38'
quedan $3^s,5$ ó sea $45'+0^s,5$ —tabla auxiliar.	"	" 52"5
luego $19^h 18^m 35^s 5$	= $289^{\circ}38'52''5$	

La tercer columna de la tabla da los valores de los arcos en función del rádio, valores que es útil conocer en varias circunstancias.

D.—Tabla para convertir las arcas en horas y minutos de tiempo y recíprocamente, ó en partes de radio

	h	m	r	°	h	m	r	°	h	m	r
0	0	0	0,000	30	2	0	0,524	60	4	0	1,047
1	0	4	0,017	31	2	4	0,541	61	4	4	1,065
2	0	8	0,035	32	2	8	0,559	62	4	8	1,082
3	0	12	0,052	33	2	12	0,576	63	4	12	1,100
4	0	16	0,070	34	2	16	0,593	64	4	16	1,117
5	0	20	0,087	35	2	20	0,611	65	4	20	1,134
6	0	24	0,105	36	2	24	0,628	66	4	24	1,152
7	0	28	0,122	37	2	28	0,646	67	4	28	1,169
8	0	32	0,139	38	2	32	0,663	68	4	32	1,187
9	0	36	0,157	39	2	36	0,681	69	4	36	1,204
10	0	40	0,175	40	2	40	0,698	70	4	40	1,222
11	0	44	0,192	41	2	44	0,716	71	4	44	1,239
12	0	48	0,209	42	2	48	0,733	72	4	48	1,257
13	0	52	0,227	43	2	52	0,750	73	4	52	1,274
14	0	56	0,244	44	2	56	0,768	74	4	56	1,292
15	1	0	0,262	45	3	0	0,785	75	5	0	1,309
16	1	4	0,279	46	3	4	0,803	76	5	4	1,326
17	1	8	0,297	47	3	8	0,820	77	5	8	1,344
18	1	12	0,314	48	3	12	0,833	78	5	12	1,361
19	1	16	0,332	49	3	16	0,855	79	5	16	1,379
20	1	20	0,349	50	3	20	0,873	80	5	20	1,396
21	1	24	0,367	51	3	24	0,890	81	5	24	1,414
22	1	28	0,384	52	3	28	0,908	82	5	28	1,431
23	1	32	0,401	53	3	32	0,925	83	5	32	1,449
24	1	36	0,419	54	3	36	0,942	84	5	36	1,466
25	1	40	0,436	55	3	40	0,960	85	5	40	1,484
26	1	44	0,454	56	3	44	0,977	86	5	44	1,501
27	1	48	0,471	57	3	48	0,995	87	5	48	1,518
28	1	52	0,489	58	3	52	1,012	88	5	52	1,536
29	1	56	0,506	59	3	56	1,030	89	5	56	1,553
30	2	0	0,524	60	4	0	1,047	90	6	0	1,571
	h	m	r		h	m	r		h	m	r

1"5	3"0	4"5	6"0	7"5	9"0	10"5	12"0	13"5
s 0,1	s 0,2	s 0,3	s 0,4	s 0,5	s 0,6	s 0,7	s 0,8	s 0,9

Tabla de conversión de cada día de los meses en días del año, y de las horas, minutos y segundos en fracciones decimales del día.

MES	AÑO		Minutos	Fra'ciones decimales del día	Minutos	Fra'ciones decimales del día	Segundos	Fra'ciones decimales del día	Segundos	Fra'ciones decimales por día
	Común	Bisiesto								
Enero 0	0	1	1	0,000694	31	0,021528	1	0,000012	31	0,000359
F'bre. 0	31	30	2	0,001339	32	0,022222	2	0,000023	32	0,000370
Marzo 0	59	59	3	0,002083	33	0,022917	3	0,000035	33	0,000382
Abril 0	90	90	4	0,002778	34	0,023611	4	0,000046	34	0,000394
Mayo 0	120	120								
Junio 0	151	151	5	0,003472	35	0,024306	5	0,000058	35	0,000405
Julio 0	181	181	6	0,004167	36	0,025000	6	0,000069	36	0,000417
Ag'to 0	212	212	7	0,004861	37	0,025694	7	0,000081	37	0,000428
S'bre 0	243	243	8	0,005556	38	0,026389	8	0,000093	38	0,000440
O'bre 0	273	273								
N'bre 0	304	304	9	0,006250	39	0,027083	9	0,000104	39	0,000451
D'bre 0	334	324	10	0,006944	40	0,027778	10	0,000116	40	0,000463
			11	0,007639	41	0,028472	11	0,000127	41	0,000475
			12	0,008333	42	0,029167	12	0,000139	42	0,000486
HORAS	PARTES DEL DIA									
1	0,041667									
2	0,083333		13	0,009028	43	0,029861	13	0,000150	43	0,000498
3	0,125000		14	0,009722	44	0,030556	14	0,000162	44	0,000509
4	0,166667		15	0,010417	45	0,031250	15	0,000174	45	0,000521
5	0,208333		16	0,011111	46	0,031944	16	0,000185	46	0,000532
6	0,250000									
7	0,291667		17	0,011806	47	0,032639	17	0,000197	47	0,000544
8	0,333333		18	0,012500	48	0,033333	18	0,000208	48	0,000556
9	0,375000		19	0,013194	49	0,034028	19	0,000220	49	0,000567
10	0,416667		20	0,013889	50	0,034722	20	0,000231	50	0,000579
11	0,458333									
12	0,500000		21	0,014583	51	0,035417	21	0,000243	51	0,000590
13	0,541667		22	0,015278	52	0,036111	22	0,000255	52	0,000602
14	0,583333		23	0,015972	53	0,036806	23	0,000266	53	0,000613
15	0,625000		24	0,016667	54	0,037500	24	0,000278	54	0,000625
16	0,666667									
17	0,708333		25	0,017361	55	0,038194	25	0,000289	55	0,000637
18	0,750000		26	0,018056	56	0,038889	26	0,000301	56	0,000648
19	0,791667		27	0,018750	57	0,039583	27	0,000312	57	0,000660
20	0,833333		28	0,019444	58	0,040278	28	0,000324	58	0,000671
21	0,875000									
22	0,916667		29	0,020139	59	0,040972	29	0,000336	59	0,000683
23	0,958333		30	0,020833	60	0,041667	30	0,000347	60	0,000694

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	α Andrómeda			ϵ Fénix			γ Pegaso			β Hidra* (m)		
	Mag.: 2,1			Mag.: 3,8			Mag.: 2,8			Mag.: 2,8		
	Ascens. Recta	Declin. Boreal		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Boreal		Ascens. Recta	Declin. Austral	
	h	m	o ' "	h	m	o ' "	h	m	o ' "	h	m	o ' "
	0	3	28 31	0	4	46 18	0	7	14 37	0	20	77 49
Enero..... 0	7,3		53"	15,0		46"	59,6		9"	24,9		57"
— 31	7,0		43	14,5		43	59,3		6	22,3		51
Febrero.... 28	6,8		45	14,2		37	59,1		4	20,8		43
Marzo..... 31	6,9		41	14,3		28	59,2		2	20,4		31
Abril..... 30	7,5		39	14,8		19	59,7		3	21,5		20
Mayo..... 31	8,4		41	15,8		10	60,6		6	23,9		10
Junio..... 30	9,4		46	17,0		4	62,0		12	27,0		6
Julio..... 31	10,4		53	18,2		3	62,5		19	30,2		6
Agosto.... 31	11,1		62	19,0		5	63,1		25	32,6		12
Septiembre. 30	11,4		68	19,3		11	63,4		29	33,4		21
Octubre... 31	11,3		73	19,1		18	63,4		31	32,5		29
Noviembre. 30	11,0		75	18,6		23	63,2		32	30,2		35
Diciembre . 31	10,6		74	18,0		25	62,8		30	27,3		36

FECHA	α Fénix			β Ballena:			β Fénix			γ Ballena		
	Mag.: 2,5			Mag.: 2,2			Mag.: 3,0			Mag.: 3,6		
	Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral	
	h	m	o ' "	h	m	o ' "	h	m	o ' "	h	m	o ' "
	0	21	42 51	0	38	18 32	1	1	47 15	1	3	10 42
Enero..... 0	15,3		51"	29,1		49"	31,7		54"	28,6		81"
— 31	14,8		49	28,7		49	32,3		61	28,2		82
Febrero.... 28	14,5		43	28,5		47	31,8		56	28,0		82
Marzo..... 31	14,5		35	28,5		43	31,6		48	27,9		79
Abril..... 30	15,0		26	28,9		37	31,9		38	28,2		74
Mayo..... 31	15,9		17	29,6		30	32,7		28	28,9		65
Junio..... 30	17,1		11	30,6		23	33,8		21	29,8		61
Julio..... 31	18,2		8	31,6		18	35,1		18	30,8		55
Agosto.... 31	19,0		11	32,3		17	36,1		19	31,5		52
Septiembre. 30	19,4		16	32,7		18	36,6		25	32,0		53
Octubre... 31	19,3		23	32,7		22	36,6		33	32,1		56
Noviembre. 30	18,9		28	32,5		26	36,3		40	32,0		59
Diciembre . 31	18,3		31	32,1		29	35,6		43	31,7		62

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	β Andrómeda			θ' Ballena			γ Fénix			α Eri dano (Achernar)		
	Mag.: 2,2			Mag.: 3,6			Mag.: 3,5			Mag.: >1		
	Ascens. Recta	Declin. Boreal		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral	
	h	m	o ' "	h	m	o ' "	h	m	o ' "	h	m	o ' "
Enero 0	1	4	35 4	1	18	8 42	1	23	43 49	1	33	57 44
— 31	2 ^s 1		66"	56 6		32"	57 ^s 6		94"	56 ^s 2		87"
Febrero ... 28	1,6		64	56,3		34	57,0		94	55,3		86
Marzo 31	1,3		60	56,0		33	56,5		90	54,4		81
Abril 30	1,2		55	55,9		31	56,2		82	53,9		72
Mayo 31	1,6		51	56,1		25	56,4		73	54,0		61
Junio 30	2,4		51	56,8		20	57,1		63	54,8		51
Julio 31	3,5		55	57,7		14	58 1		55	56,0		43
Agosto 31	4,6		61	58,6		8	59,2		51	57,4		39
Septiembre 30	5,5		68	59,3		5	60,3		52	58,7		41
Octubre ... 31	6,0		75	59,9		5	60,9		57	59,5		47
Noviembre. 30	6,2		81	60,1		7	61,0		64	59,6		56
Diciembre. 31	6,1		84	60,0		10	60,8		71	59,2		64
	5,7		85	59,7		14	60,2		76	58,3		59

FECHA	β Aries		α Hidra* (m)		α Aries		γ Ballena					
	Mag.: 3,6		Mag.: 3,1		Mag.: 3		Mag.: 3,3					
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal				
	h	m	o ' "	h	m	o ' "	h	m	o ' "			
Enero 0	1	49	20 18	1	55	52 3	2	1	22 58	2	38	2 48
— 31	1 ^s 5		47"	35 ^s 2		68"	26 ^s 7		62"	2 ^s 5		28"
Febrero ... 28	1,1		45	34,0		68	26,3		61	2,1		25
Marzo 31	0,7		43	33,0		64	25,9		58	1,7		24
Abril 30	0,6		40	32,2		55	25,7		55	1,4		25
Mayo 31	0,8		40	32,2		44	25,9		54	1,5		27
Junio 30	1,4		41	32,9		33	26,5		55	1,9		31
Julio 31	2,3		45	34,1		25	27,4		58	2,7		36
Agosto 31	3,4		50	35,7		21	28,5		63	3,7		41
Septiembre 30	4,3		56	37,1		22	29,4		69	4,6		45
Octubre ... 31	4,9		60	38,1		28	30,1		73	5,2		47
Noviembre. 30	5,2		63	38,4		37	30,4		77	5,7		46
Diciembre. 31	5,2		65	37,9		46	30,5		78	5,8		44
	5,0		64	36,9		51	30,3		79	5 7		42

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	α Ballena — Mag.: 2,6		β Perseo (<i>Algol</i>) Mag.: 2,3		12 Eridano — Mag.: 3,8		ϵ Eridano — Mag.: 3,7	
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	53 ^s 5	27"	33 ^s 8	63"	46 ^s 1	85"	9 ^s 4	72"
— 31	58,1	26	33,3	63	45,6	89	9,1	75
Febrero ... 28	57,7	25	32,8	62	45,0	88	8,6	76
Marzo 31	57,4	25	32,3	53	44,6	85	8,2	75
Abril 30	57,4	27	32,3	53	44,4	78	8,0	71
Mayo 31	57,8	31	31,8	50	44,8	69	8,3	65
Junio 30	58,5	36	33,8	50	45,5	61	9,0	59
Julio 31	59,5	41	35,0	52	46,4	54	9,9	53
Agosto 31	60,4	45	36,1	57	47,4	51	10,8	50
Septiembre 30	61,1	46	37,1	62	48,2	53	11,5	50
Octubre ... 31	61,6	46	37,8	68	48,7	59	12,1	53
Noviembre. 30	61,8	44	38,0	72	48,8	66	12,3	57
Diciembre. 31	61,7	41	37,9	75	48,6	72	12,3	62

FECHA	δ Eridano — Mag.: 3,6		η Toro — Mag.: 3,1		β Reticulo (1599 Stone) Mag.: 3		γ Hidra (m) — Mag.: 3,3	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	23 ^s 6	28"	27 ^s 2	34"	55 3	41"	52,9	73"
— 31	23,3	32	26,9	33	56,8	52	50,6	77
Febrero ... 28	22,9	32	26,5	32	55,3	52	48,1	77
Marzo 31	22,4	31	26,0	30	53,9	46	45,7	71
Abril 30	22,3	27	25,9	28	53,0	37	44,1	62
Mayo 31	22,5	22	26 2	28	53,0	26	43,8	51
Junio 30	23,2	15	27,0	29	53,7	16	44,7	41
Julio 31	23,9	9	27,9	32	55,1	9	46,7	34
Agosto 31	25,0	6	29,0	36	56,8	7	48,4	32
Septiembre. 30	25,8	6	29,8	39	58,3	10	51,4	35
Octubre ... 31	26,3	8	30,5	41	59,3	19	52,8	45
Noviembre. 30	26,6	13	30,9	42	59,4	30	52,9	55
Diciembre . 31	26,6	18	31,0	43	58,7	38	51,6	64

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	γ^1 Eridano — Mag.: 3,0		ϵ Toro — Mag.: 3,6		α Toro (Aldebarán) Mag.: 1,0		α Dorado — Mag.: 3,4	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. R. cta	Declin. B real	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "
Enero 0	3 53	13 47	4 22	18 57	4 30	16 18	4 31	55 14
— 31	18 1	54	41 8	24"	6s2	23"	47s3	81"
Febrero.... 28	17,8	57	41,6	23	6,0	22	49,1	91
Marzo..... 31	17,3	59	41,2	22	5,6	21	48,0	93
Abril..... 30	16,9	57	40,7	21	5,1	20	46,9	90
Mayo..... 31	16,7	53	40,5	20	4,9	20	46,2	83
Junio..... 30	16,9	47	40,7	21	5,1	20	46,0	73
Julio..... 31	17,4	40	41,3	22	5,6	22	46,4	63
Agosto.... 31	18,3	34	42,1	25	6,5	25	47,4	55
Septiembre. 30	19,2	31	43,1	27	7,5	28	48,7	51
Octubre... 31	20,0	31	44,0	29	8,4	29	49,9	52
Noviembre. 30	20,7	34	44,8	30	9,1	30	50,9	59
Diciembre . 31	21,0	40	45,4	30	9,7	29	51,3	69
	21,0	45	45,5	30	9,8	28	51,1	79

FECHA	π^1 Orion — Mag.: 3,3		ι Cochero — Mag.: 2,8		ϵ Liebre — Mag.: 3,3		β Orion (Rigel) Mag.: >1	
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "
Enero 0	4 44	6 47	4 50	33 0	5 1	22 30	5 9	8 18
— 31	20s5	4"	23s5	25"	10s8	27"	40s3	68"
Febrero.... 28	20,3	2	23,4	27	10,6	33	40,1	73
Marzo..... 31	19,9	1	22,9	27	10,1	36	39,8	75
Abril..... 30	19,4	1	22,3	25	9,5	35	39,2	75
Mayo..... 31	19,1	2	22,0	23	9,1	31	38,8	72
Junio..... 30	19,2	4	22,1	21	9,1	25	38,8	68
Julio..... 31	19,7	7	22,7	19	9,5	17	39,2	62
Agosto.... 31	20,6	11	23,6	20	10,2	10	39,9	57
Septiembre. 30	21,5	14	24,7	21	11,1	6	40,5	54
Octubre... 31	22,4	15	25,8	23	12,0	6	41,7	53
Noviembre. 30	23,1	14	26,7	25	12,8	10	42,5	56
Diciembre . 31	23,6	11	27,3	27	13,3	17	43,1	61
	23,9	9	27,6	29	13,4	25	43,3	66

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	γ Orion			β Toro			δ Orion			α Liebre		
	Mag.: 1,7			Mag.: 1,8			Mag.: 2,3			Mag.: 2,7		
	Ascens. Recta	Declin. Boreal		Ascens. Recta	Declin. Boreal		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral	
	h	m	o	h	m	o	h	m	o	h	m	o
Enero 0	42,0		30"	53,2		22"	50,0		27"	16,1		42"
— 31	41,9		28	53,1		23	49,9		30	16,0		48
Febrero 28	41,5		27	52,7		23	49,6		32	15,6		51
Marzo 31	41,0		26	52,1		23	49,0		32	15,0		51
Abril 30	40,6		27	51,7		21	48,7		31	14,6		48
Mayo 31	40,6		29	51,8		20	48,6		28	14,5		42
Junio 30	41,1		32	52,3		19	49,0		24	14,8		36
Julio 31	41,8		36	53,1		20	49,7		20	15,5		29
Agosto 31	42,6		38	54,1		19	50,6		17	16,3		25
Septiembre 30	43,5		39	55,1		20	51,4		16	17,2		25
Octubre 31	44,4		37	56,0		21	52,3		18	18,0		23
Noviembre 30	45,0		34	56,8		22	52,9		22	18,6		35
Diciembre 31	45,3		31	57,1		23	53,2		27	18,9		42

FECHA	ϵ Orion			β * Derado			ζ Orion			α Paloma		
	Mag.: 1,8			Mag.: 3,4			Mag.: 1,9			Mag.: 2,7		
	Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral	
	h	m	o	h	m	o	h	m	o	h	m	o
Enero 0	4,5		59"	44,4		84"	39,0		46"	59,7		42"
— 31	4,4		64	46,7		94	39,0		50	59,5		50
Febrero 28	4,0		65	45,5		98	38,6		51	59,0		54
Marzo 31	3,5		65	43,9		98	38,1		52	58,2		54
Abril 30	3,1		64	42,7		93	37,7		50	57,7		50
Mayo 31	3,1		61	42,0		84	37,6		47	57,5		43
Junio 30	3,5		56	42,0		74	38,0		43	57,7		34
Julio 31	4,1		52	42,9		64	38,6		39	58,4		26
Agosto 31	5,0		49	41,2		59	39,5		36	59,2		21
Septiembre 30	5,8		48	45,8		58	40,4		35	60,2		21
Octubre 31	6,7		51	47,1		64	41,2		37	61,1		25
Noviembre 30	7,3		55	48,0		74	41,8		42	61,8		33
Diciembre 31	7,6		59	48,0		85	42,2		46	62,0		43

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	α Orion		η Gemelos		μ Gemelos		β Can Mayor	
	Mag.: >1		Mag.: 3,5		Mag.: 3,2		Mag.: 2,0	
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "
Enero 0	41 ^s 3	20"	45,8	14"	50 ^s 1	59"	14 8	19"
— 31	41,3	18	45,8	14	50,1	59	14,8	25
Febrero... 28	40,9	16	45,5	14	49,8	60	14,4	29
Marzo..... 31	40,4	16	45,0	14	49,3	60	13,8	30
Abril..... 30	40,0	17	44,5	13	48,8	59	13,3	28
Mayo..... 31	40,0	18	44,4	13	48,7	59	13,2	24
Junio..... 30	40,3	21	44,7	13	49,0	58	13,3	17
Julio..... 31	40,9	24	45,4	13	49,6	58	13,9	11
Agosto.... 31	41,8	26	46,3	13	50,5	58	14,6	6
Septiembre. 30	42,7	26	47,2	13	51,5	58	15,5	6
Octubre... 31	43,6	24	48,2	12	52,4	57	16,4	8
Noviembre. 30	44,2	21	49,0	11	53,3	55	17,1	15
Diciembre . 31	44,6	18	49,5	10	53,8	55	17,5	23

FECHA	α Navio (<i>Canopus</i>)		γ Gemelos		α Can Mayor (<i>Sirius</i>)		α Caballete	
	Mag.: >1		Mag.: 2,0		Mag.: >1		Mag.: 3,5	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "
Enero 0	43 9	23"	51 ^s 7	12"	41 ^s 4	34"	11 ^s 7	51"
— 31	43,6	33	51,8	11	41,4	40	11,4	62
Febrero... 28	42,9	39	51,5	11	41,1	45	10,4	69
Marzo..... 31	41,8	41	51,0	11	40,6	46	9,0	72
Abril..... 30	40,8	38	50,6	11	40,1	45	7,6	70
Mayo..... 31	40,2	31	50,4	11	39,8	41	6,7	64
Junio..... 30	40,2	22	50,6	12	39,9	35	6,3	55
Julio..... 31	40,7	13	51,2	13	40,4	29	6,7	44
Agosto.... 31	41,7	6	52,0	13	41,1	25	7,8	38
Septiembre. 30	42,8	4	52,9	13	42,0	24	9,2	35
Octubre... 31	44,0	8	53,9	11	42,9	27	10,7	38
Noviembre. 30	45,0	17	54,7	9	43,6	33	11,9	47
Diciembre . 31	45,3	28	55,2	7	44,1	41	12,4	58

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	ε Can Mayor		δ Can Mayor		π Popa		δ Gemelos	
	Mag.: 1,5		Mag.: 1,9		Mag.: 2,7		Mag.: 3,5	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "
Enero 0	6 54	28 49	7 4	26 13	7 13	36 54	7 14	22 10
— 31	39 ^s 3	60"	16 ^s 9	52"	34 ^s 7	49"	4 ^s 5	11"
Febrero... 28	39,4	68	17,0	60	34,8	59	4,8	11
Marzo..... 31	39,0	74	16,7	65	34,4	65	4,6	12
Abril..... 30	38,4	76	16,1	68	33,7	69	4,3	12
Mayo..... 31	37,8	74	15,5	66	33,1	68	3,6	13
Junio..... 30	37,4	70	15,2	62	32,6	63	3,4	12
Julio..... 31	37,5	63	15,2	56	32,7	56	3,5	12
Agosto.... 31	37,9	55	15,6	48	32,8	47	4,0	11
Septiembre. 30	38,6	50	16,2	43	33,5	41	4,7	10
Octubre... 31	39,5	48	17,1	41	34,4	38	5,6	9
Noviembre. 30	40,4	51	18,1	44	35,5	41	6,6	6
Diciembre . 31	41,3	58	18,9	51	36,4	48	7,5	4
	41,8	68	19,4	60	37,0	58	8,2	2

FECHA	β Can Menor		α ² Gemelos (Castor)		α Can Menor (Procyón)		β Gemelos (Pollux)	
	Mag.: 3,1		Mag.: 1,9		Mag.: >1		Mag.: 1,2	
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Bore I	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "	h m	o ' "
Enero 0	7 21	8 29	7 28	32 6	7 33	5 23	7 39	28 16
— 31	39 ^s 6	41"	8 ^s 4	42"	60 ^s 1	69"	7 ^s 2	18"
Febrero... 28	39,8	38	8,7	44	60,4	66	7,5	18
Marzo..... 31	39,6	37	8,5	46	60,3	64	7,4	19
Abril..... 30	39,2	37	8,0	47	59,8	63	6,9	21
Mayo..... 31	38,7	37	7,5	47	59,3	64	6,4	22
Junio..... 30	38,4	38	7,1	46	59,1	65	6,1	21
Julio..... 31	38,5	40	7,2	44	59,1	67	6,1	20
Agosto.... 31	38,9	42	7,7	42	59,4	69	6,5	18
Septiembre. 30	39,6	43	8,1	39	60,1	70	7,2	15
Octubre... 31	40,4	42	9,4	36	60,9	70	8,1	13
Noviembre. 30	41,4	39	10,5	33	61,8	67	9,2	10
Diciembre . 31	42,2	35	11,5	32	62,7	62	10,2	7
	42,9	31	12,3	32	63,4	57	11,0	6

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	ξ Navio		χ Carena		ρ Navio		γ Navio	
	Mag.: 3,5		Mag.: 3,7		Mag.: 3,1		Mag.: 3,1	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	7 45	24 36	7 54	52 42	8 3	24 0	8 6	17 2
— 31	2 6	12"	13 ^s 7	28"	14 ^s 2	35"	25 ^s 1	8"
Febrero ... 23	2,5	21	13 9	39	14,5	43	25,3	19
Marzo 31	2 6	27	13,4	48	14 3	50	25 0	28
Abril 30	2,1	30	12,5	53	13 8	53	24,3	34
Mayo 31	1,5	30	11,5	54	13,3	53	23,5	35
Junio 30	1 1	26	10 7	50	12 9	50	22 8	31
Julio 31	1 0	21	10,3	43	12,8	45	22,4	25
Agosto ... 31	1 3	14	10,4	34	13,0	38	22,5	16
Septiembre 30	1 9	8	11,1	25	13,5	33	23,1	8
Octubre ... 31	2,7	6	12,1	21	14 2	31	24,0	4
Noviembre. 30	3 6	9	13,4	22	15,2	33	23,2	5
Diciembre. 31	4,5	15	14 6	29	16,1	39	26,3	11
	5 2	24	15 4	40	16,9	48	27,1	22

FECHA	ε Carena		ε Hidra		δ Velas		λ Velas	
	Mag.: 2,1		Mag.: 3,5		Mag.: 2,2		Mag.: 2,5	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	8 20	59 10	8 41	5 47	8 41	54 19	9 4	43 1
— 31	27 9	45"	24 ^s 7	31"	55 ^s 4	59"	16 ^s 7	8"
Febrero ... 23	23,2	56	25,2	28	55 8	71	17,2	19
Marzo 31	27 7	66	25,2	26	55 6	81	17,2	27
Abril 30	26,7	73	24,9	25	54,8	83	16,7	35
Mayo 31	25,6	75	24,5	26	53,8	91	16,0	33
Junio 30	24,5	72	24,1	27	53 0	89	16 4	36
Julio 31	23 9	66	24 0	29	52 4	83	15,0	31
Agosto ... 31	23 8	56	24,2	30	52,3	74	14,9	24
Septiembre 30	21,3	48	24,6	31	52,7	65	15,2	16
Octubre ... 31	25 4	42	25 3	30	53 6	60	15,9	11
Noviembre. 30	26 9	43	26,2	26	54,9	60	17,0	11
Diciembre. 31	28,4	48	27,2	21	56 2	65	18,1	16
	29,3	59	28,0	16	57,3	75	19,1	25

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	β Navio		ι Navio		α Hidra		ψ Velas	
	Mag.: 2,0		Mag.: 2,6		Mag.: 2,1		Mag.: 3,7	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	7 ^s 7	41"	23 6	38"	36 ^s 4	1"	42 ^s 9	8"
— 31	8 3	52	24 2	50	37 0	8	42,5	19
Febrero ... 28	8,0	63	24 1	60	37,1	13	43 6	23
Marzo 31	6,8	72	23,4	69	35 9	15	43,2	35
Abril 30	5,2	77	22,3	73	36,5	16	42 6	38
Mayo 31	3,5	77	21,3	72	36 0	13	42,1	37
Junio 30	2,2	72	20 5	67	35 9	11	41 6	33
Julio 31	1 6	64	20 2	59	35,9	8	41 4	26
Agosto 31	1,9	54	20,3	50	36 2	5	41,7	18
Septiembre 30	3,0	47	21,3	44	36,8	4	42 3	13
Octubre ... 31	5 0	45	22,7	42	37,6	7	43 3	13
Noviembre. 30	7,0	49	24,2	46	33,6	12	44,4	17
Diciembre. 31	8,7	53	25 5	55	39,5	19	45,5	26

FECHA	ϵ León		α León (<i>Régulus</i>)		ω Navio		γ' León	
	Mag.: 3,2		Mag.: 1,3		Mag.: 3,4		Mag.: 2,5	
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	6 0	28"	58 ^s 3	48"	18 ^s 9	53"	22 ^s 9	76"
— 31	6 7	26	59 0	44	22 3	53	23 7	73
Febrero ... 23	6,9	27	59,3	43	22 5	64	24,0	73
Marzo 31	6,7	30	59,2	44	21,8	75	23,9	75
Abril 30	6,2	32	58,8	45	20,5	82	23,5	78
Mayo 31	5,8	33	53,5	47	18 9	84	23,1	80
Junio 30	5 6	33	58,2	48	17,4	82	22 8	80
Julio 31	5 6	31	58,2	48	16,5	75	22,8	79
Agosto 31	5,9	28	58,4	47	16,3	66	23,0	77
Septiembre 30	6,5	24	58 9	45	17,1	58	23,4	73
Octubre ... 31	7,4	18	59 6	40	18 9	53	24 2	67
Noviembre. 30	8,4	13	60,6	34	21,0	54	25,2	61
Diciembre. 31	9,4	9	61,6	29	23,0	62	26,2	56

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	θ Navio		ν Hidra		δ León		δ Copa	
	Mag.: 2,3		Mag.: 3,3		Mag.: 2,7		Mag.: 3,9	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
	10 39	53 51	10 44	15 39	11 8	21 4	11 14	14 13
Enero 0	19 ^s 0	38"	36 ^s 9	28"	42 ^s 8	43"	15 8	39"
— 31	21 9	38	37,7	45	43,7	40	16 8	46
Febrero... 28	22,3	48	33,1	51	44 1	40	17,1	52
Marzo..... 31	22,0	59	33,1	56	44 2	42	17,2	56
Abril..... 30	21,1	66	37 8	57	44,0	45	17,0	58
Mayo..... 31	20 0	70	37,4	57	43 6	48	16 7	58
Junio 30	18,9	68	37,2	55	43,3	49	16 4	56
Julio 31	18,1	62	37,0	51	43,1	48	16 2	53
Agosto.... 31	17,9	53	37,0	47	43,1	46	16,2	49
Septiembre. 30	18 4	45	37,3	45	43 3	41	16,4	48
Octubre ... 31	19,7	40	38 0	47	44,0	35	17,0	49
Noviembre. 30	21 4	41	39,0	51	44,9	28	17,9	52
Diciembre . 31	23,2	47	40,0	58	46,0	22	19,0	60

FECHA	λ Centauro		β Leon		β Virgen		ε Cuervo	
	Mag.: 3,4		Mag.: 2,2		Mag.: 3,7		Mag.: 3,2	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
	11 31	52 27	11 43	15 7	11 45	2 19	12 4	22 3
Enero 0	4 ^s 7	19"	52 ^s 8	80"	24 ^s 2	73"	53 ^s 8	9"
— 31	7,4	18	53 7	75	25 1	67	54,8	17
Febrero ... 28	8,1	23	54,2	74	25,6	64	55,3	23
Marzo..... 31	8,2	39	54,4	75	25,8	63	55,6	29
Abril..... 30	7,7	48	54,3	78	25,7	63	55,6	32
Mayo..... 31	6,8	53	54,0	81	25,5	65	55,3	33
Junio 30	5,8	52	53 7	82	25,2	67	55,0	32
Julio 31	4,9	43	53,4	83	25,0	68	54,7	29
Agosto.... 31	4 4	40	53,3	81	24,9	69	54,5	26
Septiembre. 30	4,6	32	53,5	78	25 0	68	54 6	22
Octubre ... 31	5,7	26	54,0	72	25 5	64	55,1	22
Noviembre. 30	7,2	25	54,8	65	26,4	58	55,9	24
Diciembre . 31	9,1	30	55,9	59	27,4	52	57,0	30

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	η Virgen			α^1 Cruz			δ Cuervo			β Cuervo		
	Mag.: 4,0			Mag.: > 1			Mag.: 3,1			Mag.: 2,8		
	Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral	
	h	m	°	h	m	°	h	m	°	h	m	°
Enero 0	12	14	0 6	12	20	62 31	12	24	15 56	12	29	22 49
— 31	42,3		8"	55,2		46"	36,5		54"	2,4		58"
Febrero 28	43,2		14	56,8		53	37,4		61	3,5		66
Marzo 31	43,7		17	57,9		62	38,0		67	4,1		72
— 31	44,1		19	58,4		73	38,4		72	4,5		78
Abril 30	44,1		19	58,2		83	33,4		74	4,5		81
Mayo 31	43,9		17	57,5		89	33,2		74	4,3		83
Junio 30	43,6		16	56,6		91	37,9		73	4,0		82
Julio 31	43,3		14	55,6		83	37,6		71	3,7		79
Agosto 31	43,1		13	54,9		81	37,4		68	3,4		75
Septiembre 30	43,2		13	54,8		73	37,4		66	3,4		72
Octubre 31	43,5		17	55,6		66	37,8		66	3,8		71
Noviembre 30	44,4		22	57,0		63	33,7		68	4,7		73
Diciembre 31	45,4		29	58,9		66	39,7		75	5,7		79

FECHA	γ^1 Virgen			β Cruz			δ Virgen			α Lebrél		
	Mag.: 2,9			Mag.: 1,6			Mag.: 3,5			Mag.: 3,2		
	Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Boreal		Ascens. Recta	Declin. Boreal	
	h	m	°	h	m	°	h	m	°	h	m	°
Enero 0	12	36	0 53	12	41	59 7	12	50	3 56	12	51	33 51
— 31	30,5		35"	46 6		38"	28,8		56"	16,4		48"
Febrero 28	31,5		41	48,2		45	29,8		49	17,5		45
Marzo 31	32,1		45	49,2		54	30,4		47	18,2		46
— 31	32,5		47	49,9		64	30,9		46	18,7		51
Abril 30	32,5		46	49,8		73	30,9		47	18,7		58
Mayo 31	32,3		45	49,4		79	30,8		49	18,4		63
Junio 30	32,1		43	48,6		82	30,5		51	17,9		66
Julio 31	31,8		41	47,8		80	30,2		53	17,4		66
Agosto 31	31,5		40	47,1		74	29,9		53	17,0		62
Septiembre 30	31,5		41	46,9		66	29,9		52	16,9		55
Octubre 31	31,9		43	47,5		59	30,2		48	17,2		43
Noviembre 30	32,7		48	48,8		56	30,9		43	17,7		37
Diciembre 31	33,6		55	50,5		58	32,0		36	19,1		29

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	α Virgen (<i>La Espiga</i>) Mag.: 1,1		μ Centauro — Mag.: 3,4		η Boyero — Mag.: 2,8		β Centauro — Mag.: >1	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	49 ^s 8	50"	23 ^s 3	50"	50 ^s 2	78"	37 ^s 1	42"
— 31	50 8	56	30,0	55	51 3	72	38 9	46
Febrero 28	51,5	60	31,0	61	52,0	70	40 3	52
Marzo 31	52,0	64	31,8	69	52,5	72	41,4	61
Abril 30	52,2	65	32,1	76	52,8	76	41,8	70
Mayo 31	52,1	65	32,0	80	52,8	80	41,8	77
Junio 30	51 9	63	31,7	82	52 6	84	41,3	82
Julio 31	51,6	62	31,2	81	52,2	86	40,4	82
Agosto 31	51,3	60	30,7	73	51,8	85	39,5	79
Septiembre 30	51,2	59	30,4	73	51,6	82	38 9	72
Octubre 31	51 3	59	30 6	68	51,6	76	39,1	65
Noviembre 30	52,1	63	31 4	65	52,2	69	40,1	59
Diciembre 31	53,1	63	32,6	67	53 1	61	41,7	58

FECHA	θ Centauro — Mag.: 1,9		α Boyero (<i>Arcurus</i>) Mag.: >1		α^2 Centauro — Mag.: >1		ϵ^2 Boyero — Mag.: 2,6	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	37 ^s 1	42"	0 ^s 3	34"	41 ^s 4	52"	32 ^s 0	59"
— 31	42,4	12	1 8	28	43 1	54	33,1	52
Febrero 28	43,2	18	2,7	26	44,6	59	34,0	51
Marzo 31	44,1	25	3,3	27	45,9	67	34,7	53
Abril 30	44,1	30	3,5	31	46,5	76	35,1	58
Mayo 31	44,5	34	3,6	35	46,5	83	35,1	65
Junio 30	44,2	36	3,3	40	46,2	89	34,9	70
Julio 31	43,8	35	3,0	42	45,4	90	34,5	73
Agosto 31	43,3	32	2,5	41	44,4	88	34,1	72
Septiembre 30	43,0	28	2,2	33	43 6	82	33,5	69
Octubre 31	43,2	24	2,3	32	43 6	75	33 5	63
Noviembre 30	43,7	22	2,7	25	44,3	63	33,9	54
Diciembre 31	45,0	25	3,6	15	45,9	66	34 7	45

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	α^2 Balanza		η Balanza		γ Triángulo		β Balanza	
	Mag.: 2,9		Mag.: 3,5		Mag.: 3,1		Mag.: 2,9	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	14 45	15 27	14 58	24 52	15 9	68 18	15 11	9 0
— 31	14,3	8"	6 ^s 0	53"	22 ^s 2	1"	31 ^s 2	29"
Febrero 28	15,3	13	7,1	57	24,5	1	32,1	36
Marzo 31	16,1	17	8,1	61	26,5	4	32,0	37
Abril 30	16,9	20	8,9	65	28,5	12	33,8	40
Mayo 31	17,4	22	9,4	68	29,7	20	34,3	40
Junio 30	17,5	22	9,6	70	30,1	29	34,5	39
Julio 31	17,5	21	9,6	71	29,8	35	34,5	37
Agosto 31	17,2	20	9,3	70	28,8	39	34,2	36
Septiembre 30	16,7	18	8,8	69	24,4	38	33,8	34
Octubre 31	16,4	16	8,4	66	26,1	33	33,4	34
Noviembre 30	16,4	16	8,4	64	25,7	26	33,4	34
Diciembre 31	16,9	13	8,9	64	26,5	18	33,7	36
	17,7	21	9,7	65	23,2	13	34,5	41

FECHA	γ Lobo		α Cereza		α Serpiente		β Triángulo A	
	Mag.: 3,2		Mag.: 2,3		Mag.: 2,7		Mag.: 3,0	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	15 28	40 49	15 30	27 3	15 39	6 44	15 46	53 6
— 31	20 5	23"	22 ^s 0	14"	14 ^s 5	38"	9,2	57"
Febrero 28	21,7	25	22,9	7	15,4	32	10,3	51
Marzo 31	22,7	23	23,8	5	16,2	29	12,1	53
Abril 30	23,9	33	24,7	6	17,1	29	13,8	59
Mayo 31	24,6	38	25,2	12	17,7	31	15,1	66
Junio 30	25,0	42	25,4	19	18,0	35	15,7	73
Julio 31	25,0	45	25,3	25	18,0	39	15,6	80
Agosto 31	24,6	47	24,9	29	17,7	42	14,9	84
Septiembre 30	24,1	46	24,4	29	17,2	44	13,8	84
Octubre 31	23,5	42	23,9	28	16,9	43	12,8	80
Noviembre 30	23,3	33	23,6	22	16,7	40	12,3	73
Diciembre 31	23,8	34	23,9	13	16,9	35	12,7	66
	24,7	33	24,5	4	17,6	28	14,1	61

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	δ Escorpión		β ¹ Escorpión		δ Ofiaco		σ Escorpión	
	Mag.: 2,6		Mag.: 2,9		Mag.: 2,8		Mag.: 3,3	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
	15 54	22 19	15 59	19 31	16 8	3 25	16 14	25 20
Enero 0	18 0	55"	30,2	33"	59 ^s 3	60"	59 ^s 1	54"
— 31	19 0	58	31,2	41	60,7	65	60 1	56
Febrero.... 28	20,0	61	32,0	41	61,5	68	61 0	58
Marzo..... 31	21,0	64	33,1	46	62,5	69	62,1	61
Abril..... 30	21 6	66	33,8	43	63,1	63	62,8	63
Mayo..... 31	22 0	67	34,2	48	63,5	65	63 3	64
Junio..... 30	22,1	67	34,3	43	63,6	62	63 4	65
Julio 31	21,8	67	34,0	47	63,4	60	63,2	65
Agosto.... 31	21,4	66	33 6	46	63,0	53	62,9	64
Septiembre. 30	20 9	64	33,2	45	62,5	58	62 3	63
Octubre.... 31	20 7	62	32,9	43	62,2	59	62,0	60
Noviembre. 30	21,0	62	33,2	44	62,4	62	62,2	60
Diciembre. 31	21,7	63	34,0	46	63,0	67	63,0	60

FECHA	α Escorpión (Antares)		β Hércules		α Triángulo A		ζ Hércules	
	Mag.: 1,2		Mag.: 2,8		Mag.: 2,2		Mag.: 2,9	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
	16 23	26 12	16 25	21 42	16 37	63 50	16 37	31 46
Enero 0	9 0	23"	49 6	32"	50 ^s 3	20"	25 9	64"
— 31	9 9	25	50 4	35	52 4	16	26 8	56
Febrero.... 23	10,7	27	51 3	21	54 6	16	27,7	52
Marzo..... 31	11 9	29	52,3	22	56 9	19	28,6	54
Abril..... 30	12 7	31	52,9	27	53 8	25	29,3	59
Mayo..... 31	13,2	32	53 3	33	59 9	33	29 8	67
Junio..... 30	13 3	33	53 4	39	60 2	40	29 8	75
Julio 31	13 2	34	53,1	44	59 6	46	29,5	81
Agosto.... 31	12 7	33	52,6	47	58 2	48	28,9	84
Septiembre. 30	12,2	31	52 0	46	56 6	46	28 3	82
Octubre ... 31	11 9	30	51,7	42	55 7	40	27,8	77
Noviembre. 30	12,1	29	51,7	35	55,8	33	27,7	69
Diciembre. 31	12 8	29	52 2	26	57,0	25	28,1	60

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	ε Escorpion			ζ Altar			κ Ofiuco			ε Hércules		
	Mag.: 2,4			Mag.: 3,2			Mag.: 3,4			Mag.: 3,9		
	Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Boreal		Ascens. Recta	Declin. Boreal	
	h	m	o	h	m	o	h	m	o	h	m	o
Enero 0	16	43	34 6	16	50	55 49	16	52	9 31	16	56	31 4
— 31	33 ^s 1	34"		9 ^s 9	42"		50 0	54"		22 ^s 4	25"	
Febrero.... 28	34,1	34		11,3	39		50 8	48		23 3	17	
Marzo..... 31	35,1	35		12,7	39		51 6	45		24,1	14	
Abril..... 30	36,2	38		14,3	42		52 5	44		25,1	14	
Mayo..... 31	37,1	40		15,6	46		53 2	48		25,9	19	
Junio..... 30	37,7	43		16,5	52		53,7	52		26 3	27	
Julio..... 31	38 0	45		16 8	53		53,9	58		26,5	35	
Agosto.... 31	37,8	46		16 5	62		53,7	62		26,2	41	
Septiembre. 30	37,3	46		15,7	64		53,3	64		25 6	45	
Octubre... 31	36,8	45		14 8	62		52,8	64		25 0	44	
Noviembre. 30	36 4	42		14 2	57		52,4	62		24 5	39	
Diciembre . 31	36 5	40		14,3	51		52,4	57		24,4	32	
	37,1	33		15 1	46		53,0	50		24,7	22	

FECHA	η Ofiuco			α Hércules			δ Hércules			θ Ofiuco		
	Mag.: 2,5			Mag.: 3,1			Mag.: 3,3			Mag.: 3,3		
	Ascens. Recta	Declin. Austral		Ascens. Recta	Declin. Boreal		Ascens. Recta	Declin. Boreal		Ascens. Recta	Declin. Austral	
	h	m	o	h	m	o	h	m	o	h	m	o
Enero..... 0	17	4	15 35	17	9	14 30	17	10	24 57	17	15	24 53
— 31	31 4	58"		59 ^s 3	16"		49 ^s 7	24"		44 4	55"	
Febrero.... 28	32,2	60		60,0	9		50 4	17		45 2	56	
Marzo..... 31	33,1	62		60,9	6		51,3	12		46 2	57	
Abril..... 30	34,1	63		61,8	6		52,2	13		47,2	58	
Mayo..... 31	31,7	63		62,5	9		53,0	18		48,1	58	
Junio..... 30	35,5	62		63,1	15		53,5	25		48 8	58	
Julio..... 31	35 7	61		63 3	21		53 7	32		49 1	59	
Agosto.... 31	35,6	60		62,2	26		53,5	38		49,0	59	
Septiembre. 30	35,3	59		62,7	29		53,0	41		48,6	59	
Octubre... 31	34 7	58		62,2	29		52 4	41		48 1	58	
Noviembre. 30	34,4	58		61 8	27		51 9	33		47 7	57	
Diciembre . 31	34,4	53		61,7	21		51,8	32		47,7	56	
	34,9	60		62,1	14		52 2	23		48,2	56	

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	δ Altar		α Ofiuco		$\varkappa$ Escorpion		β Ofiuco	
	Mag.: 3		Mag.: 2,2		Mag.: 2,6		Mag.: 2,9	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
	17 21	50 35	17 30	12 37	17 35	38 58	17 38	4 36
Enero 0	53,3	54"	11,4	57"	25,4	38"	25 5	30"
— 31	53,3	49	12,1	51	26,4	36	26,2	25
Febrero ... 28	55,4	48	12,9	47	27,4	36	27 0	22
Marzo 31	57,2	49	13,9	47	28 6	36	27,9	22
Abril 30	58,8	53	14 7	50	29,7	38	28,7	25
Mayo 31	59,9	58	15 2	56	30,5	40	29 3	30
Junio 30	60,4	64	15,5	62	30,9	42	29,7	34
Julio 31	60,2	70	15,4	67	30,9	45	29,6	37
Agosto 31	59 3	73	13 1	70	30 5	46	29,3	41
Septiembre 30	53 3	79	14 5	70	2 8	46	28,7	41
Octubre ... 31	57,4	63	14,1	68	29 3	44	28 3	40
Noviembre. 30	57,3	61	14,0	64	29,2	41	28,2	37
Diciembre. 31	58 0	55	14,4	57	29,7	37	28,5	31

FECHA	ϵ Escorpion		γ^2 Sagitario		δ Sagitario		η Serpiente	
	Mag.: 3,3		Mag.: 2,8		Mag.: 2,8		Mag.: 3,5	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
	17 40	40 5	17 59	30 25	18 14	29 52	18 16	2 55
Enero 0	26 6	15"	15,0	35"	27,4	22"	1,5	34"
— 31	27 5	13	15 8	34	23,1	20	2 1	33
Febrero ... 23	28 6	12	16,7	33	29 0	20	2 9	40
Marzo 31	29,8	13	17,8	33	30,1	19	3 8	40
Abril 30	30,9	14	18,8	33	31,1	19	4 7	38
Mayo 31	31,7	16	19 6	33	31 9	19	5 4	34
Junio 30	32 2	19	20 1	34	32 5	19	5 8	30
Julio 31	32,2	22	20,1	35	32,6	20	5,9	27
Agosto 31	31,7	23	19 8	36	32,3	21	5 6	25
Septiembre. 30	31,1	23	19,2	36	31 7	22	5 1	24
Octubre ... 31	30 6	21	18 7	35	31,2	21	4 7	25
Noviembre. 30	30,5	18	18 6	34	31,0	19	4 5	27
Diciembre . 31	30,9	14	19,0	32	31,3	17	4 7	31

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	ϵ Sagitario		α Lira (Vega)		φ Sagitario		β^1 Lira	
	Mag.: 2,1		Mag.: >1		Mag.: 3,7		Mag.: 3,6	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero..... 0	18 17	34 26	18 33	33 40	18 29	27 5	18 46	33 14
— 31	23 7	5"	23 0	75"	16 5	43"	17 7	36"
Febrero... 28	24 5	3	23,4	66	17 3	47	18 2	27
Marzo..... 31	25,4	2	29,2	60	18 1	46	18,9	21
Abril..... 30	26 5	1	30,2	59	19 1	45	19 9	20
Mayo..... 31	27 6	1	31 2	63	20 1	43	20 9	24
Junio..... 30	23 5	1	32 0	71	21 0	42	21,7	31
Julio..... 31	29 0	3	32,4	80	21 6	42	22 1	40
Agosto.... 31	29,1	5	32 4	89	21,8	43	22,2	49
Septiembre. 30	28 8	6	31 9	95	21,5	44	21,8	55
Octubre... 31	28,2	7	31 2	93	21,1	44	21,2	57
Noviembre. 30	27 7	6	30 4	96	20,5	44	20 5	56
Diciembre . 31	27,5	4	30,0	91	20,3	43	20,1	51
	27,8	1	30,0	81	20,5	42	20,1	42

FECHA	σ Sagitario		γ Lira		ξ Sagitario		ξ Aguila	
	Mag.: 2,3		Mag.: 3,3		Mag.: 2,9		Mag.: 3,1	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero..... 0	18 48	26 25	18 55	32 32	18 56	30 1	19 0	13 42
— 31	56 1	29"	6 57	57"	6 59	39"	42 5	41"
Febrero... 28	56 7	28	7 2	48	7 5	37	43 0	35
Marzo..... 31	57,5	27	7,3	42	8 3	35	43 6	31
Abril..... 30	58,5	25	8,8	41	9 3	32	44,5	31
Mayo..... 31	59,5	24	9,8	45	10,4	32	45,4	34
Junio..... 30	60 5	23	10 6	52	11,3	31	46 2	40
Julio..... 31	61,1	22	11,1	61	12,0	31	46,8	47
Agosto.... 31	61,3	23	11,2	69	12,2	32	46,9	53
Septiembre. 30	61,1	24	10,8	76	11,9	33	46,7	57
Octubre... 31	60,5	24	10 2	78	11,5	34	46 2	59
Noviembre. 30	60,0	24	9,5	77	10 9	34	45 7	58
Diciembre . 31	59,8	23	9,1	73	10,6	33	45,3	55
	59,9	22	9,9	64	10,8	31	45,4	49

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	λ Aguila		π Sagitario		δ Agnila		β^1 Cisne	
	Mag.: 3,4		Mag.: 3,1		Mag.: 3,5		Mag.: 3,1	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	19 0	5 1	19 3	21 11	19 20	2 54	19 26	27 44
— 31	49,7	71"	41,5	12"	20,8	39"	35,6	43"
Febrero 28	50,3	73	42,0	11	21,3	35	35,9	36
Marzo 31	50,9	75	42,7	11	21,9	33	36,5	30
Abril 30	51,8	74	42,7	9	22,7	33	37,4	29
Mayo 31	52,7	72	44,7	7	23,6	36	38,4	31
Junio 30	53,5	67	45,6	5	24,5	40	39,3	38
Julio 31	54,1	63	46,2	3	25,1	46	39,8	47
Agosto 31	54,3	60	46,5	3	25,3	51	40,0	55
Septiembre 30	54,1	58	46,3	3	25,1	54	39,8	61
Octubre 31	53,7	53	45,8	4	24,7	56	39,3	65
Noviembre 30	53,2	53	45,3	4	24,2	55	33,6	44
Diciembre 31	52,9	60	45,0	4	23,9	53	33,2	61
	53,0	62	45,1	3	24,0	49	33,1	54

FECHA	γ Aguila		α Aguila		δ Pavo Real		θ Aguila	
	Mag.: 2,8		Mag.: >1		Mag.: 3,5		Mag.: 3,3	
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	19 41	10 21	19 45	8 35	19 58	56 26	20 6	1 7
— 31	24,1	52"	47,9	55"	42,1	37"	2,2	28"
Febrero 28	24,4	47	48,3	50	42,7	29	2,5	31
Marzo 31	25,0	44	48,8	47	43,9	21	3,0	32
Abril 30	25,8	43	49,6	47	45,3	15	3,8	32
Mayo 31	26,7	46	50,5	50	47,9	13	4,7	23
Junio 30	27,6	52	51,4	56	49,9	13	5,6	23
Julio 31	28,2	59	52,1	62	51,4	17	6,3	18
Agosto 31	28,5	65	52,4	68	52,1	24	6,6	14
Septiembre 30	28,4	69	52,2	72	51,9	30	6,6	11
Octubre 31	28,0	71	51,8	74	50,8	35	6,2	10
Noviembre 30	27,4	71	51,3	74	49,4	36	5,8	10
Diciembre 31	27,1	68	51,0	72	48,4	33	5,4	12
	27,0	64	50,9	67	48,0	26	5,4	14

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	β Capricornio		α Pavo Real*		γ Cisne		β Pavo Real*	
	Mag.: 3,3		Mag.: 2,1		Mag.: 2,3		Mag.: 3,4	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	20 15	15 5	20 17	57 3	20 18	39 55	20 35	66 33
— 31	16,6	75"	34 7	47"	32,9	54"	45,2	79"
Febrero.... 28	16 9	75	35,1	39	33 0	45	45 5	70
Marzo..... 31	17,4	74	35 9	32	33 5	33	46 5	61
Abril..... 30	18,2	72	37,3	26	34,4	35	48 2	54
Mayo..... 31	19,1	63	33,3	23	35 5	36	50,1	50
Junio..... 30	20 1	64	40 4	22	36 5	43	52 2	49
Julio..... 31	20 9	61	41,6	24	37 3	52	53,8	51
Agosto.... 31	21,3	58	42,2	29	37 6	62	54 8	57
Septiembre. 30	21,3	53	42,2	35	37,4	70	54 7	64
Octubre... 31	21 0	53	41 4	40	36 9	76	53 8	70
Noviembre. 30	20 5	59	40 5	41	36,2	73	52 5	72
Diciembre . 31	20 1	60	39 7	39	35,6	75	51,3	70
	20,0	61	39,5	33	35,2	68	50,6	64

FECHA	ε Cisne		ζ Cisne		β Acuario		ε Pegaso	
	Mag.: 2,6		Mag.: 2,3		Mag.: 2 9		Mag.: 2,4	
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero..... 0	20 42	33 35	21 8	29 48	21 26	6 0	21 39	9 24
— 31	4,2	23"	35,0	37"	11,3	71"	10,5	31"
Febrero.... 28	4,3	15	35,0	30	11,4	73	10 5	27
Marzo..... 31	4 7	9	35,3	24	11 7	73	10 7	24
Abril..... 30	5,5	6	36,1	21	12,3	71	11,3	23
Mayo..... 31	6,4	7	37,0	22	13,1	67	12,1	26
Junio..... 30	7,5	13	38,0	28	14,1	62	13 1	31
Julio..... 31	8,3	21	33 8	36	15,0	57	13 9	38
Agosto.... 31	8,7	31	39,3	45	15,6	52	14,6	45
Septiembre. 30	8,7	39	39,4	53	15,8	50	14,7	50
Octubre... 31	8 3	45	39 1	58	15 6	49	14 6	53
Noviembre. 30	7 6	47	38 6	61	15,2	50	14 2	54
Diciembre . 31	7,1	45	38,1	59	14,8	51	13,8	53
	6,8	39	37,7	54	14,6	53	13,5	49

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	♄ Capricornio		γ Grulla		α Acuario		α Grulla	
	Mag.: 2,9		Mag.: 3,0		Mag.: 3,0		Mag.: 1,9	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	21 41	16 35	21 47	37 50	22 0	0 48	22 1	17 26
— 31	24 7	26"	45s3	48"	32s7	53"	48s5	88"
Febrero 28	24 7	26	45 3	43	32 7	55	48,4	83
Marzo 31	25,0	24	45 6	38	32,8	56	48 6	76
Abril 30	25,6	21	46 3	31	33 4	55	49,4	68
Mayo 31	26,4	16	47,2	25	34,2	52	50,4	61
Junio 30	27,4	11	48,4	20	35,1	46	51,7	55
Julio 31	28 3	6	49 4	17	36 0	40	52 9	54
Agosto 31	29,0	3	50,2	18	36,7	35	53,9	55
Septiembre 30	29,2	3	50,5	21	37,0	31	54,2	60
Octubre 31	29,1	4	50,4	25	36 9	30	54,1	65
Noviembre 30	28 7	6	49 9	29	36,5	30	53,5	70
Diciembre 31	28,3	7	49,3	30	36,2	32	52,8	71
	28,0	8	48 9	29	35 9	34	52 3	69

FECHA	α * Tucán		γ Acuario		ζ Pegaso		β * Grulla	
	Mag.: 3,0		Mag.: 4,0		Mag.: 3,5		Mag.: 2,2	
	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
Enero 0	22 11	60 45	22 16	1 53	22 36	10 17	22 36	47 24
— 31	31s0	65"	23s5	63"	22s5	63"	35s0	73"
Febrero 28	30,7	63	23,4	64	22,4	60	34 7	68
Marzo 31	30,9	60	23 5	65	22,4	57	34,8	61
Abril 30	31,7	50	24,0	64	22,9	56	35,4	52
Mayo 31	33,1	42	24,8	60	23,6	58	36,3	44
Junio 30	34 7	37	25,7	55	24,5	63	37,5	38
Julio 31	36 3	36	26,6	49	25,4	70	38,8	35
Agosto 31	37,5	39	27,3	44	26,2	76	39,8	36
Septiembre 30	33,1	45	27,7	40	26,6	82	40,3	40
Octubre 31	37,8	52	27,6	39	26 6	85	40,3	46
Noviembre 30	36,9	58	27,3	39	26,3	87	39,8	51
Diciembre 31	35,9	59	26,9	40	26,0	86	39,2	54
	35,0	56	26,7	43	25,6	83	38,5	53

Posiciones aparentes de estrellas

FECHA	η Pegaso — Mag.: 3,0		λ Acuario — Mag.: 3,8		δ Acuario — Mag.: 3,4		α Pez Austral <i>Fomalhaut</i> Mag.: 1,3	
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Austral
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
	22 38	29 41	22 47	8 6	22 49	16 21	22 52	30 9
Enero 0	13,1	28"	17,8	80"	14,5	48"	1,3	53"
— 31	12,8	22	17,6	80	14,4	48	1,1	51
Febrero 23	12,9	17	17,7	80	14,5	46	1,2	46
Marzo 31	13,3	13	18,1	77	14,9	42	1,6	40
Abril 30	14,1	12	18,8	73	15,5	36	2,3	33
Mayo 31	15,1	16	19,7	67	16,5	30	3,3	26
Junio 30	16,1	23	20,7	61	17,5	25	4,4	22
Julio 31	16,9	31	21,5	56	18,2	21	5,2	20
Agosto 31	17,3	39	21,9	54	18,7	20	5,8	21
Septiembre 30	17,3	46	21,9	54	18,7	21	5,8	25
Octubre 31	17,0	50	21,7	55	18,5	23	5,5	29
Noviembre 30	16,5	51	21,3	57	18,1	26	5,1	32
Diciembre 31	16,1	43	21,0	59	17,8	27	4,6	32

FECHA	β Pegaso — Mag.: 2,5		α Pegaso (<i>Markab</i>) Mag.: 2,5		ϵ^2 Acuario — Mag.: 3,8		γ Peces — Mag.: 3,8	
	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Boreal	Ascens. Recta	Declin. Austral	Ascens. Recta	Declin. Boreal
	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "	h m	° ' "
	22 58	27 31	22 59	14 39	23 4	21 43	23 11	2 43
Enero 0	49,8	59"	41,0	32"	0,9	36"	53,0	31"
— 31	49,5	54	40,8	28	0,8	35	52,8	32
Febrero 23	49,5	49	40,7	25	0,8	32	52,8	30
Marzo 31	49,9	45	41,1	24	1,1	27	53,1	31
Abril 30	50,6	45	41,8	25	1,8	21	53,7	34
Mayo 31	51,6	43	42,8	30	2,7	14	54,6	39
Junio 30	52,6	55	43,7	36	3,7	9	55,7	45
Julio 31	53,4	63	44,5	43	4,6	6	56,4	51
Agosto 31	53,9	71	44,9	49	5,1	5	56,9	55
Septiembre 30	53,9	77	45,0	54	5,2	8	57,0	58
Octubre 31	53,7	82	44,8	55	5,0	11	56,9	58
Noviembre 30	53,3	82	44,4	55	4,6	13	56,5	57
Diciembre 31	52,9	80	44,1	53	4,2	15	56,2	55

Mayor elongación de las estrellas

(VÉASE POSICIONES APARENTES DE ESTRELLAS)

Damos de mes en mes las coordenadas aparentes de las estrellas principales visibles en el hemisferio Sud, comprendidas entre la 1^a y 3. 4ª magnitud. Será muy fácil, por medio de estos datos, deducir la posición de un astro, para una época cualquiera, con una precisión más que suficiente para todas las operaciones que se puedan hacer con el teodolito ó el sextante. Las estrellas señaladas con un asterisco, son las que pueden ser utilizadas para la observación de la mayor elongación con el objeto de determinar el azimut de un punto ó la dirección del meridiano, y para las cuales damos en la tabla E, los elementos que permiten su fácil observación.

Las estrellas del cuadro están arregladas por orden de ascensión recta y se da para cada una de ellas y para cada latitud, el tiempo sidereo y la altura del astro al momento de su digresión. Es entonces muy fácil prepararse á la observación, y para esto basta convertir en tiempo sidereo la hora de la noche á la cual se quiera observar, y buscar en el cuadro cuales son las estrellas que corresponden á este tiempo sidereo. Se escogerá naturalmente entre éstas las que ofrecen la mayor facilidad para la observación; es decir, las más brillantes y que tengan á la vez una altura menor.

Por ejemplo, para prepararse á una observación de mayor elongación que se quiera practicar hácia las 8^h del día 6 de Noviembre de 1898, en un lugar cuya latitud es 39°30', tendremos, sumando 8^h al tiempo sidereo á medio día medio para la fecha, que es de 15^h3^m, que el tiempo sidereo correspondiente es de 23^h3^m, y para este tiempo y la latitud dada,

encontraremos la estrella β *Retículo*, al Este. Si se quiere observar hácia las 10^h, el tiempo sidereo correspondiente será 1^h3^m y entonces se podrá observar una de las estrellas siguientes: β *Dorado* al este; β *Pavo real*, al oeste; ó β *Grulla*, al oeste.

Es evidente, que lo mejor sería observar varias estrellas y el número de las que figuran en el cuadro *C* es suficiente para que se pueda siempre encontrar 2 ó 3 favorablemente situadas, durante el trascurso de la noche de observación.

Para efectuar la observación, despues de haber reconocido en el cielo la estrella elegida según lo que precede (y para reconocerla con seguridad bastará consultar la carta celeste adjunta), será suficiente seguir el astro con el antejo del círculo vertical del teodolito, de tal manera que permanezca siempre confundido con el hilo vertical del retículo, hasta que el movimiento en azimut, que va disminuyendo insensiblemente, llegue á anularse, y la estrella parezca no tener movimiento en este sentido, y sí solo en el de su altura. Entonces, no tocando el tornillo de coincidencia, se ve si la estrella no abandona el hilo del retículo, y si esto sucede, y si al cabo de un momento se le ve dejar el hilo para tomar un movimiento en sentido contrario al anterior, es que el astro está en su mayor elongación, y la graduación actual del círculo horizontal es la que corresponde al azimut de este instante. Entonces sumando ó restando á dicha lectura el valor del azimut deducido por medio de la segunda de las fórmulas que van mas abajo, se tendrá el punto de la graduación correspondiente al meridiano.

Se sabe, por otra parte, que si se llama t el ángulo horario de la estrella al momento de su digresión, h su altura, A su azimut, δ su declinación y φ la latitud del lugar, se tiene las dos fórmulas:

$$\cos t = \frac{\operatorname{tg} \varphi}{\operatorname{tg} \delta} \qquad \operatorname{sen} A = \frac{\cos \delta}{\cos \varphi}$$

En la segunda de estas relaciones el azimut A se cuenta de 0° á 360° desde el sud hácia el oeste, el norte y el este, es decir que este ángulo es menor que 90° si la observación se hace al oeste, y mayor que 270° si se hace al este.

E.— Tabla para la observación de la mayor elongación

β HIDRA (m) Mag. 2,8. $\delta = -77^{\circ}54'$ $\alpha = 0^{\text{h}}20^{\text{m}}$				β FÉNIX Mag. 3. $\delta = -47^{\circ}20'$ $\alpha = 1^{\text{h}}1^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		<i>Altura</i>	TIEMPO SIDEREO		<i>Altura</i>
	<i>Este</i>	<i>Oeste</i>		<i>Este</i>	<i>Oeste</i>	
20°	18' 33 ^m	6 ^h 2 ^m	20° 29'	20 ^h 19 ^m	5 ^h 43 ^m	27° 43'
21	18 39	6 1	21 30	20 24	5 33	29 10
22	18 40	6 0	22 32	20 28	5 34	30 38
23	18 41	5 59	23 33	20 33	5 29	32 6
24	18 42	5 58	24 35	20 38	5 24	33 35
25	18 43	5 57	25 37	20 43	5 19	35 5
26	18 44	5 56	26 38	20 48	5 14	36 36
27	18 45	5 55	27 40	20 53	5 9	33 8
28	18 46	5 54	28 42	20 58	5 4	39 41
29	18 47	5 53	29 44	21 4	4 58	41 15
30	18 48	5 52	30 45	21 10	4 52	42 51
31	18 50	5 50	31 47	21 16	4 46	44 23
32	18 51	5 49	32 49	21 22	4 40	46 7
33	18 52	5 48	33 51	21 28	4 34	47 48
34	18 53	5 47	34 53	21 35	4 27	49 31
35	18 55	5 45	35 55	21 42	4 20	51 17
36	18 56	5 44	36 57	21 49	4 13	53 5
37	18 57	5 43	37 59	21 57	4 5	54 57
38	18 59	5 41	39 2	22 5	3 57	56 52
39	19 0	5 40	40 4	22 14	3 48	58 52
40	19 1	5 39	41 6	22 24	3 38	60 53
41	19 3	5 37	42 9	22 34	3 28	63 10
42	19 5	5 35	43 12	22 45	3 17	65 32
43	19 6	5 34	44 14	22 58	3 4	68 4
44	19 8	5 32	45 16	23 13	2 49	70 53
45	19 10	5 30	46 19	23 30	2 32	74 7
46	19 11	5 29	47 22	23 52	2 10	78 5
47	19 13	5 27	48 25	0 ^h 27 ^m	0 ^h 35 ^m	84° 9'
48	19 15	5 25	49 28	—	—	—
49	19 17	5 23	50 31	—	—	—
50	19 19	5 21	51 35	—	—	—
51	19 21	5 19	52 38	—	—	—
52	19 24	5 16	53 42	—	—	—
53	19 26	5 14	54 46	—	—	—
54	19 29	5 11	55 50	—	—	—
55	19 31	5 9	56 54	—	—	—
56°	19' 34 ^m	5 ^h 6 ^m	57° 59'	—	—	—

E.—Tabla para la observación de la mayor elongación

ACHERNAR				α HIDRA (m)		
Mag. > 1. $\delta = -67^{\circ}48'$ $\alpha = 1^{\text{h}}33^{\text{m}}$				Mag. 2.9 $\delta = -62^{\circ}7'$ $\alpha = 1^{\text{h}}55^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		<i>Altura</i>	TIEMPO SIDEREO		<i>Altura</i>
	<i>Este</i>	<i>Oeste</i>		<i>Este</i>	<i>Oeste</i>	
20°	20h26m	6h40m	23°50'	20h39m	7h11m	22°46'
21	20 29	6 37	25 3	20 42	7 8	23 5
22	20 32	6 34	26 16	20 44	7 6	25 5
23	20 35	6 31	27 30	20 47	7 3	26 14
24	20 38	6 28	28 44	20 49	7 1	27 24
25	20 41	6 25	29 58	20 52	6 58	28 34
26	20 45	6 21	31 12	20 55	6 55	29 44
27	20 48	6 18	32 27	20 58	6 52	30 54
28	20 51	6 15	33 42	21 0	6 50	32 5
29	20 55	6 11	34 57	21 3	6 47	33 16
30	20 58	6 8	36 13	21 6	6 44	34 27
31	21 2	6 4	37 29	21 9	6 41	35 33
32	21 6	6 0	38 46	21 12	6 33	36 50
33	21 10	5 56	40 10	21 15	6 35	33 2
34	21 14	5 52	41 21	21 19	6 31	39 15
35	21 18	5 48	42 40	21 22	6 23	40 23
36	21 22	5 44	43 59	21 25	6 25	41 41
37	21 26	5 40	45 20	21 29	6 21	42 55
38	21 31	5 35	46 49	21 33	6 17	44 9
39	21 36	5 30	48 2	21 36	6 14	45 24
40	21 41	5 25	49 25	21 40	6 10	46 39
41	21 46	5 20	50 49	21 45	6 5	47 55
42	21 51	5 15	52 15	21 49	6 1	49 12
43	21 57	5 9	53 42	21 53	5 57	50 30
44	22 3	5 3	55 10	21 53	5 52	51 48
45	22 9	4 57	56 40	22 3	5 47	53 8
46	22 16	4 50	58 13	22 8	5 42	54 28
47	22 23	4 43	59 48	22 13	5 37	55 50
48	22 30	4 36	61 25	22 19	5 31	57 13
49	22 39	4 27	63 6	22 25	5 25	58 38
50	22 48	4 18	64 51	22 31	5 19	60 4
51	22 57	4 9	66 40	22 38	5 12	61 33
52	23 8	3 58	63 37	22 45	5 5	63 4
53	23 20	3 46	70 41	22 53	4 57	64 38
54	23 33	3 33	72 56	23 2	4 43	66 15
55	23 49	3 17	75 27	23 11	4 39	67 56
56°	0h 9m	2h57m	73°25'	23h22m	4h23m	69 42'

E.— Tabla para la observación de la mayor elongación

1599 (Stone) β RETICULO				γ HIDRA		
Mag. 3.4 $\delta = -65^{\circ}10'$ $\alpha = 3^{\text{h}}43^{\text{m}}$				Mag. 3.3 $\delta = -74^{\circ}35'$ $\alpha = 3^{\text{h}}49^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	TIEMPO SIDEREO		Altura
	Este	Oeste		Este	Oeste	
20°	22 ^h 22 ^m	9 ^h 4 ^m	22° 8'	22 ^h 12 ^m	9 ^h 26 ^m	20°47'
21	22 24	9 2	23 16	22 13	9 25	21 49
22	22 26	9 0	24 23	22 15	9 23	22 52
23	22 28	8 58	25 30	22 16	9 22	23 55
24	22 31	8 55	26 38	22 17	9 21	24 57
25	22 33	8 53	27 45	22 19	9 19	26 0
26	22 35	8 51	28 53	22 20	9 18	27 3
27	22 38	8 48	30 1	22 21	9 17	28 6
28	22 40	8 46	31 9	22 23	9 15	29 9
29	22 42	8 44	32 17	22 24	9 14	30 11
30	22 45	8 41	33 26	22 26	9 12	31 14
31	22 48	8 38	34 35	22 27	9 11	32 18
32	22 50	8 36	35 44	22 29	0 9	33 21
33	22 53	8 33	36 53	22 30	9 8	34 24
34	22 56	8 30	38 2	22 32	9 6	35 27
35	22 59	8 27	39 12	22 34	9 4	36 31
36	23 2	8 24	40 22	22 35	9 3	37 34
37	23 5	8 21	41 32	22 37	9 1	38 38
38	23 8	8 18	42 43	22 39	8 59	39 41
39	23 11	8 15	43 54	22 41	8 57	40 45
40	23 14	8 12	45 6	22 42	8 56	41 49
41	23 18	8 8	46 18	22 44	8 54	42 53
42	23 22	8 4	47 30	22 47	8 51	43 57
43	23 25	8 1	48 43	22 49	8 49	45 2
44	23 29	7 57	49 57	22 51	8 47	46 6
45	23 33	7 53	51 11	22 53	8 45	47 11
46	23 38	7 48	52 26	22 54	8 43	48 16
47	23 42	7 44	53 42	22 58	8 40	49 21
48	23 47	7 39	54 58	23 0	8 38	50 26
49	23 52	7 34	56 16	23 3	8 35	51 31
50	23 57	7 29	57 35	23 6	8 32	52 37
51	0 2	7 24	58 55	23 8	8 30	53 43
52	0 8	7 18	60 16	23 12	8 26	54 49
53	0 15	7 11	61 39	23 15	8 23	55 56
54	0 21	7 5	63 4	23 18	8 20	57 0
55	0 28	6 58	64 31	23 22	8 16	58 11
56°	0 ^h 36 ^m	6 ^h 50 ^m	66° 0'	23 ^h 25 ^m	8 ^h 13 ^m	59 19

E.— Tabla para la observación de la mayor elongación

α DORADO Mag. 3.4 $\delta = -55^{\circ}17'$ $\alpha = 4^{\text{h}}32^{\text{m}}$				β DORADO Mag. 3.4 $\delta = -62^{\circ}34'$ $\alpha = 5^{\text{h}}33^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		<i>Altura</i>	TIEMPO SIDEREO		<i>Altura</i>
	<i>Este</i>	<i>Oeste</i>		<i>Este</i>	<i>Oeste</i>	
20 ^o	23 30 ^m	9 34 ^m	24 ^o 35'	0 17 ^m	10 49 ^m	22 ^o 40'
21	23 34	9 30	25 51	0 19	10 47	23 49
22	23 37	9 27	27 7	0 21	10 45	24 54
23	23 40	9 24	28 23	0 24	10 42	26 7
24	23 44	9 20	29 40	0 26	10 40	27 18
25	23 47	9 17	31 57	0 29	10 37	28 26
26	23 51	9 13	32 14	0 32	10 34	29 36
27	23 55	9 9	33 32	0 34	10 32	30 46
28	23 58	9 6	34 50	0 37	10 29	31 56
29	0 2	9 2	36 9	0 40	10 26	33 7
30	0 6	8 58	37 28	0 43	10 23	34 17
31	0 10	8 54	38 48	0 46	10 20	35 28
32	0 15	8 49	40 9	0 49	10 17	36 40
33	0 19	8 45	41 30	0 52	10 14	37 51
34	0 23	8 41	42 52	0 55	10 11	39 3
35	0 28	8 36	44 15	0 58	10 8	40 16
36	0 33	8 31	45 39	1 2	10 4	41 23
37	0 33	8 26	47 4	1 5	10 1	42 42
38	0 43	8 21	48 30	1 9	9 57	43 55
39	0 49	8 15	49 58	1 12	9 51	45 10
40	0 54	8 10	51 27	1 16	9 50	46 24
41	1 0	8 4	52 57	1 20	9 46	47 40
42	1 6	7 58	54 30	1 24	9 42	48 56
43	1 13	7 51	56 4	1 29	9 37	50 13
44	1 20	7 44	57 41	1 33	9 33	51 30
45	1 27	7 37	59 21	1 38	9 23	52 49
46	1 35	7 29	61 4	1 43	9 23	54 9
47	1 44	7 20	62 51	1 48	9 18	55 30
48	1 53	7 11	64 42	1 54	9 12	56 51
49	2 3	7 1	66 40	2 0	9 6	58 15
50	2 15	6 49	68 45	2 6	9 0	59 40
51	2 27	6 37	71 0	2 12	8 54	61 7
52	2 42	6 22	73 29	2 20	8 46	62 36
53	2 59	6 5	76 19	2 27	8 39	64 8
54	3 22	5 42	79 50	2 35	8 31	65 43
55	3 59 ^m	5 5 ^m	85 16'	2 44	8 22	67 22
56 ^o	—	—	—	2 54	8 12 ⁿ	69 5'

R.— Tabla para la observacion de la mayor elongacion

CANOPUS				β NAVÍO		
Mag. > 1. $\delta = -52^{\circ}28'$ $\alpha = 6^{\text{h}}21^{\text{m}}$				Mag. 2,0 $\delta = -69^{\circ}15'$ $\alpha = 9^{\text{h}}12^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		<i>Altura</i>	TIEMPO SIDEREO		<i>Altura</i>
	<i>Este</i>	<i>Oeste</i>		<i>Este</i>	<i>Oeste</i>	
20°	1 ^h 26 ^m	11 ^h 16 ^m	25°29'	3 ^h 44 ^m	14 ^h 40 ^m	21°27'
21	1 29	11 13	26 48	3 45	14 39	22 32
22	1 33	11 9	28 7	3 47	14 37	23 37
23	1 37	11 5	29 27	3 49	14 35	24 42
24	1 40	11 2	30 47	3 51	14 33	25 47
25	1 44	10 58	32 7	3 53	14 31	26 52
26	1 48	10 54	33 28	3 55	14 29	27 57
27	1 53	10 49	34 50	3 57	14 27	29 3
28	1 57	10 45	36 48	3 58	14 26	30 8
29	2 1	10 41	37 35	4 0	14 24	31 14
30	2 6	10 36	33 59	4 3	14 21	32 19
31	2 10	10 32	40 24	4 5	14 19	33 25
32	2 15	10 27	41 49	4 7	14 17	34 31
33	2 20	10 22	43 15	4 9	14 15	35 37
34	2 25	10 17	44 43	4 11	14 13	36 43
35	2 30	10 12	46 12	4 14	14 10	37 50
36	2 36	10 6	47 42	4 16	14 8	33 57
37	2 42	10 0	49 13	4 18	14 6	40 3
38	2 48	9 54	50 46	4 21	14 3	41 11
39	2 54	9 48	52 21	4 23	14 1	42 18
40	3 0	9 42	53 59	4 26	13 58	43 25
41	3 7	9 35	55 33	4 29	13 55	44 33
42	3 15	9 27	57 21	4 32	13 52	45 41
43	3 23	9 19	53 53	4 35	13 49	46 50
44	3 31	9 11	60 56	4 33	13 46	47 57
45	3 40	9 2	62 50	4 41	13 43	49 8
46	3 50	8 52	64 50	4 44	13 40	50 17
47	4 1	8 41	65 57	4 48	13 36	51 27
48	4 13	8 29	69 14	4 52	13 32	52 33
49	4 27	8 15	71 44	4 55	13 29	53 49
50	4 43	7 59	74 33	4 59	13 25	55 0
51	5 3	7 39	77 55	5 4	13 20	56 12
52	5 32 ^m	7 10 ^m	82 31'	5 8	13 16	57 25
53	—	—	—	5 13	13 11	58 39
54	—	—	—	5 17	13 7	59 54
55	—	—	—	5 23	13 1	61 10
56°	—	—	—	5 29 ^m	12 55 ^m	62 27'

E.—Tabla para la observación de la mayor elongación

ι NAVÍO Mag. 2.6 $\delta = -58^{\circ}48'$ $\alpha = 9^{\text{h}}14^{\text{m}}$				ω NAVÍO Mag. 3.4 $\delta = -69^{\circ}28'$ $\alpha = 10^{\text{h}}11^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	TIEMPO SIDEREO		Altura
	Este	Oeste		Este	Oeste	
20 ^o	4 ^h 5 ^m	14 ^h 23 ⁿ	23 ^o 31'	4 ^h 42 ⁿ	15 ^h 40 ^m	21 ^o 25'
21	4 8	14 20	24 46	4 44	15 33	22 30
22	4 11	14 17	25 53	4 46	15 36	23 35
23	4 14	14 14	27 11	4 43	15 34	24 40
24	4 17	14 11	28 24	4 49	15 33	25 44
25	4 20	14 8	29 37	4 51	15 31	26 49
26	4 23	14 5	30 50	4 53	15 29	27 55
27	4 26	14 2	32 3	4 55	15 27	29 9
28	4 29	13 59	33 17	4 57	15 25	30 5
29	4 32	13 56	34 32	4 59	15 23	31 10
30	4 35	13 52	35 46	5 1	15 21	32 16
31	4 39	13 49	37 1	5 3	15 19	33 22
32	4 43	13 45	38 17	5 5	15 17	34 28
33	4 47	13 41	39 33	5 7	15 15	35 34
34	4 50	13 38	40 49	5 9	15 13	36 40
35	4 54	13 34	42 7	5 12	15 10	37 46
36	4 58	13 30	43 24	5 14	15 8	38 52
37	5 3	13 25	44 52	5 17	15 5	39 59
38	5 7	13 21	46 2	5 19	15 3	41 6
39	5 11	13 17	47 22	5 22	15 0	42 13
40	5 16	13 12	48 43	5 24	14 53	43 20
41	5 21	13 7	50 5	5 27	14 55	44 23
42	5 26	13 2	51 23	5 30	14 52	45 36
43	5 32	12 56	52 52	5 33	14 49	46 44
44	5 37	12 51	54 18	5 36	14 46	47 53
45	5 43	12 45	55 46	5 39	14 43	49 2
46	5 49	12 39	57 15	5 42	14 40	50 11
47	5 56	12 32	58 46	5 46	14 36	51 21
48	6 3	12 25	60 19	5 49	14 33	52 31
49	6 11	12 17	61 55	5 53	14 29	53 42
50	6 19	12 9	63 35	5 57	14 25	54 53
51	6 23	12 0	65 13	6 1	14 21	56 5
52	6 37	11 51	67 6	6 6	14 16	57 17
53	6 48	11 40	69 1	6 10	14 12	58 31
54	6 53	11 30	71 3	6 15	14 7	59 45
55	7 13	11 15	73 16	6 20	14 2	61 0
56	7 ^h 30 ⁿ	10 58 ⁿ	75 45	6 26 ⁿ	13 56 ⁿ	62 17

E.— Tabla para la observación de la mayor elongación

θ NAVÍO Mag. 2.3 δ = -63°47' α = 10 ^h 39 ^m				λ CENTAURO Mag. 3.4 δ = -62°23' α = 11 ^h 31 ^m		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	TIEMPO SIDEREO		Altura
	<i>Este</i>	<i>Oeste</i>		<i>Este</i>	<i>Oeste</i>	
20)	5 ^h 20 ^m	15 ^h 53 ⁿ	22°25'	6 ^h 15 ^m	16 ^h 47 ^m	22°42'
21	5 23	15 55	23 33	6 17	16 45	23 51
22	5 25	15 53	24 41	6 20	16 42	25 1
23	5 27	15 51	25 49	6 22	16 40	26 10
24	5 30	15 48	26 53	6 25	16 37	27 20
25	5 32	15 46	28 6	6 27	16 35	28 29
26	5 35	15 43	29 15	6 30	16 32	29 39
			↓			
27	5 37	15 41	30 2	6 33	16 29	30 49
28	5 40	15 33	31 33	6 36	16 26	32 0
29	5 42	15 26	32 43	6 33	16 24	33 10
30)	5 45	15 33	33 52	6 41	16 21	34 21
31	5 48	15 30	35 2	6 44	16 18	35 32
32	5 51	15 27	36 12	6 47	16 15	36 44
33	5 54	15 24	37 23	6 50	16 12	37 56
34	5 57	15 21	38 33	6 54	16 8	39 8
35	6 0	15 18	39 44	6 57	16 5	40 21
36	6 3	15 15	40 56	7 0	16 2	41 34
37	6 6	15 12	42 8	7 4	15 53	42 47
38	6 9	15 9	43 20	7 8	15 54	44 1
39	6 13	15 5	44 33	7 11	15 51	45 15
40	6 17	15 1	45 46	7 15	15 47	46 31
41	6 20	14 53	47 0	7 19	15 43	47 46
42	6 24	14 54	48 14	7 23	15 39	49 3
43	6 28	14 50	49 29	7 28	15 34	50 20
44	6 33	14 45	50 44	7 32	15 30	51 33
45	6 37	14 41	52 1	7 37	15 25	52 57
46	6 42	14 36	53 18	7 42	15 20	54 17
47	6 47	14 31	54 36	7 48	15 14	55 38
48	6 52	14 26	55 56	7 53	15 9	57 0
49	6 57	14 21	57 16	7 59	15 3	58 24
50	7 3	14 15	58 38	8 5	14 57	59 50
51	7 9	14 9	60 1	8 12	14 50	61 18
52	7 15	14 3	61 27	8 19	14 43	62 48
53	7 22	13 56	62 54	8 27	14 35	64 20
54	7 30	13 48	64 23	8 35	14 27	65 56
55	7 38	13 40	65 56	8 44	14 18	67 36
56	7 ^h 47 ^m	13 ^h 31 ^m	67°32'	8 ^h 55 ^m	14 ^h 7 ^m	69°16'

E.—Tabla para la observacion de la mayor elongacion

α^1 CRUZ Mag. > 1. $\delta = -62^{\circ}28'$ $\alpha = 12^{\text{h}}20^{\text{m}}$				β CRUZ Mag. 1.6 $\delta = -59^{\circ}4'$ $\alpha = 12^{\text{h}}41^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	TIEMPO SIDEREO		Altura
	Este	Oeste		Este	Oeste	
20 ^o	7 ^h 3 ^m	17 37 ^m	22 35'	7 ^h 31 ^m	17 51 ^m	23 30'
21	7 6	17 34	23 16	7 34	17 43	24 42
22	7 9	17 31	24 59	7 37	17 45	25 54
23	7 11	17 29	26 8	7 40	17 42	27 6
24	7 14	17 26	27 18	7 43	17 39	28 18
25	7 16	17 24	28 23	7 46	17 36	29 36
26	7 19	17 21	29 38	7 49	17 33	30 44
27	7 22	17 18	30 43	7 52	17 30	31 57
28	7 24	17 16	31 53	7 55	17 27	33 44
29	7 27	17 13	32 8	7 59	17 23	34 25
30	7 30	17 10	34 19	8 2	17 20	35 39
31	7 33	17 7	35 30	8 5	17 17	36 54
32	7 36	17 4	36 42	8 9	17 13	38 9
33	7 39	17 1	37 54	8 13	17 9	39 25
34	7 42	16 53	39 6	8 16	17 6	40 41
35	7 46	16 54	40 18	8 20	17 2	41 58
36	7 49	16 51	41 31	8 24	16 53	43 15
37	7 53	16 47	42 44	8 28	16 54	44 33
38	7 56	16 44	43 53	8 33	16 49	45 52
39	8 0	16 40	45 12	8 37	16 45	47 11
40	8 4	16 36	46 27	8 42	16 40	48 33
41	8 8	16 32	47 43	8 47	16 35	49 54
42	8 12	16 23	48 59	8 52	16 30	51 16
43	8 16	16 24	50 16	8 57	16 25	52 40
44	8 21	16 19	51 34	9 2	16 20	54 5
45	8 26	16 14	52 53	9 8	16 14	55 31
46	8 31	16 9	54 13	9 14	16 8	57 0
47	8 36	16 4	55 34	9 21	16 1	58 30
48	8 41	15 59	56 56	9 23	15 54	60 3
49	8 47	15 53	58 20	9 35	15 47	61 33
50	8 54	15 46	59 45	9 43	15 30	63 16
51	9 0	15 40	61 12	9 52	15 30	64 58
52	9 7	15 33	62 42	10 1	15 21	66 44
53	9 15	15 25	64 31	10 12	15 10	68 36
54	9 23	15 17	65 50	10 23	14 59	70 36
55	9 32	15 8	67 29	10 36	14 46	72 44
56	9 42 ⁿ	14 ^h 58 ⁿ	69 9'	10 ^h 52 ⁿ	14 ^h 30 ⁿ	75 5'

E.— Tabla para la observacion de la mayor elongacion

β CENTAURO				α^2 CENTAURO		
Mag. > 1 $\delta = -59^{\circ} 50'$ $\alpha = 13^{\text{h}} 56^{\text{m}}$				Mag. > 1 $\delta = -60^{\circ} 22'$ $\alpha = 14^{\text{h}} 32^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	TIEMPO SIDEREO		Altura
	Este	Oeste		Este	Oeste	
20°	8 45 ⁿ	19 ^h 7 ^m	23 12'	9 ^h 20 ^m	19 ^h 44 ^m	23 10'
21	8 48	19 4	24 29	9 22	19 42	24 21
22	8 50	19 2	25 41	9 25	19 39	25 32
23	8 53	18 59	26 52	9 28	19 36	26 43
24	8 56	18 56	28 4	9 31	19 33	27 54
25	8 59	18 53	29 11	9 34	19 30	29 5
26	9 2	18 50	30 23	9 36	19 28	30 17
27	9 5	18 47	31 41	9 39	19 25	31 29
28	9 8	18 44	32 53	9 42	19 22	32 42
29	9 11	18 41	34 6	9 46	19 18	33 54
30	9 14	18 33	35 20	9 49	19 15	35 9
31	9 18	18 34	36 34	9 52	19 12	36 20
32	9 21	18 31	37 48	9 55	19 9	37 34
33	9 25	18 27	39 3	9 59	19 5	38 48
34	9 28	18 24	40 18	10 2	19 2	40 2
35	9 32	18 20	41 34	10 6	18 58	41 17
36	9 36	18 16	42 50	10 10	18 54	42 33
37	9 40	18 12	44 7	10 14	18 50	43 49
38	9 44	18 8	45 24	10 18	18 46	45 6
39	9 48	18 4	46 43	10 22	18 42	46 23
40	9 53	17 59	48 2	10 26	18 33	47 41
41	9 57	17 55	49 22	10 31	18 33	49 0
42	10 2	17 50	50 43	10 35	18 29	50 20
43	10 7	17 45	52 5	10 40	18 24	51 41
44	10 13	17 39	53 28	10 45	18 19	53 3
45	10 18	17 34	54 52	10 51	18 13	54 26
46	10 24	17 28	56 18	10 56	18 8	55 51
47	10 30	17 22	57 46	11 2	18 2	57 17
48	10 37	17 15	59 16	11 9	17 55	58 45
49	10 44	17 8	60 48	11 15	17 49	60 16
50	10 51	17 1	62 23	11 23	17 41	61 48
51	10 59	16 53	64 1	11 31	17 33	63 23
52	11 8	16 44	65 42	11 39	17 25	65 1
53	11 18	16 34	67 29	11 48	17 16	66 45
54	11 29	16 23	69 21	11 58	17 6	68 33
55	11 40	16 12	71 21	12 9	16 55	70 28
56°	11 54 ⁿ	15 58 ⁿ	73 31'	12 22 ⁿ	16 42 ^m	72 31'

E. -- Tabla para la observacion de la mayor elongacion

γ T ^{lo} AUSTRAL Mag. 3.4 $\delta = -63^{\circ}16'$ $\alpha = 15^{\text{h}}8^{\text{m}}$				β T ^{lo} AUSTRAL Mag. 3. $\delta = -63^{\circ}5'$ $\alpha = 15^{\text{h}}45^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	TIEMPO SIDEREO		Altura
	Este	Oeste		Este	Oeste	
20 ^o	9 ^h 41 ^m	20 ^h 35 ^m	21 ^o 36'	10 ^h 28 ^m	21 ^h 2 ^m	22 ^o 33'
21	9 43	20 33	22 42	10 30	21 0	23 42
22	9 45	20 31	23 47	10 32	20 58	24 51
23	9 47	20 29	24 53	10 35	20 55	25 59
24	9 49	20 27	25 58	10 37	20 53	27 8
25	9 51	20 25	27 3	10 40	20 50	28 18
26	9 53	20 23	28 10	10 42	20 48	29 27
27	9 55	20 21	29 16	10 45	20 45	30 37
28	9 57	20 19	30 22	10 48	20 42	31 46
29	9 59	20 17	31 28	10 50	20 40	32 56
30	10 1	20 15	32 34	10 53	20 37	34 7
31	10 3	20 13	33 40	10 56	20 34	35 17
32	10 6	20 10	34 47	10 59	20 31	36 28
33	10 8	20 8	35 54	11 2	20 28	37 39
34	10 10	20 6	37 1	11 5	20 25	38 50
35	10 13	20 3	38 8	11 8	20 22	40 2
36	10 15	20 1	39 15	11 12	20 18	41 14
37	10 18	19 53	40 23	11 15	20 15	42 27
38	10 21	19 55	41 31	11 18	20 12	43 40
39	10 23	19 53	42 39	11 22	20 8	44 54
40	10 26	19 50	43 47	11 26	20 4	46 8
41	10 29	19 47	44 56	11 30	20 0	47 22
42	10 32	19 44	46 5	11 34	19 56	48 38
43	10 35	19 41	47 14	11 38	19 52	49 54
44	10 39	19 37	48 24	11 42	19 48	51 11
45	10 42	19 34	49 35	11 47	19 43	52 28
46	10 46	19 30	50 45	11 52	19 38	53 47
47	10 49	19 27	51 56	11 57	19 33	55 6
48	10 53	19 23	53 8	12 2	19 28	56 27
49	10 57	19 19	54 21	12 8	19 22	57 50
50	11 1	19 15	55 33	12 14	19 16	59 13
51	11 6	19 10	56 47	12 20	19 10	60 39
52	11 11	19 5	58 2	12 27	19 3	62 6
53	11 16	19 0	59 18	12 34	18 56	63 36
54	11 21	18 55	60 34	12 42	18 48	65 8
55	11 27	18 49	61 54	12 51	18 39	66 44
56	11 33 ^m	18 43 ^m	63 11'	13 0 ^m	18 30 ^m	68 24'

E. — Tabla para la observacion de la mayor elongacion

α T ^{lo} AUSTRAL Mag. 2.3 $\delta = -68^{\circ}49'$ $\alpha = 10^{\text{h}}37^{\text{m}}$				δ ALTAR Mag. 3. $\delta = -60^{\circ}35'$ $\alpha = 17^{\text{h}}21^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	TIEMPO SIDEREO		Altura
	<i>Este</i>	<i>Oeste</i>		<i>Este</i>	<i>Oeste</i>	
20°	11 ^h 9 ^m	22 ^h 5 ^m	21°31'	12 ^h 8 ^m	22 ^h 34 ^m	23° 7'
21	11 11	22 3	22 36	12 11	22 31	24 18
22	11 13	22 1	23 41	12 14	22 28	25 28
23	11 15	21 59	24 46	12 16	22 26	26 39
24	11 17	21 57	25 52	12 19	22 23	27 50
25	11 19	21 55	26 57	12 22	22 20	29 1
26	11 21	21 53	28 3	12 24	22 18	30 13
27	11 23	21 51	29 8	12 28	22 14	31 25
28	11 25	21 49	30 14	12 31	22 11	32 37
29	11 27	21 47	31 20	12 34	22 8	33 49
30	11 29	21 45	32 26	12 37	22 5	35 2
31	11 31	21 43	33 32	12 40	22 2	36 15
32	11 33	21 41	34 38	12 44	21 58	37 28
33	11 35	21 39	35 44	12 47	21 55	38 42
34	11 38	21 36	36 51	12 50	21 52	39 56
35	11 40	21 34	37 58	12 54	21 48	41 11
36	11 42	21 32	39 5	12 58	21 44	42 26
37	11 45	21 29	40 12	13 2	21 40	43 42
38	11 47	21 27	41 19	13 5	21 37	44 58
39	11 50	21 24	42 27	13 9	21 33	46 15
40	11 53	21 21	43 35	13 14	21 28	47 33
41	11 56	21 18	44 43	13 18	21 24	48 52
42	11 59	21 15	45 51	13 23	21 19	50 11
43	12 2	21 12	47 0	13 28	21 14	51 32
44	12 5	21 9	48 9	13 33	21 9	52 53
45	12 8	21 6	49 19	13 38	21 4	54 16
46	12 12	21 2	50 29	13 44	20 58	55 40
47	12 15	20 59	51 40	13 50	20 52	57 6
48	12 19	20 55	52 51	13 56	20 46	58 33
49	12 23	20 51	54 2	14 3	20 39	60 3
50	12 27	20 47	55 14	14 10	20 32	61 34
51	12 31	20 43	56 27	14 17	20 25	63 9
52	12 36	20 38	57 41	14 26	20 16	64 46
53	12 41	20 33	58 55	14 35	20 7	66 28
54	12 46	20 28	60 11	14 45	19 57	68 14
55	12 51	20 23	61 28	14 55	19 47	70 7
56°	12 ^h 57 ^m	20 17	62°45'	15 ^h 8 ^m	19 ^h 34 ^m	72° 7'

K.— Tabla para la observacion de la mayor elongacion

δ PAVO REAL				α PAVO REAL		
Mag. 3.5 $\delta = -69^{\circ}28'$ $\alpha = 19^{\text{h}}58^{\text{m}}$				Mag. 2.1 $\delta = -57^{\circ}6'$ $\alpha = 20^{\text{h}}17^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	TIEMPO SIDEREO		Altura
	Este	Oeste		Este	Oeste	
20	14 ^h 34 ^m	1 ^h 22 ^m	21 ^o 54'	15 ^h 11 ^m	1 ^h 23 ^m	24 ^o 2'
21	14 36	1 20	23 1	15 15	1 19	25 16
22	14 39	1 17	24 7	15 18	1 16	26 30
23	14 41	1 15	25 13	15 21	1 13	27 44
24	14 43	1 13	26 20	15 24	1 10	28 59
25	14 45	1 11	27 27	15 27	1 7	30 14
26	14 47	1 9	28 34	15 31	1 3	31 29
27	14 49	1 7	29 41	15 34	1 0	32 44
28	14 52	1 4	30 48	15 37	0 57	34 0
29	14 54	1 2	31 55	15 41	0 53	35 16
30	14 56	1 0	33 3	15 45	0 49	36 33
31	14 59	0 57	34 11	15 49	0 45	37 51
32	15 1	0 55	35 19	15 52	0 42	39 8
33	15 4	0 52	36 27	15 56	0 38	40 27
34	15 6	0 50	37 35	16 1	0 33	41 46
35	15 9	0 47	38 44	16 5	0 29	43 6
36	15 12	0 44	39 52	16 9	0 25	44 26
37	15 15	0 41	41 2	16 14	0 20	45 48
38	15 18	0 38	42 11	16 18	0 16	47 10
39	15 21	0 35	43 21	16 23	0 11	48 33
40	15 24	0 32	44 31	16 29	0 5	49 58
41	15 27	0 29	45 41	16 34	0 0	51 24
42	15 30	0 26	46 52	16 40	23 54	52 51
43	15 34	0 22	48 4	16 45	23 49	54 20
44	15 37	0 19	49 15	16 52	23 42	55 50
45	15 41	0 15	50 28	16 58	23 36	57 23
46	15 45	0 11	51 41	17 5	23 29	58 58
47	15 49	0 7	52 55	17 13	23 21	60 36
48	15 54	0 2	54 9	17 21	23 13	62 16
49	15 58	23 58	55 24	17 29	23 5	64 1
50	16 3	23 53	56 40	17 39	22 55	65 51
51	16 8	23 48	57 57	17 49	22 45	67 46
52	16 13	23 43	59 15	18 1	22 33	69 49
53	16 19	23 37	60 35	18 14	22 20	72 3
54	16 25	23 31	61 56	18 29	22 5	74 30
55	16 32	23 24	63 18	18 48	21 46	77 21
56	16 ^h 39 ^m	23 ^h 17 ^m	64 ^o 43'	19 11 ^m	21 ^h 23 ^m	80 56'

E.— Tabla para la observacion de la mayor elongacion

β PAVO REAL Mag. 3.9 $\delta = -66^{\circ} 35'$ $\alpha = 20^{\text{h}} 35^{\text{m}}$				α TUCÁN Mag. 3. $\delta = -60^{\circ} 49'$ $\alpha = 22^{\text{h}} 11^{\text{m}}$		
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	TIEMPO SIDEREO		Altura
	Este	Oeste		Este	Oeste	
20	15 11 ^m	1' 59 ⁿ	21 53'	16 58 ⁿ	3 24 ⁿ	23 ^o 4'
21	15 13	1 57	22 59	17 1	3 21	24 14
22	15 15	1 55	24 5	17 3	3 19	25 24
23	15 17	1 53	25 12	17 6	3 16	26 35
24	15 19	1 51	26 18	17 9	3 13	27 46
25	15 22	1 48	27 25	17 11	3 11	28 57
26	15 24	1 46	28 32	17 14	3 8	30 8
27	15 26	1 44	29 39	17 17	3 5	31 20
28	15 28	1 42	30 46	17 20	3 2	32 32
29	15 30	1 40	31 53	17 23	2 59	33 44
30	15 33	1 37	33 1	17 26	2 56	34 56
31	15 35	1 35	34 8	17 30	2 52	36 9
32	15 38	1 32	35 16	17 33	2 49	37 22
33	15 40	1 30	36 24	17 36	2 46	38 36
34	15 44	1 26	37 32	17 39	2 43	39 50
35	15 46	1 24	38 41	17 43	2 39	41 4
36	15 48	1 22	39 49	17 47	2 35	42 19
37	15 51	1 19	40 58	17 51	2 31	43 31
38	15 54	1 16	42 8	17 55	2 27	44 50
39	15 57	1 13	43 17	17 59	2 23	46 7
40	16 0	1 10	44 27	18 3	2 19	47 25
41	16 3	1 7	45 38	18 7	2 15	48 43
42	16 7	1 3	46 48	18 12	2 10	50 2
43	16 10	1 0	47 0	18 16	2 6	51 22
44	16 14	0 56	49 11	18 21	2 1	52 43
45	16 18	0 52	50 24	18 27	1 55	54 5
46	16 21	0 49	51 36	18 32	1 50	55 23
47	16 26	0 44	52 50	18 38	1 44	56 54
48	16 30	0 40	54 4	18 44	1 38	58 20
49	16 34	0 36	55 19	18 51	1 31	59 49
50	16 39	0 31	56 35	18 58	1 24	61 20
51	16 44	0 26	57 51	19 5	1 17	62 53
52	16 49	0 21	59 9	19 13	1 9	64 30
53	16 55	0 15	60 23	19 22	1 0	66 10
54	17 1	0 9	61 49	19 32	0 50	67 55
55	17 8	0 2	63 11	19 43	0 39	69 45
56 ^o	17 ^h 15 ^m	23 ^h 55 ^m	64 ^o 35'	19 ^h 54 ^m	0 ^h 28 ^m	71 ^o 43'

E.— Tabla para la observacion de la mayor elongacion

β GRULLA Mag. 2.2 $\delta = -47^{\circ}29'$ $\alpha = 22^{\circ}36'm$							
Latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura	latitud	TIEMPO SIDEREO		Altura
	<i>Este</i>	<i>Oeste</i>			<i>Este</i>	<i>Oeste</i>	
20°	17 ^h 54 ^m	3 ^h 18 ^m	27°39'	34°	19 ^h 9 ^m	2 ^h 3 ^m	49°21'
21	17 59	3 13	29 6	35	19 16	1 56	51 6
22	18 3	3 9	30 33	36	19 23	1 49	52 51
23	18 8	3 4	32 1	37	19 31	1 41	54 45
24	18 12	3 0	33 30	38	19 39	1 33	56 39
25	18 17	2 55	34 59	39	19 48	1 24	53 33
26	18 22	2 50	36 30	40	19 57	1 15	60 53
27	18 28	2 44	38 2	41	20 8	1 4	62 54
28	18 33	2 39	39 34	42	20 19	0 53	65 13
29	18 38	2 34	41 8	43	20 31	0 41	67 44
30	18 44	2 28	42 43	44	20 46	0 26	70 29
31	18 50	2 22	44 20	45	21 2	0 10	73 38
32	18 56	2 16	45 59	46	21 23	23 49	77 26
33°	19 ^h 2 ^m	2 ^h 10	47°39'	47°	21 ^h 55 ^m	23 ^h 17 ^m	82°55'

Posición de los planetas en el cielo

(Á medio día medio de La Plata)

1898	MERCURIO		VÉNUS		MARTE	
	Ascens. Recta	Declina- ción	Ascens. Recta	Declina- ción	Ascens. Recta	Declina- ción
	h m	° '	h m	° '	h m	° '
Enero	1 19 35	- 20 14	18 2	- 23 27	17 58	- 24 4
—	16 18 33	20 10	19 24	22 39	18 48	23 45
Febrero ...	1 19 18	21 49	20 49	18 58	19 40	22 21
—	16 20 43	19 43	22 3	13 23	20 29	20 5
Marzo	1 22 6	14 00	23 5	- 7 26	21 10	17 27
—	16 23 43	- 2 53	0 14	+ 0 5	21 56	13 48
Abril.....	1 1 40	+ 11 46	1 27	8 8	22 44	9 21
—	16 2 44	19 3	2 37	14 59	23 27	4 52
Mayo.....	1 2 33	15 36	3 51	20 27	0 10	- 0 15
—	16 2 13	10 36	5 9	23 51	0 52	+ 4 18
Junio	1 3 2	13 48	6 31	24 41	1 37	8 55
—	16 4 34	20 57	7 52	22 44	2 19	12 52
Julio.....	1 6 50	24 23	9 7	18 26	3 2	16 18
—	16 8 57	18 58	10 16	12 23	3 45	19 7
Agosto....	1 10 29	9 10	11 21	+ 4 44	4 31	21 23
—	16 11 17	1 20	12 25	- 2 54	5 13	22 45
Septiembre	1 11 5	1 8	13 29	10 50	5 57	23 28
—	16 10 37	8 20	14 27	17 23	6 36	23 30
Octubre...	1 11 45	+ 3 43	15 24	22 48	7 12	23 4
—	16 13 20	- 7 18	16 16	26 22	7 44	22 20
Noviembre.	1 14 59	17 41	16 55	27 57	8 13	21 27
—	16 16 32	24 1	17 0	26 56	8 33	20 50
Diciembre .	1 18 2	25 47	16 31	22 54	8 46	20 43
—	16 18 27	- 22 47	16 4	- 18 11	8 47	+ 21 20

Posición de los planetas en el cielo

(Á medio dia medio de La Plata)

1898	JÚPITER		SATURNO		URANO	
	Ascens. Recta	Declina- ción	Ascens. Recta	Declina- ción	Ascens. Recta	Declina- ción
Enero	1 12 37	- 2 33	16 24	-19 53	15 59	-20 21
—	16 12 40	2 46	16 31	20 6	16 2	20 29
Febrero ...	1 12 40	2 43	16 36	20 17	16 4	20 36
—	16 12 37	2 21	16 40	20 23	16 6	20 40
Marzo	1 12 33	1 52	16 43	20 26	16 6	20 42
—	16 12 27	1 9	16 44	20 27	16 6	20 42
Abril.....	1 12 19	- 0 20	16 44	20 24	16 5	20 39
—	16 12 13	+ 0 21	16 42	20 19	16 4	20 35
Mayo.....	1 12 7	0 53	16 39	20 12	16 1	20 29
—	16 12 4	1 9	16 35	20 3	15 59	20 22
Junio	1 12 4	1 9	16 30	19 54	15 56	20 14
—	16 12 6	0 52	16 25	19 45	15 54	20 7
Julio.....	1 12 10	+ 0 21	16 21	19 33	15 52	20 1
—	16 12 16	- 0 23	16 18	19 34	15 50	19 57
Agosto....	1 12 24	1 21	16 16	19 33	15 49	19 55
—	16 12 34	2 23	16 16	19 36	15 49	19 55
Septiembre	1 12 45	3 36	16 18	19 44	15 50	19 58
—	16 12 56	4 49	16 21	19 54	15 52	20 4
Octubre...	1 13 8	6 3	16 25	20 7	15 54	20 11
—	16 13 20	7 17	16 31	20 22	15 57	20 20
Noviembre.	1 13 33	8 33	16 37	20 38	16 1	20 31
—	16 13 45	9 41	16 44	20 53	16 5	20 42
Diciembre .	1 13 56	10 43	16 52	21 7	16 9	20 52
—	16 14 7	-11 33	16 59	-21 19	16 13	-21 2

Tabla F. de correcciones para deducir de los ortos y ocasos del Sol en La Plata, los ortos y ocasos en un lugar comprendido entre 21° y 56° de latitud austral.

La tabla F. que va á continuación, contiene las correcciones que es menester aplicar á las horas del orto del Sol en La Plata, para tener las horas del orto del Sol en los lugares comprendidos entre 21° y 56° de latitud austral.

El signo +, colocado adelante de una corrección, indica que ella debe ser sumada al orto del Sol en La Plata; el signo —, indica que la corrección debe ser restada de la hora del orto del Sol en La Plata.

La corrección para la hora del ocaso es igual á la del orto, pero de signo contrario; es decir, que si la primera debe ser restada, la segunda debe ser sumada, y recíprocamente.

La Tabla ha sido calculada de diez en diez dias; para las épocas intermediarias, se calculará la parte proporcional.

Hé aquí dos ejemplos para mostrar su uso:

Hallar las horas del orto y del ocaso del Sol en Bahía Blanca, cuya latitud es de 38°33'45" el 19 de Agosto de 1898.

Para la fecha y la latitud, la Tabla F da + 6^m; luego tendremos, con los datos del calendario en el mismo dia para La Plata:

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding-right: 10px;">Orto del Sol...</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">6^h37^m</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 10px;">Corrección.....</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">+ 6</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border-top: 1px solid black; padding-top: 5px;">Orto en Bahía Blanca=6^h43^m</td> </tr> </table>	Orto del Sol...	6 ^h 37 ^m	Corrección.....	+ 6	Orto en Bahía Blanca=6 ^h 43 ^m		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding-right: 10px;">Ocaso del Sol...</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">5^h30^m</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 10px;">Corrección.....</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">+ 6</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border-top: 1px solid black; padding-top: 5px;">Ocaso en Bahía Blanca=5^h24^m</td> </tr> </table>	Ocaso del Sol...	5 ^h 30 ^m	Corrección.....	+ 6	Ocaso en Bahía Blanca=5 ^h 24 ^m	
Orto del Sol...	6 ^h 37 ^m												
Corrección.....	+ 6												
Orto en Bahía Blanca=6 ^h 43 ^m													
Ocaso del Sol...	5 ^h 30 ^m												
Corrección.....	+ 6												
Ocaso en Bahía Blanca=5 ^h 24 ^m													

Para la misma fecha encontraríamos para Salta, cuya latitud es de 24°47' una corrección de — 12^m, es decir, que en Salta el 19 de Agosto el Sol se levanta á las 6^h35^m y se pone á las 5^h42^m.

**F. — Tabla de corrección de los ortos y ocasos del Sol,
para diferentes latitudes**

ÉOPCAS	21°	22°	23°	24°	25°	26°
Enero	1 +31	+29 ^m	+27 ^m	+25 ^m	+24 ^m	+21 ^m
	11 29	27	26	24	22	20
	21 27	25	23	22	20	18
	31 23	22	20	19	17	16
Febrero	10 19	18	17	16	14	13
	20 14	13	12	11	10	9
Marzo.....	1 9	9	8	7	7	6
	11 + 4	+ 4	+ 3	+ 3	+ 3	+ 2
	21 - 1	- 1	- 0	- 0	- 0	- 0
	31 6	6	5	5	5	4
Abril.....	10 11	10	9	9	8	7
	20 15	14	13	12	11	10
	30 19	18	17	16	14	13
Mayo.....	10 22	21	19	18	16	15
	20 27	25	23	22	20	18
	30 29	27	26	24	22	20
Junio.....	9 31	30	27	25	23	21
	19 33	31	28	26	24	22
	29 32	31	28	26	24	22
Julio.....	9 30	29	27	25	23	21
	19 28	26	24	23	21	19
	29 25	23	21	20	18	16
Agosto.....	8 22	20	19	18	16	14
	18 17	16	15	13	12	11
	23 12	11	11	10	9	8
Septiembre.....	7 8	7	7	6	6	5
	17 - 3	- 3	- 3	- 2	- 2	- 2
	27 + 2	+ 2	+ 2	+ 1	+ 1	+ 1
Octubre.....	7 6	6	5	5	5	4
	17 11	11	10	9	8	7
	27 17	16	15	13	12	11
Noviembre.....	6 21	19	18	17	15	14
	16 25	23	21	20	18	16
	26 28	26	24	23	21	19
Diciembre	6 30	28	26	24	22	20
	16 32	30	28	26	24	22
	26 +32 ^m	+31 ^m	+28 ^m	+26 ⁿ	+24 ^m	22 ^m

Corrección +, se suma al orto y se resta del ocaso.
Corrección -, se resta del orto y se suma al ocaso.

**F. — Tabla de correccion de los ortos y ocasos del Sol,
para diferentes latitudes**

ÉPOCAL		27°	28°	29°	30°	31°	32°
Enero	1	+19 ^m	+17 ⁿ	+15 ⁿ	+12 ^m	+10 ⁿ	+ 8
	11	17	15	13	11	9	7
	21	16	14	12	10	8	6
	31	14	13	11	9	8	6
Febrero.....	10	12	11	9	8	7	5
	20	8	7	6	5	4	3
Marzo.....	1	6	5	4	4	3	2
	11	+ 2	+ 2	+ 2	+ 1	+ 1	+ 1
	21	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0
	31	4	3	3	3	2	2
Abril.....	10	7	6	5	4	4	3
	20	9	8	7	6	5	3
	30	12	10	9	7	6	4
Mayo.....	10	13	11	9	8	6	4
	20	16	14	12	10	8	6
	30	17	15	13	11	9	7
Junio.....	9	19	17	15	12	10	8
	19	20	18	16	13	11	8
	29	20	18	16	13	11	9
Julio	9	18	16	14	12	10	8
	19	17	15	13	11	9	8
	29	15	13	11	9	7	5
Agosto.....	8	13	12	10	9	7	6
	18	10	9	8	6	5	4
	28	7	7	6	5	4	3
Septiembre.....	7	5	4	4	3	3	2
	17	- 2	- 2	- 2	- 1	- 1	- 1
	27	+ 1	+ 1	+ 1	+ 0	+ 0	+ 0
Octubre.....	7	4	3	3	2	2	1
	17	6	6	5	4	3	2
	27	10	9	8	6	5	4
Noviembre.....	6	12	11	9	8	6	5
	16	15	13	11	9	7	5
	26	17	15	13	11	9	7
Diciembre.....	6	18	16	14	11	10	7
	16	20	17	15	12	10	8
	26	+20 ^m	+18	+16	+13 ^m	11 ^m	+ 8 ⁿ

Corrección +, se suma al orto y se resta del ocaso.
Corrección -, se resta del orto y se suma al ocaso.

**F. — Tabla de corrección de los ortos y ocasos del Sol.
para diferentes latitudes**

ÉPOCAS	33°	34°	35°	36°	37°	38°
Enero.....	1 + 5 ^m	+ 2 ^m	0 ^m	— 3 ^m	— 6 ^m	+ 8 ^m
	11 4	2	0	3	6	9
	21 4	2	0	2	4	7
	31 4	2	0	1	5	5
Febrero.....	10 1	2	0	1	2	4
	20 1	1	0	1	3	4
Marzo.....	1 1	0	0	0	4	5
	11 + 1	+ 0	0	— 1	— 0	— 2
	21 — 0	— 0	0	+ 0	+ 0	+ 0
	31 2	1	0	0	0	1
Abril.....	10 2	1	0	0	1	2
	20 2	1	0	2	3	4
	30 3	1	0	2	4	5
Mayo.....	10 3	1	0	2	5	7
	20 4	2	0	2	5	7
	30 4	2	0	3	6	9
Junio.....	9 5	2	0	3	6	8
	19 6	3	0	2	5	8
	29 6	3	0	2	5	7
Julio.....	9 5	3	0	2	6	8
	19 4	2	0	3	5	8
	29 4	1	0	3	5	7
Agosto.....	8 4	2	0	1	3	3
	18 3	1	0	2	3	5
	28 2	1	0	1	2	5
Septiembre.....	7 1	1	0	1	1	2
	17 — 1	— 1	0	+ 0	+ 0	+ 0
	27 + 0	+ 0	0	— 1	— 1	— 1
Octubre.....	7 1	0	0	2	2	3
	17 1	1	0	1	2	3
	27 3	1	0	2	3	5
Noviembre.....	6 3	1	0	2	4	6
	16 3	1	0	2	4	6
	26 5	2	0	3	5	8
Diciembre.....	6 4	1	0	3	6	9
	16 5	2	0	3	6	8
	26 + 6 ^m	+ 3 ^m	0 ^m	2 ^m	4 ^m	— 7 ^m

Corrección +, se suma al orto y se resta del ocaso.
Corrección —, se resta del orto y se suma al ocaso.

**F.—Tabla de corrección de los ortos y ocasos del Sol,
para diferentes latitudes**

ÉPOCAS		39°	40°	41°	42°	43°	44°
Enero	1	-11 ^m	-14 ^m	-18 ^m	-21 ^m	-24 ^m	-28 ^m
	11	11	14	17	20	24	27
	21	10	12	15	18	20	23
	31	7	9	12	14	16	19
Febrero	10	6	7	9	11	13	15
	20	5	7	8	9	11	12
Marzo.....	1	3	5	6	7	7	8
	11	- 2	- 2	- 3	- 3	- 3	- 4
	21	+ 0	+ 0	+ 0	+ 1	+ 1	+ 1
	31	1	1	2	2	3	3
Abril.....	10	3	4	5	6	7	8
	20	5	7	8	9	11	12
	30	7	9	11	13	15	17
Mayo.....	10	10	12	15	17	20	23
	20	10	12	15	18	20	23
	30	11	14	17	20	24	27
Junio.....	9	11	14	18	21	24	28
	19	11	14	18	21	24	28
	29	10	13	17	20	23	27
Julio.....	9	11	14	17	20	24	27
	19	10	13	16	19	22	25
	29	10	12	15	17	20	23
Agosto.....	8	7	9	11	13	15	17
	18	6	8	9	11	13	15
	28	5	6	7	8	10	11
Septiembre.....	7	3	3	4	5	5	6
	17	+ 0	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 2
	27	- 1	- 2	- 2	- 2	- 2	- 3
Octubre.....	7	3	4	4	5	6	6
	17	4	6	7	8	9	10
	27	6	8	9	11	13	15
Noviembre.....	6	8	10	12	14	16	18
	16	9	12	15	17	20	23
	26	10	13	16	19	22	25
Diciembre.....	6	11	14	18	21	24	28
	16	11	14	18	21	24	28
	26	-11 ^m	-14 ^m	-18 ^m	-21 ^m	-24 ^m	-28 ^m

Corrección +, se suma al orto y se resta del ocaso.
Corrección -, se resta del orto y se suma al ocaso.

**F.— Tabla de corrección de los ortos y ocasos del Sol,
para diferentes latitudes**

ÉPOCAS	45°	46°	47°	48°	49°	50°	
Enero	1	—31 ^m	—35 ^m	—39 ^m	—44 ^m	—48 ^m	—53 ^m
	11	30	34	38	42	46	50
	21	26	30	33	36	40	44
	31	21	24	27	29	32	35
Febrero.....	10	17	19	21	23	26	28
	20	14	15	17	19	21	23
Marzo.....	1	9	10	12	13	14	16
	11	— 5	— 5	— 6	— 6	— 7	— 8
	21	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 2	+ 2
	31	4	6	5	6	6	7
Abril.....	10	9	10	12	13	14	7
	20	14	16	18	20	22	16
	30	19	21	24	26	29	24
Mayo.....	10	26	23	31	34	37	31
	20	26	30	33	36	40	40
	30	30	34	33	42	46	44
Junio.....	9	31	35	39	44	48	50
	19	32	36	40	45	49	53
	29	30	34	33	43	47	54
Julio.....	9	30	34	33	43	47	52
	19	23	32	35	39	43	51
	29	26	29	32	35	33	47
Agosto.....	8	20	22	25	27	30	42
	18	16	18	20	22	25	33
	28	12	14	16	17	18	27
Septiembre.....	7	7	8	9	10	11	12
	17	+ 2	+ 2	+ 3	+ 3	+ 3	+ 4
	27	— 3	— 3	— 4	— 4	— 4	— 5
Octubre.....	7	7	8	9	10	11	12
	17	12	13	15	17	19	20
	27	16	18	20	22	25	27
Noviembre.....	6	21	22	26	28	31	34
	16	26	29	32	35	33	42
	26	23	32	36	39	43	47
Diciembre.....	6	31	35	39	43	47	52
	16	32	36	40	45	49	54
	26	—32 ^m	—35 ^m	—40 ^m	—45 ^m	—49 ^m	—54 ^m

Corrección +, se suma al orto y se resta del ocaso.
Corrección —, se resta del orto y se suma al ocaso.

**F.—Tabla de corrección de los ortos y ocasos del Sol,
para diferentes latitudes**

ÉPOCAS		51°	52°	53°	54°	55°	56°
Enero	1	-57 ^m	-63 ^m	-68 ^m	-74 ^m	-80 ^m	-87 ^m
	11	55	60	65	70	76	82
	21	48	52	57	61	66	72
	31	39	42	46	50	54	58
Febrero.....	10	31	33	36	39	42	46
	20	25	27	29	31	33	36
Marzo.....	1	17	18	20	21	22	24
	11	-9	-10	-10	-11	-12	-12
	21	+2	+2	+2	+2	+2	+2
	31	+8	+9	+9	+10	+11	+12
Abril.....	10	17	18	20	22	23	25
	20	26	28	30	32	35	37
	30	34	37	40	44	47	51
Mayo.....	10	44	47	51	55	60	64
	20	48	52	57	61	66	72
	30	55	60	65	70	76	82
Junio.....	9	57	63	68	74	80	87
	19	58	64	70	76	82	89
	29	57	62	67	73	79	86
Julio.....	9	56	61	66	71	78	84
	19	51	56	60	66	71	77
	29	46	50	54	58	63	68
Agosto.....	8	36	39	42	46	50	54
	18	29	32	34	36	40	43
	28	21	23	25	26	28	31
Septiembre.....	7	13	14	15	16	18	19
	17	+4	+4	+5	+5	+5	+6
	27	-5	-5	-6	-6	-6	-7
Octubre.....	7	13	14	15	16	17	18
	17	21	23	25	27	29	31
	27	29	32	34	37	40	43
Noviembre.....	6	37	40	43	47	51	55
	16	46	50	54	58	63	68
	26	51	56	60	66	71	77
Diciembre.....	6	56	62	67	72	78	85
	16	59	65	70	76	83	89
	26	-59	-64 ^m	-70 ^m	-76 ^m	-82 ^m	-89 ^m

Corrección +, se suma al orto y se resta al ocaso.
Corrección -, se resta del orto y se suma al ocaso.

Tabla G de correcciones para deducir del orto y ocaso de la Luna en La Plata, el orto y ocaso en un lugar comprendido entre 20° y 60° de latitud austral.

Paso de la Luna por el meridiano — El calendario da para cada día del año el tiempo astronómico en que la Luna pasa por el meridiano de La Plata; para obtenerlo para otro lugar basta formar la diferencia entre los tiempos de los dos pasos consecutivos que comprenden entre sí la fecha dada.

Siendo ésta la variación por 24^h quedará solo hallar la parte proporcional á la diferencia de longitud, con respecto á La Plata, la que se añadirá ó restará del primero de los tiempos del calendario, según que la longitud sea Oeste ó Este; el resultado será el tiempo del paso por el meridiano del lugar.

EJEMPLO: Para hallar el tiempo del paso de la Luna por el meridiano de San Juan el día 19 de Marzo de 1893, tomando 42^m como longitud al Oeste de La Plata, tendremos:

Calend. rio: paso de la Luna por el meridiano, el 19.	9 ^h 53 ^m ,9 a. m.
Calendario: paso de la Luna por el meridiano, el 20.	10 41 ,6 a. m.
	47,7
Diferencia en..... 24 ^h =	47,7
Diferencia por..... 1 ^h ...=	1,988
“ “ “ 1 ^m ...=	0,033

el tiempo buscado

$$9^{\circ} 53^{\text{m}},9 + 0,033 \times 42^{\text{m}} = 9^{\circ} 53^{\text{m}},9 + 1^{\text{m}},386 = 9^{\circ} 55^{\text{m}},286$$

Es decir, que la Luna pasa por el meridiano de San Juan el 19 de Marzo á las 9^h55^m,286 a. m.

Orto y ocaso de la Luna. — Con el tiempo del paso de la Luna por el meridiano de La Plata y el *arco semi-diurno* que es *el tiempo trascurrido entre la salida ó puesta de la Luna y su paso por el meridiano*, se puede hallar el tiempo del orto y del ocaso en otro lugar por medio de la corrección dada por la Tabla G.

Al efecto, según que se trate del orto ó del ocaso, se busca para la fecha en el Calendario el valor del arco semi-diurno para La Plata, que es igual á la diferencia entre el tiempo del paso por el meridiano y el del orto en el primer caso, y á la diferencia entre el ocaso y el del paso en el segundo; y con este elemento y la latitud, se entra en la Tabla *G* que da la corrección que se debe hacer al orto ú ocaso en La Plata para obtener el tiempo buscado del lugar. Si se deseara una mayor exactitud, bastaría sumarle ó restarle, según que la longitud es Oeste ó Este, el valor de la corrección hallada, como en el ejemplo anterior para encontrar el tiempo del paso de la Luna por el meridiano del lugar. Pero teniendo en cuenta la mayor extensión en longitud de la República Argentina, esta corrección es á lo mas de 1^m lo que hace que se la pueda siempre despreciar.

EJEMPLO: 1° — Hallar el orto y ocaso de la Luna en San Juan cuya latitud es de 31°32', el 22 de Abril de 1898.

		Intervalo
Orto de la Luna.....	8 ^h 12 ^m a. m.	5 ^h 02 ^m
Paso al meridiano....	1 14 p. m.	4 59
Ocaso de la Luna....	6 13 p. m.	

Con la latitud 31 32' y el intervalo para el orto, encontramos (Tabla *G*) una corrección de -9" y con 4^h59^m para el ocaso, la corrección +9", tenemos así:

Orto en La Plata.....	8 ^h 12 ⁿ a. m.	
Corrección.....	- 9	
Orto de la Luna en San Juan..	<u>8^h03ⁿ</u> a. m.	el 22 de Abril.
Ocaso en La Plata....	<u>6^h13^m</u> p. m.	
Corrección.....	+ 9	
Ocaso de la Luna en San Juan.	<u>6^h22^m</u> p. m.	el 22 de Abril.

EJEMPLO 2° — Hallar el orto y el ocaso de la Luna en Santa Cruz, de latitud 50°7' el 25 de Abril de 1898.

Orto de la Luna.....	10 ^h 54 ^m a. m.	4 ^h 50 ^m
Paso al meridiano....	3 41 p. m.	4 52
Ocaso de la Luna....	8 36 p. m.	

La Tabla da como corrección -63" para el orto y -63^m para el ocaso; ó sea:

Orto de la Luna en Santa Cruz	11 ^h 57 ^m a. m.
Ocaso " " " " "	7 33 p. m.

G.—Corrección para el orto y el ocaso de la Luna

LATITUD	Intervalo semi-diurno										
	4 h			5 h						6 h	
	30m	40m	50m	0m	10m	20m	30m	40m	50m	0m	10m
20 0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
20 20	49 ^m	44	39	34 ^m	29 ^m	24 ^m	20 ^m	15 ^m	10	5 ^m	0
20 40	48	43	38	34	28	24	19	14	10	5	0
21 0	47	42	38	33	28	23	19	14	9	5	0
21 20	46	42	37	32	23	23	13	14	9	5	0
21 40	45	41	36	31	27	22	13	14	9	5	0
22 0	45	40	35	31	26	22	13	13	9	5	0
22 20	44	39	35	30	26	21	17	13	9	4	0
22 40	43	38	34	29	25	21	17	13	8	4	0
23 0	42	37	33	29	25	20	16	12	8	4	0
23 20	41	36	32	28	24	20	16	12	8	4	0
23 40	40	35	31	27	23	20	16	12	8	4	0
24 0	39	35	31	27	23	19	15	11	8	4	0
24 20	38	34	29	26	22	18	15	11	7	4	0
24 40	37	33	30	25	22	18	14	11	7	4	0
25 0	36	32	30	25	21	17	14	11	7	4	0
25 20	35	31	30	24	20	17	14	10	7	4	0
25 40	33	30	30	23	20	16	13	10	7	3	0
26 0	32	29	30	22	19	16	13	10	6	3	0
26 20	31	28	25	22	19	15	12	9	6	3	0
26 40	30	27	24	21	18	15	12	9	6	3	0
27 0	29	26	23	20	17	14	11	9	6	3	0
27 20	28	25	22	19	17	14	11	8	6	3	0
27 40	27	24	21	19	16	13	11	8	5	3	0
28 0	26	23	21	18	15	13	10	8	5	3	0
28 20	25	22	20	17	15	12	10	7	5	3	0
28 40	24	21	19	16	14	12	9	7	5	2	0
29 0	23	20	18	16	13	11	9	7	4	2	0
29 20	22	19	17	15	13	11	8	6	4	2	0
29 40	20	18	16	14	12	10	8	6	4	2	0
30 0	19	17	15	13	11	9	8	6	4	2	0
30 20	18	16	14	12	11	9	7	5	4	2	0
30 40	18	16	14	12	11	9	7	5	4	2	0

Corrección +, se suma al ocaso y se resta del orto.
 Corrección —. se resta del ocaso y se suma al orto.

G.—Corrección para el orto y ocaso de la Luna

LATITUD	Intervalo semi-diurno									
	6h					7h				
	20m	30m	40m	50m	0m	10m	20m	30m	40m	50m
20 0	5m	9m	14m	19m	24 n	29m	34 n	39m	44m	49m
20 20	4	9	14	19	23	23	33	33	43	48
20 40	4	9	14	13	23	27	32	37	42	47
21 0	4	9	13	18	22	27	32	36	41	46
21 20	4	9	13	17	22	26	31	35	40	45
21 40	4	8	13	17	21	26	30	35	39	44
22 0	4	8	12	17	21	25	30	34	38	43
22 20	4	8	12	16	20	25	29	33	38	42
22 40	4	8	12	16	20	24	28	32	37	41
23 0	4	8	12	15	19	24	28	32	36	40
23 20	4	7	11	15	19	23	27	31	35	39
23 40	4	7	11	15	19	22	26	30	34	38
24 0	3	7	11	14	18	22	25	29	33	37
24 20	3	7	10	14	18	21	25	29	32	36
24 40	3	7	10	14	17	21	24	28	31	35
25 0	3	6	10	13	17	20	23	27	30	34
25 20	3	6	9	13	16	19	23	26	30	33
25 40	3	6	9	12	16	19	22	25	29	32
26 0	3	6	9	12	15	18	21	24	28	31
26 20	3	6	9	12	15	17	20	24	27	30
26 40	3	5	8	11	14	17	20	23	26	29
27 0	3	5	8	11	13	16	19	22	25	28
27 20	3	5	8	10	13	16	18	21	24	27
27 40	2	5	7	10	12	15	18	20	23	26
28 0	2	5	7	9	12	14	17	19	22	25
28 20	2	4	7	9	11	14	16	19	21	24
28 40	2	4	6	9	11	13	15	18	20	22
29 0	2	4	6	8	10	12	15	17	19	21
29 20	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
29 40	2	4	5	7	9	11	13	15	17	19
30 0	2	3	5	7	9	10	12	14	16	18

Corrección +, se suma al ocaso, y se resta del orto.
 Corrección --, se resta del ocaso y se suma al orto.

G. — Corrección para el orto y ocaso de la Luna

LATITUD	Intervalo semi-diurno										
	4 ^h			5 ^h						6	
	30 ^m	40 ^m	50 ^m	0 ^m	10 ^m	20 ^m	30 ^m	40 ^m	50 ^m	0 ^m	10 ^m
°	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
30 0	13	16 ^m	14 ^m	12 ^m	11 ^m	9 ^m	7	5 ^m	4 ^m	2 ^m	0
20	17	15	13	12	10	8	7	5	3	2	0
40	16	14	13	11	9	8	6	5	3	2	0
31 0	15	13	12	10	9	7	6	4	3	1	0
20	13	12	11	8	8	7	5	4	3	1	0
40	12	11	10	9	7	6	5	4	2	1	0
32 0	11	10	9	8	6	5	4	3	2	1	0
20	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
40	9	8	7	6	5	4	3	3	2	1	0
33 0	7	7	6	5	4	4	3	2	1	1	0
20	6	5	5	4	4	3	2	2	1	1	0
40	5	4	4	3	3	2	2	1	1	1	0
34 0	4	3	3	2	2	2	1	1	1	0	0
20	2	2	2	2	1	1	1	1	0	0	0
40	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
35 0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	0 ^m	0 ^m	0 ^m	0 ^m	0 ^m	0 ^m	0 ^m	0 ^m	0 ^m	0 ^m	0 ^m
40	2	2	1	1	1	1	1	0	0	0	0
36 0	3	3	2	2	2	1	1	1	1	0	0
20	4	4	3	3	3	2	2	1	1	0	0
40	6	5	5	4	3	3	2	2	1	1	0
37 0	7	6	6	5	4	3	3	2	1	1	0
20	9	8	7	6	5	4	3	2	2	1	0
40	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
38 0	12	10	9	8	7	5	4	3	2	1	0
20	13	12	10	9	7	6	5	4	3	1	0
40	15	13	11	10	8	7	5	4	3	1	0
39 0	16	14	12	11	9	8	6	4	3	2	0
20	18	16	14	12	10	8	7	5	3	2	0
40	19	17	15	13	11	9	7	5	4	2	0
40 0	21	18	16	14	12	10	8	6	4	2	0
40 0	22	20	17	15	13	10	8	6	4	2	0

Corrección +, se suma al ocaso y se resta del orto.
 Corrección —, se resta del ocaso y se suma al orto.

G.—Corrección para el orto y ocaso de la Luna

LATITUD	Intervalo semi-diurno									
	6h					7h				
	20m	30m	40m	50m	0m	10m	20m	30m	40m	50m
30 0	— 2 ^m	— 3 ^m	— 5	— 7 ^m	— 9 ^m	— 10 ^m	— 12 ^m	— 14 ^m	— 16 ^m	— 18 ^m
20	2	3	5	6	8	10	11	13	15	17
40	1	3	4	6	8	9	11	12	14	16
31 0	1	3	4	6	7	8	10	11	13	14
20	1	2	4	5	6	8	9	10	12	13
40	1	2	3	5	6	7	8	10	11	12
32 0	1	2	3	4	5	6	7	9	10	11
20	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
40	1	2	2	3	4	5	6	7	8	9
33 0	1	1	2	3	3	4	5	6	6	7
20	1	1	2	2	3	4	4	5	5	6
40	0	1	1	2	2	3	3	4	4	5
34 0	0	1	1	1	2	2	2	3	3	4
20	0	0	1	1	1	1	1	2	2	2
40	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
35 0	+ 0 ^m	+ 0 ^m	+ 0 ^m	+ 0 ^m	+ 0 ^m	+ 0 ^m	+ 0 ^m	+ 0 ^m	+ 0 ^m	+ 0 ^m
20	0	0	0	1	1	1	1	1	2	2
40	0	1	1	1	1	2	2	2	3	3
36 0	0	1	1	2	2	2	3	3	4	4
20	0	1	2	2	3	3	4	4	5	6
40	1	1	2	3	3	4	5	6	6	7
37 0	1	2	2	3	4	5	6	7	8	9
20	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
40	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
38 0	1	2	4	5	6	7	9	10	11	13
20	1	3	4	5	7	8	10	11	13	14
40	1	3	4	6	7	9	11	12	14	16
39 0	2	3	5	6	8	10	12	13	15	17
20	2	3	5	7	9	11	13	15	17	19
40	2	4	6	7	9	11	14	16	18	20
40 0	2	4	6	8	10	12	15	17	19	22

Corrección +, se suma al ocaso y se resta del orto.
 Corrección —, se resta del ocaso y se suma al orto.

G. — Corrección para el orto y ocaso de la Luna

LATITUD	Intervalo semi-diurno										
	4 h			5 hr					6 h		
	20 ^m	40 ^m	50 ^m	0 ^m	10 ^m	20 ^m	30 ^m	40 ^m	50 ^m	0 ^m	10 ^m
0	—	—	—	—	+	—	—	—	—	—	—
40 0	22 ^m	20 ^m	17 ^m	15 ^m	13 ^m	10 ^m	8 ^m	6 ^m	4 ^m	2 ^m	0 ^m
20	24	21	18	16	14	11	9	7	5	2	0
40	25	23	20	17	14	12	10	7	5	2	0
41 0	27	24	21	18	15	13	10	8	5	3	0
20	29	25	22	19	16	13	11	8	5	3	0
40	30	27	24	20	17	14	11	8	6	3	0
42 0	32	28	25	21	18	15	12	9	6	3	0
20	34	30	26	23	19	16	13	9	6	3	0
40	35	32	28	24	20	17	13	10	7	3	0
43 0	38	33	29	25	21	17	14	10	7	4	0
20	39	35	30	26	22	18	15	11	7	4	0
40	41	35	32	27	23	19	15	11	8	4	0
44 0	43	33	33	29	24	20	16	12	8	4	0
20	45	40	35	30	25	21	17	12	8	4	0
40	47	41	36	31	26	22	17	13	9	4	0
45 0	49	43	33	32	27	23	18	13	9	5	0
20	51	45	39	34	28	24	19	14	9	5	0
40	53	47	41	35	30	24	19	14	10	5	0
46 0	55	48	42	36	31	25	20	15	10	5	0
20	57	50	44	38	32	26	21	15	10	5	0
40	60	52	45	39	33	27	22	16	11	5	0
47 0	62	54	47	40	34	28	22	17	11	6	0
20	64	56	49	42	35	29	23	17	12	6	0
40	66	58	50	43	36	30	24	18	12	6	0
48 0	69	60	52	45	38	31	25	18	12	6	0
20	71	62	54	46	39	32	25	19	13	6	0
40	74	64	56	48	40	33	26	19	13	7	0
49 0	76	66	57	49	41	34	27	20	13	7	0
20	79	69	59	51	43	35	28	21	14	7	0
40	82	71	61	52	44	36	29	21	14	7	0
50 0	84	73	63	54	45	37	29	22	15	8	0

Corrección +, se suma al ocaso y se resta del orto.
 Corrección —, se resta del ocaso y se suma al orto.

G. — Corrección para el orto y ocaso de la Luna

LATITUD	Intervalo semi-diurno									
	6h				7h					
	20m	30m	40m	50m	0m	10m	20m	30m	40m	50m
40 0	+ 2 ^m	+ 4 ^m	+ 6 ^m	+ 8 ^m	+ 10 ^m	+ 12 ^m	+ 15 ^m	+ 17 ^m	+ 19 ^m	+ 22 ^m
20	2	4	6	9	11	13	16	18	21	23
40	2	5	7	9	12	14	17	19	22	25
41 0	2	5	7	10	12	15	18	21	24	27
20	2	5	8	10	13	16	19	22	25	28
40	3	5	8	11	14	17	20	23	27	30
42 0	3	6	9	12	15	18	21	24	28	32
20	3	6	9	12	15	19	22	26	30	33
40	3	6	10	13	16	20	23	27	31	35
43 0	3	7	10	13	17	21	24	28	33	37
20	3	7	10	14	18	22	26	30	34	39
40	3	7	11	15	19	23	27	31	36	41
44 0	4	7	11	15	19	24	28	33	37	42
20	4	8	12	16	20	25	29	34	39	44
40	4	8	12	17	21	26	30	35	41	46
45 0	4	8	13	17	22	27	32	37	42	48
20	4	8	13	18	23	28	33	38	44	50
40	4	9	14	19	24	29	34	40	46	52
46 0	5	9	14	19	25	30	36	41	48	54
20	5	10	15	20	25	31	37	43	49	56
40	5	10	15	21	26	32	38	45	51	59
47 0	5	10	16	22	27	33	40	46	53	61
20	5	11	16	22	28	34	41	48	55	63
40	5	11	17	23	29	36	42	49	57	65
48 0	6	12	18	24	30	37	44	51	59	68
20	6	12	18	25	31	38	45	53	61	70
40	6	12	19	25	32	39	47	55	63	73
49 0	6	13	19	26	33	40	48	56	65	75
20	6	13	20	27	34	42	50	58	67	78
40	6	13	20	28	35	43	51	60	70	80
50 0	7	14	21	28	36	44	53	62	72	83

Corrección +, se suma al ocaso y se resta del orto.
 Corrección — se resta del ocaso y se suma al orto.

G. — Corrección para el orto y el ocaso de la Luna

LATITUD	Intervalo semi-diurno										
	4 ^h			5 ^h						6 ^h	
	30 ^m	40 ^m	50 ^m	0 ^m	10 ^m	20 ^m	30 ^m	40 ^m	50 ^m	0 ^m	10 ^m
	°										
50 0	84 ^m	73 ^m	63 ^m	54 ^m	45 ^m	37 ^m	29 ^m	22 ^m	15 ^m	8 ^m	0 ^m
20	87	76	65	56	47	38	30	23	15	8	0
40	90	78	67	57	48	39	31	23	16	8	0
51 0	93	80	69	59	49	41	32	24	16	8	0
20	96	83	71	61	51	42	33	25	16	9	0
40	99	85	73	62	52	43	34	25	17	9	0
52 0	102	88	75	64	54	44	35	26	17	9	1
20	106	91	78	66	55	45	36	27	18	9	1
40	109	94	80	68	57	46	37	27	18	9	1
53 0	113	96	82	70	58	48	38	28	19	10	1
20	116	99	85	72	60	49	39	29	19	10	1
40	120	102	87	74	62	50	40	29	20	10	1
54 0	124	105	90	76	63	52	41	30	20	10	1
20	123	110	92	78	65	53	42	31	21	11	1
40	133	113	95	80	67	54	43	32	21	11	1
55 0	137	115	97	82	68	56	44	33	22	11	1
20	142	119	100	84	70	57	45	33	22	11	1
40	147	123	103	87	72	59	46	34	23	12	1
56 0	152	126	106	89	74	60	47	35	23	12	1
20	153	130	109	91	76	62	48	36	24	12	1
40	164	134	112	94	78	63	50	37	25	13	1
57 0	170	139	115	96	80	65	51	38	25	13	1
20	177	133	119	99	82	66	52	39	26	13	1
40	185	148	122	102	84	68	53	40	26	13	1
58 0	192	153	126	104	86	70	55	40	27	14	1
20	204	157	130	107	88	71	56	41	28	14	1
40	215	163	134	110	91	73	57	42	28	14	1
59 0	226	169	137	113	93	75	59	43	29	15	1
20	242	176	142	116	95	77	60	44	30	15	1
40	257	183	146	120	98	79	62	45	30	15	1
60 0	272	190	151	123	100	81	63	46	31	16	1

Corrección +, se suma al ocaso y se resta del orto.
 Corrección —, se resta del ocaso y se suma al orto.

G.— Corrección para el orto y ocaso de la Luna

LATITUD	Intervalo semi-diurno									
	6h					7h				
	20m	30m	40m	50m	0m	10m	20m	30m	40m	50m
50 0	+ 7 ^m	+ 11 ^m	+ 21 ^m	+ 28 ^m	+ 36 ^m	+ 44 ^m	+ 53 ^m	+ 62 ^m	+ 72 ^m	+ 83 ^m
20	7	14	22	29	37	46	54	64	74	86
40	7	15	22	30	33	47	56	66	76	83
51 0	7	15	23	31	39	48	58	68	79	91
20	7	15	24	32	41	50	59	70	81	94
40	8	16	24	33	42	51	61	72	84	97
52 0	8	16	25	34	43	52	63	74	86	100
20	8	17	26	35	44	54	65	76	89	104
40	8	17	26	36	45	55	66	78	92	107
53 0	8	18	27	36	46	57	68	81	94	110
20	9	18	28	37	48	59	70	83	97	114
40	9	19	28	38	49	60	72	85	100	118
54 0	9	19	29	39	50	62	74	88	103	121
20	9	19	30	40	51	63	76	90	106	126
40	10	20	30	41	53	65	78	93	110	130
55 0	10	20	31	42	54	67	80	95	113	134
20	10	21	32	44	56	68	83	98	116	139
40	10	21	33	45	57	70	85	101	120	143
56 0	11	22	34	46	58	72	87	104	123	148
20	11	23	34	47	60	74	89	107	127	154
40	11	23	35	48	61	76	92	110	131	159
57 0	11	24	36	49	63	78	94	113	135	165
20	12	24	37	50	64	80	97	116	140	172
40	12	25	38	52	66	82	99	120	144	179
58 0	12	25	39	53	63	84	102	123	149	186
20	12	26	40	54	69	86	105	127	154	195
40	13	26	41	55	71	88	108	130	159	205
59 0	13	27	42	57	73	90	111	134	165	215
20	13	28	43	58	75	93	114	138	171	231
40	14	28	44	59	76	95	117	142	177	254
60 0	14	29	45	61	78	93	120	147	184	273

Corrección +, se suma al ocaso y se resta del orto.
 Corrección — se resta del ocaso y se suma al orto.

Porción iluminada del disco de Mercurio

Enero	1 0,101	Mayo	6 0,026	Septi'bre	8 0,025
	6 0,006		11 0,088		13 0,138
	11 0,098		16 0,170		18 0,365
	16 0,224		21 0,258		23 0,581
	21 0,439		26 0,348		28 0,775
	26 0,566		31 0,443	Octubre	3 0,896
	31 0,661	Junio	5 0,543		8 0,961
Febrero	5 0,733		10 0,655		13 0,991
	10 0,790		15 0,773		18 0,999
	15 0,833		20 0,894		23 0,997
	20 0,872		25 0,973		28 0,988
	25 0,907		30 0,999	Novi'bre	2 0,973
Mayo	2 0,939	Julio	5 0,963		7 0,954
	7 0,969		10 0,905		12 0,927
	12 0,990		15 0,834		17 0,891
	17 0,997		20 0,764		22 0,841
	22 0,972		25 0,696		27 0,763
	27 0,891		30 0,631	Dici'bre	2 0,658
Abril	1 0,745	Agosto	4 0,563		7 0,448
	6 0,560		9 0,489		12 0,285
	11 0,377		14 0,406		17 0,075
	16 0,220		19 0,309		22 0,007
	21 0,107		24 0,200		27 0,133
	26 0,026		29 0,095		
Mayo	1 0,000	Septi'bre	3 0,017		

Los números de este cuadro son la relación entre la porción iluminada del disco aparente y el disco aparente entero, considerado como un círculo.

Porción iluminada del disco de Vénus

Enero	1	0,983	Mayo	31	0,890	Octu'bre	28	0,245
	6	0,987	Junio	5	0,878	Novi'bre	2	0,202
	11	0,990		10	0,865		4	0,184
	16	0,993		15	0,853		6	0,165
	21	0,995		20	0,839		8	0,147
	23	0,997		25	0,825		10	0,123
	31	0,998		30	0,811		12	0,110
Febrero	5	0,999	Julio	5	0,793		14	0,092
	10	1,000		10	0,780		16	0,074
	15	1,000		15	0,764		18	0,058
	20	1,000	Julio	20	0,747		20	0,043
	25	0,999		25	0,731		22	0,030
Marzo	2	0,998		30	0,714		24	0,019
	7	0,996	Agosto	4	0,696		26	0,010
	12	0,994		9	0,678		28	0,004
	17	0,992		14	0,659		30	0,001
	22	0,989		19	0,639	Dici'bre	2	0,000
	27	0,986		24	0,619		4	0,004
Abril	1	0,982		29	0,598		6	0,010
	6	0,977	Septi'bre	3	0,577		8	0,018
	11	0,972		8	0,554		10	0,029
	16	0,967		13	0,531		12	0,042
	21	0,951		18	0,507		14	0,057
	26	0,954		23	0,481		16	0,073
Mayo	1	0,945		28	0,454		18	0,091
	6	0,938	Octubre	3	0,425		23	0,137
	11	0,930		8	0,394		23	0,184
	16	0,921		13	0,361			
	21	0,911		18	0,325			
	25	0,900		23	0,287			

Los números de este cuadro son la relación entre la porción iluminada del disco aparente y el disco aparente entero, considerado como un círculo.

ECLIPSES DE LOS SATÉLITES DE JÚPITER

Visibles en La Plata en el año 1898

(En tiempo medio astronómico)

El cuadro siguiente dá las épocas, en tiempo medio de La Plata de los eclipses de los satélites de Júpiter.

Cuando Júpiter pasa por el meridiano despues de media noche, las emersiones tienen lugar al occidente del planeta.

Cuando Júpiter pasa por el meridiano antes de media noche, siempre se encuentra al oriente del planeta los satélites que deben entrar ó salir de la sombra. Si se hace uso de un anteojó que invierta las imágenes, las apariencias son contrarias.

				h	m	s					h	m	s
Enero..	2	II	i	14	24	10	Febrero.	26	I	i	17	57	25
	4	I	i	15	49	41		28	II	i	11	10	0
	6	I	i	10	17	54		28	I	i	12	25	43
	7	III	i	10	22	34	Marzo..	7	II	i	13	46	26
	7	III	e	13	11	0		7	I	i	14	19	4
	9	II	i	16	59	21		9	I	i	8	47	26
	9	IV	i	16	59	41		14	I	i	16	12	31
	13	I	i	12	10	51		14	II	i	16	22	59
	14	III	i	14	20	7		16	I	i	10	40	55
	20	I	i	14	3	47		23	I	i	12	34	32
	26	IV	i	11	3	16		25	II	e	10	48	24
	26	IV	e	12	33	48		27	III	e	8	35	56
	27	II	i	11	28	28		30	I	e	16	38	38
	27	I	i	15	56	45							
	29	I	i	10	25	0							
Febrero.	3	II	i	14	4	13	Abril...	1	I	e	11	7	5
	5	I	i	12	18	0		1	I	e	13	24	50
	10	II	i	16	40	7		3	III	e	12	32	57
	12	III	e	8	54	0		8	I	e	13	0	56
	12	I	i	14	11	4		8	II	e	16	1	22
	14	I	i	8	39	19		10	I	e	7	29	24
	19	III	i	10	8	32		10	III	e	16	30	5
	19	III	e	12	50	20		15	I	e	14	54	55
	19	I	i	16	4	12		17	I	e	9	23	25
	21	II	i	8	33	43		19	II	e	7	55	45
	21	I	i	10	32	29		24	I	e	11	17	34
	26	III	i	14	6	26		26	II	e	10	32	23

NOTA.—Las letras romanas indican el número del satélite, y las letras *e*, *i* que es una emersión ó inmersión.

ECLIPSES DE LOS SATÉLITES DE JÚPITER

Visibles en La Plata en el año 1898

(En tiempo medio astronómico)

				h	m	s					h	m	s		
Mayo...	1	I	e	13	11	50	Junio ..	25	I	e	10	0	28		
	3	I	e	7	40	25		28	III	i	9	48	52		
	3	II	e	13	9	2		29	II	i	7	35	29		
	9	III	e	8	21	51		29	II	e	9	59	36		
	10	I	e	9	34	50		Julio ...	4	I	e	6	24	3	
	16	III	i	9	52	6			11	I	e	8	18	58	
	16	III	e	12	19	55			24	II	e	7	3	55	
	17	I	e	11	29	20			27	I	e	6	37	34	
	21	II	e	7	40	53			Agosto.	3	III	e	8	0	29
	23	III	i	13	51	5				3	I	e	8	32	28
26	I	e	7	52	34	19	I	e		6	50	50			
28	II	e	10	17	19	25	II	e		6	40	11			
Junio ..	2	I	e	9	47	16	Novi'bre	2	I	i	16	31	54		
	4	II	e	12	53	39		Dici'bre.	2	II	i	16	11	1	
	9	I	e	11	42	2			8	I	i	16	41	46	
	11	I	e	6	10	46			24	III	e	15	13	40	
	18	I	e	8	5	36									
	21	III	e	8	11	3									
22	II	e	7	23	43										

NOTA.—Las letras romanas indican el número del satélite, y las letras *e*, *i* que es una emersión ó inmersión.

Elementos aparentes de los anillos de Saturno

FECHAS		EJE MAYOR <i>exterior</i>	EJE MENOR <i>exterior</i>	<i>Elevación de la Tierra arriba del plano del anillo</i>
		"	"	o ' "
Enero	0	35,05	+ 15,30	+ 25 52,5
	4	35,32	15,46	25 57,9
	24	36,11	15,88	26 6,0
Febrero.	13	37,17	16,39	26 10,1
Marzo	5	38,40	16,95	26 10,6
	25	39,70	17,49	23 8,7
Abril	14	40,89	17,97	26 5,0
Mayo	4	41,79	18,31	25 59,8
	24	42,21	18,44	25 53,8
Junio	13	42,10	18,32	25 47,8
Julio	3	41,46	18,00	25 43,2
	23	40,44	17,54	25 41,9
Agosto	2	39,83	17,29	25 42,8
	22	38,55	16,78	25 48,1
Septiembre	11	37,30	16,33	25 57,2
Octubre.	1	36,21	15,93	26 8,9
	21	35,35	15,70	26 21,3
Noviembre.	10	34,78	15,54	26 32,7
	30	34,52	15,50	26 41,2
Diciembre.	20	34,58	15,58	26 46,0

El signo positivo quiere decir que la porción visible de los anillos es la del Norte.

ECLIPSES DE SOL Y DE LUNA EN 1898

En el año 1898 habrá 3 eclipses de Luna y 3 de Sol

I.—Eclipse parcial de Luna, el 7 de Enero de 1898, en parte visible en La Plata.

	Tiempo medio de La Plata	
	h	m
Entrada de la Luna en la penumbra, Enero 7.	6	7,8
Entrada en la sombra, Enero 7.	7	55,8
Medio del eclipse.	8	45,2
Salida de la sombra.	9	30,7
Salida de la penumbra.	11	18,6
Magnitud del eclipse = 0,157 del diámetro Lunar.		

II.—Eclipse total de Sol el 21 de Enero de 1898, invisible en La Plata

	Tiempo medio de La Plata	
	h	m
Principio del eclipse general en el lugar de longitud 18°35' E de París y latitud 0°45' N á.	12	54,1
Principio del eclipse total en el lugar de longitud 7°18' E de París y latitud 11°11' N á.	13	56,5
Principio del eclipse central en el lugar de longitud 6°59' E de París y latitud 11°22' N á.	13	56,9
Eclipse central á medio día verdadero en el lugar de longitud 66°16' E de París y latitud 12°53' N á	15	45,7
Fin del eclipse central en el lugar de longitud 117°23' E y latitud 46°1' N á.	16	58,0
Fin del eclipse total en el lugar de longitud 117°2 E de París y latitud 45°49' N á.	16	58,3
Fin del eclipse general en el lugar de longitud 108°38' E de París y latitud 35°53' N á.	18	1,9

III.—Eclipse parcial de Luna el 3 de Julio de 1898, en parte visible en La Plata

	Tiempo medio de La Plata	
	h	m
Entrada de la Luna en la penumbra.....	2	55,0
Entrada en la sombra.....	3	54,1
Medio del eclipse.....	5	25,7
Salida de la sombra.....	6	57,2
Salida de la penumbra.....	7	56,3
Magnitud del eclipse 0.933 del diámetro lunar.		

IV—Eclipse anular de Sol, el 18 de Julio de 1898. Este eclipse es visible en la parte Sud del continente americano desde 30°21' de latitud Sud.

Damos en seguida las circunstancias del eclipse para algunos puntos importantes.

LUGARES	Latitud Sud		Longitud Oeste de París			1 ^{r.} contacto el 18 de Julio		Angulo cenit	Ultimo contacto el 18 de Julio		Magnitud del eclipse	
	°	"	°	"	"	m	°		h	m		
San Juan.....	31	32	70	51	28	4	10,0	—	5	10,2	0,041	
Mendoza.....	32	53	6	70	39	53	4	5,2	—	5	34,9	0,059
San Luis.....	33	18	31	68	41	1	4	16,5	103	I	—	0,053
Valparaiso.....	33	2	10	73	58	28	3	44,1	106	I	—	0,082
Punta Arenas..	53	9	42	73	13	15	3	26,6	120	I	—	0,324
Santa Cruz....	50	6	45	70	44	13	3	23,9	119	—	—	0,231
T. Lauquen....	35	59		65	2	13	4	28,4	106	—	—	0,069
Chubut.....	43	30		67	33	13	3	53,3	114	—	—	0,184
Patagones.....	40	51		65	38	13	4	10,0	112	—	—	0,139
Bahía Blanca ..	38	45		64	59	13	4	19,5	100	—	—	0,159
Cabo de Hornos	55	58	40	69	36	23	3	20,4	120	—	—	0,339
Córdoba.....	31	25	15	66	32	13	4	42,5	94	—	—	0,013
La Plata.....	34	54	30	60	16	19	5	2,3	93	—	—	0,039
Buenos Aires..	34	36	30	60	42	33	5	1,4	98	—	—	0,026
Montevideo....	34	54	33	58	32	58	5	14,0	95	—	—	0,017

La fracción que expresa la magnitud, se refiere á la parte del Sol cubierta por la Luna en la fase máxima del eclipse, tomando el diámetro del Sol por unidad.

La letra I en el ángulo cenit, significa que la Luna entra por la izquierda del punto cenital del Sol.

**V.—Eclipse parcial de Sol, el 12 de Diciembre de 1898,
invisible en La Plata.**

	Tiempo medio de La Plata	
	h	m
Principio del eclipse general en el lugar de longitud 164°57' O de París y latitud 65°25' S á.....	19	46,2
Fase máxima del eclipse en el lugar de longitud 172° E de París y latitud 65°57' S á.....	20	6,5
Magnitud del eclipse 0,022 del diámetro del Sol.		

**VI.—Eclipse total de Luna el 27 de Diciembre de 1898'
en parte visible en La Plata**

	Tiempo medio de La Plata	
	h	m
Entrada de la Luna en la penumbra.....	4	41,7
Entrada en la sombra.....	5	56,0
Principio del eclipse total.....	7	5,6
Medio del eclipse.....	7	50,3
Fin del eclipse total.....	8	35,0
Salida de la sombra.....	9	44,6
Salida de la penumbra.....	10	58,9
Magnitud del eclipse 1,383 del diámetro lunar.		

Ocultaciones de estrellas y planetas por la Luna

(VISIBLES EN LA PLATA EN EL AÑO 1898)

Las columnas encabezadas *Ángulo Cenit*, del cuadro que va á continuación, dán el ángulo formado en el centro de la Luna, por el vertical que pasa por dicho centro y el rádio que pasa por el punto del disco donde tiene lugar la *inmersión* ó *emersión*. Este ángulo se cuenta sobre la circunferencia del disco á partir de su punto culminante, hácia el Este ó el Oeste, según que tenga la indicación E. u W.

Si se hace uso de un anteojo que invierta las imágenes, las apariencias son contrarias.

Ocultaciones de estrellas y planetas por la Luna								
VISIBLES EN LA PLATA EN EL AÑO 1898								
FECHA	NOMBRE	Magnitud	INMERSIÓN		EMERSIÓN			
			Tiempo medio	Ángulo Cenit	Tiempo medio	Ángulo Cenit		
			h	m	o	h	m	o
Enero	6 ε Gemelos	3,2	14	57,0	4 W	15	56,3	125 W
	7 704 Weisse..	6,0	12	56,7	27 W	13	55,6	90 W
	9 π² Cangrejo ..	5,5	14	43,3	72 E	15	39,6	163 E
Febrero	3 48 Gemelos..	6,0	10	14,7	26 E	11	30,1	102 W
	13 5253 B. A. C.	5,8	15	34,6	115 E	16	47,5	38 W
Marzo	7 ρ¹ León.....	5,8	14	23,9	64 E	15	12,0	140 E
	10 83 Virgen....	6,0	17	23,7	6 E			
	12 42 Balanza...	5,7	16	24,0	69 E	17	46,9	165 W
	20 58 Gemelos ..	6,5	9	9,8	29 W	9	46,1	91 W
Abril	3 35 Sextante ..	6,3	11	40,7	49 E	12	40,9	157 W
	4 3873 B. A. C.	6,3				6	35,9	44 W
	7 13507 A-Oe...	6,7	14	34,9	42 E	15	48,4	172 E
	7 4739 B. A. C.	6,2	15	31,6	36 E	16	40,7	173 W
	8 5023 B. A. C.	5,8	13	45,3	50 E	15	1,2	171 W
	13 π Capricornio.	5,5	13	44,3	<i>Apulso á 0',5 del borde</i>			

Ocultaciones de estrellas y planetas por la Luna

(VISIBLES EN LA PLATA EN EL AÑO 1893)

FECHA	NOMBRE	Magnitud	INMERSIÓN			EMERSIÓN		
			Tiempo medio	Angulo Cenit		Tiempo medio	Angulo Cenit	
			h	m	o	h	m	o
Abril	13 ρ Capricornio.	5,3	14	5,7	160 E	15	12,9	19 W
	23 ω Gemelos....	5,8	6	19,4	110 E	7	6,5	158 E
	30 43 León.....	6,3	11	31,9	5 W	12	35,0	159 W
Mayo	4 85 Virgen....	6,5	10	48,8	72 E	12	45,9	147 E
	5 212 Piazzì ...	5,9	17	17,3	2 E	18	9,2	133 W
	6 5254 B. A. C.	5,8	13	35,1	60 E	14	49,8	179 W
	30 4201 B. A. C.	6,7	11	44,4	64 W	12	6,4	100 W
Junio	1 13507 A-Oe..	6,7	10	55,5	54 E	12	0,8	159 E
	1 4739 B. A. C.	6,2	11	53,6	48 E	12	53,9	160 E
	2 5023 B. A. C.	5,8	9	29,7	72 E	10	50,8	143 W
	3 22 Escorpión.	5,5	13	51,2	2 E	14	54,7	129 W
	5 24 Sagitario ..	5,9	8	0,5	131 E	8	56,0	5 W
	5 26 Sagitario ..	6,6	11	31,6	155 E	12	50,0	37 W
	5 v ¹ Sagitario...	5,0	18	13,7	89 E	18	56,9	174 W
	5 v ² Sagitario...	5,1	18	37,1	89 E			
	8 42160 Lalande	6,3	10	57,0	160 W	11	50,4	37 W
	9 44337 Lalande	6,4	17	6,0	112 E	18	20,5	51 W
	9 α Acuario....	5,2	14	43,6	116 E	15	41,5	20 E
	22 σ ¹ Cangrejo ..	5,4	4	58,9	39 W	5	32,2	94 W
	28 83 Virgen....	6,0	5	40,4	45 E	6	26,6	42 W
	29 212 Piazzì....	5,9	13	50,1	25 E	14	45,3	154 W
	30 5254 B. A. C.	5,8	10	56,9	53 E	12	2,5	172 E
Julio	5 41246 Lalande	6,8	10	1,5	143 E	11	1,7	13 E
	6 7717 B. A. C.	6,8	9	31,5	133 E	10	19,0	26 E
	8 46742 Lalande	6,8				11	6,7	8 W
	10 105 Peces....	6,3	17	6,7	88 E	17	58,9	2 E
	15 139 Toro....	5,2				18	11,4	56 W
	25 75 Virgen....	6,0	9	1,4	38 W	9	43,8	115 W

Ocultaciones de estrellas y planetas por la Luna

(VISIBLES EN LA PLATA EN EL AÑO 1893)

FECHA	NOMBRE	Magnitud	INMERSIÓN		EMERSIÓN			
			Tiempo medio	Angulo Cent	Tiempo medio	Angulo Cent		
			h	m	o	h	m	o
Julio	28 22 Escorpión.	5,5	9	20,3	17 E	10	35,5	140 W
	30 24 Sagitario..	5,9				6	13,4	19 W
	30 26 Sagitario..	6,6	9	2,0	140 E	10	21,3	91 W
	30 ν^1 Sagitario...	5,0	15	21,5	68 E	16	11,8	150 W
	30 ν^2 Sagitario...	5,1	15	43,8	68 E	16	32,5	148 W
Agosto	1 7145 B. A. C.	6,2	6	1,0	155 W	6	36,5	81 W
	1 40522 Lalande	6,1	15	58,2	2 E	16	19,9	51 W
	2 4216) Lalande	6,3	6	37,1	178 W	7	31,7	29 W
	3 κ Acuario....	5,2	8	37,4	148 E	9	34,4	13 E
	8 44337 Lalande	6,4	10	33,5	163 W	11	41,0	39 W
	5 α Peces.....	5,5				10	29,0	37 W
	11 125 Toro....	5,6				16	10,1	12 E
	22 4722 B. A. C.*	5,8	9	58,9	106 E	10	3,8	117 E
	22 13507 A-Oe..	6,7	10	23,4	58 E			
	23 27453 Lalande	6,5	7	0,3	15 W	8	4,0	128 W
	25 θ Ofiuco.,...	3,3	12	53,4	29 E	13	44,7	124 W
	29 41246 Lalande	6,8	6	40,4	142 E	7	41,6	13 E
	30 7717 B. A. C.	6,8	5	57,5	144 E	6	51,5	15 E
30 51 Acuario...	5,8	15	43,0	115 E	16	23,5	162 W	
Septi'bre	3 4 Aries.....	6,2	13	41,5	91 E	14	38,0	6 W
	21 26 Ofiuco....	6,1	10	7,2	10 W	10	46,4	90 W
	21 5709 B. A. C.	6,3	10	21,5	<i>Apulso á 1',2 del borde</i>			
	22 7 Sagitario...	5,9	10	10,4	46 E	11	10,0	142 W
	22 6111 B. A. C.	6,5	11	15,7	10 W	11	48,2	81 W
	23 6448 B. A. C.	6,4				5	57,8	22 E
	23 6485 B. A. C.	6,8	8	32,9	10 E	9	25,8	86 W

(*) Un pequeño error en las coordenadas de la Luna puede convertir esta ocultación en apulso.

Ocultaciones de estrellas y planetas por la Luna

(VISIBLES EN LA PLATA EN EL AÑO 1893)

FECHA	NOMBRE	Magnitud	INMERSIÓN			EMERSIÓN		
			Tiempo medio	Angulo Cenit		Tiempo medio	Angulo Cenit	
			h	m	o	h	m	o
Octubre 25	4052 Lalande	6,1	8	16,6	111 E	9	31,2	67 W
27	44337 Lalande	6,4				6	20,3	45 W
18	5571 B. A. C.	6,3	8	44,6	9 E	9	31,3	113 W
20	30 Sagitario..	6,6	10	41,6	102 E	11	12,9	177 E
21	f Sagitario...	5,2	8	14,8	33 E	9	16,7	101 W
21	57 Sagitario..	6,1	11	10,7	48 E	12	4,1	18 W
26	36 Peces.....	6,3	13	16,2	88 E	14	21,8	132 W
28	t Aries.....	5,3	12	26,7	92 E	13	50,3	92 W
30	17 Toro.....	4,7	12	55,6	94 E	14	27,0	89 W
30	16 Toro.....	6,4	13	6,7	133 E	14	24,2	130 W
30	20 Toro.....	4,8	13	54,7	128 E	15	2,0	148 W
30	19 Toro.....	5,0	14	6,2	<i>Apulso á 2',1 del borde</i>			
30	23 Toro.....	4,5	14	36,5	<i>Apulso á 0'7 del borde</i>			
30	η Toro.....	3,1	14	51,5	40 E	16	3,0	88 W
30	28 Toro.....	6,2	15	57,9	24 E	17	3,4	101 W
30	27 Toro.....	4,0	16	39,2	4 W	17	21,0	72 W
Novi'bre 5	o' Cangrejo...	5,4	14	54,7	107 E	16	23,0	96 W
20	44 Acuario...	6,4	8	51,7	10 E	9	58,7	64 W
24	105 Peces.....	6,3	11	9,5	69 E	12	27,3	91 W
30	44 Gemelos..	6,5	16	33,0	13 E	17	46,5	132 W
Dici'bre 1	85 Gemelos...	6,0	16	49,6	57 E	18	6,0	177 W
17	30 Acuario...	5,8	9	45,4	95 E	10	29,5	154 W
28	63 Gemelos...	5,8	7	59,9	67 E	8	24,6	20 E
31	10 Sextante...	6,1	13	34,3	57 E	14	56,9	99 W

NOTA—Cuando falta la época en una de las columnas *Inmersión* ó *Emersión*, es que la Estrella está debajo del horizonte al instante de la fase que no es dada; ó bien, que ésta tiene lugar de día.

**Entrada del Sol en los signos del Zodíaco
en el año 1898.**

(EN TIEMPO CIVIL DE LA PLATA)

Enero	19	en	Acuarius	á las	8 1	p. m.
Febrero	18	“	Piscis	“	10 34	a. m.
Marzo	20	“	Aries	“	10 15	a. m.
Abril	19	“	Taurus	“	10 4	p. m.
Mayo	20	“	Gemini	“	9 54	p. m.
Junio	21	“	Cancer	“	6 15	a. m.
Julio	22	“	Leo	“	5 8	p. m.
Agosto	22	“	Virgo	“	11 46	p. m.
Septiembre	22	“	Libra	“	8 42	p. m.
Octubre	23	“	Scorpius	“	5 16	a. m.
Noviembre	22	“	Sagitarius	“	2 10	a. m.
Diciembre	21	“	Capricornus	“	3 7	p. m.

Tabla de los Apogeos y Perigeos, de las distancias á la Tierra, de los semi-diámetros y paralajes de la Luna durante el año 1898.

(En tiempo medio astronómico de La Plata)

FECHA	Apogeos y Perigeos	DITANCIA		SEMI-DIÁMETRO	PARALAJES
		En radios del Ecuador terrestre	En kilómetros		
Enero	4 Apogeo	63,65675	406019	14 44,4	54 0,4
	19 Perigeo	56,70492	361678	16 32,9	60 37,7
	31 Apogeo	63,51367	405106	14 46,4	54 7,7
Febrero	16 Perigeo	57,57695	367240	16 17,8	59 42,6
	28 Apogeo	63,40044	404384	14 48,0	54 13,5
Marzo.....	18 Perigeo	53,01903	370060	16 10,4	59 15,3
	28 Apogeo	63,40434	404409	14 48,0	54 13,3
Abril.....	9 Perigeo	57,31649	365770	16 21,8	59 57,0
	25 Apogeo	63,52540	405181	14 46,3	54 7,1
Mayo	7 Perigeo	56,56810	350806	16 35,3	60 46,5
	22 Apogeo	63,66656	406031	14 44,3	53 59,9
Junio	4 Perigeo	56,03368	357716	16 43,9	61 18,0
	18 Apogeo	63,73731	406033	14 43,3	53 56,3
Julio.....	2 Perigeo	56,01818	357295	16 45,0	61 22,3
	16 Apogeo	63,70194	406307	14 43,8	53 58,1
	31 Perigeo	56,37795	359593	16 38,6	60 58,8
Agosto.....	12 Apogeo	63,57043	405468	14 45,6	54 4,8
	28 Perigeo	57,07516	364040	16 26,4	60 14,1
Septiembre.,	9 Apogeo	63,42773	404558	14 47,6	54 12,1
	24 Perigeo	57,85307	369001	16 13,2	59 25,5
Octubre	7 Apogeo	63,37318	404210	14 48,4	54 14,9
	19 Perigeo	57,84333	358939	16 13,3	59 26,1
Noviembre .	3 Apogeo	63,45114	404707	14 47,3	54 10,9
	15 Perigeo	57,01522	363657	16 27,5	60 17,9
Diciembre..	1 ^o Apogeo	63,59932	405656	14 45,2	54 3,3
	13 Perigeo	56,27184	358916	16 40,5	61 5,7
	29 Apogeo	63,70194	406307	14 43,8	53 58,1

Valores extremos del diámetro de la Luna: 33'32 y 29'26"
 Valor del radio ecuatorial de la Tierra, según Clarke: 6378253 "

FENÓMENOS EN 1898

(EN TIEMPO ASTRONÓMICO DE LA PLATA)

		h			°	'
Enero	1	1	♀ en ♄			
	1	2	♃ al perihelio			
	1	20	☉ al perigeo			
	6	1	♃ ♂ inferior ☉			
	7	—	Ec ipse de ☾ vis. en La Fta.			
	11	9	♃ mayor lat. he' ioc. N.			
	14	2	♃ ♂ ☾	♃	7	5 N
	17	4	♃ estacionario			
	18	3	♃ ♂ ☾	♃	5	40 N
	19	8	☉ entra en ♋			
	20	0	♃ ♂ ☾	♃	4	13 N
	20	10	♂ ☽ ☾	♂	0	22 N
	21	5	♀ ♂ ☾	♀	0	42 S
	21	—	Eclipse de ☉ inv. en La Pta.			
23	20	♃ estacionario				
29	0	♃ mayor elongación		25	4 0	
Febro	3	21	♃ en ♄			
	4	9	♀ al afelio			
	10	7	♃ ♂ ☾	♃	7	10 N
	11	2	♃ ♂ ♂	♃	0	1 N
	14	2	♃ al afelio			
	14	13	♃ ♂ ☾	♃	5	30 N
	15	7	♀ ♂ superior ☉			
	17	23	☉ entra en ♌			

Ω Nodo ascendente   ♄ Nodo descendente
 □ Cuadratura   ♂ Conjunción   ♀ Oposición

FENÓMENOS EN 1898

(EN TIEMPO ASTRONÓMICO DE LA PLATA)

		h				°	'	
Feb.	18	9	♂	♂	☾	♂	2	1 S
	18	19	♀	♂	☾	♀	3	19 S
	20	10	♀	♂	☾	♀	5	2 S
	21	9	♁	□	☉			
	26	22	♀	mayor lat. helioc. S.				
	27	21	♃	estacionario				
	28	6	♀	♂	♊ Acuario	★	0	4 N
Marzo	1	20	♁	□	☉			
	6	11	♀	mayor lat. helioc. S				
	7	18	♁	estacionario				
	9	9	♃	♂	☾	♃	7	5 N
	9	15	♃	□	☉			
	13	20	♁	♂	☾	♁	5	18 N
	16	0	♀	♂	superior ☉			
	19	9	♂	♂	☾	♂	4	24 S
	19	22	☉	entra en γ princ otoño				
	20	22	♁	estacionario				
	22	10	♀	♂	☾	♀	5	56 S
	22	15	♀	♂	☾	♀	6	38 S
	25	9	♃	♁	☉			
	25	11	♀	en	♁			
	25	22	♀	♂	♀	♀	1	15 S
	30	1	♀	al perihelio				
Abril	5	12	♃	♂	☾	♃	6	59 N

♁ Nodo ascendente ♃ Nodo descendente
 □ Cuadratura ♂ Conjunción ♁ Oposición

FENÓMENOS EN 1898

(EN TIEMPO ASTRONÓMICO DE LA PLATA)

Abril	5	18 ⁴	♂	mayor lat. helioc. S.		
	9	9	♀	mayor lat. helioc. N.		
	10	2	♄	♂ ☾	♄	5 9 N
	10	9	♀	mayor elongación		19 23 E
	17	10	♂	♂ ☾	♂	6 10 S
	19	10	☉	entra en ♄		
	20	2	♀	estacionario		
	21	11	♀	♂ ☾	♀	2 2 S
	21	20	♀	♂ ☾	♀	4 40 S
	24	5	♀	en ♁		
	30	5	♂	al perihelio		
	30	19	♀	♂ inferior ☉		
Mayo	2	17	♃	♂ ☾	♃	6 58 N
	2	20	♀	en ♄	♄	5 8 N
	7	8	♄	♂ ☾		
	13	1	♀	al afelio		
	13	21	♀	estacionario		
	16	10	♂	♂ ☾	♂	6 49 S
	17	8	♃	mayor lat helioc. N.		
	18	5	♀	♂ ☾	♀	8 34 S
	18	15	♀	♂ ☾	♀	2 19 N
	20	10	☉	entra en ♃		
	22	1	♄	♂ ☉		
	22	2	♀	♂ ☾	♀	0 51 S

♁ Nodo ascendente ♁ Nodo descendente
 □ Cuadratura ♂ Conjunción ♁ Oposición

FENÓMENOS EN 1898

(EN TIEMPO ASTRONÓMICO DE LA PLATA)

		h		°	'	''
Mayo	26	20	☿ estacionario			
	27	19	♀ al perihelio			
	28	1	♃ mayor elongación	24	30	0
	29	19	♄ ♂ ☉			
	30	1	☿ ♂ ☾	☿	7	2 N
Junio	2	11	♃ mayor lat. helioc. S.			
	3	15	♄ ♂ ☾	♄	5	14 N
	12	15	♃ ♂ ☉			
	14	8	♂ ♂ ☾	♂	6	18 S
	17	6	♃ ♂ ☾	♃	3	50 S
	18	17	♀ mayor lat. helioc. N.			
	20	18	☉ entra en ♄ princ. inv.			
	21	11	♃ en Ω			
	21	12	♀ ♂ ☾	♀	3	18 N
	22	4	☿ ☐ ☉			
	22	8	♃ ♂ ♃	♃	1	27 N
	26	1	♃ al perihelio			
	26	11	☿ ♂ ☾	☿	7	4 N
	26	18	☿ al afelio			
	29	16	♃ ♂ superior ☉			
30	23	♄ ♂ ☾	♄	5	20 N	
Julio	1	23	☉ al apogeo			
	3	—	Eclipse de ☾ vis en La Pta.			
	6	8	♃ mayor lat helioc. N.			

Ω Nodo ascendente   ♃ Nodo descendente
 ☐ Cuadratura   ♂ Conjunción   ♄ Oposición

FENÓMENOS EN 1898

(EN TIEMPO ASTRONÓMICO DE LA PLATA)

		^h				^o		
Julio	13	5	♂	♂	☾	♂	4 56 S	
	18	—	Eclipse de ☉ vis. en La Pta.					
	20	3	♀	♂	☾	♀	4 16 N	
	21	19	♀	♂	☾	♀	5 55 N	
	22	5	☉	entra en ♋				
	23	23	♃	♂	☾	♃	6 59 N	
	26	18	♀	♂	♌	★	0 0 N	
	28	7	♃	♂	☾	♃	5 18 N	
	29	19	♀	en ♌				
Ag'to	7	6	♃	estacionario				
	8	12	♀	mayor elongación			27 22 E	
	8	22	♃	estacionario				
	9	0	♀	al afelio				
	11	1	♂	♂	☾	♂	3 4 S	
	13	18	♀	en ♌				
	18	14	♀	♂	♃	♀	1 38 S	
	18	22	♀	♂	☾	♀	1 14 N	
	20	13	♃	♂	☾	♃	6 51 N	
	20	16	♀	♂	☾	♀	5 3 N	
	22	2	♃	□	☉			
	22	11	♀	estacionario				
	22	12	☉	entra en ♎				
	24	10	♂	♂	♃	♂	1 11 N	
	24	13	♃	♂	☾	♃	5 4 N	

♋ Nodo ascendente ♌ Nodo descendente
 □ Cuadratura ♂ Conjunción ♁ Oposición

FENÓMENOS EN 1898

(EN TIEMPO ASTRONÓMICO DE LA PLATA)

		h			o	'
Ag to	28	16	♄	□ ⊙		
	29	10	♃	mayor lat. helioc. S.		
	31	3	♂	en Ω		
S'bre	5	1	♃	♂ inferior ⊙		
	8	21	♂	♂ ☾	♂	0 54 S
	14	5	♃	♂ ☾	♃	3 20 N
	14	10	♃	estacionario		
	17	0	♃	□ ⊙		
	17	1	♂	al afelio		
	17	5	♃	♂ ☾	♃	6 40 N
	17	10	♃	en Ω		
	19	3	♂	♂ ☾	♂	1 28 N
	20	21	♄	♂ ☾		
	21	0	♃	mayor elongación		17 50 O
	21	2	♂	mayor elongación		46 27 E
	22	0	♃	al perihelio		
	22	9	⊙	entra en ♌ princ. prim.		
	23	3	♃	♂ x Lion	♂	0 6 N
26	22	♃	estacionario			
O'bre	2	7	♃	mayor lat. helioc. N.		
	7	13	♂	♂ ☾	♂	1 25 N
	9	15	♂	mayor lat helioc. S.		
	13	7	♃	♂ ⊙		

Ω Nodo ascendente   ♃ Nodo descendente
 □ Cuadratura   ♂ Conjunción   ♀ Oposición

FENÓMENOS EN 1898

(EN TIEMPO ASTRONÓMICO DE LA PLATA)

	h				
O'bre	14 20	♃	♂	☾	♃ 6 37 N
	14 23	♃	♂	☾	♃ 6 29 N
	16 0	♃	♂	♃	♃ 0 2 S
	17 3	♂	□	☉	
	18 3	♀	♂	☾	♀ 2 19 S
	18 6	♃	♂	☾	♃ 4 11 N
	19 0	♃	♂	superior ☉	
	22 17	☉	entra en ♍		
	25 18	♃	en ♃		
	26 22	♀	mayor brillo		
N'bre	5 0	♃	al afelio		
	5 0	♂	♂	☾	♂ 3 42 N
	10 12	♀	estacionario		
	11 11	♃	♂	♃	♃ 1 53 S
	11 19	♃	♂	☾	♃ 6 21 N
	14 11	♃	♂	☾	♃ 0 44 N
	14 19	♃	♂	☾	♃ 3 46 N
	15 1	♀	♂	☾	♀ 2 19 S
	19 16	♃	♂	♀	♃ 1 18 N
	21 14	☉	entra en ♋		
	25 9	♃	♂	♀	
	25 9	♃	mayor lat. helioc. S.		

Ω Nodo ascendente   ♃ Nodo descendente
 □ Cuadratura   ♂ Conjunción   ♀ Oposición

FENÓMENOS EN 1898

(EN TIEMPO ASTRÓNOMICO DE LA PLATA)

		ⁿ				^o	
D'bre	1	1	♀	♂ inferior ☉			
	2	21	♂	♂ ☾	♂	5 36 N	
	3	8	♀	mayor elongación		21 3 E	
	4	21	♀	en ♄			
	6	3	♃	♂ ☉			
	9	4	♂	estacionario			
	9	14	♃	♂ ☾	♃	6 15 N	
	10	6	♀	♂ ♃	♀	1 14 N	
	11	17	♀	♂ ☾	♀	4 41 N	
	11	19	♀	estacionario			
	12	11	♃	♂ ☾	♃	3 27 N	
	12	—		Eclipse de ☉ inv. en L. Pta			
	13	21	♀	♂ ☾	♀	0 3 S	
	14	9	♀	en ♄			
	14	15	♃	♂ ☉			
	18	23	♀	al perihelio			
	21	3	☉	entra en ♃ p inc. ver.			
	21	14	♀	estacionario			
	21	6	♀	♂ inferior ☉			
	27	—		Eclipse de ☾ vis. en L. Pta.			
	29	6	♀	mayor lat. helioc. N.			
	29	23	♂	♂ ☾	♂	6 38 N	
	31	6	☉	al perigeo			
	31	16	♀	estacionario			

♄ Nodo ascendente ♃ Nodo descendente
 ☐ Cuadratura ♂ Conjunción ♁ Oposición

PARTE ASTRONÓMICA

LA TIERRA

La Tierra es un esferoide aplanado en los polos. Basándose en las medidas de arcos de meridiano siguientes, es decir: arco ruso-sueco, anglo-francés, de las Indias, del Perú y del Cabo de Buena Esperanza, y añadiendo un arco de paralelo medido en las Indias, el señor CLARKE ha encontrado las dimensiones siguientes:

Semi-eje mayor, ó radio del ecuador	= 6378253 ^m ± 75 ^m
	1
Aplanamiento.....	<u>293,5 ± 1,1^m</u>
Semi-eje menor ó radio del polo....	= 6356521 ^m ± 111
Lo que da para el cuarto del meridiano elíptico, ó distancia del polo al ecuador.....	10001877 ^m
y para el largo medio del arco de 1° de meridiano.....	111132 ^m ,0

Con estos datos, el radio de la Tierra, considerada esférica, es de 6371000^m; y el largo del arco de 1°, en la misma suposición, es de 111194^m,9.

Por otro lado, añadiendo á los arcos de meridiano ya citados, los de Prusia, de Dinamarca y de Hanover y prescindiendo del arco de paralelo medido en las Indias, se ha encontrado: (*)

Semi-eje mayor.....	6378339 ^m ± 90 ^m
	1
Aplanamiento.....	<u>292,2 ± 1,3^m</u>
Semi-eje menor.....	6356515 ^m ± 131
Lo que da para el cuarto de meridiano elíptico.....	10001939 ^m
y para el largo medio del arco de 1° del meridiano.....	111132 ^m ,7

(*) Curso de Geodesia y Topografía por Francisco Beuf, 1896 La Plata, segunda parte, página A 29.

El radio de la esfera de igual volúmen
á la Tierra seria entonces de..... 6371056^m
y el largo del arco de 1° seria.... 111195,9^m

Estos resultados podrán sufrir algunos cambios cuando se haga intervenir los arcos medidos en los Estados Unidos y los arcos de paralelos obtenidos en Europa; pero estos cambios serán probablemente muy pequeños.

Las observaciones del péndulo dan actualmente

$$\frac{1}{292,2 \pm 1,5}$$

Distancia { 23280,45 radios ecuatoriales de la Tierra.
media de la { 148488613 kilómetros.
Tierra al Sol { 37122153 leguas de 4 kilómetros.

Estos números corresponden al valor de 8",86 para la paralaje del Sol.

Si se adopta 8"85 para dicho valor, tendremos 37164099 leguas de 4 kilómetros como distancia media de la Tierra al Sol, es decir que, á una variación de 0",01 en el valor adoptado para la paralaje del Sol, corresponde un camino de 41946 leguas de 4 kilómetros en la distancia.

—————

LA LUNA

(0 ENERO 1850, TIEMPO MEDIO DE PARÍS)

Elementos sacados de las Tablas de M. Hansen

Revolución siderea.....	27 ^d	7 ^h	42 ^m	11 ^s 5
Revolución tropical.....	27	7	43	4,7
Revolución sinódica.....	29	12	44	2,9
Revolución anomalística.....	27	13	18	37,4
Longitud media de la época.....	122 ^o	59'	55",0	
Longitud del perigeo.....	99	51	52	,1
Longitud del nodo ascendente....	146	13	40	,0
Inclinación de la órbita.....	5	8	47	,9
Movimiento medio en longitud en un dia medio.....	13	10	35,03	

Distancia media á la Tierra { 60,2745 radios ecuatoriales de la Tierra.
96113,6 leguas de 4 kilómetros.
0,00258906 de la distancia de la Tierra al Sol.

Excentricidad, en parte del semi-eje mayor de la órbita lunar: 0,05490807.

Distancia	máxima.....	407032	kilómetros
"	mínima.....	356377	"
Diámetro	{	máximo.....	33' 33",20
		medio.....	31 8 ,00
		mínimo.....	29 33 ,65
Paralaje horizontal ecuatorial	{	máxima.....	61' 27",96
		media.....	57 1 ,94
		mínima.....	54 9 ,11
Libración máxima	{	en longitud.....	7 ^o 53' 51",0
		en latitud.....	6 50 45 ,0

Superficie de la Luna siempre invisible = 0,410.

SISTEMA SOLAR

OBSERVACIONES SOBRE LOS ELEMENTOS ADOPTADOS EN LOS CUADROS SIGUIENTES

Mercurio.—El diámetro ha sido determinado por KAISER y la rotación por el señor SCHIAPARELLI, pero este dato es todavía incierto.

Venus.—El diámetro adoptado es el resultado de la discusión de las observaciones modernas hechas por M. HARTWIG; la rotación ha sido determinada por el señor SCHIAPARELLI (dato incierto).

La Tierra.—La paralaje del Sol $8'',86$ resultado de una nueva discusión (1864) de las observaciones del paso de Venus en 1769, concuerda también con el número resultante de las experiencias sobre la velocidad de la luz.

La discusión no todavía definitiva de los pasos de Venus en 1874 y 1882, indica que el valor de la paralaje es mas ó menos $8'',80$.

Marte.—El diámetro adoptado resulta de la discusión de las observaciones modernas hechas por el señor HARTWIG. Los valores del aplanamiento encontrados por diversos observadores son tan discordantes y pasan tan poco los errores posibles, que hemos hecho caso omiso de este elemento. La masa ha sido determinada por el señor HALL por medio de sus observaciones de los satélites; la rotación por M. SCHMIDT.

Júpiter.—El diámetro ecuatorial = $196'',00$, el diámetro polar = $184'',65$, y el aplanamiento $\frac{1}{17,11}$ han sido determinados por KAISER; la rotación por M. SCHMIDT.

Saturno.—El diámetro ecuatorial = $164''{,}77$, el diámetro polar = $146''{,}82$, y el aplanamiento $\frac{1}{9{,}18}$ han sido determinados por KAISER; la rotación por el señor HALL.

Urano.—El diámetro ha sido determinado por el señor SCHIAPARELLI, quien ha encontrado $\frac{1}{11}$ como aplanamiento.

Neptuno.—El diámetro ha sido determinado por los señores LASSEL Y MARTH. La masa ha sido deducida por el señor NEWCOMB, por medio de observaciones del satélite.

Luna.—El diámetro, la paralaje y la masa, por HANSEN. Según NEWCOMB, la masa es $\frac{1}{81{,}44}$ de la Tierra.

NOTA.—Los volúmenes de los planetas han sido calculados teniendo en cuenta el aplanamiento cuando es sensible. Las masas de los planetas son las adoptadas por LE VERRIER, á excepción de Marte, Júpiter y Neptuno.

La gravedad en el Ecuador ha sido calculada para cada planeta, teniendo en cuenta la fuerza centrífuga, debida á su rotación.

Hay excepción solamente para *Urano* y *Neptuno*, cuya rotación y duración no se ha podido hasta ahora observar.

CUADRO DE LOS PRINCIPALES ELEMENTOS DEL SISTEMA SOLAR

POR M. LAUGIER, CONTINUADO POR M. LIEWY

NOMBRE DE LOS PLANETAS	MOVIMIENTO <i>Medio diurno</i>	Duración de las revoluciones sidereas		DISTANCIAS <i>medias al Sol</i>	EXCENTRICI- DADES
		<i>En</i>	<i>En años julianos y en</i>		
		<i>años sidereos</i>	<i>días medios</i>		
Mercurio.....	14732,4194	año 0,240843	días 87,969258	0,3870987	0,2056048
Venus.....	5767,6698	0,615186	Año 224,700787	0,7233322	0,0068433
La Tierra.....	3548,1924	1,000000	1.. 0,006374	1,0000000	0,0167711
Marte.....	1886,5187	1,880832	1.. 321,729646	1,5236913	0,0932511
Júpiter.....	299,1287	11,861965	11.. 314,838171	5,202800	0,0482519
Saturno.....	120,4544	29,457176	29.. 166,936360	9,538856	0,0560713
Urano.....	42,2310	84,020233	84.. 7,39036	19,18329	0,0463414
Neptuno.....	21,5350	164,766895	164.. 280,113160	30,05508	0,0089646

La Tierra: duración del año trópico = 365,2422166 días

NOTA — Estos elementos son extractados de los *Annales de l'Observatoire de Paris*

CUADRO DE LOS PRINCIPALES ELEMENTOS DEL SISTEMA SOLAR (Continuación)

NOMBRE DE LOS PLANETAS	LONGITUDES de los perihelios	LONGITUDES MEDIAS al 1º Enero 1850 á medio día medio	LONGITUDES de los nodos ascendentes	INCLINACIONES
	° ' "	° ' "	° ' "	° ' "
Mercurio.....	75 7 14	327 15 20	46 33 9	7 0 8
Venus.....	129 27 15	245 33 15	75 19 52	3 23 35
La Tierra.....	100 21 42	100 47 4	0 0 0	0 0 0
Marte.....	333 17 54	83 40 31	48 23 53	1 51 2
Júpiter.....	11 54 58	160 1 10	98 56 17	1 18 41
Saturno..	90 6 38	14 52 28	112 20 53	2 29 40
Urano.....	170 50 7	29 17 51	73 13 54	0 46 20
Neptuno	45 59 43	324 33 29	130 6 25	1 47 2

NOTA. — Las longitudes se refieren al equinoccio medio del 1º de Enero de 1850.

CUADRO DE LOS PRINCIPALES ELEMENTOS DEL SISTEMA SOLAR (Conclusión)

NOMBRE DE LOS PLANETAS	DIÁMETRO <i>ecuatorial</i> á la <i>distancia 1</i>	DIÁMETRO <i>verdadero</i>	VOLUMENES	MASAS		DENSIDAD	GRAVEDAD <i>en el Ecuador</i>	DURACIÓN <i>de la rotación</i>
				<i>Siendo el Sol 1</i>	<i>Siendo la Tierra 1</i>			
Mercurio.....	" 6,61	0,373	0,052	$\frac{1}{5310000}$	0,061	1,173	0,439	88?
Venus.....	17,55	0,999	0,975	$\frac{1}{412150}$	0,787	0,807	0,802	225?
La Tierra.....	17,72	1	1	$\frac{1}{32439}$	1	1	1	23 56 4
Marte	9,35	0,528	0,147	$\frac{1}{3098500}$	0,105	0,711	0,376	24 37 23
Júpiter.....	196,00	11,061	1279,412	$\frac{1}{1050}$	309,816	0,242	2,261	9 55 37
Saturno.....	164,77	9,299	718,883	$\frac{1}{3529,6}$	91,919	0,128	0,892	10 14 24
Urano.....	75,02	4,234	69,237	$\frac{1}{24000}$	13,518	0,195	0,754	"
Neptuno.....	67,29	3,798	54,955	$\frac{1}{19700}$	16,469	0,300	1,1 2	"
So'.....	32'3",64	108,558	1283,720	$\frac{1}{1}$	324439	0,253	27,625	25 4 29
Luna.....	4",8364	0,273	0, (2)	$\frac{1}{25859000}$	0,013	0,615	0 174 27	7 43 11

PLANETAS ENTRE MARTE Y JÚPITER

El cuadro de los elementos de estos pequeños astros, visibles solamente con los instrumentos más poderosos de los grandes observatorios, se hace más extenso cada año; lo que nos impide hacer su publicación en nuestro anuario so pena de suspender muchos datos más útiles y prácticos en general; por lo tanto, nos limitamos á consignar el número total de los planetas descubiertos hasta ahora.

Hasta el 8 de Octubre de 1896, se han descubierto 432 planetas, entre Marte y Júpiter; siendo el primer descubrimiento el del planeta Ceres, debido al astrónomo PIAZZI, el 1º de Enero de 1801 en Palermo (Italia).

ELEMENTOS DE LOS SATÉLITES

(Del *Annuaire du Bureau des Longitudes*)

En los cuadros siguientes se designa por L la longitud media del satélite, por Ω la longitud del nodo ascendente, por ω el ángulo comprendido entre la línea de los nodos y la línea de los ápsides, por i la inclinación, por e la excentricidad, por a el semi-eje mayor de la órbita, expresada en unidades del semi-diámetro ecuatorial del planeta, dados en la pág. 142, por T la duración de la revolución siderea expresada en días, horas, minutos y segundos de tiempo medio, y por m la masa del satélite; siendo la del planeta la unidad. Los elementos de todos los satélites están dados con respecto á la eclíptica; las inclinaciones están contadas de 0° á 180° . Las épocas son dadas en tiempo medio de París.

Satélites de Marte		
	PHOBOS	DEIMOS
Descubridores.....	ASAPH HALL	ASAPH HALL
Fecha del desc'bto.	17 de Agosto 1877	11 de Agosto 1877
Equinoccio y eclíptica medios de 1878,0 Época 1377 Agosto 23,0.		
L	319 41,6	38 18,7
Ω	82 57,6	85 31,4
ω	4 13,9	357 58,4
i	26 17,2	25 47,2
e	0,03208	0,00574
a	2 771	6,921
T	7 ^h 39 ^m 15 ^s ,1	1 ^d 6 ^h 17 ^m 54 ^s ,0
Autoridad: ASAPH HALL, <i>Observations and orbits of the satellites of Mars.</i>		

ELEMENTOS DE LOS SATÉLITES

Satélites de Júpiter			
	I Io (1)	II Europa (1)	III Ganímedes (1)
Descubridores	GALILEO (3)	S. MARIUS	GALILEO (3)
FECHA.....	Enero 7, 1610	Enero 8, 1610	Enero 7, 1610
Equin. Medio.	<i>de la época</i>	<i>de la época</i>	<i>de la época</i>
ÉPOCA.....	1850, Enero 0,0	1850, Enero 0,0	1850, Enero 0,0
<i>L</i>	° 148 43 54	° 14 20 6	° 37 7 33
Ω	335 45 0	336 55 16	341 30 23
ω			235 18 32
<i>i</i>	2 8 3	1 33 57	1 59 53
<i>e</i>			0,001316
<i>a</i> ,.....	5,933	9,439	15,057
<i>T</i>	1 ^d 18 ^h 27 ^m 33 ^s 51	3 ^d 13 ^h 13 ^m 42 ^s 05	7 ^d 3 ^h 42 ^m 33 ^s 39
<i>m</i>	0,000016877	0,000023227	0,000083437
	IV Callisto (1)	V (2)	
Descubridores.....	GALILEO (3)	BARNARD	
FECHA.....	Enero 7, 1610	Septiembre 9, 1892	
Equinoccio Medio.....	<i>de la época</i>		
ÉPOCA.....	1850, Enero 0,0		
<i>L</i>	° 164 12 59		
Ω	344 56 46		
ω	266 40 56		
<i>i</i>	1 57 0		
<i>e</i>	0,007243		
<i>a</i>	26,486	2,55	
<i>T</i>	16 ^d 15 ^h 32 ^m 11 ^s 20	0 ^d 11 ^h 57 ^m 22 ^s 56	
<i>m</i>	0,000042475		
(1) DAMOISEAU. <i>Tables écliptiques des satellites de Jupiter</i> et BESSEL, <i>Détermination de la masse de Jupiter</i>. — (2) BARNARD <i>Astron. Journ</i> n° 325. — (3) También por S. MARIUS (S. MAYER), el 8 de Enero 1610.			

ELEMENTOS DE LOS SATELITES

Satélites de Saturno			
	Mimas (1)	Encelade (1)	Thétis (2)
Descubridores	W. HERSHEL	W. HERSHEL	J. D. CASSINI
FECHA.....	Julio 18, 1789	Agosto 29, 1789	Marzo 21, 1684
Equin. Medio.	<i>de la época</i>	<i>de la época</i>	<i>de la época</i>
ÉPOCA.....	1889, Marzo 31,0	1889, Marzo 23,0	1889, Marzo 17,0
<i>L</i>	° 84 56	° 256 17 24	° 138 4 48
Ω	165 0	167 56 30	166 7 24
ω	300	122 28	
<i>i</i>	27 36	28 7 0	28 40 12
<i>e</i>	0,016	0,0047	
<i>a</i>	3,10	3,98	4,93
<i>T</i>	0 ^d 22 ^h 37 ^m 5 ^s .1	1 ^d 8 ^h 53 ^m 7 ^s 0	1 ^d 21 ^h 18 ^m 26 ^s .1
<i>m</i>	0,00000009	0,00000025	0,00000130
	Dioné (3)	Rhóa (2)	Titán (3)
Descubridores	J. D. CASSINI	J. D. CASSINI	HUYGENS
FECHA.....	Marzo 21, 1684	D'bre 23, 1672	Marzo 25, 1655
Equin. Medio	<i>de la época</i>	<i>de la época</i>	<i>de la época</i>
ÉPOCA.....	1885, Sept. 1,0	1839, Marzo 17,0	1835 Sept. 1,0
<i>L</i>	° 56 45 8	° " " 322 12 42	° " 183 25 35
Ω	167 40 0	167 45 12	167 45 55
ω	270 50		105 2
<i>i</i>	27 58 36	28 22 6	27 28 19
<i>e</i>	0,00396		0,029073
<i>a</i>	6,31	8,83	20,45
<i>T</i>	2 ^d 17 ^h 41 ^m 9 ^s .4	4 ^d 12 ^h 25 ^m 11 ^s .8	15 ^d 22 ^h 41 ^m 22 ^s .3
<i>m</i>	0,00000189	0,00000500	0,00021277

(1) H. STRUVE *A. N.*, nº 2983. — (2) H. STRUVE, *A. N.*, nº 2945. — (3) H. STRUVE, 1ro supl. à las *observations* de Pulkova.

ELEMENTOS DE LOS SATELITES

Satélites de Saturno— (Continuación)		
	Hypérion (1)	Japetus (2)
Descubridores.....	G. P. BOND (3)	J. D. CASSINI
FECHA.....	Septiembre 16, 1848	Octubre 25, 1671
Equinoccio medio.....	<i>de la época</i>	<i>de la época</i>
ÉPOCA.....	1875, Octubre 28,0	1874, Septiembre 3,0
<i>L</i>	° 174 30,4	° 333 14,9
$\oslash$	168 9,9	142 40,1
ω	3 42 6	205 20,0
<i>i</i>	27 4,8	18 31,5
<i>e</i>	0,11885	0,02957
<i>a</i>	25,07	59,58
<i>T</i>	21 ^h 6 ^m 39 ^s .27 ^s	79 ^h 17 ^m 54 ^s .17 ^s
<i>m</i>		0,00001000
(1) ASAPH HALL, <i>A. N.</i> n.º 2263. — (2) TISSERAND, <i>Annales de Toulouse</i>, t. 1, p. 51. — (3) También por LASSEL el 18 Septiembre 1848.		
Anillos de Saturno		
Según BESSEL, se tiene, para el equinoccio y la época de 1880,0		
$\oslash = 167\ 55\ 6''$ é $i = 28^{\circ}10'17''$		
OTTO STRUVE da para las dimensiones de los anillos los valores siguientes:		
Semi diámetros	}	exterior del anillo exterior..... 2,229 interior del anillo exterior..... 1,962 exterior del anillo interior..... 1,916 interior del anillo interior..... 1,482
el semi-diámetro ecuatorial de Saturno siendo 1.		
Duración de la rotación, según W. HERSCHEL: 10 ^h 32 ^m 15 ^s .		
Masa, según M. TISSERAND $\frac{1}{620}$ de la masa de Saturno.		

ELEMENTOS DE LOS SATELITES

Satélites de Urano				
	Ariel	Úmbriel	Titania	Oberon
Descubridor . .	LASSEL	LASSEL	W. HERSCHEL	W. HERSCHEL
Fecha del desc.	24 Oct. 1851	24 Oct. 1851	11 Enero 1787	11 Enero 1787
Equinoccio y eclíptica medios de 1850,0 Época 1871, Diciembre 31,0				
<i>L</i>	153 2	275 41	20 26	308 21
Ω	167 20	164 6	165 32	165 17
ω	196 26	158 33	93 33	149 46
<i>i</i>	97 58	93 21	97 47	97 51
<i>e</i>	0,020	0 010	0,00106	0,0083
<i>a</i>	7,04	9,91	16 11	21 54
<i>T</i>	2 ^d 2 ^h 29 ^m 21 ^s 1	4 ^d 3 ^h 27 ^m 37 ^s 2	8 ^d 16 ^h 56 ^m 29 ^s 5	13 ^d 11 ^h 7 ^m 6 ^s 4

Autoridad: NEWCOMB, *The Uranian and Neptunian systems.*

Satélite de Neptuno

DESCUBIERTO POR LASSEL EL 10 DE OCTUBRE 1846

Equinoccio medio de 1890,0

Época 1890, Enero 0,0

<i>L</i>	65 8,8	<i>e</i>	0,0070
Ω	187 25	<i>a</i>	14,73
ω	262 23	<i>T</i>	5 ^d 21 ^h 2 ^m 33 ^s 4
<i>i</i>	142 40		

Autoridad: H. STRUVE, *Mémoires de l'Académie de Saint Petersburg*, t. XLII, N.º. 4.

NOTA EXPLICATIVA

SOBRE EL CUADRO DE LOS PUNTOS RADIANTES DE LAS ESTRELLAS FUGACES

(Del *Annuaire du Bureau des Longitudes*)

En las páginas siguientes damos la posición de los puntos de divergencia de los principales enjambres de estrellas fugaces. Los puntos de divergencia ó puntos radiantes indican, en el espacio, el centro de una pequeña región, de donde parecen, periódicamente á ciertas épocas del año, diseminarse sobre la bóveda celeste enjambres de meteoros.

En cada noche del año se puede avaluar de un modo grosero, según los elementos dados, en seis ó siete el número de puntos radiantes que aparecen en las diversas constelaciones del cielo; pero para la mayor parte de estos lugares no se posee más que indicaciones vagas sobre su posición.

La cantidad de meteoros pertenecientes á una misma fuente, así como la duración de la emanación, son muy variables; para algunos alcanzan apenas á tres horas, para otras pasan de varias semanas, y los diversos corpúsculos de un mismo flujo surcan el cielo en todas las direcciones y se apagan después de una corta visibilidad á una distancia mas ó menos considerable del punto de partida.

La observación de este fenómeno ofrece bajo varios puntos de vista un alto interés científico, sobre todo desde la época en que los trabajos de varios astrónomos célebres han permitido constatar de una manera indubitable que ciertos enjambres de estrellas y ciertos cometas efectúan sus movimientos al rededor del Sol sobre una misma trayectoria. Por la determinación de la posición del punto radiante y por el conocimiento de la época del año en la que el observador apercibe por una de estas corrientes el mayor número de corpúsculos, llega á ser posible, en efecto, calcular los elementos de la órbita. Comparando los elementos de los

enjambres de estrellas fugaces con los elementos de los cometas, se ha llegado en varios casos á conocer la identidad entre los dos géneros de órbitas.

El cuadro que sigue ha sido formado según los datos suministrados por el señor DENNING.

ÉPOCAS Y POSICIONES

EN ASCENSIÓN RECTA Y DECLINACIÓN DEL CENTRO DE EMANACIÓN
DE LOS PRINCIPALES ENJAMBRES DE ESTRELLAS FUGACES

(Del *Annuaire du Bureau de Longitudes*.)

Números	ÉPOCAS	AR	D	Estrella próxima
1	2 Enero	119°	+ 16°	ζ Cangrejo
2	2—3 Enero	232	+ 49	β Boyero
3	4—11 Enero	180	+ 35	N Cabellera
4	18 Enero	232	+ 36	ζ Corona
5	28 Enero	236	+ 25	α Corona
6	Enero	105	+ 44	63 Cochero
7	16 Febrero	74	+ 48	α Cochero
8	7 Marzo	233	— 18	β Escorpión
9	7 Marzo	244	+ 15	γ Hércules
10	9 Abril	255	+ 36	π Hércules
11	16—30 Abril	206	+ 13	η Boyero
12	19—30 Abril	271	+ 33	104 Hércules
13	29 Abril 2 Mayo . . .	326	— 2	α Acuario
14	22 Mayo	232	+ 25	α Corona
15	23—25 Julio	48	+ 43	β Perseo
16	25—28 Julio	335	+ 26	ι Pegaso
17	26—29 Julio	342	— 34	δ Pez Austral
18	27 Julio	7	+ 32	δ Andrómeda
19	27—29 Julio	341	— 13	δ Acuario
20	27 Julio 4 Agosto . .	29	+ 36	β Triángulo
21	31 Julio	310	+ 44	α Cisne
22	7—11 Agosto	295	+ 54	χ Cisne
23	7—12 Agosto	292	+ 70	δ Dragón
24	8—9 Agosto	5	+ 55	α Casiopea
25	9—11 Agosto	44	+ 56	η Perseo
26	9—14 Agosto	9	— 19	β Ballena
27	12—13 Agosto	345	+ 50	3084 Bradley
28	12—16 Agosto	61	+ 48	μ Perseo
29	20—25 Agosto	6	+ 11	γ Pegaso
30	21—23 Agosto	291	+ 60	ο Dragón

ÉPOCAS Y POSICIONES EN ASCENSIÓN RECTA Y DECLINACIÓN DEL CENTRO DE EMANACIÓN DE LOS PRINCIPALES ENJAMBRES DE ESTRELLAS FUGACES.

(Continuación)

Números	ÉPOCAS	AR	D	Estrella próxima
31	23—Ag'to. 1 Se'bre.	232°	+ 41°	α Lira
32	25—30 Agosto....	237	+ 65	η Dragón
33	3 Septiembre.....	354	+ 38	14 Andrómeda
34	3—14 Septiembre..	346	+ 3	β - γ Peces
35	6—8 Septiembre...	62	+ 37	ϵ Perseo
36	8—10 Septiembre..	78	+ 23	ζ Toro
37	13 Septiembre.....	68	+ 5	236 Piazzi IV ^h
38	15—20 Septiembre.	10	+ 35	β Andrómeda
39	15 y 22 Septiembre.	6	+ 11	γ Pegaso
40	20—21 Septiembre.	103	+ 63	42 Jirafa
41	21—22 Septiembre.	74	+ 44	α Cochero
42	21 y 25 Septiembre.	30	+ 36	β Triángulo
43	21 Septiembre.....	31	+ 18	α Aries
44	29 Se'bre. 9 Octubre	24	+ 17	γ Aries
45	7 Octubre.....	31	+ 18	α Aries
46	8 Octubre.....	43	+ 56	η Perseo
47	15 y 29 Octubre....	108	+ 23	δ Gemelos
48	18—20 Octubre....	90	+ 15	ν Orión
49	18—27 Octubre....	108	+ 12	β Can Menor
50	20—27 Octubre....	228	+ 62	α Cefeo
51	20—25 Octubre....	112	+ 30	β Gemelos
52	Octubre.....	29	+ 8	ξ^1 Ballena
53	31 Octubre 4 N'bre.	43	+ 22	ϵ Aries
54	1—8 Noviembre....	58	+ 20	A Toro
55	13—14 Noviembre..	53	+ 32	σ Perseo
56	13—14 Noviembre..	149	+ 23	ζ León
57	13—14 Noviembre.	279	+ 56	2348 Bradley
58	16 y 25—28 Nov'bre.	154	+ 40	μ Osa Mayor
59	20 y 27 Noviembre..	62	+ 22	ω^2 Toro
60	27 Noviembre.....	25	+ 43	γ Andrómeda

ÉPOCAS Y POSICIONES EN ASCENSIÓN RECTA Y DECLINACIÓN DEL CENTRO DE EMANACIÓN DE LOS PRINCIPALES ENJAMBRES DE ESTRELLAS FUGACES.

(Continuación)

Números	ÉPOCAS	AR	D	Estrella próxima
48	28 Noviembre.....	328°	+ 62'	α Cefeo
44	1 Diciembre.....	43	+ 56	η Perseo
59	1—10 Diciembre...	117	+ 32	α-β Gemelos
60	6 Diciembre.....	80	+ 23	ζ Toro
61	6—13 Diciembre...	149	+ 41	25† Piazzi IX ^h
62	9—12 Diciembre...	107	+ 33	α Gemelos
63	10—12 Diciembre..	130	+ 46	ι Osa Mayor

N. 12. — Flujo considerable de estrellas que ha producido muchas veces numerosas caídas de meteoros. Los Anales chinoscos dán desde varios siglos antes de nuestra era, datos sobre este interesante fenómeno. Este enjambre está vinculado al cometa I, de 1861.

N. 17.— Solamente observable en nuestro hemisferio; este enjambre fué notablemente abundante en 1840 y en 1865.

Agosto 9 á 14.— Durante este período aparece el abundante enjambre de corpúsculos, que lleva el nombre de *Corriente de San Lorenzo*. El número de puntos de divergencia visibles es muy grande, y llega, según J. J. SCHMIT, á la cantidad de 40.

N. 25.— Centro de una región elíptica muy alargada. Este flujo está en conexión con el cometa III de 1862.

N. 54.— Es el enjambre tan conocido por los Leónides que circula en la órbita del cometa I. de 1866. El número de meteoros percibidos llega á su máximun después de los períodos sucesivos distanciados unos de otros de mas ó menos 33 años.

N. 58.— Centro de una región de emanación muy extendida y muy irregular. Este enjambre está en conexión con el cometa Biela, ha dado lugar en 1872 y en 1885 á un gran flujo de estrellas.

Diciembre 6 á 13.— Los enjambres de esta época generalmente no encierran actualmente muchos de estos corpúsculos, pero hubo en esta época en el pasado, lluvias de estrellas de una intensidad excepcional.

M A R E A S

MAREAS

Y DECLINACIÓN DE LA BRÚJULA EN LOS PUERTOS DE LA REPÚBLICA

PARA EL AÑO 1898

El Sol y la Luna, por su atracción combinada sobre las aguas del mar, determinan el fenómeno de las mareas.

La resultante de esta doble atracción varía cada día con las posiciones relativas de estos dos astros y alcanza su máximo hácia las sizigias, en cuyo caso la alta mar solar se suma á la alta mar lunar, porque ambas atracciones se ejercen en la misma dirección.

Pero no sucede lo mismo hácia la época de las cuadraturas, en que los dos astros obran en direcciones rectangulares: á la alta mar lunar corresponde la baja mar solar y la marea es la diferencia de las dos mareas parciales. Entre las sizigias y las cuadraturas, el Sol tiene tendencia más ó ménos grande á aumentar ó disminuir la marea lunar.

La altura de las mareas varía con las declinaciones del Sol y de la Luna y con las distancias de estos astros á la tierra. Es tanto mayor cuanto más próximos están el Sol y la Luna, de la tierra y del plano del ecuador.

Así las más fuertes mareas se producen cuando tienen lugar los equinoccios, siempre que la Luna esté en el perigeo y muy cerca del plano del ecuador; y las más débiles, hácia los solsticios, siempre que la Luna se halle en el apogeo y con una declinación grande. Por otra parte, se ha notado que cuanto más se eleva el mar en flujo tanto más desciende en el refluo siguiente

Los vientos, causa principal de las irregularidades del movimiento del mar, producen en las mareas variaciones accidentales.

En todos los puertos del Océano se ha encontrado que la marea más alta no tiene lugar el día mismo de la sizigia, sinó día y medio después; que la pleamar que tiene lugar en

el momento de la sизigia es la que resulta de las atracciones del Sol y de la Luna 36^h antes. Así la marea observada en un día cualquiera, es precisamente la determinada por las posiciones del Sol y de la Luna 36^h antes.

En la época de los equinoccios, cuando la Luna nueva ó llena se encuentra á sus distancias medias de la tierra, el tiempo transcurrido entre su pasaje por el Meridiano de un puerto y el instante de la pleamar que sigue á ese pasaje es siempre el mismo: se llama *establecimiento del puerto*. El establecimiento del puerto es pues el retardo de la pleamar sobre el pasaje de la Luna por el Meridiano, el día de una sизigia equinoccial. Este retardo constante, proviene de circunstancias locales, así como de la configuración de las costas. — A menudo es muy diferente para dos puertos próximos, porque las circunstancias locales, sin cambiar en nada las leyes de la marea, influyen más ó menos la magnitud de éstas en un puerto así como su establecimiento.

En los días de Luna nueva y llena, el instante en que los dos astros ejercen su mayor acción relativamente á un puerto, es el que corresponde al pasaje de la Luna por el Meridiano del puerto.

Para los demás días, este instante precede algunas veces y otras sigue al pasaje de la Luna por el meridiano, no separándose de éste en mucho en ningún caso, porque la Luna, á causa de su proximidad á la tierra, produce en muchos puertos una marea que es en término medio tres veces la que resulta de la acción del Sol.

Cálculo de la hora de pleamar

En los cuadros que van á continuación damos, en el 1° que es extraído de la *Connaissance des temps* para 1897, las alturas de las mareas mayores durante el año con el tiempo medio de la Plata correspondiente.

Han sido calculadas por la fórmula dada por LAPLACE en la *Mécanique Céleste*, tomo II, tomando como *Unidad de altura* la mitad de la altura media de la *marea total*, que llega uno ó dos días después de la sизigia, en momentos en que el Sol y la Luna están en el ecuador y á sus distancias medias de la Tierra. Las alturas contenidas en este cuadro

·sirven para calcular la altura de una marca mayor en un puerto dada. Al efecto se multiplica la altura sacada del cuadro por una constante especial para cada puerto y que se llama *unidad de altura*. Es la mitad de la oscilación total comprendida entre la alta y baja mar equinoccial en el puerto. Para obtener este número con exactitud en un lugar dado, se deben practicar numerosas observaciones de altas y bajas mareas equinocciales y tomar su promedio.

El cuadro II da á conocer los valores del establecimiento del puerto y la unidad de altura para varios puntos de las costas de la República. A estos números no se les puede considerar sinó como aproximados, por haber sido deducidos en su totalidad de las cartas marinas; los modificaremos á medida que lleguen á nuestro poder datos más exactos. Hemos añadido una tercera columna en que se da el valor de la declinación en la brújula para el puerto.

Hemos calculado la Tabla III que contiene para cada día del año y para el momento del paso de la Luna por el Meridiano el día indicado, los valores de la expresión

$$A = 30,6 \frac{q'^3 \cos^2 \delta'}{q^3 \cos^2 \delta}$$

en la que q , q' , δ , δ' representan respectivamente los semi-diámetros y declinaciones del Sol y de la Luna que corresponden al instante que antecede de 36 horas al paso de la Luna por el Meridiano.

Y si llamamos:

E = al establecimiento del puerto,

T = al tiempo del paso de la Luna por el meridiano, el día indicado en el lugar considerado,

t = al instante de la pleamar que sigue inmediatamente á T ,

$\Delta\alpha$ = al exceso de la ascensión recta verdadera del Sol sobre la de la Luna,

Se tendrá según la fórmula de LAPLACE:

$$C = \frac{1}{30} \text{arc tang} \frac{\sin 2\Delta\alpha}{A + \cos 2\Delta\alpha}$$

$$e = E - 19^m$$

y

$$t = T + C + e$$

La cantidad e constante para cada puerto pero que varía del uno al otro, necesita una explicación. Desde que el establecimiento del puerto es el atraso $t - T$ de la pleamar sobre el tiempo T del paso de la Luna por el meridiano, en el día de una sízigia equinoccial cuando la Luna se encuentra á su distancia media de la Tierra, en esta época se tiene que $\Delta\alpha$ es igual poco más ó ménos á $1^{\text{h}} 12^{\text{m}}$, ó sea 18° ; porque 36 horas antes de la sízigia la ascensión recta del Sol sobrepasa á la de la Luna de esta cantidad media. Podemos entonces calcular A y C para dicha época, tomando los valores medios de q, q', δ, δ' que corresponden á la sízigia equinoccial, y así se encuentra $C = 19^{\text{m}}$; tenemos entonces:

$$t = T + 19^{\text{m}} + e$$

y como en las sízigias se tiene por definición

$$t - T = E$$

se deduce que

$$e = E - 19^{\text{m}}$$

y en fin, tendremos para el instante de una pleamar cualquiera

$$t = T + C + E - 19^{\text{m}}$$

El valor de C está dado en la Tabla IV que hemos extraído del *Annuaire du Bureau des Longitudes*. Sus argumentos son A y $\Delta\alpha$ ó sea la diferencia entre las ascensiones rectas del Sol y de la Luna para el instante 36^{h} anterior á T . La corrección C tiene el signo que corresponde al valor de $\Delta\alpha$ y que está indicado en las dos primeras columnas verticales.

En todo rigor se debería calcular el tiempo del paso de la Luna por el meridiano del puerto según la manera indicada en la pág. 99, pero bastará siempre emplear directamente el tiempo del paso por el Meridiano de La Plata tal como se encuentra en el almanaque para la fecha dada.

Para obtener $\Delta\alpha$ sería preciso buscar en las efemérides astronómicas los valores de las ascensiones rectas del Sol y de la Luna que no están contenidas en nuestro almanaque; pero se puede obtener $\Delta\alpha$ con exactitud suficiente de la manera siguiente:

Representando siempre por T el tiempo del paso de la Luna por el meridiano el día indicado, llamemos T_2 el que corresponde al paso de la Luna dos días antes, T_1 el de la víspera y pongamos

$$\Delta T = T_1 - T_2$$

El tiempo T_2 es la diferencia en ascensión recta en el Sol medio y la Luna al instante T_2 es decir, dos días lunares antes de T ; y para obtener esta diferencia para el instante que antecede á T de 35^h , bastará añadir á T_2 el producto de ΔT por $0,55$ que representa el valor medio de la mitad del día lunar, tomando el día como unidad, y á fin de pasar de esta diferencia, que corresponde á la ascensión recta media del Sol, al valor de $\Delta\alpha$ será preciso añadirle siempre el tiempo verdadero á medio día medio, sacado del almanaque. De manera que si llamamos ε á este último elemento, tendremos:

$$\Delta\alpha = T_2 + 0,55 \Delta T + \varepsilon$$

EJEMPLO: Calcular para Bahía Blanca (Puerto Belgrano) la hora de pleamar el día 8 de Noviembre de 1898.

Los datos son:

Tabla III $A = 26,4$

Cuadro II $E = 5^h 0^m$

Almanaque el 8 $T = 20 0$

“ 7 $T_1 = 19 17$ } $\Delta T = 42^m$

“ 6 $T_2 = 18 35$ }

$\varepsilon = 0^h 16^m$

entonces

$$\Delta\alpha = 18^h 35^m + 42^m \times 0,55 + 16^m = 19^h 14^m = -4^h 46^m$$

y en fin, con $26,4$ y $-4^h 46^m$ la tabla IV nos dá

$$C = -35^m$$

luego: hora de la pleamar

$$t = 20^h - 35^m + 5^h - 19^m = 24^h 6^m \text{ ó sea } 0^h 6^m \text{ p. m. del día 9.}$$

Si se quiere conocer la altura de la marea correspondiente á la sizigia del 20 de Mayo en Bahía Blanca (Puerto Belgrano) el cuadro I nos dá para la altura $0^m,77$ y el II, $3,66$ metros como unidad de altura del puerto.

Luego tendremos:

$$\text{Altura de la marea} = 0,77 \times 3,66 = 2,82 \text{ metros}$$

CUADRO I

MAREAS MAS GRANDES DEL AÑO 1898

MES	LUNA	SIZIGIA		ALTURA DE LA MAREA
		Dias	Horas	
Enero	L. LL.	7	8 33 p. m.	0,81
	L. N.	22	3 33 a. m.	1,03
Febrero	L. LL.	6	2 32 p. m.	0,94
	L. N.	20	3 49 p. m.	1,05
Marzo	L. LL.	8	5 37 a. m.	1,03
	L. N.	22	4 46 a. m.	1,00
Abril	L. LL.	6	5 28 p. m.	1,04
	L. N.	20	6 29 p. m.	0,90
Mayo	L. LL.	6	2 42 a. m.	1,00
	L. N.	20	9 7 a. m.	0,77
Junio	L. LL.	4	10 20 a. m.	0,96
	L. N.	19	0 23 a. m.	0,72
Julio	L. LL.	3	5 20 p. m.	1,00
	L. N.	18	3 55 p. m.	0,80
Agosto	L. LL.	2	0 37 a. m.	1,06
	L. N.	17	6 42 a. m.	0,90
	L. LL.	31	8 59 a. m.	1,08
Septiembre	L. N.	15	8 18 p. m.	0,98
	L. LL.	29	7 19 p. m.	1,04
Octubre	L. N.	15	8 46 a. m.	1,00
	L. LL.	29	8 26 a. m.	0,94
Noviembre	L. N.	13	8 29 p. m.	0,97
	L. LL.	28	0 48 a. m.	0,80
Diciembre	L. N.	13	7 51 a. m.	0,98
	L. LL.	27	7 48 p. m.	0,76

CUADRO II. (Continuación)

Establecimiento del puerto, unidad de altura y declinación de la aguja de la brújula para 1898

LUGARES	Estable- cimiento del puerto	UNIDAD DE ALTURA	Declinación de la aguja para 1898	AUTORIDADES
Punta Piedras.....	h m	2.10	0	Dirección de Hidrografía
Bahía San Borombón.....	11 15	2.10	—	Madrid 1803
Cabo San Antonio.....	10 45	1.94	—	" "
Punta Médano.....	10 0	—	8 42 E	Fizroy 1834
Cabo Corrientes.....	11 0	—	—	" "
Bahía Blanco (Entrada).....	10 0	—	—	" "
Puerto Belgrano (Bahía Blanca) ..	5 0	3m66	12 12	" 1333
Bahía Unión.....	6 0	3 66	12 37	" "
Bahía San Blas (Entrada).....	3 10	3,66	12 52	" 1834
Punta Rubio.....	1 30	3,66	—	" "
Punta Rasa.....	2 0	—	—	" "
Río Negro.....	12 0	4,27	13 38	" "
Puerto San Antonio.....	11 0	5,49 á 9,14	13 34	" "
Bahía San José.....	10 45	6,10 á 9,14	—	" "
Punta del Norte (Pen. San José)....	10 0	—	—	" "
Punta de los Baldes (")....	9 45	—	—	" "
Punta Delgada (")....	9 30	—	—	" "
Golfo Nuevo.....	8 15	—	—	" "
Puerto Madryn (Golfo Nuevo).....	7 0	3,05	—	" "
Bahía Cracker.....	7 15	4,11	15 16	Buque Inglés "Volage" 1876
	7 15	3,96	15 11	" "

C U A D R O I I. (Continuación)

Establecimiento del puerto, unidad de altura y declinación de la aguja de la brújula para 1898

LUGARES	Establecimiento del puerto	UNIDAD DE ALTURA	Declinación de la aguja para 1898	AUTORIDADES
Rio Chubut (Entrada).....	h m	2,74	—	Fitzroy 1834
Punta Tombo.....	5 30	—	—	" "
Puerto S. Elena.....	4 30	5,18	16 02 E	" "
Puerto Huevo.....	4 0	5,18	14 56 "	Buque Francés "Forbin"
Isla de Tovas.....	3 45	5,49	15 11 "	" "
Bahia Solano.....	1 45	—	—	Fitzroy 1834
Cabo Tres Puntas.....	4 0	—	—	" "
Puerto Deseado.....	0 52	5,64	17 12 "	Annuaire des Marées des Côtes de France pour 1885 par M. Hatt.
Sea Bear (Bahia).....	12 45	6,71	17 17 "	Buque Inglés "Beagle" 1828
Cabo Dañoso.....	11 0	—	—	" " 1834
Puerto San Julián.....	10 26	9,14	18 38 "	Annuaire des Marées des Côtes de France pour 1838 par M. Hatt.
Puerto Santa Cruz.....	16 16	12,19	19 03 "	Buque Inglés "Beagle" 1834
Bahia Coy.....	9 30	12,19	19 42 "	" "
Puerto Gállegos.....	8 22	4 02	—	" "
San Esteban (Malvinas).....	7 54	—	—	Annuaire des Marées des Côtes de France pour 1888 par M. Hatt.
Albemarl (")	7 35	—	—	" "
Cabo Virgenes.....	7 52	10,97 á 12,80	18 57 "	" "
Cabo Dungeness (Estr. Magall)....	8 3)	10,97 á 13,41	—	Buque Inglés "Nassau" 1867-8
Bahia San Yago.....	9 27	6 10	—	" "

CUADRO II. (Continuación)

Establecimiento del puerto, unidad de altura y declinación de la aguja de la brújula para 1898

LUGARES	Estable- cimiento del puerto	UNIDAD DE ALTURA	Declinación de la aguja para 1898	AUTORIDADES
Bahía Posesión (Estr. Magall.).....	h m	10,97 á 12,80	° 19 59 E	Buque Inglés "Nassau" 1867-7
Banco Tritón (")	9 0	4,57	—	" " " " " "
Bahía Gregory (")	9 30	6,40	—	" " " " " "
Punta Gracia (")	10 17	2,44	20 21 "	" " " " " "
Puerto Oazy (")	10 18	2,13	—	" " " " " "
Puerto Pecket (")	9 30	2,13	—	" " " " " "
Bahía Laredo (")	11 0	2,13	—	" " " " " "
Punta Arenas (")	12 0	1,52	—	" " " " " "
Cabo Peñas (Tierra del Fuego).....	4 0	—	—	" " " " " "
Cabo San Pablo (")	5 30	—	—	" " " " " "
Puerto Cook (I. de los Estados)....	5 30	—	17 32 "	Buque Francés "Romanche" 1882-3
Bahía Buen Suceso (T. del F.).....	4 3	1,83 á 2,44	18 42 "	Fitzroy 1830
Lennox Cove (I. Lennox).....	4 40	2,44	19 27 "	" " " " " "
Rada de Goree.....	4 0	2,50	—	" " " " " "
Bahía Moat (C. Beagle).....	—	—	18 30 "	" " " " " "
Banner Cove (I. Picton).....	4 30	2,20	18 52 "	Buque Francés "Romanche" 1882-3
Fondeadero Packewaia (C. Beagle)	3 30	2,20	—	" " " " " "
Bahía Ushuaia (C. Beagle).....	3 58	2,20	19 06 "	" " " " " "
Bahía Fleuriais (C. Beagle).....	3 18	2,20	20 51 "	" " " " " "
Bahía de la Romanche (C. Beagle).	—	—	19 37 "	" " " " " "

C U A D R O I I . (*Conclusión*)

Establecimiento del puerto, unidad de altura y declinación de la aguja de la brújula para 1898

LUGARES	Estable- cimiento del puerto	UNIDAD DE ALTURA	Declinación de la aguja para 1898	AUTORIDADES
Bahía de las Ballenas (I. O'Brien).	h 2 m 5	1,75	19 47 E	Buque Francés "Romanche" 1882-3
Fondeadero Steward (I. Steward).	2 50	1,20	—	Eitzroy 1830
Islas Week (C. Beagle).....	2 0	1,20	—	"
Puerto Laura.....	1 0	1,80	—	"
Bahía Latitud.....	2 5	1,50	—	"
Bahía dislocación.....	1 40	—	—	Annuaire des Marés des Côtes de France 1883 par M. Hatt.
Christmas Sound.....	2 26	1,20	—	Buque Francés "Romanche" 1832-3
Isla Packsaddle.....	2 30	1,80	20 50 "	Romanche 1882-3.
Rada Isla Burt.....	2 10	1,10	19 52 "	"
Bahía San Bernardo (Orange).....	2 36	2,80	19 10 "	"
Islas Otter (Woolleston).....	3 46	2,80	19 00 "	"
Golfo del medio (Woolleston).....	3 30	—	—	Fitzroy 1834
Bahía San Martín (I. Hermit).....	3 50	2,40	19 58 "	Tte. Kandal 1828
Ensenada (I. Hoste).....	4 17	2,10	—	Romancege 1882-3
Bahía Indiana (I. Hoste).....	4 50	2,20	19 30 "	"

La Plata.....	} Declinación de la brújula.....	7°54' N.E.
Inclinación.....		29°16' S.

1897

TABLA III

Valor del número A.

DIAS	Enero	Febrero	Marzo	Abril	Mayo	Junio	DIAS
1	27,5	20,7	19,5	21,6	28,0	35,4	1
2	25,6	20,2	19,3	23,5	30,1	35,6	2
3	25,0	20,5	19,7	25,3	31,8	35,3	3
4	22,5	21,0	20,6	27,3	33,0	84,9	4
5	21,7	22,2	22,1	29,0	33,4	34,6	5
6	21,4	23,8	23,9	30,1	33,1	35,0	6
7	21,8	25,5	25,7	30,4	32,1	35,8	7
8	22,7	27,0	27,3	30,0	31,3	36,7	8
9	24,0	28,3	28,4	29,0	31,0	37,1	9
10	25,7	29,0	28,9	27,8	31,3	36,8	10
11	27,4	29,1	28,5	27,2	31,9	35,8	11
12	29,0	28,4	27,5	27,0	32,6	34,1	12
13	30,2	27,5	26,4	27,4	32,9	32,0	13
14	30,9	26,5	25,5	28,2	32,8	29,7	14
15	31,0	26,0	25,0	29,1	32,1	27,5	15
16	30,6	26,2	25,3	29,7	30,8	26,0	16
17	29,9	26,8	26,2	29,5	29,1	24,8	17
18	29,2	28,9	27,2	29,0	27,3	—	18
19	29,1	—	28,2	27,9	25,8	24,2	19
20	29,5	29,2	28,7	—	—	24,2	20
21	—	29,9	—	26,4	24,3	24,8	21
22	30,5	29,8	28,5	24,6	23,3	25,9	22
23	31,5	29,0	27,7	23,1	22,9	27,4	23
24	32,4	27,4	26,2	21,9	23,2	29,1	24
25	32,2	25,5	24,4	21,2	24,0	30,9	25
26	31,3	23,5	22,6	21,0	25,3	32,5	26
27	29,6	21,6	20,6	21,5	27,1	33,8	27
28	27,6	20,3	20,1	22,5	29,1	34,6	28
29	25,5	—	19,6	24,0	31,0	33,9	29
30	23,5	—	19,6	25,9	32,9	33,9	30
31	21,9	—	20,3	—	34,4	—	31

TABLA III

Valor del número A. (Continuación)

DIAS	Julio	Agosto	Septiembre	Octubre	Noviembre	Diciembre	DIAS
1	34,7	33,8	33,2	27,7	22,0	22,5	1
2	34,6	35,4	31,9	25,7	21,2	23,2	2
3	35,1	36,6	30,0	23,6	21,1	24,1	3
4	35,2	36,6	27,6	21,9	21,5	25,4	4
5	37,5	35,4	25,2	20,8	22,3	26,7	5
6	38,5	33,4	23,2	20,3	23,4	28,1	6
7	38,6	31,6	21,5	20,3	24,8	29,3	7
8	37,8	28,0	20,7	20,9	26,4	30,2	8
9	35,9	25,5	20,4	21,9	28,5	30,9	9
10	33,5	23,7	20,8	23,2	29,0	31,1	10
11	30,9	22,4	21,5	24,7	29,9	31,1	11
12	28,5	21,9	22,8	26,2	30,1	—	12
13	26,2	21,9	24,3	27,5	—	31,2	13
14	24,8	22,4	25,7	28,2	29,9	31,6	14
15	23,7	23,5	—	—	29,5	32,5	15
16	23,5	—	26,9	23,4	29,3	33,7	16
17	23,8	25,0	27,6	28,1	29,5	34,9	17
18	—	27,0	27,9	30,0	30,2	35,3	18
19	24,7	27,6	27,7	26,7	31,1	35,1	19
20	25,9	28,6	26,9	26,5	32,0	34,0	20
21	27,5	29,0	26,2	26,8	32,5	32,2	21
22	29,0	29,1	25,8	27,6	32,4	30,2	22
23	30,3	28,7	25,7	28,7	31,6	27,9	23
24	31,2	28,1	26,4	29,8	30,2	25,9	24
25	31,8	27,4	27,7	31,5	28,5	24,3	25
26	31,9	26,2	29,0	30,5	26,7	23,2	26
27	31,6	27,9	30,3	29,9	25,0	22,6	27
28	31,3	29,1	31,9	28,6	23,6	22,6	28
29	31,1	30,6	30,7	26,9	22,7	23,1	29
30	31,4	32,3	29,5	25,0	22,3	23,9	30
31	32,3	33,3	—	23,3	—	25,0	31

TABLA IV

DIFERENCIA <i>de ascensión recta</i>		CORRECCIÓN C									
—	+	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
h m	h m	m	m	m	m	m	m	m	m	m	m
0 0	12 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	50	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3
20	40	7	7	6	6	6	6	6	6	6	5
30	30	11	10	10	10	9	9	9	9	9	8
40	20	14	13	13	12	12	12	12	11	11	11
50	10	18	17	17	16	16	15	15	14	14	13
1 0	11 0	21	20	20	19	19	18	17	17	16	16
10	50	25	24	23	22	21	21	20	20	19	19
20	40	28	27	26	25	25	24	23	22	22	21
30	30	32	30	29	28	27	26	26	25	24	23
40	20	35	34	32	31	30	29	28	27	27	26
50	10	33	37	35	34	33	32	31	30	29	28
2 0	10 0	41	40	38	37	36	34	33	32	31	30
10	50	44	43	41	40	33	37	36	34	33	32
20	40	47	46	44	42	41	39	38	37	35	34
30	30	50	48	46	45	43	41	40	39	37	36
40	20	53	51	49	47	45	43	42	40	39	38
50	10	56	53	51	49	47	45	44	42	41	39
3 0	9 0	58	55	53	51	49	47	45	44	42	41
10	50	60	58	55	53	51	49	47	45	43	42
20	40	62	59	57	54	52	50	48	46	44	43
30	30	64	61	58	55	53	51	49	47	45	43
40	20	66	62	59	56	54	51	49	47	45	43
50	10	67	63	60	57	54	52	49	47	45	43
4 0	8 0	67	63	60	57	54	51	49	47	45	43
10	50	67	63	60	56	53	51	48	46	44	42
26	40	67	63	59	56	52	50	47	45	43	41
30	30	66	61	57	55	51	48	45	43	41	39
40	20	64	59	55	51	48	46	43	41	39	37
50	10	61	56	52	48	45	42	40	38	36	34
5 0	7 0	56	52	48	44	41	38	36	34	32	30
10	50	51	46	42	39	36	34	32	30	28	27
20	40	43	39	35	33	30	28	26	25	23	22
30	30	35	31	28	26	24	22	21	19	18	17
40	20	24	22	29	18	16	15	14	13	12	12
50	10	12	11	10	9	8	8	7	7	6	6
6 0	6 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
—	+	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27

TABLA IV. (Conclusión)

DIFERENCIA <i>de ascensión recta</i>		CORRECCIÓN C									
—	+	28	29	30	31	32	34	36	38	40	42
h m	h m	m	m	m	m	m	m	m	m	m	m
0 0	12 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
		5	5	5	5	5	5	4	4	4	4
		8	8	8	7	7	7	7	6	6	6
		10	10	10	10	9	9	9	8	8	8
		13	13	12	12	12	11	11	10	10	10
1 0	11 0	16	15	15	14	14	13	13	12	12	11
		18	18	17	17	16	16	15	14	14	13
		20	20	19	19	18	18	17	16	15	15
		23	22	22	21	21	20	19	18	17	16
		25	24	24	23	23	21	21	20	19	18
		27	27	26	25	25	23	22	21	20	20
2 0	10 0	29	29	28	27	26	25	24	23	22	21
		31	31	30	29	28	27	25	24	23	22
		33	32	31	31	30	28	27	26	24	23
		35	35	33	32	31	30	28	27	26	24
		37	36	35	34	33	31	29	28	27	25
		38	37	36	35	34	32	30	29	27	26
3 0	9 0	39	38	37	36	35	33	31	30	28	27
		40	39	38	37	36	34	32	30	29	27
		41	40	38	37	36	34	32	30	29	27
		42	40	39	38	36	34	32	31	29	28
		42	40	39	38	36	34	32	30	29	27
		42	40	39	37	36	34	32	30	28	27
4 0	8 0	41	40	38	37	36	33	31	29	28	26
		40	39	37	36	35	32	30	29	27	25
		39	38	36	35	33	31	29	27	26	24
		37	36	34	33	32	29	28	26	24	23
		35	34	32	31	30	27	26	24	23	21
		32	31	30	28	27	25	23	22	20	19
5 0	7 0	29	28	26	25	24	22	22	19	18	17
		25	24	23	22	21	19	18	17	16	15
		21	20	19	18	17	16	15	14	13	12
		16	15	15	14	13	12	11	10	10	9
		11	10	10	9	9	8	8	7	7	6
		6	5	5	5	5	4	4	4	3	3
6 0	6 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
—	+	28	29	30	31	32	34	36	38	40	42

POSICIONES GEOGRÁFICAS

POSICIÓN GEOGRÁFICA

DE LOS

Principales puntos de la República Argentina

Y PAISES LIMITROFES

LUGAR	Latitud		LONGITUD						Autoridades		
	Sur		Oeste de Greenwich		Del meridiano de La Plata						
	o	"	o	"	h	m	s				
Ajó (Prov. de Buenos Aires)	36	24	33	56	54	45	0	4	5,4	E	"
Alvear " " "	33	2		59	53		0	8	8	O	"
Angol (República de Chile)	37	50		72	15		0	57	16	O	M.
Arrecifes Prov. B. Aires...	34	4		69	4		0	24	16	O	E.
Asunción Rep. Paraguay)..	25	16	49	57	40	6	0	1	4,0	E	C.T.
Ayacucho (Prov. B. Aires..)	37	10		58	26		0	2	0	O	E.
Azul " " "	36	47		59	50		0	7	36	O	"
Bahía Blanca " " "	38	45		62	39		0	18	52	O	M.
Balcaree " " "	37	51		53	13		0	1	8	O	E.
Baradero " " "	33	47		59	27		0	6	4	O	"
Bolivar " " "	36	14		61	5		0	12	36	O	"
Bragado " " "	35	7		60	27		0	10	4	O	"
Brandzen " " "	35	10		58	12		0	1	4	O	"
Brown " " "	34	48		58	21		0	1	40	O	"
Buenos Aires (Rep. Argent.)	34	36	30	58	22	20	0	1	44,9	O	O.C.
Callao (Rep. del Perú).....	12	3	53	77	8	20	0	16	48,9	O	"
Candelaria (Misiones).....	27	28	14	55	53	30	0	8	10,4	E	H.
Cañuelas (Prov. de B. Aires)	34	22		53	30		0	2	16	O	E.
Carhué " " "	37	12		62	42		0	19	4	O	"
Carmen de Areco (P. B. A.)	34	23		57	46		0	0	40	E	"
Castelli " "	36	6		58	4		0	0	32	O	"
Catamarca (R. Argentina)..	28	26		66	13		0	33	8	O	M.
Chacabuco (Prov. B. Aires).	34	38		60	26		0	10	0	O	E.
Chascomús " " "	35	35		57	59		0	0	12	O	"
Chivilcoy " " "	34	53		59	59		0	8	12	O	"
Chubut (Rep. Argentina)...	43	30		65	13		0	29	8	O	M.
Colorada (Prov. de B. Aires)	39	45		62	8		0	16	48	O	"
Copiapó (Rep. de Chile).....	27	20		70	57	45	0	52	7,3	O	C.T.
Coquimbo " " ".....	29	55	10	71	21	10	0	53	40,3	O	"
Córdoba (Rep. Argentina)..	31	25	15	64	12	0	0	25	3,6	O	O.C.
Corrientes " " "....	27	27	56	58	49	48	0	3	34,8	O	"

POSICION GEOGRAFICA

De los principales puntos de la República Argentina y países limítrofes

(Continuación)

LUGAR	Latitud		LONGITUD				Autoridades				
	Sur		Oeste de Greenwich	Del meridiano de La Plata							
	o	"	o	"	h	m	s				
Dolores (Prov. B. Aires)...	36	20	57	39	0	1	8	E	E.		
Ensenada " " ..	34	52	57	53	0	0	12	E	"		
Exalt. de la Cruz (P. B. A.)	34	18	59	3	0	4	28	O	"		
Giles (Prov. Buenos Aires)	34	27	59	25	0	5	56	O	"		
Goya (República Argentina)	29	9	65	16	3	0	5	19,8	O	O.C.	
Guaminí (Prov. B. Aires)...	37	1	62	23	0	17	48	O	E.		
Hornos (Cabo de) (R. Arg.)	55	58	40	67	10	0	37	20,3	O	C.T.	
Iquique República del Perú)	20	12	30	70	11	20	0	49	0,9	O	"
Juarez (Prov. de B. Aires).	37	41	59	45	0	7	16	O	E.		
Jujuy (República Argentina)	24	10	65	22	18	0	29	41,8	O	O.C.	
Junin (Prov. Buenos Aires).	34	36	60	56	0	12	0	O	E.		
La Paz República Argentina)	30	44	27	59	38	18	0	6	48,8	O	O.C.
La Plata (Observatorio)....	34	54	30	57	56	6	0	0	O	"	
La Rioja (Rep. Argentina)..	29	15	67	12	0	37	4	O	M.		
Las Conchas (P. B. Aires).	34	25	58	32	0	2	24	O	E.		
Las Flores " " .	36	1	59	2	0	4	24	O	"		
Las Heras " " .	34	56	58	54	0	3	52	O	"		
Lima (República del Perú).	12	3	6	77	2	39	0	16	26,2	O	C.T.
Lincoln (Prov. B. Aires)...	34	52	61	29	0	14	12	O	E.		
Lobos " " ..	35	12	59	3	0	4	28	O	"		
Lomas de Zamora (P. B. A.)	34	46	58	21	0	1	40	O	"		
Luján (Provincia B. Aires)	34	24	59	4	0	4	32	O	"		
Magdalena " " .	35	6	57	28	0	1	52	E	"		
Maipú " " .	36	52	57	57	0	0	4	O	"		
Maldonado (R. Uruguay)..	34	58	15	54	56	57	0	11	56,6	E	C.T.
Marcos Paz (Prov. B. Aires)	34	52	58	46	0	3	20	O	E.		
Matanzas " " ..	34	41	58	30	0	2	16	O	"		
Mejillones (Rep. de Chile).	23	5	15	70	29	8	0	50	12,1	O	C.T.
Mendoza (Rep. Argentina).	32	53	6	68	19	40	0	43	31,3	O	O.C.
Mercedes (Prov. B. Aires).	34	40	59	24	0	5	52	O	E.		
Merlo " " .	34	40	58	41	0	3	0	O	"		
Monte " " .	35	28	58	47	0	3	24	O	"		
Montevideo R. Uruguay).	34	54	33	56	12	45	0	6	55,4	E	C.T.
Moreno Prov. B. Aires....	34	39	58	44	0	8	12	O	E.		
Morón " "	34	40	58	34	0	2	32	O	"		
Navarro " "	35	1	59	14	0	5	12	O	"		
Necochea " "	33	34	58	44	0	3	12	O	"		
Nueve de Julio (P. B. A.)....	35	27	60	50	0	11	36	O	"		
Olavarría (Prov. B. Aires)..	36	54	60	17	0	9	24	O	"		
Paraná (Rep. Argentina)...	31	43	45	60	32	3	0	10	23,8	O	O.C.

POSICION GEOGRAFICA

De los principales puertos de la República Argentina y países limítrofes

(Continuación)

LUGAR	Latitud		LONGITUD				Auteridades			
	Sur		Oeste de Greenwich		Del meridiano de La Plata					
	o	"	o	"	h	m	s			
Patagones (Prov. B. Aires).	40	51	63	18	0	21	23	O	M.	
Paysandú (Rep. Uruguay).	32	13	30	57	26	16	0	1 59,3	O	C.T.
Pehuajó (Prov. B. Aires)....	35	49	62	0	0	16	16	O	E.	
Pergamino " "	33	53	60	28	0	10	8	O	"	
Pilar " "	34	27	58	52	0	3	44	O	"	
Posadas (Misiones).....	27	23	56	6	0	7	20	E	H.	
Potosí (Rep. de Bolivia)....	19	35	18	65	34	25	0	30 33,3	O	C.T.
Pringles (Prov. B. Aires)...	37	56	61	19	0	13	32	O	E.	
Puán " "	37	34	62	42	0	19	4	O	"	
Puerto Deseado (R. Argent.)	47	45	65	54	45	0	31 54,6	O	C.T.	
Puerto Montt (R. de Chile)..	41	28	72	20	0	57	36	O	M.	
Pueyrredón (Prov. B. Aires)	38	2	57	39	0	1	48	E	E.	
Punta Arenas (R. de Chile)..	53	9	42	70	53	2	0	51 47,7	O	C.T.
Quilmes (Prov. B. Aires)....	34	44	58	13	0	1	8	O	E.	
Ramallo " "	33	29	59	53	0	8	8	O	"	
Ranchos " "	35	31	53	17	0	1	24	O	"	
Rauch " "	35	47	69	2	0	4	24	O	"	
Río Cuarto (Rep. Argentina)	33	7	19	64	19	40	0	25 31,3	O	O.C.
Río de Janeiro (R. Brasil)...	22	54	24	43	10	21	0	59 3,0	E	C.T.
Rodríguez (Prov. B. Aires)..	34	36	58	55	0	3	56	O	E.	
Rojas " "	34	12	60	43	0	11	8	O	"	
Rosario (Rep. Argentina)...	32	56	42	60	38	26	0	10 49,3	O	O.C.
Saladillo (Prov. B. Aires)...	35	39	59	44	0	7	12	O	E.	
Salta (Rep. Argentina).....	24	47	65	24	33	0	29 53,8	O	O.C.	
Salto (Prov. Buenos Aires).	34	17	60	13	0	9	8	O	E.	
Salto de Guira (Misiones)...	24	4	47	—	0	—	—		H.	
San A. de Areco (P. B. A.)..	34	14	59	26	0	6	0	O	E.	
San Antonio (Cabo).....	36	19	36	56	45	9	0	4 43,8	E	"
San Felipe (Rep. de Chile)..	32	45	70	33	0	50	48	O	M.	
San Fernando (P. B. Aires)..	34	26	53	30	0	2	16	O	E.	
San Fructuoso (R. Uruguay)	31	42	56	8	0	7	12	E	M.	
San Isidro (Prov. B. Aires)..	34	28	58	23	0	2	8	O	E.	
San J. de Flores " ..	34	30	58	26	0	2	0	O	"	
San Juan (R. Argentina)....	31	30	68	31	18	0	42 20,8	O	O.C.	
San Luis "	33	18	31	66	20	48	0	33 38,8	O	O.C.
San Martín (Prov. B. Aires)	34	35	58	29	0	2	12	O	E.	
San Nicolás " " ..	35	19	60	10	0	8	56	O	"	
San Pedro " " ..	33	41	59	36	0	6	40	O	"	
San Vicente " " ..	35	1	58	23	0	1	48	O	"	
Santa Ana (Misiones).....	27	24	55	55	45	15	0	8 48,4	E	H.

POSICION GEOGRAFICA

De los principales puntos de la República Argentina y países limítrofes

(Conclusión)

LUGAR	Latitud			LONGITUD						Autoridades
	Sur			Oeste de Greenwich		Del meridiano de La Plata				
	o	"	'	o	"	h	m	s	O	
Santa Cruz (Rep. Argentina)	50	6	45	63	24	0	41	52	0	C.T.
Santa Fé "	31	30	13	67	43	10	0	11	83	O.C.
Santiago (Rep. de Chile)...	33	26	42	70	40	31	0	50	57,7	O.C.
Santiago del Estero (R. A.)..	27	48	2	64	15	48	0	25	18,8	O.C.
Soriano (Rep. Uruguay)..	33	23		57	57	0	0	4	0	C.T.
Suipacha (Prov. B. Aires)..	34	47		59	42	0	7	4	0	E.
Tandil " "	37	19		59	5	0	4	36	0	"
Tapalqué " "	36	22		60	0	0	8	16	0	"
Tarija (Rep. de Bolivia)	21	47		64	2	0	24	24	0	M.
Tordillo (Prov. B. Aires)	36	32		57	18	0	2	32	0	"
Trenque-Lauquen "	35	59		62	42	0	19	4	0	"
Tres Arroyos " ...	38	28		60	15	0	9	16	0	"
Tres Puntas (Rep. de Chile).	50	2		75	22	1	9	44	0	C.T.
Tucumán (Rep. Argentina).	26	50	31	65	12	3	0	29	38	O.C.
Valdivia (Rep. de Chile)...	39	53	7	73	25	5	1	1	55,9	O.C.
Valparaiso " " ...	33	2	10	71	38	15	0	54	48,6	"
25 de Mayo (Prov. B. Aires)	35	27		60	8	0	8	48	0	E.
Villa María (R. Argentina).	32	25	5	63	14	33	0	21	13,8	O.C.
Villa Mercedes " ...	33	41	30							"
Villa Occidental " ...	25	6	22							"
Virgenes (Cabo) (R. Argen.)	52	20	10	68	21	84	0	41	41,9	O.C.
Zárate (Prov. Buenos Aires).	34	5		58	54	0	3	52	0	E.

O. C. — Significa: Determinación del Observatorio de Córdoba.

E. — Oficina de Estadística de la Provincia.

C. T. — Connaissance des Temps.

M. — Mapa general de la República Argentina y países limítrofes por G. W. y C. B. Colton y C^o.

" — Determinadas por el Observatorio Astronómico de La Plata.

H. — Determinadas por el Agrimensor don Rafael Hernandez. Estas posiciones han sido extraídas de la obra *Cartas Misioneras*, por don Rafael Hernandez.

RESUMEN

DE LAS

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

Practicadas en La Plata y en las Estaciones Meteorológicas

DE LA

PROVINCIA DE BUENOS AIRES

DURANTE EL AÑO 1896

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE LA PLATA

Resúmen meteorológico del año 1896

Año	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura				Lluvia		Número de observ. de cada viento												
		Media	Promedio		Mínima absoluta	Fecha	Máxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Nebulosidad de 0 a 4	Humedad relativa	N.	N. E.	E.	S. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma
			Mínima	Máxima																
Enero..	60.47	21.4	16.5	26.6	7.3	6	31.4	19	95.3	2.3	71	40	25	27	7	10	12	6	7	52
Febrero	60.97	21.5	15.9	26.7	10.2	25	31.7	2	74.6	3.5	73	14	16	33	14	20	10	6	8	53
Marzo..	60.57	19.8	14.0	25.9	6.9	22	30.1	9	17.2	2.9	76	20	8	17	3	16	0	18	17	87
Abril..	63.28	17.4	12.5	22.6	4.6	16	26.8	13	43.1	3.6	82	18	9	20	5	8	3	8	6	103
Mayo..	64.75	13.6	8.9	18.3	2.8	11	24.1	1	29.0	4.5	88	13	3	6	11	14	6	19	11	103
Junio..	65.33	8.8	4.9	12.6	0.7	17	17.3	1	45.2	6.5	83	11	0	13	19	14	9	23	2	89
Julio..	61.45	11.9	8.3	14.8	2.8	27	21.5	24	91.7	5.7	89	23	8	27	8	16	1	17	13	73
Agosto	63.14	9.8	18.8	14.5	1.5	6	25.1	27	48.7	5.0	87	26	11	19	16	12	9	22	15	56
Se'bre.	61.09	15.1	10.2	19.9	4.3	5	30.4	21	92.8	4.4	84	19	13	25	13	12	12	25	7	54
Octubre	62.92	16.6	11.5	21.9	2.2	8	27.2	15	52.3	4.4	84	33	12	21	5	20	13	8	6	68
Nov'bre	62.18	20.1	14.3	26.0	5.6	11	32.6	26	59.0	4.3	83	30	6	26	8	15	11	21	15	48
Dici'bre	59.31	21.8	16.3	27.3	8.9	14	34.1	10	135.0	7.4	82	9	12	43	17	24	5	25	10	41
Año ...	62.37	16.48	12.68	21.43	0.7	Junio 11	34.1	D'bre 10	784.0	4.5	82.2	256	123	277	126	181	91	198	117	827

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE SAN NICOLÁS

Resumen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +		Temperatura				Lluvia		Número de observ. de cada viento													
	Media	°	Promedio		Minima absoluta	Fecha	Maxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Núm. de dias	Nebulosidad de 0 a 4	Humedad relativa %	N.	N. E.	E. F.	S. F.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma	
			Minima	Maxima																		
Enero...	60.77	23.8	17.2	30.3	8.2	6	36.2	18	87.0	5	2.0	70	30	22	8	3	15	7	2	—	—	6
Febrero...	61.06	23.6	17.3	30.7	10.4	9	35.0	18	58.7	5	1.5	63	6	16	13	3	18	6	1	2	—	22
Marzo...	60.74	21.8	15.4	27.9	7.6	22	34.0	9	83.0	7	1.5	69	18	15	11	1	16	8	4	1	1	19
Abril...	63.33	19.0	13.2	25.0	5.6	15	23.4	4	80.0	7	2.2	75	27	9	5	3	17	1	—	—	—	27
Mayo...	64.40	15.6	9.4	20.2	2.6	11	29.0	1	29.0	4	2.0	76	29	8	6	2	20	5	1	—	—	22
Junio...	65.16	10.3	5.5	14.7	0.2	13	21.0	1	8.0	1	2.8	80	19	6	10	2	36	3	3	—	—	9
Julio...	64.71	12.9	7.7	19.4	2.6	21	25.4	25	45.0	2	2.1	73	33	10	10	0	24	0	0	2	5	6
Agosto...	61.40	18.4	12.1	25.1	8.2	23	30.8	27	6.0	2	1.7	72	20	13	11	7	17	4	2	4	4	15
Septi'bre.	59.95	17.5	11.2	25.9	0.4	4	37.0	24	31.0	6	1.7	80	12	12	20	6	17	8	0	3	3	12
Octubre..	62.15	19.6	12.2	27.5	2.8	8	33.0	14	32.3	8	1.7	70	20	22	17	7	20	1	2	1	4	9
Novi'bre.	57.92	23.1	15.7	30.5	9.2	7	36.4	26	79.0	4	1.7	68	31	8	9	5	20	3	1	4	9	
Dici'bre..	57.99	23.4	17.0	31.1	10.8	16	37.8	10	64.2	11	1.9	71	17	7	24	10	15	3	2	2	2	18
Año.....	61.63	19.07	12.81	25.69	0.2	Junio 13	37.8	Di'bre 10	603.2	62	1.9	73.0	267	148	144	49	235	49	18	25	163	163

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE ARRECIFÉS

Resumen meteorológico del año 1896

Año	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura					Humedad relativa %	Nebulosidad de 0 a 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento																				
		Media	Promedio		Mínima absoluta	Fecha			Máxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	N.º de días	N	N. E.	E.	S. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma										
			Mínima	Máxima																											
Enero...	59.88	21.7	15.3	29.6	8.0	7	36.6	18	0.7	27.4	7	19	7	17	6	10	4	19	7	4	5	22	38	0	3	7	37	9	4	3	1.
Febrero..	60.76	22.3	14.8	31.2	8.4	25	36.2	18	1.0	15.3	4	17	17	23	12	11	1	1	1	1	6	1	1	3	2	1	1	1	1	1	1
Marzo...	60.72	20.2	12.7	23.7	7.2	27	33.5	9	0.8	70.1	6	16	11	14	7	13	9	2	2	1	6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Abril...	62.80	17.4	9.7	25.0	4.2	18	29.4	4	1.2	75.5	4	14	10	16	1	9	14	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mayo...	63.99	14.3	7.3	20.0	2.4	15	27.2	1	1.3	56.0	4	34	17	18	8	14	18	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Junio...	64.22	9.2	2.6	13.5	-0.6	15	20.0	1	1.7	16.0	3	25	5	6	—	18	18	17	12	1	5	13	12	3	6	22	1	4	3	7	
Julio...	62.42	12.8	4.7	17.7	-0.3	15	25.0	25	1.8	59.8	7	23	13	12	3	22	22	1	1	1	3	8	14	3	6	22	1	4	3	7	
Agosto..	61.54	15.7	6.9	20.5	-0.3	5	27.0	17	1.4	23.2	6	13	8	14	3	6	6	3	5	4	18	10	3	6	29	1	1	1	1	1	
Septi'bre	60.33	15.5	7.3	22.1	0.4	3	36.6	21	1.3	30.6	6	16	16	10	—	29	38	10	6	1	19	24	6	—	38	1	1	1	1	1	
Octubre..	61.64	17.6	8.1	24.5	2.0	27	35.0	15	1.2	49.0	7	19	19	10	—	21	21	10	2	1	24	19	2	1	21	10	10	10	10	10	
Novi'bre.	57.65	22.6	15.8	28.6	9.0	7	36.0	28	1.3	68.1	7	24	24	7	—	7	7	68	1	1	19	19	2	1	21	10	10	10	10	10	
Dici'bre..	58.15	22.9	17.2	29.4	11.0	31	36.2	21	1.3	79.3	8	17	17	7	5	24	24	79	3	1	29	29	7	5	24	2	7	7	7	7	
Año.....	61.83	17.67	10.19	24.23	-0.6	Junio 15	36.6	Enero 18	76.0	1.3	570.3	69	237	178	145	46	215	45	67	22	133	237	178	145	46	215	45	67	22	133	

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE ZÁRATE

Resúmen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura				Humedad relativa		Nebulosidad de 0 a 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento													
		Media	Promedio		Mínima absoluta Fecha	Máxima absoluta Fecha	%		Cantidad en milímetros	Num. de días	N.	N. E.	E.	S. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma					
			Mínima	Máxima																				
Enero ...	61.96	22.9	13.7	30.7	4.6	6	34.6	21	68	1.5	139.8	7	13	8	10	3	4	4	13	4	13	4	34	
Febrero...	62.09	22.6	13.4	30.6	5.2	10	34.8	13	69	1.9	14.4	3	—	11	20	7	9	2	14	3	21	3	21	
Marzo...	62.41	20.4	11.0	28.8	4.0	22	34.8	7	62	1.6	124.0	4	—	1	4	5	9	1	19	6	48	6	48	
Abril....	65.10	17.4	8.5	26.2	2.1	16	29.9	1	78	2.1	59.3	3	3	5	10	1	6	1	10	8	46	8	46	
Mayo ...	66.45	13.6	5.1	19.7	0.1	11	24.5	6	80	1.2	40.6	3	18	3	8	11	5	4	6	10	28	10	28	
Junio ...	67.37	8.7	2.1	13.7	0.0	23	19.8	2	83	2.3	28.4	5	2	—	6	5	15	3	10	8	41	8	41	
Julio....	65.44	12.7	5.2	17.1	-0.2	15	24.0	9	84	2.4	72.1	6	4	6	11	8	7	2	22	3	30	3	30	
Agosto...	64.57	15.2	7.2	20.3	0.1	6	28.0	25	82	1.7	61.5	6	2	12	8	6	8	6	25	2	24	2	24	
Septi'bre	62.10	16.0	6.6	22.7	0.2	4	35.2	21	75	2.3	73.3	7	3	8	9	7	15	4	21	2	21	2	21	
Octubre ..	62.92	18.0	8.8	24.6	0.1	8	32.0	15	73	2.4	159.1	7	10	16	10	3	15	5	23	1	10	1	10	
Novi'bre..	60.07	22.2	14.3	31.0	5.1	7	33.8	24	69	2.0	64.0	3	8	4	17	3	13	—	20	8	17	8	17	
Dici'bre..	60.68	22.7	16.6	30.3	10.5	14	36.0	10	69	2.1	126.0	10	5	4	18	5	8	2	18	4	29	4	29	
Año ...	63.55	17.68	9.36	24.66	-0.2	Julio 15	36.0	D'bre 10	74.8	2.0	962.5	64	68	78	131	64	114	34	201	59	349			

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE JUNIN

Resumen meteorológico del año 1896

Año	Presión atmósfera media 700 m/m +	Temperatura					Humedad relativa %	Nebulosidad de 0 a 10	Lluvia		Número de observ. de cada viento									
		Media	Promedio		Mínima absoluta	Fecha			Máxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Num. de días	N.	N. E.	E. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calmas
			Mínima	Máxima																
Enero...	58.64	22.0	14.2	30.3	8.8	6	18	36.7	1.4	35.3	5	30	10	2	9	6	1	3	31	
Febrero...	59.29	22.1	16.7	30.2	9.4	11	1	37.2	1.6	20.0	4	15	14	11	3	10	4	3	26	
Marzo...	57.01	19.6	12.2	29.9	7.6	22	7	36.4	1.4	30.0	5	21	13	5	4	13	5	6	21	
Abril...	60.30	16.5	9.1	24.8	0.6	18	6	29.7	2.0	35.0	4	21	14	2	5	8	3	6	25	
Mayo...	63.87	13.6	3.9	20.2	2.6	25	18	23.6	1.8	77.2	4	31	8	3	6	7	2	2	28	
Junio...	63.99	8.0	2.6	14.4	-1.8	13	1	20.4	2.1	25.0	4	13	10	8	6	10	10	4	23	
Julio...	62.29	11.9	6.2	17.5	-1.4	21	25	25.6	2.3	66.4	5	32	11	6	1	15	2	-	22	
Agosto...	62.97	14.6	8.6	20.7	0.4	6	27	29.2	2.2	7.1	2	27	14	4	6	15	5	1	18	
Septiembre...	60.56	14.5	7.1	21.7	0.2	3	21	33.2	2.0	117.0	11	14	14	4	5	14	11	6	21	
Octubre...	61.96	16.8	10.1	23.6	3.4	8	15	31.6	1.5	96.4	9	27	13	1	4	17	5	1	25	
Noviembre...	57.42	20.4	12.8	28.4	6.6	1	20	35.6	1.7	82.6	10	22	12	4	3	9	9	2	26	
Diciembre...	58.35	21.9	14.7	28.9	9.6	15	23	35.6	1.7	99.4	6	23	13	3	5	14	4	8	22	
Año.....	60.55	16.82	9.9	24.20	-1.8	Junio 13	F'bro 1	37.2	1.8	691.4	69	276	145	53	57	138	61	42	38	223

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE CHIVILCOY

Resumen meteorológico del año 1896

Año	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura						Humedad relativa	Nebulosidad de 0 a 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento									
		Media	Promedio		Mínima absoluta	Fecha	Máxima absoluta			Fecha	Cantidad en milímetros	Num. de días	N.	N. E.	F.	S. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma
			Mínima	Máxima																	
Enero ...	59.64	22.3	15.3	28.6	9.2	5	33.4	18	17.1	6	17	11	34	6	14	2	6	1	2	1	2
Febrero..	60.31	22.5	16.0	28.2	9.4	9	33.8	2	1.1	2	12	11	26	2	21	6	3	1	3	1	4
Marzo...	59.61	20.4	14.7	26.0	8.0	21	32.2	8	42.4	10	27	9	14	7	17	4	7	4	2	4	8
Abril....	61.56	17.5	11.1	22.7	4.8	16	25.8	3	34.7	6	23	10	17	7	19	3	1	2	3	1	2
Mayo ...	63.86	12.9	6.9	18.4	3.2	13	22.5	6	53.0	5	22	6	16	1	26	3	3	3	3	3	13
Junio ...	65.32	8.5	2.2	13.4	-1.4	18	18.2	1	32.0	5	17	13	9	6	21	6	3	3	3	3	13
Julio....	64.56	11.1	5.7	16.3	0.1	4	23.2	25	70.0	4	24	20	13	7	6	3	2	2	7	3	11
Agosto..	62.77	14.4	7.6	19.3	1.3	5	25.2	28	69.0	5	20	17	12	7	11	10	4	5	4	5	7
Septi'bre	61.77	14.9	7.7	21.2	0.4	3	28.0	20	83.5	11	11	17	9	13	14	15	4	2	4	2	5
Octubre .	63.15	16.9	9.5	23.5	2.4	8	29.0	15	63.0	3	15	27	8	6	14	13	1	6	1	6	3
Novi'bre.	59.10	21.3	15.0	28.1	10.2	1	33.0	27	65.0	5	13	11	8	10	11	13	12	2	2	2	5
Dici'bre..	59.37	22.3	16.0	29.4	10.8	2	35.0	10	72.0	8	10	21	15	7	11	9	7	8	7	8	5
Año ...	61.84	17.08	10.64	22.91	-1.4	Junio 18	35.0	D'bre 10	607.8	70	211	173	191	81	181	87	53	44	71	71	71

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE 9 DE JULIO

Resúmen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura					Humedad relativa de 0 á 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento											
		Media	Promedio		Mínima absoluta	Fecha		Máxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Núm. de días	N.	N. E.	F.	S. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma	
			Mínima	Máxima																	
Enero...	57.90	21.8	14.3	29.8	6.4	6	35.8	18	53.0	5	10	23	13	4	10	5	5	3	20		
Febrero...	59.48	21.9	13.8	30.9	8.0	9	36.2	1	50.0	3	9	13	14	9	12	5	4	1	20		
Marzo...	58.79	19.6	11.8	28.9	6.0	21	34.6	8	97.3	12	21	16	8	7	7	6	6	3	19		
Abril...	61.39	16.6	8.3	24.7	2.0	18	30.0	12	18.0	4	11	11	13	7	6	1	9	6	23		
Mayo...	62.94	13.4	7.2	19.4	2.8	14	23.0	18	86.3	7	16	12	10	2	6	5	8	4	30		
Junio...	62.59	8.1	2.6	13.8	-1.8	11	21.2	1	16.5	5	12	5	9	5	10	8	11	7	23		
Julio...	62.98	11.9	6.2	17.1	1.0	20	23.8	9	64.0	6	21	9	21	7	18	2	9	4	2		
Agosto...	61.38	14.5	7.5	19.8	3.0	6	28.0	27	45.4	7	15	18	17	6	9	5	9	4	10		
Septi'bre.	62.80	14.3	7.5	22.7	2.4	3	30.4	20	150.1	10	9	12	16	6	8	6	18	6	9		
Octubre..	61.71	16.4	11.0	23.8	3.0	8	32.0	16	82.7	8	22	18	14	1	9	8	6	1	14		
Novi'bre.	60.02	20.1	13.5	26.8	7.2	1	31.6	20	124.7	9	28	3	20	4	11	2	4	8	10		
Dici'bre..	57.75	21.1	14.4	28.7	8.9	14	35.6	23	53.8	11	31	-	15	1	26	6	-	3	8		
Año.....	60.81	16.63	9.83	23.85	-1.8	Junio 11	36.2	F'bro 1	72.7	1.6	846.8	87	211	140	170	59	132	59	89	50	188

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE SALADILLO

Resumen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +		Temperatura				Humedad relativa		Nebulosidad de 0 a 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento								
	Media	Promedio	Minima	Maxima	Minima absoluta	Maxima absoluta	Fecha	Fecha		Cantidad en milímetros	Num. de dias	N.	N. E.	F.	S. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma
	°	°	°	°	°	°			m/m											
Enero...	22.4	14.2	9.2	30.4	6	35.2	18	57	0.8	23.4	5	22	—	1	1	—	3	—	—	57
Febrero..	22.1	14.5	5.2	30.2	10	37.4	2	61	0.6	25.9	7	4	7	—	4	—	1	—	—	71
Marzo...	20.0	11.3	5.8	28.6	27	34.0	7	68	1.1	33.0	5	28	14	—	1	2	7	—	—	25
Abril....	16.5	8.6	1.8	23.7	18	27.2	4	70	1.7	21.0	5	22	19	8	—	—	4	1	—	29
Mayo...	13.4	5.3	0.2	19.9	14	24.2	6	76	1.6	54.0	7	26	22	9	1	—	4	3	—	21
Junio....	8.6	2.4	—	13.9	13	19.2	2	81	1.8	11.0	2	18	14	16	3	—	8	3	—	25
Julio....	12.1	5.0	0.4	17.8	19	23.8	9	78	2.2	83.0	6	23	14	10	4	1	3	1	—	27
Agosto..	14.1	6.8	0.6	19.4	6	26.2	28	65	1.7	79.0	6	14	13	10	2	—	5	2	—	26
Septi'bre	14.4	7.0	0.2	20.9	4	28.6	22	69	1.6	129.0	10	27	6	17	2	—	11	4	—	21
Octubre..	17.0	9.8	2.6	24.2	10	30.4	16	67	1.2	49.7	7	29	9	11	—	—	11	—	—	27
Novi'bre.	20.8	13.6	9.6	28.1	2	32.8	28	63	1.6	95.8	8	36	3	15	—	1	10	1	—	24
Dici'bre..	22.6	16.2	11.8	30.1	15	35.4	11	69	1.2	46.6	5	33	1	22	3	—	9	1	—	21
Año.....	61.10	16.99	9.56	23.9	—0.2	37.4	F'bro 2	69	1.4	651.4	73	278	115	148	35	36	4	76	18	374

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE LAS FLORES

Resumen meteorológico del año 1896

Año	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura				Humedad relativa %	Nebulosidad de 0 a 10	Lluvia		Número de observ. de cada viento							Calma				
		Media	Promedio		Mínima absoluta			Fecha	Máxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Núm. de días	N.	N. E.	E.	S. E.		S.	S. O.	O.	N. O.
			Mínima	Máxima																	
Enero...	69.58	22.1	12.9	30.1	7.5	6	37.0	18	13.9	6	49	9	5	8	9	3	—	7	3	3	
Febrero..	61.50	21.7	12.5	30.8	5.0	10	37.0	1	28.9	4	46	6	8	9	13	1	3	1	3	—	
Marzo...	61.19	19.8	10.3	29.3	4.0	21	36.0	9	16.7	5	51	1	7	4	12	3	11	4	3	—	
Abril...	64.10	16.9	8.1	26.3	0.0	18	33.0	23	31.0	3	55	4	2	4	9	2	7	7	—	—	
Mayo...	64.89	13.5	5.9	21.3	0.0	11	27.5	6	47.0	3	39	1	—	13	16	4	14	6	—	—	
Junio...	67.11	8.8	2.2	15.6	—	16	24.5	2	11.0	3	22	5	4	7	18	13	18	3	—	—	
Julio...	65.69	12.4	5.6	19.5	0.0	27	26.0	9	116.0	8	47	8	5	16	6	2	5	4	—	—	
Agosto..	63.97	14.7	7.8	21.8	1.0	6	29.5	28	95.0	4	45	5	5	8	11	7	9	3	—	—	
Septi'bre	62.34	14.8	7.5	21.9	1.0	4	30.0	21	187.0	10	33	7	4	11	5	8	13	4	—	—	
Octubre..	64.39	16.9	9.4	23.7	1.0	8	33.5	15	110.0	7	60	1	1	9	10	5	3	4	—	—	
Novi'bre.	60.91	20.3	11.9	23.5	6.5	11	34.5	20	106.0	9	52	3	2	11	4	6	3	9	—	—	
Dici'bre..	61.26	21.9	13.1	30.5	8.5	13	35.5	10	66.0	5	56	4	3	5	7	3	7	8	—	—	
Año.....	63.33	16.98	8.95	25.09	—6.0	Junio 16	37.0	F'bro 1	828.5	67	560	54	46	105	120	57	93	60	3	3	

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE OLAVARRIA

Resumen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura					Lluvia		Número de observ. de cada viento											
		Media	Promedio		Mínima absoluta	Fecha	Máxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Num. de días	N	N. E.	E.	S. E.	S	S. O.	O	N. O.	Calma	
			Mínima	Máxima																
Enero...	58.60	20.5	13.7	27.4	8.0	6	33.8	29	14.5	2	2	17	13	15	18	9	19	—	—	
Febrero...	60.12	21.2	13.8	23.7	9.4	10	34.8	2	—	—	1	18	11	14	17	13	13	—	—	
Marzo...	59.42	18.6	11.5	26.2	4.4	30	34.4	7	51.2	5	1	15	10	20	13	11	23	—	—	
Abril...	61.76	15.5	7.9	22.6	1.0	18	25.8	2	6.2	2	—	19	9	16	22	5	19	—	—	
Mayo...	63.04	11.3	4.0	18.0	0.1	15	22.8	18	46.6	4	—	18	5	22	24	3	20	—	—	
Junio...	63.71	7.3	2.2	12.9	-1.4	11	21.0	2	—	—	—	21	—	27	11	3	25	—	—	
Julio...	63.50	9.3	4.3	14.8	0.6	20	22.2	25	79.0	3	—	19	4	25	18	—	27	—	—	
Agosto...	61.65	12.0	5.9	17.1	0.1	7	26.0	27	31.7	4	—	23	4	19	18	—	29	—	—	
Septi'bre	60.17	12.2	6.3	18.3	2.6	3	26.8	21	42.0	2	—	23	3	24	19	—	21	—	—	
Octubre..	61.06	15.0	9.5	20.9	7.0	17	30.6	15	18.8	3	—	24	6	16	16	—	28	—	—	
Novi'bre..	58.15	18.0	11.1	24.9	5.8	1	31.0	20	109.2	5	—	1	3	16	22	—	19	—	—	
Dici'bre..	59.33	19.4	11.4	27.6	7.2	14	33.2	28	—	—	—	1	3	16	28	—	23	—	—	
Año.....	60.96	15.02	8.45	21.61	-1.4	Junio 11	34.8	F'bro 2	399.2	30	6	236	71	230	1	229	44	266	15	15

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE TANDIL

Resumen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +		Temperatura				Humedad relativa de 0 a 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento											
	m/m	°	Promedio		Mínima absoluta	Fecha		Maxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Núm. de días	N.	N. E.	F.	S. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma	
			°	°																	
Enero...	58.79	19.1	10.6	27.7	5.4	6	32.0	29	72	0.9	2	35	6	11	1	16	17	12	5	—	3
Febrero...	59.55	21.4	13.5	28.5	8.8	10	34.6	2	63	1.3	6	25	19	8	7	5	2	2	6	6	9
Marzo...	59.16	18.8	9.7	26.4	4.2	21	31.8	6	69	1.5	5	28	2	14	7	11	3	10	9	9	17
Abril...	61.56	15.6	7.6	22.6	0.2	15	30.1	12	76	1.9	5	30	7	8	1	6	3	7	11	17	30
Mayo...	62.49	11.9	4.5	17.4	0.1	4	22.4	1	82	2.0	6	19	2	9	—	8	11	4	20	3	17
Junio...	69.47	6.9	0.9	12.2	-2.4	11	19.8	2	90	2.0	2	5	1	11	10	17	13	13	3	19	19
Julio...	68.31	9.5	3.9	14.6	1.1	16	20.8	8	93	2.5	5	11	5	15	7	7	5	13	11	19	19
Agosto...	64.14	11.9	5.3	17.4	0.1	9	24.2	27	93	2.5	7	13	7	12	12	13	6	4	4	22	22
Septi'bre	62.31	12.6	6.3	18.4	1.1	2	25.4	20	89	2.3	5	7	16	17	12	11	11	1	3	12	12
Octubre	61.20	14.4	7.6	20.9	0.3	8	29.2	15	86	2.2	6	15	7	13	5	11	16	6	9	11	11
Novi'bre	60.56	18.1	11.7	24.8	5.0	2	30.2	25	83	2.1	6	10	17	5	8	3	12	19	6	10	10
Dici'bre..	57.67	20.1	13.2	27.0	9.2	3	32.0	27	63	1.8	2	8	18	11	7	4	6	16	18	5	5
Año...	62.10	15.01	7.91	21.15	-2.4	Junio 11	34.6	F'bro 2	79.8	1.9	57	210	107	144	77	112	85	107	103	155	155

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE NECOCHEA

Resumen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura				Humedad relativa %	Nebulosidad de 0 a 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento								
		Media	Promedio		Mínima absoluta Fecha			Máxima absoluta Fecha	Cantidad en milímetros Num. de días	N.	N. E.	F.	S. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calmas
			Mínima	Máxima														
Enero...	57.98	20.7	15.2	26.9	11.0	36.0	30	4.3	51	2	8	6	12	—	1	6	7	
Febrero...	59.62	20.4	15.7	26.5	10.8	37.5	2	16.6	22	11	13	9	15	1	5	3	8	
Marzo...	57.82	17.9	13.2	23.7	8.2	32.0	8	15.3	23	11	10	10	6	1	4	11	17	
Abril...	60.54	14.9	10.0	21.3	2.2	27.8	12	3.8	31	8	12	4	8	—	10	11	6	
Mayo...	61.85	12.4	8.3	17.2	4.8	22.4	1	96.1	40	5	10	7	12	2	3	10	4	
Junio...	62.45	7.7	3.8	11.7	-0.2	17.4	2	32.0	16	2	—	3	16	11	29	6	7	
Julio...	61.66	10.4	5.2	14.4	2.2	21.0	8	54.0	31	9	4	7	17	10	3	7	12	
Agosto...	59.32	12.0	7.7	15.5	2.0	23.0	27	66.5	26	2	—	—	24	3	19	1	11	
Septi'bre	58.32	12.6	6.1	17.3	2.0	25.0	20	74.8	29	4	6	3	11	6	22	2	7	
Octubre..	59.49	14.4	7.7	20.9	3.0	30.0	29	78.0	34	9	3	3	15	13	8	8	—	
Novi'bre.	58.46	18.2	12.3	24.2	5.0	29.3	27	35.0	23	8	6	4	10	10	7	16	1	
Dici'bre..	58.13	19.7	14.5	27.0	8.0	32.8	27	8.3	17	10	18	5	19	6	5	12	1	
Año.....	59.64	15.10	9.97	20.57	-0.2	37.5	Junio 13	484.7	348	81	97	54	165	63	116	93	81	
							F'bro. 2											

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE TRES ARROYOS

Resumen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +		Temperatura				Humedad Relativa	Nebulosidad de 0 a 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento										
	Media	°	Promedio		Mínima absoluta	Fecha			Máxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Núm. de días	N.	N. E.	F.	S. E.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma
			Mínima	Máxima																	
Enero...	57.79	20.7	12.6	27.9	5.6	15	37.0	29	1.2	9.0	2	7	4	2	8	5	8	2	50	7	
Febrero..	59.55	20.6	13.1	28.2	6.9	10	37.1	2	1.6	7.5	3	14	6	9	11	2	1	14	22	8	
Marzo...	58.67	18.2	11.2	25.3	4.4	25	34.6	7	1.7	46.7	6	32	1	6	1	14	1	26	12	15	
Abril....	60.94	15.3	7.5	22.6	3.1	27	27.7	12	2.2	32.0	4	54	—	—	—	7	—	12	15	2	
Mayo...	61.68	12.5	6.3	18.8	1.2	11	26.7	1	2.5	99.0	7	34	—	—	—	8	—	38	5	2	
Junio....	63.51	7.2	1.6	12.7	-1.4	16	19.7	2	2.0	27.0	5	27	1	5	—	6	—	42	9	—	
Julio....	62.44	10.1	3.8	16.2	-0.4	14	22.1	8	2.3	7.0	3	57	—	8	—	7	—	11	9	—	
Agosto..	60.52	12.3	6.1	18.3	0.3	10	26.7	27	2.7	57.2	4	49	—	7	—	13	—	19	5	—	
Septi'bre	59.22	12.2	6.8	18.2	3.0	4	23.2	8	2.3	91.0	6	30	—	7	—	11	—	38	3	6	
Octubre..	60.85	14.6	7.6	21.4	1.0	8	29.4	15	2.1	58.0	6	35	1	6	—	9	—	41	—	1	
Novi'bre.	55.57	18.3	10.9	26.1	6.0	7	32.5	19	1.9	19.0	3	40	—	2	—	6	—	39	1	1	
Dici'bre..	57.37	20.2	12.7	27.3	5.0	13	33.2	28	1.8	118.0	6	39	—	11	—	16	—	21	5	1	
Año.....	59.79	15.19	8.34	21.91	-1.4	Junio 16	37.1	F'bro 2	78.0	2.0	571.4	55	418	13	71	21	104	11	298	136	28

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE CORONEL PRINGLES

Resúmen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura					Humedad relativa %	Nebulosidad de 0 á 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento										
		Media	Promedio		Mínima absoluta	Fecha			Máxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Núm. de días	N.	N. E.	E.	S. F.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calma
			Mínima	Máxima																	
Enero...	62.29	19.9	12.3	36.6	5.7	6	33.8	30	24.5	2	13	1	1	2	11	9	4	21	31		
Febrero...	61.80	20.4	13.0	26.9	8.3	10	32.6	2	36.0	3	7	5	2	1	12	5	4	9	42		
Marzo...	62.14	15.7	9.7	22.8	3.6	25	31.6	8	63.9	5	11	—	—	5	10	5	8	15	39		
Abril...	63.50	14.3	7.0	20.8	1.3	18	26.0	11	—	—	9	5	—	1	6	—	11	4	54		
Mayo...	65.05	11.7	5.5	17.6	1.8	15	21.8	19	92.6	5	7	—	3	—	9	3	10	18	43		
Junio...	66.43	7.1	2.6	11.3	—	13	16.9	1	18.2	2	1	—	—	6	8	1	7	15	52		
Julio...	64.78	9.5	5.2	13.7	1.4	6	19.1	8	31.2	3	29	2	4	1	16	2	11	4	24		
Agosto...	61.64	10.5	5.1	15.7	3.2	7	19.8	27	16.0	2	36	1	7	6	22	5	7	6	3		
Septi'bre.	60.06	12.4	7.8	17.0	5.4	5	22.8	23	90.0	10	36	—	—	1	19	18	12	4	—		
Octubre..	61.29	14.0	8.8	19.0	4.2	8	26.4	29	77.0	6	8	—	—	—	30	19	4	32	—		
Novi'bre.	57.98	17.0	11.8	21.9	7.6	13	28.4	3	29.7	5	14	—	—	—	17	21	5	30	3		
Dici'bre..	57.93	19.0	12.0	25.5	8.2	14	30.5	28	99.0	6	9	—	2	4	15	13	3	47	—		
Año.....	62.07	14.29	8.37	19.89	—1.2	Junio 13	33.8	Enero 30	578.1	49	180	14	19	27	175	101	86	205	291		
							71.0		1.4		1.4										

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS DE BAHIA BLANCA

Resúmen meteorológico del año 1896

Año 1896	Presión atmosf. media 700 m/m +	Temperatura					Humedad relativa %	Nebulosidad de 0 a 4	Lluvia		Número de observ. de cada viento										
		Media	Promedio		Mínima absoluta	Fecha			Máxima absoluta	Fecha	Cantidad en milímetros	Num. de días	N.	N. E.	E.	S. F.	S.	S. O.	O.	N. O.	Calmá
			Mínima	Máxima																	
Enero...	60.61	24.5	20.2	31.1	15.2	6	39.8	30	1.9	16.0	2	18	24	9	3	3	14	20	2		
Febrero	62.98	25.0	19.4	31.0	16.4	11	39.4	2	1.7	51.0	3	6	20	18	15	3	6	13	3		
Marzo...	61.36	21.7	16.4	27.3	12.3	29	37.4	9	1.9	48.0	4	35	26	1	2	14	4	7	2		
Abril...	62.34	17.9	13.3	23.3	10.0	18	28.4	1	2.2	10.0	1	31	15	6	2	7	8	18	3		
Mayo	63.70	13.6	8.5	18.7	1.8	14	25.2	18	2.4	103.0	6	36	26	—	3	8	—	13	1		
Junio...	63.77	9.0	3.6	15.5	-0.2	24	21.7	6	2.0	19.5	4	4	19	2	19	6	2	17	1		
Julio...	62.12	9.1	4.4	14.0	0.2	8	21.0	19	2.4	33.0	3	—	25	8	26	14	—	19	1		
Agosto..	62.70	9.9	4.9	15.0	0.4	15	25.2	5	2.6	25.0	2	—	24	2	22	—	2	27	1		
Septi'bre.	63.62	11.2	4.4	18.0	0.2	1	26.6	14	2.5	149.0	8	—	26	1	20	—	2	19	—		
Octubre..	60.95	13.1	6.0	19.8	1.2	1	33.0	27	2.2	68.0	4	3	18	6	18	10	3	13	1		
Novi'bre.	57.52	22.6	17.2	27.0	11.6	11	33.0	25	2.0	31.1	4	53	1	3	2	8	7	13	3		
Dici'bre..	53.56	24.3	19.3	28.4	13.8	13	33.0	9	2.1	47.0	3	52	2	5	2	20	5	2	4		
Año.....	61.69	16.82	11.47	22.44	-0.2	Junio 24	39.8	Enero 30	69.4	2.1	600.6	44	238	226	61	134	90	101	45	181	22

Cantidad y número de días de lluvia caída en las estaciones Pluviométricas de la Provincia de Buenos Aires, durante el segundo semestre de 1896.

ESTACIONES	Julio		Agosto		Sep'bre		Octubre		Novi'bre		Dici'tre		TOTAL	
	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS
A. Bronw..	72	8	51	4	115	7	75	5	65	5	78	9	456	38
Ayacucho..	100	9	87	10	127	10	119	9	80	6	58	2	571	46
Azúl.....	77	6	67	8	101	8	79	6	128	6	58	5	510	39
Balcarce...	117	10	121	9	73	9	70	6	181	9	36	4	598	47
Baradero..	68	5	82	6	80	6	93	6	63	5	165	8	551	36
B. al Sud..	69	6	46	6	101	5	122	5	80	5	95	6	513	34
Bolívar....	56	5	60	7	70	4	68	6	108	6	35	5	397	33
Bragado...	71	5	35	6	120	7	155	4	86	4	31	3	501	29
Brandzen..	169	8	117	6	164	9	71	4	77	6	64	8	662	41
Campana..	44	5	60	6	92	6	76	4	48	3	56	7	376	31
Cañuelas..	72	6	62	3	101	6	101	5	162	8	105	8	623	36
Castelli...	127	7	122	5	130	8	85	6	50	7	68	8	582	41
Chacabuco	56	4	24	4	23	7	32	3	70	6	38	6	243	30
Chascomús	92	8	49	4	114	11	83	6	108	12	95	8	541	49
Colón.....	34	5	42	5	22	4	121	4	81	4	90	6	390	28
Conesa....	113	8	89	4	116	8	59	8	116	10	53	6	546	44
C. Dorrego	24	5	61	6	273	12	57	6	48	4	20	2	483	35
E.de la Cruz	90	5	104	5	73	4	75	4	178	6	117	6	642	30
F. Varela..	60	6	23	3	29	4	45	3	40	5	30	6	237	27
Giles.....	70	5	16	5	96	4	46	8	81	8	158	9	467	39
G. Alvear..	62	6	136	7	118	7	189	8	147	5	56	5	708	38
G. Belgrano	128	8	61	6	215	13	128	8	112	9	96	6	740	51
G. Guido...	56	6	129	6	44	2	71	4	41	7	40	4	381	29
G. Lavalle.	109	7	63	3	156	7	56	5	83	7	33	1	500	30
G. Paz.....	89	6	69	3	168	8	110	5	136	9	63	6	635	31
G. Rod'guez	69	6	59	3	95	7	81	5	91	5	168	10	563	36
G. Sarmi'to	98	6	51	3	172	8	60	6	107	6	128	10	616	39
Juárez.....	45	7	90	7	45	3	73	5	71	4	15	2	334	32
Laprida....	16	3	80	4	45	5	46	2	58	2	8	1	253	17
L. Conchas	65	5	56	7	95	5	123	5	59	6	93	10	491	41
Las Heras.	78	7	89	5	85	4	98	4	104	6	60	8	514	34

Cantidad y número de días de lluvia caída en las estaciones Pluviométricas de la Provincia de Buenos Aires, durante el segundo semestre de 1896.

ESTACIONES	Julio		Agosto		Sep'bre		Octubre		Novi'bre		Dici'bre		TOTAL	
	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS	Cantidad	DIAS
	m/m		m/m		m/m		m/m		m/m		m/m		m/m	
Lincoln	39	2	28	3	123	6	122	6	210	6	55	6	677	29
Lobos.	50	4	71	4	104	7	83	4	129	7	98	6	535	32
L. Zamora. . . .	71	10	73	8	67	8	66	6	72	6	111	11	460	49
Luján.	90	5	72	5	100	5	66	6	52	5	112	9	492	35
Maipú.	79	6	42	5	31	4	25	4	20	3	38	2	235	24
Magdalena . . .	46	5	33	3	150	6	35	3	114	5	45	6	423	28
Marcos Paz . . .	78	7	54	4	77	6	76	6	124	5	85	8	494	36
Mercedes. . . .	22	4	10	5	37	5	42	7	41	4	127	7	292	32
Merlo.	102	8	61	5	86	6	70	4	102	9	142	10	566	42
Monte.	63	4	44	4	34	7	57	4	63	7	10	3	271	29
Moreno	97	7	117	4	108	8	74	4	77	8	130	9	603	40
Morón.	87	7	33	6	78	7	67	3	75	5	94	7	434	35
Navarro.	58	4	48	5	77	4	62	5	89	5	81	4	415	27
Peujó.	47	4	61	3	89	4	173	10	170	8	85	11	625	40
Pergamino . . .	21	2	101	4	39	5	93	5	102	7	85	7	441	30
Pilar.	89	6	51	4	118	6	89	5	46	4	134	9	527	34
Quilmes	82	6	46	6	95	7	57	6	64	5	97	9	441	39
Ramallo	49	5	39	4	45	5	75	10	67	6	104	9	379	39
Rauch	59	6	64	5	135	7	115	7	153	7	59	5	585	37
Rojas.	31	3	12	3	19	5	52	5	7	3	36	3	157	22
S. Antonio. . . .	81	6	73	7	111	6	78	7	82	5	75	9	500	40
S. Fernando . . .	65	4	60	6	110	7	124	6	29	3	95	6	483	32
San Isidro. . . .	73	6	58	7	70	8	111	6	109	6	102	8	523	41
San Justo. . . .	91	6	62	4	100	5	54	6	26	3	109	9	442	33
San Martín. . . .	66	5	33	5	118	9	75	7	28	4	129	9	474	39
San Pedro. . . .	73	7	62	6	122	5	99	7	44	3	96	9	496	37
San Vicente . . .	122	7	55	3	116	5	83	5	71	5	124	7	571	32
Salto.	63	5	128	4	117	6	70	6	57	4	100	6	535	31
Suipacha.	52	5	111	4	95	7	77	6	99	7	100	9	534	38
Tapalqué.	58	5	84	5	94	7	54	4	136	6	104	6	530	33
25 de Mayo. . .	75	7	127	7	157	9	90	4	129	6	46	4	624	37